

Orsós Anna

**MAGYAR – BEÁS
KÉZISZÓTÁR**

Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola, Kaposvár

Orsós Anna

**MAGYAR- BEÁS
KÉZISZÓTÁR**

VORBÉ DĀ UNGUR

Kaposvár, 1999

Kápos, 1999

Lektorálta
Derdák Tibor

Címlap
Takács Zoltán

A könyv az Oktatási Minisztérium támogatásával,
A Felsőoktatási Pályázatok által lebonyolított felsőoktatási tankönyvtámogatási
program keretében jelent meg.

©Orsós Anna, 1999

ISBN 963 7172 81 5

Kiadja
A Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola Kiadója
Felelős szerkesztő: Paál László
Felelős kiadó: Leitner Sándor

KTF.o. 83/99

A

a, az *határozott névelő* **1.** *h* esz – l; kupilu-l mik **a** kisfiú; *n* esz – á; mujera tinără **az a** fiatalasszony
2. *h* esz hál; **~** máj mik **a** legkisebb; *n* esz há; **~** máj máré **a** legnagyobb

abál *ts i* upărestyé; **hurkát** ~ upărestyé tyiskă

abaszalonna *n fn* szlănyină upărită; **fokhagymás, paprikás,** ~ szlănyină ku áj sî ku pipărkă zdrubită

abba I. *hat* într-ălă *h* esz, într-ăje *n* esz; **nem megyek bele** **~** nu mă duk într-ăje; **~ a házba** într-ăje kăsză **II.** *névm* în ăhălă *h* esz, *n* în ăje, în hăje esz; **~ a sarokba** în ăhălă kot; **~ a szobába;** în hăje szobă

abbahagy *ts i* lăsză, **abbahagyja a dohányzást** **~** trăszu; **hagyd már abba! elég!** (*pl. a sírást*) dăsztul sză fijé!

abbamarad *tn i* rămîjé într-ăje; **abbamaradt a veszekedés** o rămăsz într-ăje szfădu

abban I. *hat* într-ălă *h* esz **abban a fiúban** într-ălă kupil; *n* esz într-ăje, **abban maradtunk, hogy ...** într-ăje ăny rămăsz, kă ...; **II.** *névm* în ăhălă *h* esz; în ăje în hăje *n* esz; **~ a lyukban** în ăje gară

abból I. *hat* **induljunk ki ~ , hogy ...** sză purnyiny dîntr-ăje, kă ...; **II.** *névm* dîn **~ a kenyérből** dîn pităje

ablak ublo|k [-sj] *h fn*; **az ~ ban áll** sztă în ublok; **kidugja a fejét az ablakon** îs szkatyé kăpu dîn ublok

ablakos I. *mn* ku ublok; **kétablakos szoba** szobă ku doj ublos **II.** *h fn* om [aminy], kăré făsjé ublos

ablakpárkány *n fn* dun|gă dă ublok [-zsj]

ablaküveg *n fn* ujăgă dă ublok, [ujézsj]; **összetöri az ~ üveget** zdrubestyé ujăgă dă ublok

abroncs *s fn*; ăbrînsj [-urj] **kerékabroncs** ăbrînsj dă rată

abrosz *s fn* ăbrosz [-urj] dă măsză; **abroszt tesz az asztalra** punyé ăbrosz pă măsză

acél *s fn* ucél [-]; **edzett acél** ucél călyit; **kemény, mint az acél** tăré-j, kă ucélu

acsarkodik *tn i* s-ărătă kolcu

ad *ts i* **1.** (*vkinek vmit*) dă; **kezet ad, nyújt vkinek;** îj dă mînă lu sjinyivă; **2. életet ad vkinek** îj dă kuszt lu sjinyivă **3. kölcsönad** dă în dăturijé **3. iskolába ad** dă în iskulă; **4. férjhez ad;** îmărită; **5. elad (körtét); mennyiért adod a körtét?** ku kît lyé dăj perilye? **6. kiadja magát vkinek** sză dă dă sjinyivă

adagol *ts i* îmărăcsăstyé

addig *hat* 1. (*tér*) pîn lá; ~ a házig
pîn lá kászáje 2. (*idő*) ~ az ideig
pîn átunsj; (*tér*) csak addig gyere
elém **numá pîn ákulo szá vij**
innentyé-m

adós *mn* dát|or, [-aré, -orj, -aré]; ~
maradtam ám rāmász dátör; ~
vagyok kétszáz forinttal dátör
misz ku dauš szutyé dā furinc

adósság *n fn* dáturijé [dāturij]; **nagy**
~ **ot csinál** fásjé dáturijé máré;
kifizeti az ~ **át** îs plātyestyé
dáturije; ~ **ba veri magát** szá
bágă-n dáturijé

adott *mn* dát [dátă, dác, dátyé]; ~
szó vorbá dátă

afelé *hat* p-ákulo; ~ **tart** p-ákulo
cînyé

afelől *hat* 1. (*hely*) d-ákulo; ~
láttam jönni d-ákulo l-ám vāzut,
szá vijé 2. *átv* **afelől nyugodtan**
aludhatsz pāntr-áje tyé poc kulká

afféle **áláfel** *mn*; ~ **gyereket még**
nem is láttam áláfel kupil inká n-
ám vāzut

agancs *n fn* kar|nă [-nyé]

aggat *ts i* ákácă; **felaggat a fára**
vmit ákácă pā lyémn sjévä

aggodalom *n fn* grizsă **nagy** ~ **mal**
ku grizsă máré

aggódás *n fn* grizsă

agy *h fn* krér/klér [-j] **átvillan az**
agyán îj vinyé-n firé

agyal *visszh i* szá gîngyestyé; **min**
agyalsz? pā sjé tyé gîngyesty?

agyoncsap *ts i* luvestyé-n káp

agyondicsér *ts i* îmmărestyé pā
sjinyivá

agyonkínoz *ts i* tyinijestyé pā
sjinyivá

agyonló *ts i* împuskă-n káp pā
sjinyivá

agyonver *ts i* bātyé dā mort pā
sjinyivá

agyvelő *h fn* krér/klér [-j]; **megsüti**
a disznó agyvelejét frizsjé ~ dā
pork

ahány *névm* kîť, [kîťă, kîc, kityé];
annyit vigyél, amennyi kell átít
du, kîť îc trébé

ahhoz *névm h* esz lá alá; *n* esz lá áje,
lá háje; **ahhoz az emberhez** lá
omulá; **ahhoz az utcához** lá
ulyicáje

ahogy I. *névm* kum; ~ **ráérek** kum
oj áve rāgáz; úgy ment, ~ **jött** ása
mérsz, kum o vinyit **II.** *elölj* dāpă;
~ **végzünk** dāpă sj-ony szfărsî;

ahol *névm* hūngyé, pā hūngyé; ~
senki se jár pā hūngyé nyime nu
umblă

ahonnan *névm* dā hūngyé ; ~ **semmi**
nem látszik dā hūngyé nyimik nu
szá vegyé

ahová *névm* hūngyé, pā hūngyé; ~
ment pā hungy-o mérsz

ajak *n fn* buzǎ, **piros az ajka** rosijé-sz buzǎlye; **harapdálja az ajkait** îs muskǎ buzǎlye

ajándék *s fn* ajándék [-urj]; **ajándékot küld vkinek mîná** ajándék lu sjinyivá; **kibontja az ajándékát** îs dǎszfǎsjé ajándéku

ajtó *n fn* usǎ [us]; **bezárja az ~ t** întyizsjé usǎ; **~ -t mutat vkinek járátá usǎ** lu sjinyivá; **az ajtó mellett áll** sztǎ lîngǎ usǎ

ajtófélfa *n fn* sztǎlp|ǎ dǎ usǎ [-é]

ajtókulcs *n fn* tyejé dǎ usǎ [tyej]; **zsebretezi az ~ ot bágǎ tyeje dǎ usǎ-n zsǎb**

akác *n fn* ágǎrcǎ [ágǎrc]; **akácfa** lyémn dǎ ágǎrcǎ

akácerdő *n fn* pǎduré dǎ ágǎrcǎ [-j]; **~ ben** în pǎduré dǎ ágǎrcǎ

akad *visszh i* **1.** (előfordul, kerül) szǎ áflǎ, jestyé **2.** vkinek/vminek a nyomára **akad** dǎ pǎ urmé lu sjinyivá/lu sjévǎ **3.** elakad vmiben sz-ákǎcǎ-n sjévǎ

akadályoz *tn i* împegyikǎ; **ne akadályozz!** nu mǎ-mpegyikǎ!

akadozik *visszh i* szǎ-mpegyikǎ; *tn i* (beszédben) gîngǎjé

akár *ksz* **1.** ákár, mákár; **~ az egyik ~ a másik** ákár unǎ, ákár áltǎ; **2.** kǎ; **száguld, akár a szél** merzsjé, kǎ vîntu

akar *ts i* áré dǎ gînd; **maga sem tudja, mit ~** nisj jél nu styijé sjé áré dǎ gînd

akárcsak *ksz* kǎ; kǎ sî; **ugyanolyan idős, ~ én** ásǎ dǎ bǎtîrn ǎj, kǎ sî jo

akárhány *mn* és *névm* ákárkî, ákárkî, ákárkîc; ákárkityé; **~ gyereked van** ákárkîc kupij ǎj

akárhányszor *hat* ákár kityé rîndurj

akárhogy *hat* ákárkum; **~ gondolod** ákárkum gîngyesty

akárhol *hat* ákárhungyé; **~ lesz** ákárhungy o fî

akárhová *hat* ákárhungyé; **~ teheted azt a széket** ákárhungyé poc pûnyé szkanulǎ; **akárhová mész,** **megtalállak** ákárhungyé tyé dusj, tyé áflu

akárki, *névm* ákársjinyé; **nem bánom, ~ látja is,** nu mǎ-mbǎnuj, ákársjinyé o sî vegyé

akármekkora *névm* ákárkî dǎ máré; **mérje csak meg azt a húst,** ~ **lesz is, elviszem** mǎszur-o numǎ kárnyǎje, ákárkî dǎ máré -j o duk

akármelyik *névm* ákárkáré; **~ utat választhatod** ákárkáré kǎlyé poc ályigǎ

akármerről *névm* ákár dǎ hungyé; **~ fújhat a szél** ákár dǎ hungyé patyé szuflǎ vîntu

akármi *névm* ákársjé; **~ legyen** ákársjé szǎ fju

akármikor *névm* ákárkînd; **~ eljöhetsz hozzánk;** ákárkînd poc szǎ vij lá noj

akármilyen névm ákársjé fel; ~ **nehezedre esik is** ákársjé fel grou íc párijé

akaszódik vissz*h* i sz-ákácă pă sjinyivá; **ne akaszodj rám!** nu ty-ákăcă tot pă minyé!

akaszt ts i 1. ákácă; **felakasztja a kabátját a szögre** s-ákácă subá pă kuj 2. szpînzură; **ha rádtalálok, felakasztalak** ty-oj szînzurá, dă ty-oj áflá

akasztás n fn 1. ákăcălă 2. szpînzurălă

akasztott 1. ákăcălt [-tă, -c, -tyé] mn **szögre akasztott kabát** subă ákăcătă pă kuj 2. szpînzurălt [-tă, -c, -tyé] mn; **akasztott ember** om szpînzurăt

aki névm 1. sjinyé; **aki jön, az igyekezzen** sjinyé vinyé, szá szá-ngribászkă 2. káré; **az nincs itt, akit keresel** alá nu-j áisj, káré-l koc

akkor hat átunsj/átunsje; ~ **sem, ha ...** nisj átunsj, dăkă ...; **mindig** ~ **jön** tot átunsj vinyé; ~ **is, ez kell nekem** s-átunsj, ásztă-m trébé

akkora hsz 1. áfel dă máré; ~, **mint a kisujjam**, átít dă máré-j, kă zsjezsjitú-m hăl mik 2. átít dă máré

akkoriban hsz 1. átunsj/átunsje 2. într-aje dobă; ~ **még telepen laktunk** într-aje dobă în kumpányé săgyeny

akkorra hsz p-átunsj; ~ **gyere**; p-átunsj szá vij

akna n fn aknă; **aknára lép** kălkă pă aknă

alá hat szub/dă szub; **az asztal alá** dă szub másză; **a hóna alá vesz** je szub szuszară

aláás ts i szápă dă szub sjinyivá/sjévé; **gyökérig** ~ szápă pîn lá trupînă

alább hat máj zsosz; ~ **megtalálok** máj zsosz vij áflă **nem adja alább** nu dă máj zsosz; **lásd** ~ véz máj zsosz

alábbhagy tn i szlăbestyé; ~ **az ereje** ij szlăbestyé putyere 2. szá putulyestyé; ~ **az eső** szá putulyestyé plaje

alábbszáll tn i 1. (leereszkedik)sză szkuburestyé **leereszkedik a magas lóról** szá szkubară dă pă kălu-l máré; szá lásză máj zsosz 2. (csökken) szkăgyé

alacsony 1. mn pitulá|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **termetű ember** om pitulăt 2. mn (kicsi) mik, [mikă, misj]; ~ **kereset** plătă mikă

alacsonyan hat pitulăt

aláír ts i szkrijé zsosz sjévé; ~ **ja a nevét** îs szkrijé zsosz numilye

alak n fn form|ă [-é]; **jó alakja van** formă bună aré

alakít ts i (eljátszik vmit) zsakă sjévé

alakul *visszh i szá fásjé*; **minden jól**
alakul *kutotu binyé szá fásjé*

alámerül *tn i sz-áfundă*

alap 1. *s fn fund, [-urj]*; **a ház ~ja**
fund dă kásză 2. fundament s fn; ~
nélkül *făr dă fundament*

alapkő *n fn pjătră dă fund [pjetré]*

alapoz *ts i fásjé fund lu sjévă*;
lerakja az alapját vminek *îj*
punyé fund lu sjévă; **nem szabad**
arra alapoznod *nu-j szlobod szá*
puj p-áje

alatt, alatta *hat szub/dă szub*; **a fa**
alatt *dă szub lyémn*

alig *had-ábe t ~ lélegzik d-ábe*
szuflă

alighogy 1. *hat d-ábe 2. ksz numă kă*
~hazaértünk, kopogtak numă k-
ány ázsunsz áká, or bukunyit pă
usă

alj 1. *s fn (tárgy) fund [-urj]*; **a**
pohár aljára néz *sză ujtă pă fund*
dă kristár 2. n fn (ruha) rotyijé
[rotyij]; **piros** *~ rotyijé rosijé*

alkalmas *mn bun [bună, buny,*
bunyé]; **mindenre** *~ pă sjigogyi-j*
bun; ~ hely lok bun

alkalmatlan *mn nu-j bun*; **mindenre**
~ nu-j bun pă nyimik; ~ ez az
időpont *nu-j bună dobásztă*

alkalom *s fn; (időpont) rînd [-urj]*
két ~-mal *dauă rîndurj*

alkot *ts i 1. fásjé 2. tn i lukră pă*
sjévă

alku *n fn tukmălă; ~ nélkül făr dă*
tukmălă

alkudozik *tn i szá tukmestyé*

alma 1. *h fn (fa) măr[mérj]*; **alma**
nem esik messze a fájától *nu*
szaré măru dăpártyé dă lá trupină
2. *măr [meré] s fn; beleharap az*
~ba muskă-n măr; édes ~ măr
dulsjé; savanyú ~ măr ákru

almafa *h fn măr [mérj]*

alól *elölj dă szub a föld alól is sî dă*
szub pămînt

alsó *mn dă zsosz; az alsó utca*
ulyicá dă zsosz

alsónadrág *n fn izm|ánă [-*
ény/enyé]; **fehér** *~ izmănă álba*

alsószoknya *n fn pallă [-lyé]*;
kilátszódik az ~ja *sză vegyé*
palyilye

alszik *tn i szá kulkă; mélyen alszik*
taré szá kulkă; jól ~ binyé szá
kulkă

altat *ts i kulkă; îs kulkă kupilăsu*
altatja a kisgyermekét; *nu mă*
kulkă! ne altass el!

aludttej *s fn láptyé kulkát; îj plásjé*
láptyé kulkát szereti az ~et

alul 1. *(lent) zsosz; lent a polcon*
zsosz pă pătul; ~ra îh zsosz hat 2.
dă szub

alulról *hat dîn zsosz; ~ felfelé dîn*
zsosz îh szusz

amarra *hat p-ákulo; îhtr-ákulo*

amarról *hat dăp-ákulo; (felől) dîntr-*
ákulo

ameddig *hat kit/kît ~ bírom kit*
birij; pînă hungyé ~ ellátok pîn

- hunyé vād; pînă kînd ~ **akarsz**
pînă kînd aj dă gînd
- amellé** *hat* lîngă; ~ **a lány mellé**
lîngă fátáje; ~ **az ablak mellé**
lîngă ublokulá
- amellett** *hat* lîngă; ~ **az asztal**
mellett lîngă mászáje
- amely névm** káré / sjé; **a ház,** ~ **az**
enyém kászá, káré-j á me; **a falu,**
~**ben éltél** szát îń káré aj năszkut;
szék, ~ **sem mire se jó;** szkan, sjé
pă nyimik nu-j bun
- amelyik névm** káré; ~ **a legkisebb**
káré-j máj mik/ă; **amelyik nem**
látszódik, nincs is káré nu szá
vegyé; nisj nu-j
- amennyi** *ksz* kit/kît **annyit dolgozik,**
~ **bír átít** lukră, kit birijé
- amennyiben** *ksz* dákă ~**nem jössz,**
írd meg dákă nu vij vinyi, szá
szkrij; ~ **úgy áll ez a dolog ...**
dákă ásá sztă lukrusztá
- amennyire** *ksz* kit/kît ~ **tudok,**
segítek nektek kit pot, v-ázsut
- amerre** *hat* pă hunyé, îńkutro ~ **ő**
megy, arra megyek én is pă
hunyé jél merzsje, p-ákulo mă
duk sí jo **menj** ~ **akarsz** du tyé-
nkutro aj dă gînd
- amerről** *hat* dă hunyé, dîńkutro;
menj arra, ~ **jöttél** du p-ákulo dă
hungy aj vinyit ~ **a szél fúj**
dîńkutro vîntu báyé
- ami névm** sjé, káré lesz, **ami lesz** o
fi, sj-o fi; ~ **a kutyának sem kell**
káré nisj lu kînyi nu-j trébé
- amiatt** *hat* d-áje, pântr-aje; ~ **a lány**
miatt pântr-aje dă fátă; ~ **jöttem,**
hogy... d-áje ám vinyit, kit ...
- amiért** *hat* dă sjé, pântru sjé;
haragszom rád ~ **nem jöttél** mi-j
sjudă pă tyinyé pântru sjé n-áj
vinyit
- amíg** *hat* kit/ kît, pîn, pîn sjé; ~ **ő**
alszik, én mosok kit jél szá kulcă,
jo szpăl; **addig vár,** ~ **hazajön**
ástyáptă pîn sj-o vinyi ákásză, ~ **a**
világ a világ pîn aj lume
- amikor** *hat* kînd, ~ **este lesz** kînd
szár-o fi; ~ megöregszem kînd oj
îmbătărnyî
- amilyen névm** sjé fel, kum; ~ **az**
anyja, olyan a lánya sjé fel aj
mumă szá áfel aj fátă-j; ~ **gyorsan**
csak lehet kum máj repé szá patyé
- amint** *hat* kum, ~ **végzel** kum vij
szfársî; ~ **lehet** kum szá patyé
- amióta** *hat* dă kînd ~ **ismerem** dă
kînd îl kunosz; ~ járnî tud dă
kînd umblă
- amit névm** sjé; **csináld,** ~ **mondtam**
fă, sjé c-ám zîsz; ~ **főztél edd is**
meg mănînkă sí, sj-áj fért
- amott** *hat* ákulo; ~ **látszódik** ákulo
sză vegyé; **imitt-amott** áisj-ákulo;
~ **a nagy dombon** ákulo pă gyálu-
l máré
- amögött** *hat* dăpă; ~ **a ház mögött**
dăpă kászăje
- amúgy** *hat* áltfel, álmíntrilye, ~ **jól**
vagyunk álmíntrilye binyé-
styény; ~ **mit mondjak?** áltfel sjé
sză zîk?

anélkül *hat* fără, făr dă, ~ **hogy egy szót szolt volna** făr d-o vorbă, sj-ár fi zîsz

angyal *h fn* ángyél [-j], **mennyből az** ~ ángyélú dîn nor

Anna *fn* Áná, Nyicá

annak névm á luj *h esz*, á lyij *n esz*; **annak a háza** á luj kásză; **annak a fia** á lyij kupîl

annál 1. *hat* k-atîţ minél **többen vagyunk, annál hamarabb végzünk** ku kit máj mulcînsj ăstyény, k-atîţ máj repé szfărsîny
2. névm lá áhălă *h esz*, lá áhăje *n esz*

anya *n fn* măm|ă [-é], májkă, **édesmámă** dulsjé; **mostoha**~ mămă măstyajé; **kétgyerekes anya** mămă ku doj kupij; **Szűzanya** Májkă Szfîntă; **Édesanyám!** Májkă me!; **anyámnak** lu mámi

anyai *mn* dă mămă; **anyai nagymama** masă dă mămă;

anyajegy *s fn* nyég [-urj], **nincs ~ rajtam** n-ám nisj on nyég

anyaméh *s fn* sztrát [-urj]

anyanyelv *n fn* lyimbă dă mămă; **anyanyelvén hívja a lányt** pă lyimbă dă mămă o tyámă pă fătă

annyi 1. *hat* átîţ; **annyit sem adott, hogy...** nisj átîţ nu m-o dát, kit ...; **annyi munkám van, hogy** átîţ lukru ám, dă ... **2. mn** átîţ, [-tă, -c, -tyé]

annyian *hat* áticînsj ~ **voltak ott** áticînsj ăszră ákulo

annyiban *hat* într-átîţ; ~ **maradtunk** într-átîţ ány rămász; ~ **én is hibás vagyok, hogy ...** într-átîţ sî jo dă vină misz, kă ...

annyira *hat* ásá, ásă dă, átîţ; ~ **fáj a fejem** ásă mă daré kăpu; ~ **éhes vagyok** ásă dă famé mi-j; ~ **mondta, hogy elhittem** átîţ o zîsz, dă ám înkriţut

annyiszor *hat* átîţye rîndurj **annyiszor mondtam már ezt neked** átîţye rîndurj c-ám zîsz ăsztă

annyit *hat* átîţă, átîţ ~ **kértelek** átîţ m-ám rugăt lá tyinyé; ~ **ne adj neki** átîţă nu-j dă

annyival *hat* ku átîţ; ~ **több, mint** ku átîţ máj mult, dăkit

anyó *n fn* bătîrnucă; mămă bătîrnă

anyós *n fn* szakră

apa *h fn* tătă; **mostoha**~ tătă măstyoj; **az én apám** tătă mnyo

apad *visszh i* sză szkăgyé; **elfőtt a hús leve** sz-o szkăzut mare dă kărnyé

apai *mn* dă tătă ~ **nagymama** masă dă tătă

apaszt *ts i* szkăgyé, **lelohadt a tűz** szkăgyé foku

apó *h fn* mos [-j]

após *h fn* szokru

apránként *hat* tot on pik, tot ocăřă

aprit *ts i* măruntă, **fát** ~ măruntă lyemnyé

apró *mn* mărunt *esz*, mărunc *tsz*;
măruncél *h esz*, măruncéj *tsz*;
măkătyél *h*, măkătyikă *n*, măkăcéj
tsz ~ **gyermekem van** ám on kupil
măkătyél

aprófa *n fn* cipliy|gă [-zsj];
aprófával gyújt be fásjé fokú ku
ciplyizsj

aprópénz *csak tsz* bány mărunc

árad *tn i* **1.** (víz) kreštyé, szá várszã
2. (gáz, szag) putyé **3.** (fény) rázã
szã vegyé

arany *s fn* ar **nem mind arany, ami
fénylik** nu tot zbarã, sjé mănînkă;
~ **fülbevaló** sjirsjél [-j] dã ar

aranygyűrű *n fn* vãrigã dã ar

aranyhaj *s fn* pãr dã ar; ~**ú lány** fátã
ku pãru dã ar

aranyóra *s fn* sjász dã ar

aranypengő *s fn* ping|o [-j/-evé] dã
ar; **nincs egy ~m sem** n-ám nisj
on pingo dã ar

aranypénz *csak tsz* bány dã ar

arc *s fn* ubrãz; **nagyképű** máré
ubrãz áré; **nem sül le a bőr a
képéről** nu-j kagyé pelye dãpã
ubrãz

arcátlan *h fn* ubrãznyik, *n fn*
ubrãznyikă

arcbőr *n fn* pelyé dã ubrãz

arccsont *s fn* osz dã ubrãz

arra **I.** névm p-áhãlá **arra rá ne
tedd a kezed** p-áhãlá szá nu-c puj
mîná; *h esz*, p-áje *n esz* **II.** *hat*
(hovã, merre) p-ákulo, **arra**

mentem haza p-ákulo ám mérsz
ákã

arrább *hat* máj înkulo; **menj ~!** du
tyé máj înkulo!

arrafelé *hat* p-ákulo, înt-r-ákulo; ~
visz az út p-ákulo merzsjé kãlye

arról **I.** *hat* dã p-ákulo, dînt-r-ákulo;
arról jön az eső dînt-r-ákulo vinyé
plaje **II. 1.** névm dã p-áhãlá *h esz*,
dã p-áhãje *n esz* **2.** *előlj* dãszpri ~
az emberről dãszpri omulã

aszal *tn i* uszkã; almát ~ meré uszkã

aszalt *mn* uszkã|t, [-tã, -c, -tyé],
aszalt szilva prunyé uszkãtyé

aszott **1.** uszkát ~ **arc** ubrãz uszkát
2. ársz

asszony *n fn* **1.** mujeré [mujérj] **2.** *n*
fn (feleség) cîgãnkă [cîgãnsj],

asztag *s fn* sztog [-urj]; **egy asztag
szalma** on sztog dã pãjé

asztal *n fn* mãsã [mãsj], **teli asztal**
mãsã plyinã, ~**hoz ül** sãgyé lá
mãsã; **levesz vmit az ~ról** je
sjévã dã pã mãsã; **az ~ alá esik**
kagyé dã szub mãsã; **feláll az
~tól** szá szkalã dã lá mãsã

asztalfő *s fn* káp dã mãsã; **ki ül az
~-n?** sjinyé sãgyé lá káp dã mãsã

asztali *mn* dã mãsã

asztalka *n fn* mãsucã [mãszuc]

asztalkendő *s fn* kindgyo [kingyevé]
dã mãsã

attól **I.** névm **1.** dã lá áhãlá *h esz*, dã
lá áhãje *n esz*; ~ **az embertől** dã lá
omulã; ~ **a naptól** dã lá zuãje **2.** d-
áhãlá *h esz* d-áhãje *n esz*, **attól ne**

félj! d-áhălálá/d-áhájé sză nu-c fíjé frikă! **II.** *hat* d-átunsj ~ fogva, ~ kezdve

augusztus *s fn* agusztus; ~-ban în agusztus; **hideg** ~ agusztus frig; ~ **elején** în káp dă agusztus

autó *s fn* kár, ~val ku kár ~ **nélkül** făr dă kár; **új** ~ kár nou

autóbusz *s fn* busz [-urj]; **várja az ~t** ástyáptă buszu; ~ra száll ságyé pă busz; **leszáll a ~ról** szá szkubară szusz dă pă busz

avas *mn* rînsji|d [-dă, -gy, -gyé]; **avas szalonna** szlănyină rînsjidă

avasodik *visszh i* szá rînsjizestyé; **a zsír megavasodott** sz-o rînsjizît unturá

avégett *hat* d-áje, pântr-aje ~ **jöttem, hogy** ... d-áje-m vinyit, kît szá ...

avval **I.** *névm* ku áhălálá/álá *h esz*, ku áhájé/áje *n esz*; **avval az emberrel** ku áhălálá om **II.** *hat* k-aje **azzal, hogy sírsz** ..., k-aje, kă plînzsj ...

azalatt *hat* într-áje dobă; ~ **az idő alatt míg te dolgozol** într-áje dobă, pînsje vij lukrá

azelőtt *hat* **1.** *innentyé hat kevéssel* ~ ku pucîn innentyé **2.** (*valamikor*) kînvá, dă mult

azért *hat* **1.** d-áje; **azért jöttem, mert** ... d-áje ám vinyit, kă ... **2.** pântr-aje; ~ **mert nem segítettél** pântru, kă nu m-áj ázsutát

aznap *hat* într-áje zî/zuă; ~ **nem értem rá** într-áje zî/zuă n-ám ávut rágáz; în zuáje ~ **hívtalak** în zuáje ty-ám tyimát

azon *névm* **1.** p-áhălálá/ pă álá *h esz*; p-áhájé/pă áje *n esz* **azon az asztalon** pă mászáje **2.** ~ **a napon** în zuáje

azonban *ksz* dá

azonfelül *hat* máj p-áje d-ászu^{prá}, pă lîngáje

azonnal *hat* repé; dîntr-odátă

azóta *hat* d-átunsjé, dăkînd ~ **amióta ő nincs velünk** dăkînd jél nu-j ku noj

azután *hat* dăp-áje; **évekkel** ~ ku ány dăp-áje; **két héttel** ~ dăpă dauă száptămîny

Á

ág **1.** *s fn* krák [-urj]; **száraz** ~ krák uszkát **2.** **leveles hajtás** *n fn* klángă **3.** **anyai ágon** pă pártye mámi; **eszem ágában sincs!** nisj în firé nu mi-j!

ágaskodik *tn i* szá răgyikă pă pisjaré

ágy *s fn* pát [-urj]; **megveti az ágyat** ástyernyé pátu; **az ágyat nyomja** zăsjestyé-n pát; **ágyinak dől** kágyé-n pát; **halálos ágyán van vki** pă martyé-j sjinyivá

ágyaz *ts i* ástyernyé/fásjé pátu

ágyú *s fn* tun [-urj], **két ágyúval** ku dauă tunurj

ájul *tn i* ámicestyé; ~ az éhségtől ámicestyé dā famé

ájulás *n fn* ámicálá; **elkap az ájulás** m-ápukā ámicálá

ájult *mn* ámicij|t, [-tā, -c, -tyé]

áld *ts i* áldājestyé; **áldjon meg az Isten!** szā tyé áldājászka Dimizo!

áldás *n fn* áldājálā [-]

áldomás *s fn* áldomás; **áldomást iszik vkivel** be áldomás ku sjinyivá

áldott áldaj|t *mn* [-tā, -c, -tyé]
áldott nap zuā áldajitā

áll¹ *tn i* sztā a./ (vhogy), **egyenesen**

~ ; sztā gyirépt; **alig ~ a lábán** d-

ábe sztā pā pisjaré; **útjában ~**

vkinek sztā îñ kályé lu sjinyivá b./

(nem mozog); **az óra ~** sztā

sjászu; **az autó ~** káru sztā c./

(vhova) **vki mellé (pártjára) ~**

sztā pā pártye lu sjinyivá; **eláll**

vkinek îj sztā înnentyé lu sjinyivá

d./ (dolog, ügy vhogyan) **hogy**

~nak a dolgok? kum sztā

lukrurilye? e./ (ruha) **jól ~ neki ez**

a nadrág binyé-j sztā sjarikusztā

f./ beáll átv **nem áll be a szája** nu-

j sztā gurá g./ (kezdődőben van)

esőre áll sztā pā plajé; **sírásra áll**

sztā pā plínsz h./ **fennmarad,**

megőrződik, örökre megmarad,

úvig o sztā; **nem áll a nyelvére**

nu-j sztā pā lyimbā; **följebb áll**

vkinek îj sztā szusz lu sjinyivá

áll² *n fn* bárba, **leesett az álla vmitől**
j-o kázut bárba dā sjévä

állandóan hat uvik/uvig; ~ **éhes**
vagyok uvig famé mi-j

állapotos 1. *n fn* grijánā [grijenyé]
2. *n fn* graszā [grasjé]

állat *s fn* álat [-urj]; **milyen állat ez?** sjé fel álat aj áasztá?

állati *mn* dā álat; ~ **erő** putyeré dā álat

állatnév *s fn* numé dā álat

állít *ts i* 1. (helyez) **punyé; egymás mellé** ~ **punyé** lîngā unápált 2. (felemel) **rägyikā ; állítsd föl azt a zsákot!** rägyikā-l szákulá 3. (mond) **zîsjé; valótlanságot** ~ nu zîsjé gyiriptátyé

állomás *s fn* áomás [-urj];; **az ~ra megy** merzsjé lá áomás; **a vonat ~ -hoz közeledik** gézesu sz-áprapé dā áomás

állott *mn* sztätu|t [-tā, -c, -tyé];
állott hús kárnyé sztätütā

álmodik 1. *ts i* îñviszā; **szépet** ~ mîndru-nviszā; **mit álmodtál?** sj-áj îñviszát? 2. *vh i* szā-nviszā; **magamat álmodtam** m-ám îñviszát

álmos *mn* szomnur|osz [-aszā, -osj, -asjé]; **olyan álmos vagyok** ásā dā szomnurosz misz

álm *s fn* 1. (alvás) szomn **álmában** îñ szomn, **könnyű álm** szomn usuré ~ **ba merül** szā kulkā; **elnyomja az álm** îl furā szomnu 2. (álmkép) *s fn* viz [-urj] **álmomban nálatok jártam** îñ viz lá voj ám foszt

ámul *tn i* szá mirá; **ne csodálkozz!**
nu tyé mirá!

anélkül *hat* fără, făr dă, ~ **hogya egy szót szolt volna** făr d-o vorbă, sj-ár fî zîsz

ángy *n fn* ányyé, **apám** ányya
ányyi szá lu tátyi

ár¹ (*szerszám*) *n fn* szulă [-lyé]

ár² *n fn* plátă; **milyen magas az ára!**
sjé fel plátă máré áré!; **eladási ár**
plátă dă vîndut

árad *tn i* **1.** (*víz*) krestyé, szá vársză
2. (*gáz, szag*) putyé **3.** (*fény*) ráză
sză vegyé

áram *s fn* áram ~**mal működik** ku
áramu merzsjé

árgyelán /*a beások egyik csoportja/*
h fn árgyelán, *n fn* árgyelánkă

árny *n fn* umbră; ~-**at ad** dă umbră

árnyék *n fn* umbră; **menj az ~-ba!**
du tyé-n umbră!; **még az**
árnyékától is fél sî dă umbră-j
lyij frikă

árok *s fn* sánc; **becsúszik az**
árokba lunyikă-n sánc

árpa **1.** *s fn* (*növ*) orz **2.** (*orv*) *s fn*
ursjor; **árpa nőtt a szememen** ám
on ursjor pă oty

árt *ts i* fásjé págubă; **nem ártottam**
neked nu c-ám făkut págubă

ártány *h fn* por|k [-sj]

áruház *s fn* boltă máré

áru *ts i* vîngyé; **piacokon áru**
vîngyé pă-n piarc

árusít *ts i* vîngyé

árva *mn* făr dă părinc; ~ **gyerek**
kupil făr dă părinc

ás *ts i* **1.** szápă **gödröt ás** gară szápă
2. *ts i* hársozestyé; **felássa a**
kertet hársozestyé gárdu

ásít *tn i* hâmzestyé

ásó *sn* hârso [hârsevé], **ásóval a**
kezében ku hârso în mînă; **ásó,**
kapa válasszon el bennünket
egymástól numă martye szá nyé
dâszpărcă dă lá unápălt

át *hat* **1.** (*felett*) păstyi; **a hídon át**
păstyi pod; **a feje felett** păstyi káp
2. d-ászupră; **rajta keresztül** pă
jél d-ászupră

átad *ts i* dă (*általában*) lu sjinyivă;
átadja a helyét vkinek îs dă loku
lu sjinyivă

átáll *tn i* sztă lá sjinyivă; sztă pă
părtye áltuluj

átázik *tn i* szá udă; **átázott a cipóm**
sz-or udát cipilyis-m

átellenben *hat* păstyi vkivel, vmivel;
velünk ~ păstyi noj; **ő ~lakik** jél
ságyé păstyi ulyică

átenged *ts i* (*általában*) dă, lásză;
átengedi a helyét vkinek îs dă
loku lu sjinyivă; **átengedi a**
lányát vkihez îs lásză fátă lá
sjinyivă

átér *ts i* **1.** (*vhová*) ázsunzsjé
(*hungyivá*) **2.** (*körül*) ázsunzsjé ku
mînyilye

átérez *ts i* szîmcă

átesik *tn i* kágyé hungyivă/păstyi
sjévă; **átesik a ló másik oldalára**

kágyé pǎstyî hălălántă pártyijé dă kál

átfog *ts i 1. (általában) ápu*kă **2. (karjaival) î**mbrăcsă

átfúr *ts i* îngurestyé; ~**ja a falat** îngurestyé fálu

átfúródik *visszh i* sză-ngurestyé

átfúródott *mn* înguri|t, [-tă, -c, -tyé]

átfut *tn i 1. (vhová, vmin) ályárgă; ~ **az úton** ályárgă pǎstyî ulyică **2. (könyvet) u**mără*

átgondol *ts i* gîngyestyé; **mindent jól átgondolt** kutotu biny-o gîngyit

áthajlik *visszh i* sz-áplyákă; ~ **a kiskapun** sz-áplyákă pǎstyî kăputu-l mik

áthallatszik *visszh i* sz-áhugyé; **nem ~ át hozzánk semmi** nu sz-áhugyé lá noj nyimik

áthord *ts i* duşjé/ákáră sjévá hungyivá, **kiskocsival áthordja a fát** ákáră ku kărusjánul mik lyemnyilye

áthoz *ts i* áduşjé; **áthoztam a egy könyvet neked** c-ám áduşz o kényvé

áthúz *ts i 1. (vmit vhová) tîrîjé; ~ **a szekrényt az ablakhoz tîrî**jé szikrényu lá ublok*

áthúl *visszh i* sză răsjestyé; **nagyon áthúlt** ro/taré sz-o răsjit

átír *ts i 1. (újraír) szkri*jé dîn nou **2. (vmit vkire) szkrijé sjévá pǎ sjinyivá; **átíratta a házát a****

gyerekeire s-o szkrisz kásză pǎ kupiji-s

átjár *tn i* umblă; ~ **a nagymamájához umblă** lá masă sză; **átjárt a hideg** m-o umblát frigu

átkarol *tn i* îmbrăcsă; ~ **a férje derekát** îmbrăcsă mîrzsuku cîgánuluj

átkel *tn i* tresjé pǎstyî sjévá; ~ **a nagy folyón tresjé** pǎstyî pǎrou-l máré

átkísér *ts i* pitresjé; **átkísérte a lányát a szomszédba** s-o pitrikut fátă îñ cîgány

átkoz *ts i 1. blászt*ămă; **ne átkozz meg engem!** nu mă blásztámă! **2. ák**ărestyé **3. î**nzsură

átkozódik *tn i 1. blászt*ămă **2. ák**ărestyé **3. î**nzsură

átkozott *mn* blásztám|t [-tă, -c, -tyé], **átkozott nap** zuă blásztámátă

átköt *ts i (általában) lyá*gă **átköti a könyvet** lyágă kényve dîn nou

átkutat *ts i* kată; **mindent ~kată** kutotu

átlát *ts i* vegyé; **semmit nem lát át** nyimik nu vegyé

átlátszik *visszh i* sză vegyé ~ **a szoknyája** sză vegyé rotyije-j

átlép **1. ts i** kálkă; ~**i az ajtó küszöbét** kálkă prăgusu-l dă usă **2. tn i** păsestyé **3. (életkort) umplă**; ~**te a hatvanat** o umplut dă sájzăsj dă aj dă zilyé

átló *ts i* împuskă; ~ **-te a fejt** *vkinek*
j-o-mpuskăt kăpu lu sjinyivă

átlyukaszt **1.** *ts i* îngurestyé; ~ **a papírt** îngurestyé pipárosu **2.**
(fület) pătrunzsjé

átmegy *tn i* merzsjé ~ **a hídon**
merzsjé păsty pod; ~ **a boltba**
merzsjé lá boltă

átmelegedik *visszh i* szá-nkälzestyé;
~ **a tűznél** szá-nkälzestyé lîngă
fok

átmelegít *ts i* înkälzestyé; **egy pohár**
tea ~ on kristăr dă téjé tyé-
nkälzestyé

átmetsz *ts i* tájé, ~**i a torkát** îj tájé
gîtu

átnedvesedik *visszh i* szá umidă, szá
udă; **átnedvesedett a cipóm**
ebben az esőben sz-or umidăt
cipilyisi-m îh plajasztă

átnéz *tn i* **1.** (vhová) szá **ujtă**
hungyivă **2.** (vmi fölött) szá **ujtă**
păsty ... ;

átok *s fn* blăsztam [blăsztamurj],
átkot szór valakire zîsjé
blăsztamurj pă sjinyivă

átölel *tn i* îmbrăcusă;

átöltözik *tn i* s-astyimbă calyilye

átönt *ts i* **1.** (folyadékot) vârsză; ~ **az**
egyik pohárból a másikba vârsză
dînr-on kristăr îh hălălânt **2.**
rusztaňă, **átöntöttem a lisztet a**
másik zacskóba ám rusztunăt
făjină îh hălălânt szukulyéc

átrepül *tn i* zbară (d-ákulo); **a kakas**
~ **a udvarba** kukosu o zburăt îh
hudvár

átszakít *ts i* rupé **a víz átszakított**
mindent ápă o rupt kutotu

átszall *tn i* zbară (d-ákulo); ~ **a**
kerítésen zbară păsty gárd

átszúr *ts i* împunzsjé; ~**ta a kezét a**
tú j-o-mpunsz mîná áku

átszúr *ts i* sztrikură; ~**i a tejet**
sztrikură lăptyilye

átszűrődik *visszh i* szá sztrikură; ~
egy kis fény szá sztrikură ocăřă
ráză

átugrik **1.** *tn i* szaré păsty sjévă; ~ **a**
kerítésen szaré păsty gárd **2.** *ts i*
(kihagy) lásză áfără, **átugrott egy**
szót o lászăt o vorbă áfără

átültet *ts i* punyé pă ált lok;
átültettem a kis diófát l-ám pusz
nuku-l mik pă ált lok

átvág **1.** *ts i* tájé îh dauă; **átvágta a**
szalagot o tijet îh dauă pántlikă **2.**
(erdőn) merzsjé păsty sjévă; ~ **az**
úttesten merzsjé păsty drik **3.** *átv*
je dă firé pă sjinyivă; **mindig ~ja**
az anyját tot uvig o je dă firé pă
mumă szá

átvesz *ts i* je sjinyivă, sjévă; **átvette**
tőlem a könyvet o lat dă lá mînyé
kényve

átvisz *ts i* dusjé; ~ **a szomszédba**
egy kis ennivalót dusjé-n cîgány
ocăřă mánkăré

ázik *visszh i* szá udă; ~ **az esőben**
sză udă-n plajé

ázott *mn* udá|t, [-tă, -c, -tyé]; **mint**
az ~ **veréb** ká vrábije udátă

B

ba, - be *elölj* 1. **în**; az **irodába** **în**
irodă 2. **lá**; a **boltba** lá boltă; a
kocsmába lá fugádo

bab *n fn* mázăré **zöld**~ mázăré
vergyé; **száraz**~ mázăré uszkátă;
áttört ~**főzelék** mázăré făkălyită

baba 1. *n fn* păpu|să [păpusj] 2.
kupil mik, kupilás *h* /fătă mikă
fătuskă *n*

bableves *n fn* zămă dă mázăré

bagó *h fn* kătrán; ~**t** rág ragyé kătrán

baj *s fn* báj [-urj]; a ~**ból** dîn báj;
nem ~ nu-j báj; **nincs semmi** ~nu-
j nyimik báj 2. págubă **annyi** ~
legyen átítă báj/págubă szá fijé 3.
ro **semmi** ~ **nem lesz** nyimik ro n-
o fi 4. bală /szervi baj/ **van valami**
~a áré vál-o bală

bajlódik *tn i* tyinijestyé; **ezzel ne**
bajlódj többet ku ásztă nu tyiniji
máj mult

bajosan *hat* ku gro

ban, -ben *elölj* 1. **în**; a **házban** **în**
kásză; az **iskolában** **în** iskolă 2.
lá; a **boltban** ~ lá boltbă

bánya *n fn* bănărijé, bănărij; a ~**ban**
dolgoztam ám lukrát **în** bănărijé

bányász *h fn* bănyá|sz, [-sj]; ~**ként**
ká bănyász

bárány *h fn* mél [méj]; ~ **bőr** pelyé
dă mél; **hol jártál** ~**kám?** hungy
áj foszt mélu mnyo

barát *h fn* urtá|k [-sj]; **régi** ~ urtăk
dă mult; **jó**~ urtăk bun; ~ **nélkül**
făr dă urtăk

barátkozik *visszh i* szá urtăsjestyé;
mindenkivel ~ ku sjinyigogyi szá
urtăsjestyé

barátnő *n fn* urtă|kă [-sj]; **jó** ~**je van**
urtăkă bună áré

barázda *n fn* bărăzdă; ~ **ba esik**
kágyé-n bărăzdă

bárhogyan *névm* ákárkum; ~ **hívsz,**
nem megyek ákárkum mă tyémj,
nu mă duk; ~ **néz is ki** ákárkum
sză ujtă áfără

bárhol *hat* ákárhungyé; ~ **laksz,**
megkereslek ákárhungyé săz, tyé
kot

bárhonnan *hat* d-ákárhungyé; ~
jöttél d-ákárhungy-áj vinyit

bárki *névm* ákársjinyé; ~
megmondja neked ákársjinyé-c
szpunyé

barlang *s fn* bărláng; **egy** ~**ban sem**
nisj într-on bărláng

bármeddig *hat* 1. (*hely*) pînă ákár
hungyé 2. (*idő*) pînă ákárkit

bármekkora *hat* ákárkit dă máré; ~
a háza, **nem mennék hozzá**
ákárkit dă máré kásză áré, n-ás
merzsje lá jél

bármely *hat* ákárkáré

bármi *névm* ákársjé; ~ **t** **mondasz** neki ákársjé-j zîsj

bármikor *névm* ákárkînd; ~ **bejöhetsz hozzánk** ákárkînd poc szá vij lá noj înlontru

bármilyen *mn* ákársjé fel; ~ **fáradt** **vagyok, csinálnom kell** ákársjé fel hustyunyit/ã misz, trébé szá fák

barna *mn* bár|nã [-nyé]; ~ **szem** oty bárnyé; ~ **kenyér** pitã nyágrã; ~ **sör** beré nyágrã

báty *h fn* **1.** frátyé (hãl) bătîrn **2.** (*nagy*)bătya unty [*unc*];

baty **1.** *n fn* trásztã [-trãsty] **2.** *s fn* pak; [-urj] ~**val a hátán** ku páku-n szpátyé

beakad *tn i* sz-ákácã; ~ **a tükébe** sz-ákácã-n mărãsjuny

beakaszt *ts i* **1.** ákácã; ~**ja a kabátot a szekrénybe** ákácã subá-n szikrény **2.** punyé; ~**ja a helyére a ruhákat** punyé calyilye pã lok

beás **1.** *fn h* bájás; *fn n* bájisicã **2.** dã bájás; **beás nyelv** lyimbã dã bájás

beásul *hat* bájisestyé; **jól beszélek** ~ binyé szfátészk bájisestyé

beborít *ts i* ásztupã; **földdel** ~ ásztupã ku pãmînt; **a hó beborít mindent** zãpádã áasztupã kutotu

beburkolózik *visszh i* sz-ászkungyé; sz-ásztupã ~ **egy lepedőbe** sz-ásztupã înr-on lipigyó; szá-nvãlijé ~ **a nagykabátjába** szá-nvãlijé-n subá-s máré

befogja *ts i* ápukã; ~ **a lovakat a kocsiba** ápukã kãji-n kár

beleakad *visszh i* sz-ákácã; **beleakadtam a bokorba** m-ám ákácát înr tufã; ~ **a szoknyája** sz-ákácã rotyije-j

beleakasz *visszh i* sz-ákácã; **folyton** ~ **vkibe** uvig sz-ákácã dã sjinyivã

beleaprit *ts i* măruntã; ~**ja a kenyeret a tejbe** măruntã pitã-n láptyé

belebetegszik *visszh i* szá bityizsjestyé; **bele fog betegedni, ha megtudja** sz-o bityizsji d-o styi

belebolondul *tn i* **1.** bulunzestyé; **belebolondult abba a lányba** o bulunzît dã fátãje; ~ **a szegénységbe** bulunzestyé-n szársãsjijé a **2.** nyibunyestyé (*dã sjévã*)

belebotlik *visszh i* (*vmibe*) szá-mpegyikã; **belebotlottam vmibe** m-ám împegyikát înr sjévã; **mindenhol beléd botlom** pãstyî tot mã áflu ku tyiny

belebújik *visszh i* **1.** sz-ászkungyé ~ **a lyukba** sz-ászkungyé-n garã **2.** ~ *a ruhájába* szá-mbrãkã **3.** szá bágã; ~ **a nadrágjába** szá bágã-n sjarisj

beleesik *tn i* kágyé-n sjévã; ~ **a sárba** kágyé-n tyinã

belefúj *tn i* szuflã-n sjévã; ~ **a sípba** szuflã-n sjip

beleharap *tn i muskă-n sjévá*; ~ **az almába** muskă-n măr

belekap **1.** *vmibe vissz h sz-ápukă în ...*; ~ **a festésbe** sz-ápukă-n fistyálă **2.** *ápukă*; **a szél** ~ **a hajába** j-ápukă vîntu păru; **a kutya** ~ **a lábába** îj kăptălestyē pisjoru

beleköt **1.** *ts i vmit vmibe lyágă*; ~**i a ruháit egy lepedőbe** îs lyágă calyilye înt_r-on lipigyō **2.** *vkibe sză lyágă mindenkibe* ~ sză lyágă dă toc; **ne köss folyton belém!** nu tyé lyigă tot dă mînyé

belenéz *visszh i sză ujtă*; ~ **a tükörbe** sză ujtă-n styiklă; ~**ett a szemembe** sz-o ujtăt înt_r otyu-m

belepusztul *tn i maré (dă sjévá)*; **még ha belepusztulok is** dăk-oj sî muri; ~ **a szomjúságba** maré dă szetyé

beleszokik *visszh i sză-nvácă*; ~ **a munkába** sză-nvácă-n lukru

beletemetkezik *visszh i sză-ngrapă*; ~ **a könyvbe** sză-ngrapă-n kényvé

beletörik *visszh i sză rupé (în sjévá)*; **ebbe** ~ **a bicskája** sză rupé-ntr-ásztă bristă-j

belevörösödik *visszh i sză rusestyé*; ~ **az arca a szégyentől** sză rusestyé ubrázu-j dă rusînyé; **egészen belevörösödött** dă tot sz-o rusînt

bélféreg **1.** *n fn vermé [vérmj]* **2.** *h fn lyimbri[k [-sj]]*

beljebb *hat māj înlontru*

belőle *névm dîn jél h/dîn je n semmi sem lett* ~ nu sz-alyész nyimik dîn jél; **látható** ~ , **hogy** ... sză vegyé dîn je, kă ...

belső *hat hăl dînlontru h/ há dînlontru n*

belül *hat 1. înlontru, pă dînlontru 2. (idő) înt_r pîn înt_r*

belülről *hat pă dînlontru*

bélyeg *s fn bilyég [-urj]*; ~**et ragaszt vmire /vkire** lyipestyé bilyég pă sjévá/pă sjinyivă

bemárt *ts i întyinzsje*; ~**ja a kenyeret a lecsóba** întyinzsje pită-n licso

bemaszatol *ts i măzgălyestyé* ~**ja a kezét** îs măzgălyestyé mîná, mînzestyé

bemázol *ts i mînzestyé*; **mindent bemázolt** kutotu o mînzînt

bemegy **1.** *tn i merzsjé /visszh i sză dusje*, ~ **a szobába** merzsjé/sză dusje-n szobă; **bement a faluba** o mérsz/sz-o dusz înt_r szăt **2.** (*befér*) înt_rkepé; **ez még ide bemegy** áasztă áisj māj înt_rkepé

bemocskol *ts i măzgălyestyé, mînzestyé, szpurkă* **ne mocskold be a szádat ilyen szavakkal** nu-c szpurkă gură k-afelyé vorbé, imă ~**tad a tiszta ingedet** c-áj imăt kămăsă tyisztă

bemutat *ts i árătă*; ~**ja a barátját** s-árătă urtăku

béna *h fn ulog n fn ulagă*

bendő *n fn* bur|tă [-tyé]; **meztöltötte**
a ~jét s-o umplut burtá

benedvesít *ts i* udă; ~ **egy rongyot**
udă o rangyină; ~**ettem a**
homlokomat m-ám udát fruntye

benéz *visszh i* szá ujtă-nlontru; ~ **az**
ablakon szá ujtă-n ublok înlontru;
mindennap ~ **hozzánk** întatâ zî
sză ujtă-nlontru lá noj

benn *hat* înlontru

benne *hat* întjél h / întje n; **hiszek**
benne întkréd întjél/întje

benneteket *névm* pă voj, vă, v-;
ismerlek ~ vă kunoszk; **látott** ~
az utcán v-o văzut pă ulyică

bennünket *névm* pă noj, nyé, ny-;
meg fognak hívni ~ **is** ny-or
tyimá sî pă noj

bentről *hat* dînlontru; ~**hallatszik**
sz-áhugyé dînlontru; ~ **jött ide**
dînlontr-o vinyit áisj

bénult *mn* ulog e sz h, ulagă e sz n
ulozsj tsz h, ulazsjé tsz n

benzin *s fn* benzîn; **egy liter benzin**
o lítéră dă benzîn

benyálaz *ts i* îmbălă

benyit *ts i* dăstyizsjé; ~ **az ajtón**
dăstyizsjé usá

benyom *ts i* împinzsjé înlontru; ~ja
az ajtót împinzsjé usá-nlontru

benyúlik *visszh i* szá-nlunzsjeszté;
hosszan ~ **a vízbe** lung szá
lunzsjeszté-n ápă

beolvaszt *ts i* tupestyé; ~ **ja az**
aranygyűrűjét îs tupestyé vărīgă
dă ar

beomlik *visszh i* szá dubară;
beomlott a pince sz-o duburît
pimicá

beoszt *ts i* împărcestyé; ~**ja az idejét**
s-împărcestyé dobá

beönt *ts i* várszâ întsjévá; ~**i a vizet**
a lukba várszâ ápá-n gară

bepiszkit *ts i* măzgályestyé,
mînzestyé, imă; **ne piszkítsd be a**
kezed nu-c imă mîná

bepiszkolódik *visszh i* szá
măzgályestyé, szá mînzestyé, szá
imă

bepólyáz *ts i* întfásă

beporosodik *visszh i* szá umplă dă
prau; gyorsan ~ az üveg repé szá
umplă dă prau ujągá

beporosodott *mn* plyn dă prau

bér *n fn* plătă; **magas a ~e** máré
plătă áré; **megkapja a ~ét** îs
kăpătă plătă

berak *ts i* **1.** púnýé înt ~ **az ablakba**
púnýé-n ublok **2.** bágă înt; ~ **a**
zsebébe bágă-n zsăb

beránt *ts i* **1.** (ételt) părgălestyé **2.**
tîrîjé; ~ **a bokorba** tîrîjé-n tufé

bereked *visszh i* szá rugusă; ~**t a**
kiabálástól sz-o rugusát dă
zbirălă

berekeszt *ts i* întyizsjé; ~**i a disznót**
az ólba întyizsjé porku-n kosjină

bérel *ts i* **1.** tukmestyé; **kocsit** ~ îs
tukmestyé on kăr **2.** ápukă

bereped *visszh i és tn* (sză) krăpă; ~
t a teknő o krăpăt trakă

berepeszt *ts i* krápă

berúg 1. *ts i* rugujé; **lábbal ~ja az ajtót** ku pisjoru rugujé usá **2.** *tn i* szá-mbátă; **úgy berúgott, mint a disznó** sz-o-mbátát, ká porku

berúgat *ts i* îmbátă; **a barátai ~ták a kocsmában** urtásji l-or îmbátát în fugádo

besároz *ts i* întyină

besározódik *visszh i* 1. szá-ntyină, **nyakig besározódott** ~ sz-o-ntyinát pîn lá gît **2.** szá umplă dă tyină

besavanyodik *visszh i* sz-ákrestyé

besiet *visszh i* szá-ngribestyé-nlontru

besóz *ts i* száră; **~ta a szalonnát o szárát** szlányină

besötétedik *visszh i* szá-ntunyerikă; **télen gyorsan** ~ dă járná rep szá-ntunyerikă

beszáll *visszh i* szá urkă; **~ az autóba** szá urkă-n kár; **~t a vonatba** sz-o urkát în gézés

beszámít *ts i* szá-mălestyé; **az időt be se számítottam** dobá nisj n-ám szá-mălit

beszéd *n fn* vorbă; **üres** ~ vorbá gală; **se szó, se beszéd** făr o vorbă; **milyen ~ ez?** sjé fel vorbă-j ásztá?

beszed *ts i* 1. áduňă pénzt **szed be** áduňă bány **2.** ásztrînzsjé **~te a füzeteket** asztrînsz fizeturilye

beszédes *mn* szfăt|osz, [-asză, -sj, -asjé]

beszeg *ts i* tyivijestyé; **~ i a nadrág szélét** tyivijestyé dungá dă sjarik

beszél *tn i* 1. szfăt(ij)estyé **rekedten** ~ rugusát szfăt(ij)estyé; **a lelkére** ~ îj szfăt(ij)estyé pă szuflyit; **beásul** ~ szfăt(ij)estyé bájisestyé **2.** zîsjé; **azt ~ik** áje zîsjé

beszélget *tn i* 1. szfăt(ij)estyé, **az anyjával** ~ szfăt(ij)estyé ku mumă szá; **magyarul ~nek** unguestyé szfăt(ij)estyé **2.** sztă în vorbă; **nem áll szóba senkivel** ku nyime nu sztă în vorbă

beszennyez *ts i* muszkulyestyé, imă, întyină, mînzestyé, mǎzgályestyé

beszív *ts i* trázsjé; **~ja a cigaretta füstjét** trázsjé fum dă cigáréttă; **~ja a levegőt** trázsjé livigo

beszór *ts i* rászepé; **~ja a papírokat a szemétbe** rászepé pipárasjilye în gunoj

beszorít *ts i* ásztrînzsjé **~a sarokba vkit** ásztrînzsjé-n kot pă sjinyivá

beszorul *visszh i* sz-ásztrînzsjé

beszúr *ts i* împunzsjé; **~ ja a kést vhová** împunzsjé kucîtu hungyivá

betakar *ts i* 1. ásztupă **kabátjával** ~ ásztupă ku subá; **~ta a hó az utat kálye** asztupát zápádá **2.** îngrapă; **~ja földdel a virágokat** áasztupă florilye ku pămînt

betakarószik *visszh i* sz-ásztupă; **~ a dunyhájával** sz-ásztupă ku párná-j

betanít *ts i* (vkit vmire) învácă (sjinyivá pă sjévá)

betapaszt *ts i* **1.** lyipestyé; ~ a kemence falát lyipestyé fálu dā kuptor **2.**~ja vki száját íntyizsjé gurá lu sjinyivá

beteg¹ *fn* bity|ág [-ágă, -ézs];

beteg² *mn* bity|ág [-ágă, -ézs]; **nagyon** ~ ro bityág; ~ **ember** om bityág; **halálos** ~ mort dā bityág; **szív**~ bityág dā szuflyit

beteges *mn* bityig|osz [-asză, -osj, -asjé]; ~ **emberek** aminy bityigosj

betegeskedik *visszh i* szá bityizsjestyé; **sokat** ~mult szá bityizsjestyé; **gyakran** ~ în multyé rîndurj szá bityizsjestyé

betegség **1.** *s fn* bityisug [-urj]; **nagy** ~ bityisug máré; ~**et elkap** vkitól kápătă bityisug dā lá sjinyivá; **meggyógyult** a **hosszú betegség**ből sz-o-ntrimát dîn bityisug lung **2.** *n fn* bală; **súlyos** ~ bală gre

betekint *visszh i* szá ujtă; ~ **az ablakon** szá ujtă pă-n ublok înlontru; ~ **a könyvbe** szá ujtă-n kényvé

betelik *visszh i* szá umplă; **torkig** ~ vmivel/vkivel pîn lá gît szá umplă ku sjévă/sjinyivá **2.** (étellel) szá szátură; **nagyon beteltem** a **vacsorával** tăré m-ám szaturát

betemet *ts i* **1.** îngrapă; ~i a sirt îngrapă grapă **2.** ásztupă; ~i a **gödröt** ásztupă gará **3.** umplă ~ **az árkot** umplă sáncu

betér *vhová tn i* tună hungyivá; **néha** ~ a kocsmába unyirj tună lá fugádo

betesz *ts i* **1.** punyé; ~ **vmit az ablakba** punyé sjévă-n ublok **2.** bágă; ~i **az ajtót** ajtót íntyizsjé

betör *ts i* zdрубestyé ~ **te az ablakot** o zdрубit ubloku, ~i **a fejét vkinek** îj szpárzsjé kápu lu sjinyivá

beül *tn i* ságyé hungyivá-nlontru, szá urkă ~ **a buszba** szá urkă-n busz

bevág *ts i* **1.** tájé, ~ **a zokni gumija** mă tájé gumá dā vânărisj **2.** izbestyé ~**ta az ajtót** o izbit usá **3.** zburtsjestyé ~**ja a sarokba** o zburtsjestyé-n kot **4.** luvestyé **nagyon** ~**ta a fejét** tăré s-o luvit kápu

bevágódik *visszh i* **1.** szá izbestyé **erővel** ~ szá izbestyé ku putyeré **2.** szá luvestyé

bevált *ts i* **1.** styimbă ~**otta a pénzét** s-astyimbát bányi **2.** cînyé ~**ja az ígretét** îs cînyé vorbă

bevár *ts i* ástyáptă; **a mamám** ~**t a bolt**nál masá m-astyiptát lá boltă

bevarr *ts i* kărpestyé-nlontru; ~ **a zsebet** kărpestyé zsăbu-nlontru

bevásárol *ts i* kumpără; ~ **a boltban** kumpără lá boltă; ~ **az ünnepekre** kumpără pă szărbătorj

bevégez *ts i* szfărsestyé **gyorsan** ~**te az iskolát** repé o szfărsît iskulă

bevégződik *visszh i* szá szfărsestyé; **ezzel bevégződött a sorsa** k-asztá sz-o szfărsît kusztu-j

bever *ts i* **1.** bătýé ~i **a szeget** a **falba** bătýé kúju-n fál **2.** szpárzsjé ~ **ték a fejemet** m-or szpárt kápu

bevérez *ts i* **1.** umplă dă szînzsje **2.**
~i magát szá umplă dă szînzsje,
sză szînzsjiestyé

bevesz *ts i* **1.** je înlontru; nem vették
be katonának nu l-or lat înlontru
dă kătănă **2.** (tablettă) îngycă;
**most vettél be egy tablettát
fejfájás ellen** âk-aj îngycăt o
tăblăttă dă duremé dă káp **3.** átv
înkregyé **ne gondold, hogy
mindent beveszek** nu gîngyi, kă
kutotu înkred

bevet *ts i* **1.** ástyernyé, fásjé pātu **2.**
számănă ~i a földjét búzával îs
számănă pămîntu ku gru

bevezet *ts i* **1.** pitresjé; **bevezette az
iskolába a fiát** s-o pitrikut î
iskulă kupîlu **2.** ádusjé-nlontru
**nemrég vezették be hozzánk a
vizet** nu dă mult or ádusz lá noj
înlontru ápă

bevisz *ts i* dusjé-nlontru; **beviszlek
kocsival a városba** tyé duk ku kăr
î
város înlontru; **bevitte a
mélyvízbe a lányt** o dusz pă fătă-
n apă ádínkă

bevizez *ts i* udă; **ne vizezd be a
ruhádat!** nu-c udă calyilye!

bevonul **1.** *tn i* merzsje dă kătănă;
nem akar ~ni n-áré dă gînd szá
mergă dă kătănă **2.** *visszh* szá
dusjé dă kătănă; **az ősszel vonult
be** dă tamnă sz-o dusz dă kătănă

bezár *ts i* întyizsjé; **zárd be az
ajtót!** întyizsjé usá!

bezárkódik *visszh i* szá-ntyizsjé; ~ a
szobába szá-ntyizsjé-n szobă

bezáródik *visszh i* szá-ntyizsjé;
gyorsan bezáródott az ajtó repé
sz-o-ntyisz usá

bezárul *visszh i* **1.** szá-ntyizsjé **2.** szá
szfărsestyé

bezörget *ts i* **1.** zurgunyestyé; ~ **az
ablakon** zurgunyestyé î
n ublok **2.**
bátyé ~ **az ajtón** bátyé usá

bezúz *ts i* zdrubestyé; ~**za vki fejét**
îj zdrubestyé kăpu lu sjinyivă

bezsebel *ts i* bágă-n zsăb; **ami jár
neki, azt ~i** sjé-j umblă, bágă-n
zsăb

bezsíroz *ts i* unzsje ku untură; ~**za
az ajtót unzsje usá** ku untură; ~**ta
a ruháját** sz-o unzsje ku untură

Biblia *n fn* Biblijé [Biblij] **meg van
írva a Bibliában** î
n Biblijé-j
szkrisză

biceg *tn i* styapikă

bicikli *n fn* biciglăuă [-evé] új ~
biciglăuă nauă; ~**vel megy**
merzsje ku biciglăuă; **visz vmit a
~n** dusjé sjévă pă biciglăuă

biciklizik *visszh i* szá biciglizestyé,
nem tudok biciklizni nu mă styu
biciglizi

bicska *n fn* bris|tă [-tyé]; **elvágja a
bicskával** tájé ku bris|tă

bilincs *s fn* bilînsj, [-urj]~ **a kézen**
bilînsj pă mînă; **lerázza a ~eit** îs
szkutură bilînsjurilye

billeg *visszh i* szá lyágănă

bír **1.** (birtokol) *ts i* áré; **van két
gyerekem** jo ám doj kupij **2.**
(képes valamire) patyé **nem**

- tudok segíteni neked** nu-c pot ázsutá **3.** (*boldogul, terhet elbír*) birijé; **elbírja a kosarat** birijé kusáre
- birka** *n fn* bir|kă [-sj]; **birkákat tart** cînyé birsj; **birkát őriz** pázestyé birsj
- birkahús** *n fn* kárnyé dă birkă
- birkózás** *n fn* luptălă
- birkózik** *visszh i* szá luptă ku sjinyivá
- bíróság** *s fn* biroság [-urj]; ~**ra megy** vmivel merzsjé lá biroság *ku sjévá*, **feljelent a ~on** jilintestyé szusz lá biroság
- birsalma** *n fn* gutujé [gutuj]; **birsalmát szed** ádu_{nă} gutuj
- birsalmafa** *s fn* gutuj; **kiszáradt a ~** sz-o uszkát gutuju
- birtok** **1.** *n fn* kur|ty(ij)é[-c]; **hol van a birtokod** hungy ci-j cijé kurty(ij)á tá **2.** (*föld*) pămînt [-urj]
- bivaly** *h fn* bihol; ~**bőr** pelyé dă bihol
- bíz** *ts i* lásză sjévá/sjinyivá în grizsă lu sjinyivá
- bizalom** *n fn* **1.** bizijălă; ~ **nélkül** făr dă bizijălă **2.** năgyezsgyé **tele vagyok ~mal** plyin/ă misz dă năgyezsgyé
- bízik** *tn i* **1.** înkregyé **2.** szá bizijestyé **3.** áré năgyezsgyé
- biztat** *ts i* îmbistyestyé sjinyivá pă sjévá; ~**ják egymást** szá-mbistyestyé
- biztos** *hat* ánume
- biztosítótú** *s fn* bold [-urj]; ~**vel ölt össze** ku bold ákácă uná
- bizsereg** *tn i* bizsirgilestyé; ~ **a tenyerem** îm bizsirgilestyé pálmá
- blúz** *h fn* zăbu|n, [-ny]; **kimossa a ~át** îs szpălă zăbunu
- bóbiskol** *tn i* mucujestyé; ~ **a széken** mucujestyé pă szkan
- boci** *h fn* vicél [-j]
- bocsát** *ts i* **1.** jărtă **mindent megbocsátok neked** kutotu îc jért **2.** lásză **bocsáss** utamra lásză mă pă kályé
- bódít** *ts i* ámicestyé; **ez az illat el-engem** miroszusztă m-ámicestyé
- bodorít** *ts i* înkřácă; **régóta ~ja a haját** dă mult îs înkřácă păru
- bodros** *mn* křec/křácă; **bodros** haj păr křec
- bódulat** *n fn* ámicălă
- bódult** *mn* ámicij|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **ember** om ámicit
- bodza** *h fn* szo|k [-sj]
- bog** *s fn* nod [-urj]~**ot kibogozza** dăszfásjé nodu; ~**ot köt** fásjé bog
- bogár** *h fn* gîndák [-sj]; **bogara van** áré gîndák în káp
- boglya** *s fn* sztog [-urj]; **egy ~szalma** on sztog dă pájé; **boglyát rak** fásjé sztog
- bogos** *mn* nodur|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **kötél** funyijé nodurasză
- bokor** *n fn* tuf|ă [-é]; **elbújik a ~ban** sz-ászkungyé-n tufé; **vmi zörög a ~ban** sjévá zurgunyestyé-n tufé

boldog *mn* bukur|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **emberek** aminy bukurosj; ~ **élete van** kuszt bukurosz áré

boldogság *n fn* bukurijé; ~ **nélkül** făr dă bukurijé; szerencsét és ~ot! nurok sî bukurijé!

boldogtalan *mn* făr dă bukurijé; ~ élet kuszt făr dă bukurijél

bolha *h fn* puri|k [-sj]; **bolhát fog** ápukă purik; **ugrik mint a** ~ száré, ká puriku

bolond *mn* bulîn|d, [-dă, -zsj]; ~ **ember** om bulînd; ~ **nap** zuă bulîndă

bolondít *ts i* fásjé bulînd dîn sjinyivá; **ne bolondíts engem** nu fă dîn mînyé bulînd

bolondság *n fn* bulunzemé

bolondul *tn i* 1. bulunzestyé; **ez az ember megbolondult** omusztá o bulunzît; ~ **valamiért/valakiért** bulunzestyé dăpă sjé/vá/sjinyivá 2. nyibunyestyé; **megbolondulok melletted** oj nyibunyi lîngă tyinyé

bolt *n fn* bol|tă, [-tyé]; ~**ba megy** merzsjé lá boltă; **vásárol a ~ban** kumpără lá boltă

bomba *n fn* bomb|ă [-é]; **levitte a ~ a kezét** j-o dusz bombă mîná

bomlaszt *ts i* sztrikă

bomlik *visszh i* 1. (kinyilik) szá dászfasjé; **a virág ki~ flare** szá dászfasjé 2. (oszlásnak indul) szá sztrikă; **a tej** ~ láptyilye szá sztrikă

bont *ts i* 1. dászfasjé **ki~ja a csomagot** dászfasjé paku 2. (asztalt) a./sză szkală dă lá másză **b./** ásztrînzsjé másză

bontakozik *visszh i* 1. szá dăstyizsjé 2. szá dászfasjé

bor *s fn* vin ~**t készít** fásjé vin; **egy pohár** ~ on kristár dă vin; **fehér** ~ vin alb; **erős** ~ vin táré új~ vin nou; **egy hordó** ~ o butyé dă vin

borda *n fn* kasztă, [kastyé]; **fájnak a bordáim** mă daré kastyilye

borít *ts i* ásztupă; **földdel~** ásztupă ku pămînt; **hó ~ja a földet** zăpádă ásztupă pămîntu

boríték *n fn* kup|értă, [-érc]; **kis~** kupértă mîkă; **beleteszi a levelet a ~ba** bágă kártyije în kupértă

borjú *h fn* vicé|l, [-j]

borjúhús *n fn* kárnyé dă vicél

borona *n fn* buro|nă, [-nyé]

borongós *mn* 1. (szomorú) triszt, trisztă, tristy, tristyé; **miért vagytok ilyen ~ak?** dă sjé vic ásă tristy? 2. *mn* (felhős) înnorî|t, [-tă, -c, -tyé]; **az ég** ~; **noru-j** înnorît

boros *hat* 1. dă vin; ~**pohár** kristár dă vin 2. (ittas) but; ~ **ember** om but

borotva *h fn* brisj; **éles** ~ brisj ászkucît

borotvál *ts i* rágyé

borotválás *h fn* rász

borotválkozik *visszh i* szá rágyé; **minden nap** ~ în tată zuă szá

rágyé; **ifjúkora** óta
borotválkozik dă fisjor szá rágyé

bors *h fn* pipér, [-j]; **örölt bors**
 pipér zdrubít; **egész bors** pipér
 întrég; **~ot tör vki orra alá**
 zdrubestyé pipér dă szub nász lu
 sjinyivá

borsó *s fn* **1.** burso [-urj]; **~t**
pucoltam ám dăzgurgát burso **2.**
 mázéré

borsodzik (*a háta*) îj zburestyé
 szpátyilye

borsos *mn* **1.** (fűszeres) piperát, [-tă,
 -c, -tyé;] **~ étel** mánkáré piperátă
2. (drága) szkump, [ă, -j, -é,]

ború *s fn* nor

borul *visszh i* **1.** (az ég) szá-
 ntunyerikă **2.** virágba ~ szá-
 nflurestyé **3.** térdre ~ kágyé pă
 zsjinuc

borult *mn* **1.** întunykált, [-tă, -c, -
 tyé] **2.** triszt, trisztă, tristy, tristyé
3. (virágba~) înflorît, [-tă, -c, -
 tyé] **virágba** ~ almafa már înflorît

borús *mn* întunyerikált, [-tă, -c, -
 tyé] **~napok** zilyé întunyerikátyé

borzad *visszh i* szá zburestyé dă
 sjévá

borzongás *n fn* zburálá; **elfog a ~ a**
félelemtől m-ápukă zburálá dă
 frikă

boszorkány *n fn* buszurkănă,
 buszorsj

bosszankodás *n fn* **1.** sjudă; **2.** *h fn.*
 mirg **3.** năkáz

bosszankodik *visszh i* o/îl mănînkă
 sjudă; **bosszankodom** mă
 mănînkă sjudă

bosszant *ts i* îj fásjé sjudă lu
 sjinyivá; **ne bosszants!** nu-m fă
 sjudă!

bosszúság *n fn* sjudă

bot *n fn* bată, [boc]; **~tal ver** ku bată
 bátyé

botlik *visszh i* szá-mpegyikă; **~ a**
nyelve lyi szá-mpegyikă lyimbá

bő *mn* lár|g, [-gă, -zs] **~szoknya**
 rotyijé lărgă;

bödön *s fn* vindél, [-urj]; **zsiros** ~
 vindél dă untură; **üres** ~ vindél
 gol; **lyukas** ~ vindél îngurît

böfög *tn i* gărăjestyé

bög *tn i* **1.** plînzsjé; **~ az anyja után**
 plînzsjé dăpă mumă szá **2.** urlă; **ki**
~ ilyen erősen? sjinyé urlă ásá
 táré? **3.** cîpă; **~ mint a kiscsibe**
 cîpă, ká pujucu-l mik

bógés *s fn* plînsz

bögő *n fn* bigijé; **nagy**~ bigijé máré

bögre *n fn* alá, alyé; **egy bögre tej** o
 alá dă láptyé

bök *ts i* împunzsje; **meg~i az ujját**
 s-împunzsje zsjezsjitu

bölcsességfog *n fn* măs|auă, [-elyé];
kiszedték a ~át j-or szkosz
 măs|auă; **lyukas** ~măs|auă
 îngurită

bölcső *s fn* bilsj|o, [-evé]; **ringatja a**
~t lyágănă bilsjou

bömböl *tn i* urlă

bőr *n fn* 1. pelyé; kicsípte a bőré^t a só j-o piskát pelye száre 2. puzsîcă; **szedd le a forralt tej** ~ét je zszoz puzsîcă dă láptyé

bőrke *h fn* szurî|k, [-sj]; **szalonna**~szurîk dă szlányî^{nă}

börtön *n fn* tyémică, [tyémic]; ~**becsuk** întyîzsjé-n tyémică; ~**be vet** bágă-n tyémică; **Kaposvár** ~e tyémicá lu Kápos

bóvít *ts i* fásjé máj lár^g

buborék *n fn* bäsî|kă [-sj]; ~**ot fúj** szuflă bäsî^{sj}

búcsú (egy^h ün^{ne}p) *s fn* bulsjug, [urj]; ~**t tartanak** cînyé bulsjug? ~**ra** pă bulsjug

bugyi *s fn* bugyig|o [-evé]; **meleg** ~bugyigo káld; **leveti a** ~**ját** îs lăpădă bugyigou

bujdosik *visszh i* sz-ászkun^{gy}é; **félelmében** ~ dă frikă sz-ászkun^{gy}é

bújik *visszh i* sz-ászkun^{gy}é; **el~ a szemem elől** sz-ászkun^{gy}é dîn otyi-m

bújtat *ts i* 1. (rejt) ászkun^{gy}é pă sjînyivá 2. (tesz vmit vmibe) bágă sjévá îⁿ sjévá

bujtogat *ts i* ácîcă pă sjînyivá

bukik 1. *tn i* kágyé; **orra** ~ kágyé pă nász 2. (iskolában) bukujestyé; ~**semmiből nem buktam** n-ám bukujt dîn nyimîk

bukott *mn* bukujî|t, [-tă, -c, -tyé] ~**gyerekek** kupij bukujîc

bunda *s fn* kuzsok, [-urj]; **bundán** ül ságyé pă kuzsok

bundás *mn* 1. (ember) ku kuzsok 2. (állat) ku păr lung

burgonya *s fn* kîrb|oj, [-ajé]; **burgonyát pucol** kurăcă kîrbajé; **sült** ~ kîrbajé friptyé; **főtt** ~ kîrbajé fertyé; ~**leves** zámă dă kîrboj

bús *mn* triszt, [trisztă, tristy, tristyé]

búsul *visszh i* sză-ntrîstă; **miért búsulsz ennyire?** dă sjé tyé-ntristy ásá?

busz *s fn* busz [-urj]; **várja a** ~**t** ástyáptă buszu; **jön a busz** vînyé buszu; ~**ra száll** ságyé pă busz; **leszáll a** ~**ról** sză szkubară zszoz dă pă busz

búza *h fn* gru; **búzát vet** számă^{nă} gru; **learatja a búzát** árătestyé gru; **egy zsák** ~ on szák dă gru

búzakalász *s fn* szpik dă gru [-urj]

büdös *mn* putur|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **zoknik** vânărisj puturosj

büdösít *ts i* fásjé putaré

büdösödik *visszh i* sză putyé

büdösség *n fn* putaré; ~ **árad valamiből** putaré vînyé dîn sjévá áfără

bükk *h fn* fág, fázs; **száraz** ~ fág uszkát

bún *n fn* vî^{nă}, vîny(é); **nagy** ~**nel** ku vî^{nă} máré

búnös *mn* dă vî^{nă}; ~ **vagyok** jo misz dă vî^{nă}

bűntelen *mn* făr dă vīnă; ~**űl** **él** făr dă vīnă kűsz_tă

bűntet *ts i* bintit_estyé pă sjinyivá

bűntetés *n fn* bintit_álă; **nagy** ~ bintit_álă már_e

bűntetett *mn* bintit_it [-tă, -c, -tyé]; ~ **ember** om bintit_it

bűszke *mn* măr_ec, [-ácă, -éc, -ecé]; ~ **a gyerekeire** măr_ec aj pă kupij_is; ~ **ember** om măr_ec

bűszkélkedik *visszh i* szá-mmăresty_e; **mindig** ~ **vmivel** uvig szá-mmăresty_e ku sjévá

bűtykös *mn* nodur_osz [-asză, -osj, -asjé]; ~ **fa** lyémn nodur_osz

bűtyök *s fn* nod, [-urj]; **egy kis** ~ on nod mik

bűz *n fn* putar_e; **nagy** ~ putar_e már_e

bűzlik *tn i* puty_e; **mi** ~ **itt?** sj_e puty_e áisj?

bűzös *mn* putur_osz, [-asză, -osj, -asjé]

C

cafát *n fn* rangyi_nă [-ny]; **egy koszos** ~ o rangyi_nă imas_ză

céda *n fn* cġgánkă prăkăzsġtă

cédula *n fn* pipár_os, [-asjé]; **felír vmit a cédulára** szkrij_e sjévá pă pipár_os

cél *s fn* cél, [-urj]; ~**ba ér** áflă-n cél; ~ **nélkül** făr dă cél

céloz *ts i* **1.** céluz_estyé **2.** je ġn oty

céltalan *mn* făr dă cél; ~ **élet** kuszt făr dă cél

céltalanul *hat* făr dă cél; ~ **megy** făr dă cél lukră

cement *s fn* cim_ent

cementez *ts i* cimintiz_estyé

cérna *n fn* ácă, ác; **egy gombolyag** ~ on gyém dă ácă; **cérnát tesz a tűbe** bágă ácă-n ák

ceruza *n fn* ciruz_ă [-é]; **ceruzával ír** szkrij_e ku ciruză; **rövid** ~ ciruză szkurtă

cibál *ts i* **1.** hăncăj_estyé **2.** tġrġj_e; **a hajánál fogva** ~ *vk*it tġrġj_e dă păr pă sjinyivá

cica *n fn* mġcă, mġcă/mġc; **űgy élnek, mint a kutya meg a macska** ásă kűsz_tă, kă mġcă, sġ kă kġnyilye; **hízeleg, mint a** ~ szá lyġngusă, kă mġcă

cigány I. *fn* **1.** bájás [-] h/băjisġcă [băjisġc] *n* **2.** lăkătăr, [-j] h, lăkătărică [lăkătăric] *n* **II.** *mn* dă bájás /dă lăkătăr; ~ **nyelv** lyġmbă dă bájás /lyġmbă dă lăkătăr; ~ **asszony** cġgánkă dă bájás/ cġgánkă dă lăkătăr; **cigány gyerek** kupġl dă bájás /dă lăkătăr; ~**űtra megy** ġngyică-ndărăt

cigányul *hat* băjis_estyé/lăkătăresty_e

cigaretta *n fn* cigăr_ettă [-ttyé] **egy doboz** ~ on duboz dă cigăr_ettă;

elfogyott a cigarettám m-or trikut cigárettyilye
cigaretázás s fn trász; **hagyd abba a ~t!** zburtusjestyé trászu!
cigaretázik ts i trászjé; **régóta** ~ dă mult trászjé; **sokat** ~ mult trászjé
cím fn 1.(könyvé) s cím, [-urj] 2.(állás, rang) s poszt, [-urj]; **magas állásban dolgozik** în poszt máre lukră
cimbalmozik visszh i sză zsakă pă cimbalombă; **most tanul cimbalmozni** áku-nvácă sză sză zsasje pă cimbalombă
cimbalom n fn cimbalombă, [-é]
cimbora h fn urták [-sj]; **ivó~** urták lá butură
cin s fn kuszător
cincog tn i cîncîjestyé ; ~ **nak az egerek** cîncîjestyé sudisji
cincogás n fn cîncîjálă; **egér~** cîncîjálă dă sudisji
cinege h fn picigus, [-j]
cipel ts i dusjé ku gro; **egy teli zsákot** ~ on szák plyin dusjé ku gro
cipő h fn cipilyik, [-sj]; **felveszi a ~jét** sză-nkálcă; **leveti a ~t** sză dászkálcă; **lyukas** ~ cipilyik îngurit
cipőbolt n fn boltă dă cipilyisji [boltyé dă cipilyisji]
cipősarok h fn kálkíjé dă cipilyisji; **leesett a cipóm sarka** o kázut zsosz kálkíje dă cipilyiku-m

citera n fn citeră [-é]
citerázik visszh i sză zsakă pă citeră; **régóta citerázik** dă mult sză zsakă pă citeră
civakodás n fn szfăgyálă; ~ **hallatszik** szfăgyálă sz-áhugyé
civakodik visszh i sză szfăgyestyé
comb n fn pulpă [-é]; **kövér ~ok** pulpé grásjé
copf n fn kuszîcă, kuszîc; **két ~ja van** dauă kuszîc áré
cövek s fn pár [-urj]; **leüt a földbe néhány ~et** luvestyé-n pámînt nyészkáj párurj
cucli n fn cumă [-é]; **mindig ~ját kér** uvig cumă-s sjeré
cukor s fn cukur; **egy kilo cukor** on kilo dă cukur
cukorrépa h fn náp [-j]; **cukorrépát szed** ádună nápji
cukros mn dulsjé, [dulsji]
cukroz ts i dulsjestyé; **ne cukrozd meg az epret!** nu dulsji kápsunyi!
cukrozott mn dulsjit [-tă, -c, -tyé]

CS

csábít ts i sjilijestyé; **ne csábíts el engem!** nu mă sjilijji
csábítás n fn sjilijálă
csábító fn sjilitor [-j] h, sjilitoră [-é]

csacsi *h fn* mǎgár; **fiatal** ~ mǎgár tînǎr

csahol *ts i* álátrǎ; **a kutya** ~kînyilye álátrǎ

csak *hat* **1.** numá; ~ **egy napot maradunk még** numá o zuǎ ony rǎmǎnye máj **2.** tyár; ~ **fiai vannak** tyár fisjor áré

csakhogy *ksz* numá kǎ; ~ **megjöttetek** numá kǎ ác vinyit

csakis *hat* **1.** dá nu/á nu **2.** numá; ~ **őt szeretem** numá pǎ jél îl plák **3.** tyár

csaknem *hat* máj, máj; ~ **lekéstük a buszt** máj, máj ány kislijit buszu

csakugyan *hat* ánume; ~ **beteg** ánume-j bityág

csal *ts i* însjélíjé; **ahol tud**, ~ **hunyé** patyé, însjélíjé

család *s fn* csălád/csălád/sjiljéd[-urj]; **nagy** ~**ja** van csălád/csălád/sjiljéd máré áré

családi *mn* dǎ csălád/csălád/sjiljéd

csalafinta *mn* márgyol *h* márgyalǎ *n*; ~ **asszony** cîgánkǎ márgyalǎ

csalán *n fn* urzîlkǎ [-sj]; **egy kosár csalán** o kusáré dǎ urzîsj; **csíp a** ~ urzîká piskǎ

csalás *n fn* sjilijálǎ; **ez nagy** ~ **ásztá-j** sjilijálǎ máré

csaló *fn* sjilitor [-j] *h*, sjilitarǎ [-é]

csalódik *visszh i* szǎ-nsjélíjé; **csalódni fogsz**, **ha nagyon vársz vmit** tyi-j însjilijǎ, dǎ táré ástyépc sjévǎ

csalogat *ts i* însjilijestyé; **szép szavakkal** ~ **magához engem** ku vorbé mîndré mǎ-nsjélíjé lá jél/ lá je

csámcsog *tn i* mǎstyigǎ; **ne csámcsogj!** nu mǎstyigǎ!

csap¹ *fn* sjép, [-urj]; ~**ra veri a hordót** bágǎ sjépu pǎ butyé

csap² *ts i* **1.** izbestyé földhöz ~ izbestyé dǎ pǎmînt **2.** luvestyé; **fejbe csaplak!** ty-oj luvî-n káp **3.** bátyé **az asztalra csap** bátyé pǎ mǎszǎ **4.** fǎsjé **nagy lakodalmat** ~ fǎsjé nuntǎ máré

csapás *n fn* **1.** (ütés) luviturǎ **2.** (erdei) kǎrǎré **3.** (szerencsétlenség) urzsijé **4.** (kár) págubǎ

csapda *n fn* csáb|dǎ [-gyé]; **csapdát állít vkinek** îj fǎsjé csáb|dǎ lu sjinyivǎ

csapdos *ts i* **1.** bátyé ~ **a szárnyaival** bátyé ku háripilye **2.** luvestyé

csapódik *visszh i* szǎ izbestyé dǎ sjévǎ, szǎ luvestyé dǎ sjévǎ; **az üveg kőnek csapódott** ujággǎ sz-o luvit dǎ pjátrǎ

csárda **1.** *s fn* fugádo, [-ávé]; **a csárdában** lá fugádo **2.** *n fn* krismǎ; **menjünk a csárdába!** hájc lá krismǎ!

csavar *ts i* **1.** rusjusjestyé; **meg~ja a bajuszát** îs rusjusjestyé musztǎcîlye **2.** îmvartyestyé; **csavard vissza!** szǎ-mvartyestyé înnápoj!

csavarás *n fn* rusjusjálǎ

csavargó *s fn* vándáló; ~**kšnt** éltem ká vándáló kusztám

csavarodik *visszh i* szá-mvartyestyé, szá rusjusjestyé

csekély *mn 1.* (*kis*) mik, pucîn; ~ **ajándék** ajándék mik **2.** (*mennyiség*) ocără, ocărăkănă; ~ **pénzem van** ocără bány ám numá

cseléd *n fn* szluga [-zsj]; **kinek a ~je?** á lu sjinyé szluga? **nem vagyok én a te ~ed** jo nu misz á tá szluga

cselekszik *ts i* fásjé; **előbb ~ aztán gondolkodik** májînti fásjé, dăp-aje szá gîngyestyş

csempe *mn* stîrb, [-ă, -j, -é]; ~ **pohár** kristár stîrb

csendesen *hat* însjét; ~ **menj be, a gyerek alszik** însjét du tyé-nlontru, kupilu szá kulkă

csendőr *h fn* zsăndăr, [-j]

csendül *tn i* ászună; **most harangoznak** áku ászună klopotyi

cseng *tn i* ászună; ~ **a fülem m-ászună** uretye

csenget *ts i* sjingitestyé; ki csenget? sjinyé sjingitestyé?

csengő *s fn* sjingitő [-ávé]; **új ~t vettem** sjingitő nou m-ám kumpărăt

csepeg *tn i* pikă; **beázik a háztetők** nyé pikă tyityije dă kásză

csepereg *tn i* pikurázestyé; **ma egész nap ~ (az eső) ásztáz tată zuă** pikurázestyé (plaje)

csepp *n fn 1.* (*folyadékból*) pikătură; **egy csepp tej** o pikătură dă láptyé **2.** on pik **egy csepp cukrom** sincs nisj on pik dă cukur n-ám **3.** ocără; **várj egy ~et** ástyáptă ocără

cseppen *tn i* pikă, **le~t a földre** o pikăt pă pămînt

csere *n fn* styimbă, **csereben** în styimbă

cserél *ts i* ástyimbă; ~**j velem tollat** ástyimbă ku mînyé tollă

cserép *s fn* sjirép, -urj; **egy ~ virág** on sjirép dă flaré; ~**be ültet** bágă-n sjirép; **kivesz az egyik nagy cserépből** vmit szkatyé dîntr-on sjirépu-l máré sjévá

cseresznye *n fn* sjirăsă, [sjiresé]; **adj egy szem cseresznyét!** dă-m on fir dă sjirăsă; **cseresznyét szed a fáról** áduună sjiresé dă pă lyémn

cseresznyefa *h fn* sjirés, [-j]; ~ **kivágja az öreg cseresznyefát** tájé sjirésu-l bătîrn áfără

csésze *n fn* ală, [alyé]; **egy ~ tea** o ală dă téjé; **törött ~ ală** szpártă; **csorba** ~ ală stîrbă

csibe *s fn* puj, [-é]; **fehér ~** pujé álbé; **megfogja a csibét** ápuká puju; **csibéket tart** cînyé puj

csiga *n fn* gudulmesjé, [gudulmésj]; **csigát gyűjt** ásztrînzsjé gudulmésj; **megeszi a csigát** mănînkă gudulmésj

csigolya *n fn* szpinaré; **fáj a csigolyája** îj daré szpinaré

csík *s fn* sráf, [-urj]; ~**os nadrág** sjarik ku sráfurj;

csikar *tn i* 1. îj daré inyimá lu sjinyivá; **egész nap csikar a hasam** tatá zuá mă daré inyimá 2. áré duremé dă inyimă

csikarás *n fn* duremé dă inyimă; **has~ nélkül** făr dă duremé dă inyimă

csiklandós *mn* gădăl|osz, [-asză, -osj, -asjé]; **nem vagyok ~** nu misz gădăl|osz

csiklando *ts i* gădălyestyé; **vmi csiklandozza a nyakam** sjévá-m gădălestyé gîtu

csikló *h fn* lyingyi|k, [-sj]

csikó *h fn* mîn|z, [-zsj]; **mint egy fiatal** ~ ká on mînz tînăr

csikorgás *n fn* kărcăjălă; **mi ez a ~?** sjé-j kărcăjălăsztá?

csikorog *tn i* kărcăjestyé; **~ valami a fogaim között** sjévá-m kărcăjestyé întri gyinc

csilingel *tn i* ászună; **~ a szán az utcán** ászună szányije pă ulyică; **szépen ~ a csengő a báránygida nyakában** mîndru ászună sjingitou în gîtu méluluj

csillag *n fn* styauă, [styelyé]; **apró ~ok** styelyé măruncelyé; **fényes** ~ styauă szturlusjită; **~okat lát** vegyé styelyé

csillagos *mn* ku styelyé; **~ ég** nor ku styelyé

csillámlik *tn i* 1. szkripestyé ~ az üvegszilánk az úton hîrbu szkripestyé pă drik 2. szturlusjestyé; **~ az ég a**

csillagoktól szturlusjestyé noru dă styelyé

csillan *tn i* 1. szkripestyé vmi meg~t a szemében sjévá j-o szkripit în oty 2. szturlusjestyé

csillapít *ts i* putulyestyé; **a gyógyszer le~otta a magas lázát** urvusságu j-o putulyit lăzu-l măré

csillapodik *visszh i* sză putulyestyé; **csillapodj!** putulyestyé tyé!; **~ a szél** sză putulyestyé vîntu

csinál *ts i* făsje; **mit ~jak?** sjé sză fák?; **ki ~ja a ruháidat?** sjinyé-c făsje calyilye?; **embert ~ vkiből** făsje om dîn sjinyivá

csináltat *ts i* îs făsje; **~tam egy új nadrágot** m-ám făkut on sjarik nou

csinos *mn* frum|osz, [-asză, -osj, -asjé]; **milyen ~ ez a lány!** sjé máj frumasă-j fătásztá!

csinosít *ts i* 1. frumusjestyé; **mindig a házát ~ja** uvig kásză-s frumusjestyé 2. **~ja magát** sză frumusjestyé

csíp *ts i* 1. piskă; **meg ne csípj!** sză nu mă pisty! 2. usztură; **~i a füst a szememet** mă usztură oty dă fum

csipa *n fn* urdaré, [urdorj]; **~ van a szemén** urdaré áré lá oty

csipás *mn* urdur|osz, [-asză, -osj, -asjé]; **miért vagy ilyen ~?** dă sjé jesty ásă urdurosz?

csipeget *ts i* picigă; **nem is eszik, csak ~** nisj nu mănînkă numă picigă

csiperkegomba *n fn* sjupárkă, sjupărsj; **gyere velem csiperkegombát szedni!** háj ku miny sz-ádunăny sjupărsj!

csípés *n fn* piskătură; **meqlátszik a ~ a kezemen** szá vegyé piskăturá pă mîná-m

csipked *ts i* piskă; **meg~i az arcát vkinek** îj piskă ubrázu lu sjinyivá; **össze~tek a szúnyogok** m-or piskát cîncári

csipog *ts i* cîpă; **nagyon ~ nak a kiscsibék** táré cîpă puji misj

csípő *s fn* sold, [-urj]; **fáj a ~d?** tyé daré soldu

csípős *mn* 1. jutyé, [juc] **ez a paprika ~ pipárkásztá jutyé-j** 2. frig ~ **szél** vînt frig 3. **átv ~ nyelv** lyimbă ászkucîtä

csirke *s fn* puj, [-é]; **sült ~** puj fript; ~ól kosjină dă puj

csitít *ts i* putulyestyé; **ne ~gass folyton!** nu mă putulyi uvig!

csitt! *isz* tá!

csitul *visszh i* szá putulyestyé; **le~t a szél** sz-o putulyit vîntu

csizma *n fn* sjizmlă, [-é]; **új ~** sjizmé navé; **leveti a csizmáját** îs lăpădă sjizmilye

csodál *ts i* îmmiră; **mindig ~talak** uvig ty-ám îmmirát

csodálkozik *visszh i* szá miră **miért csodálkozol?** dă sjé tyé-mmirj?

csodált *mn* îmmiră|t, [-tă, -c, -tyé] ~ **asszony** cîgánkă îmmirátă

csókol *ts i* szurută; **kezet ~ vkinek** îj szurută mîná lu sjinyivá

csókolódzik *visszh i* szá szurută

csokor *n fn* bukrită; **virág~** o bukrită dă florj; **csokrot köt** lyágă bukrită

csomag *s fn* pak, [-urj]; **összeszedi a ~ját** s-ádună paku;

csomagol *visszh i* szá pakulestyé

csomó *s fn* 1. nod, [-urj]; ~t köt fásjé nod; **kioldja a ~t** dăszfásjé nodu 2. (*nagyobb mennyiség*) *n fn* grămădă **egy ~ virág** o grămădă dă florj

csomósodik *visszh i* szá gulmuzestyé; **megcsomósodott a rántástól** sz-o gulmuzît dă părgălăre

csomóz *ts i* fásjé nod; **meg~za a cérnát** fásjé nod pă ácă

csónak *n fn* luntră, [-é]; **egy kis ~kal** k-o luntră mikă

csónakázik *visszh i* szá luntră; **a nagy folyón ~** szá luntră pă pâroul máré

csonk *s fn* sjonk; ~ **maradt a keze vkinek** sjonk j-o rĂmăsz mîná lu sjinyivá

csonka *mn* sjunkunyi|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **ember** om sjunkunyi

csonkít *ts i* sjunkunyestyé; **nehogy meg~sd magad!** szá nu tyé sjunkunyesty!

csont *s fn* osz, [asză]; **csupa ~ és bőr** numă osz sî pelyé

csontos *mn* 1. ku osz; ~ **hús** kárnyé ku osz; 2. osz_{osz} ~ **ember** om osz_{osz}

csorba *mn* stîrb, [-ă, -j, -é]; ~ **bögre** ală stîrbă

csorbít *ts i* stîrbestyé? **ne ~sd ki a kést!** nu stîrbi kucîtu!

csorbul *visszh i* szá stîrbestyé; minden pohár meg ~t tatyé kristaré sz-or stîrbit

csorda *n fn* sjur|dă, [-gyé]; **disznó**~sjurdă dă porsj

csordás *h fn* sjurdás[-j]; ~**nak áll** szá bágă dă sjurdás

cső *n fn* cévijé, cévij; **csövet vág** tájé cévijé

csődör *h fn* monyás, [-j]

csökken *tn i* szkágyé; **lepad a hús leve** szkágyé mare dă kárnyé

csökkent *mn* szkăzu|t, [-tă, -c, -tyé]

csökkent *ts i* szkágyé; **le~ a fizetésem** m-o szkăzut plátá

csökönyös *mn* krăgyincă|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **mint a szamár** krăgyincát ăj, ká măgăru; **miért vagy olyan ~?** dă sjé jesty ásă krăgyincát?

csömör *n fn* grăcă; ~**öm van a zsírtól** grăcă mi-j dă untură

csömörletes *mn* grăc|osz, [-asză, -osj, -asjé]; **nagyon ~ étel ez** ásztá-j ro grăcasză mănkaré

csöppség *fn* mākătyél *h*, mākătyikă *n*; **kié ez a ~?** á lu sjinyé-j mākătyélusztá?/mākătyikásztá?

csőr *s fn* bot, [-urj]

csörgedez *tn i* izvurestyé; **milyen víz ~ik itt?** sjé fel apă izvurestyé áisj?

csörget *ts i* 1. fásjé sz-ászunyé 2. zurgunestyé

csörög *tn i* 1. ászună; **mi csörög a zsebemben** sjé ászună în zsăbu-m 2. zurgunestyé

csörömpöl *tn i* zurgunestyé; ~ **az edényekkel** zurgunestyé ku edényurilye

csősz *s fn* tyosz, [-urj]; **a ~ őrzi a szőlőt** tyoszu păzestyé sztrugurilye

csúcs *n fn* tyityijé; **a ~on** pă tyityijé; **a fa** ~ tyityijă dă lyémn

csúf¹ *mn* urî|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **öregasszony** o bătîrnă urîtă

csúf² *s fn* sjuf, [-urj]; ~**ot űz vkiből** îs bătýé sjuf dîn sjinyivă

csúfol *ts i* sjufulestyé; **ok nélkül ~ engem** dîn bobutyé mă sjufulestyé

csuklás *n fn* szugicălă; **micsoda erős csuklás jött rád** sjş fel szugicălă măré o vinyit pă tyinyé

csuklik *tn i* szugică; **emlegetnek, azért csuklom** mă puminyestyé d-áje szugic

csukódik *visszh i* szá-ntyizsjé; magától ~ szîngur szá-ntyizsjé

csukott *mn* întyi|sz, [-sză, -sj, -sjé]; **csukott ajtónál** lá usă-ntyisză; ~**ablak** ublok întyisz

csúnya *mn* urî|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **dolog** lukru urî; ~ **idő** vremé urîtă

csupa *hat* tyár

csupán *hat* 1. tyár; ~ **egy cigim van** tyár on cigáréttã ám 2. numá; ~ **egy kicsit várj még** numá on pik ástyáptã máj

csupasz *mn* gol, [galã, goj, galyé]; ~ **felsőtesttel** ku tyépt gol; ~ **fák** lyemnyé galyé

csúszik *tn i* lunyikã; ~ **az út** lunyikã kálye

csúszikál *tn i* lunyikã; ~ **a jégen** lunyikã pã gyácã

csúszós *mn* lunyik|osz, [-aszã, -osj, -asjé]; ~ **úttest** drik lunyikosz

csutka *s fn* glugyán, [glugyenyé]; **kukorica**~ glugyán dã kukuruz

csücsök *s fn* kot, [-urj] **a kendő** **csücske** kotu-l dã kiszkinyo

csücsörít *ts i* cucujestyé; **a szájával** ~ cucujestyé ku gurá

csücsörítés *n fn* cucujálã

csüng *tn i* klímbîjestyé; **folyon az anyján** ~ tot pã mumã szá klímbîjestyé

csüngés *n fn* klímbîjálã

csütörtök *h fn* zsoj; ~**ön várlak** zsoj ty-ástyépt

D

dadog *tn i* gîngájé; **kisgyerek kora** óta ~ dã kupîl mik gîngájé

dagad *visszh i* szá umflã; ~ **a lábam** szá umflã pisarilye-m

dagadt *mn* 1. umflã|t, -tã, -c, -tyé; ~ **szemekkel** ku oty umflãc 2. (*kövér*) grász, grászã, grãsj, grãsjé; **milyen** ~ **vagy!** sjé máj grász/ã jesty!

daganat *n fn* umflãturã; **kis** ~ umflãturã mikã; **valamilyen** ~**ot találtak nála** vál-o umflãturã or áflát lá jél/je

dagaszt *ts i* duszpestyé; **tésztát** ~ duszpestyé alat

dagasztóteknő *n fn* kupájé, [kupáj]; ~**ben kel a kenyér** îñ kupájé szá duszpestyé pitá

dal *h fn* kîntyik [kîntyisj]; **egy szép dal** on kîntyik mîndru

dalol *ts i* kîntã; ~**j valamit nekem!** kîntãm sjévã!; ~ **a kakukkfióka** kîntã puju kukuluj

dara *n fn* dárã; ~ **eszik** mãnînkã dárã; **tejbegrízt főz** fásjé láptyé-n dárã

darab *s fn* dárãb [därãburj]; ~**okra vág** tájé-n dárãburj; **egy** ~ **szalonna** on dárãb dã szlãnyinã; **nagy** ~ **ember** máré dárãb dã om

darabol *ts i* 1. măruntã; **fát** ~ măruntã lyemnyé; 2. tájé-n dárãburj; **szét~ja a disznót** tájé porku-n dárãburj

darál *ts i* dárãlestyé; **a darálón kukoricát** ~ îñ dárãlo dárãlestyé kukuruz; **kávét** ~ dárãlestyé káviyé

daráló *s fn* dárãlo [därãlevé]; **a** ~**ban** îñ dárãlo

darált *n fn* dǎrǎli|t, [-tǎ, -c, -tyé]~
mák mák dǎrǎli|t

de *ksz* **1.** dá; **kicsi**, ~ **erős** mik ǎj, dá
táré **2.** ~ **igen** bá dá **3.** ~ **szép** sjé
mîndru-j/sjé mîndrǎ-j

december *s fn* december; ~ **ben** în
december

decemberi *mn* dǎ december; ~**i nap**
zuǎ dǎ december

dédelget *ts i* rǎzgájé; **ölében tartva**
~**i** în brǎcǎ cînyé sî-l/s-o rǎzgájé

dehogy *hat* dacskǎ; ~ **maradsz itt!**
dacskǎ rǎmîj tu ǎisj!

dehogynem *hat* dacskǎnu, dábánu

dél *fn n* dámnyázǎ; ~**re legyél**
itthon! pǎ dámnyázǎ szǎ fíj
ákászǎ!; ~**ben** lá dámnyázǎ

déli *mn* dǎ dámnyázǎ; ~**i meleg**
kǎldurǎ dǎ dámnyázǎ

délután *hat* dǎpǎ dámnyázǎ; dǎp-
ámnyázǎ; ~ **otthon leszek** dǎpǎ
dámnyázǎ oj fi ákászǎ

demizson *s fn* ursjor, [-urj]; **üres** ~
ursjor gol; **egy** ~ **bor** on ursjor dǎ
vin

dér *n fn* brumǎ; **minden nagyon**
deres pǎ sjigogyi brumǎ máré-j;
megcsípte a ~ **virágokat** ly- o
bátut brumǎ florilye

derék *s fn* mîrzsuk/mîlzsuk [-urj];
fáj a derekam mă dǎré mîrzsuku;
beveszi a szoknya derekát je
mîrzsuku dǎ rotyijé-nlontru; **a**
nyár derekán în mîrzsuk dǎ várǎ

derékfájás *n fn* dureré/duremé dǎ
mîrzsuk/mîlzsuk; ~ **miatt** pǎntru
duremé dǎ mîrzsuk

derékszíj *n fn* kur|auǎ [-elyé]; ~**jal**
ku kurauǎ; ~ **tartja** kurauǎ o cînyé

dermed *tn i* szǎ-nkriminyestyé;
meg~t a nagy hidegtől sz-o-
nkriminyit dǎ frigu-l máré

dermedt *mn* înkriminyi|t, [-tǎ, -c, -
tyé]; **meg~ ujj** zsjezsjit
înkriminyit

deszka *n fn* blǎnǎ, blǎny; **deszkából**
dîn blǎnǎ

deszkakerítés *s fn* gárd dîn blǎny; ~**t**
csinál magának îs fásjé gárd dîn
blǎny

diák *h fn* iskolás, [-j]; **még** ~
koromban kînd iskolás ǎjram

dicsekszik *visszh i* szǎ-mmǎrestyé;
folyton ~ **vmivel** uvig szǎ-
mmǎrestyé ku sjévǎ

dicsekvő *mn* îmmǎr|éc, [-ácǎ, -éc, -
ecé]; ~ **ember** om îmmǎréc

dicsér *ts i* îmmǎrestyé; **ne** ~**d**
folyton ezt a gyereket! nu-l
îmmǎrî uvig pǎ kupilusztǎ

dicséret *n fn* îmmǎrǎlǎ; ~ **nélkül**
nehéz fǎr dǎ-mmǎrǎlǎ gro ǎj

didereg *tn i* **1.** zgriburǎ; **mindene** ~
kutotu-j zgriburǎ **2.** trémurǎ dǎ
frig; ~ **mint a falevél** trémurǎ, kǎ
frunzá dǎ lyémn

dinnye *h fn* pepinyé; ~**föld** pǎmînt
dǎ pepinyé; **dinnyét eszik**
mǎnînkǎ pepinyé; **sárgadinnye** ~

gálbin; **egy szelet** ~ o filijé dă pepinyé
dió *n fn* nukă, nusj; ~s kalács kulák ku nusj; ~t tör zdrubestyé nusj
dióbél *s fn* méz dă nukă
diófa *h fn* nuk, nusj; **öreg** ~ nuk bătîrn; **a** ~ **árnyékában** î̃n umbră nukuluj
dióhéj *n fn* kazsă dă nukă
dirigál *tn i* purunsjestyé; **nekem ne** ~j! mijé nu-m purunsji!
díszes *mn* î̃mbrăkăt, [-tă, -c, -tyé]; ~ **karácsonyfa** brád î̃mbrăkăt; ~ **öltözet** kimésj î̃mbrăkátyé
díszít *ts i* î̃mbrăkă; **fel~i a karácsonyfát** î̃mbrăkă brădu; **ki~i a házát** s-î̃mbrăkă kásză
disznó *h fn* pork, [porsj]; ~t hizlal î̃ngrăsă pork; ~t vág tájé pork; **koszos, mint a** ~ muszkulyit, kă porku
disznóhús *n fn* kárnyé dă pork; ~t főz ferbé kárnyé dă pork; **zsíros** ~ kárnyé grásză dă pork
disznóól *n fn* kosjină dă pork **a ~ban** î̃n kosjină dă pork;
disznózsír *n fn* untură dă pork; ~ral főz ferbé ku untură dă pork
divat *s fn* divat; **a legújabb** ~ divat hăl máj nou; **kiment a ~ból** o jisît dîn divat áfără
divatjamúlt *mn* avit, [-tă, -c, -tyé]; ~ ruhákat hord partă calyé avityé
dob¹ *n fn* dobă; ~on játszik sză zsakă pă dobă; **veri a ~ot** bátyé dobă

dob² *ts i* 1. zburtusjestyé; **kidobja a szemétbe** zburtusjestyé-n gunoj; **ne ~j ki!** nu mă zburtusji! 2. zväryestyé; **mit ~tál ki?** sj-áj zväryit áfără?
dobálózik *visszh i sză* zburtusjestyé; **kóvel** ~ sză zburtusjestyé ku pjátră; **ilyen szavakkal ne dobálózz!** k-afelyé vorbé nu tyé zburtusji!
dobás *n fn* zburtusjălă, zväryălă; **micsoda** ~! sjé máj zburtusjălă/zväryălă!
dobol *tn i* dubulestyé; **régóta tanul ~ni** dă mult î̃nvăcă sză dubulászka
doboz *n fn* iskátulă, [-lyé]; **gyufás** ~ iskátulă dă gyujtăvé
dohány *s fn* tábák; **nincs ~om** n-ám tábák; ~bolt tráfikă dă tábák
dohányzás *s fn* trász; **nem bírja ki ~ nélkül** nu birijé făr dă trász; **abbahagyta a ~t** o lászăt trászu
dohányzik *ts i* trázsje; **keveset** ~ pucî̃n trázsje
dohos *mn* musjid, [-dă, -zsj, -gyé]; ~ **pince** pimică musjidă
dohosság *n fn* musjizălă; ~ **éreződik** sză szî̃mcă musjizălă
doktor *s fn* doktor [-urj]; ~ **megy merzsjé lá doktor; kiíratja magát az ~sal** sză szkrijé áfără ku doktoru
doktornó *n fn* dukturică, dukturic; **jó** ~ dukturică bună

dolgozik *tn i* lukră; **jól** ~ binyé lukră; **régóta nem** ~ dă mult nu lukră

dolgozó *fn* lukroj^h; lukrajé *n*; **jó** ~ lukroj bun, lukrajé bună *n*

dolgozóasztal *n fn* másză dă lukrát; **a** ~ **on** pă másză dă lukrá; ~ **nélkül** făr dă másză dă lukrát

dolgozószoba *n fn* szobă dă lukru; **nincs** ~**ám** n-ám szobă dă lukru; **a** ~' **ban** în szobă dă lukru

dolog *s fn* lukru; **sok dolga van** mult lukru áré

dologtalan *mn* făr dă lukru ~ **ember** om făr dă lukru

domb *s fn* gyál [-urj]; ~ **on** pă gyál; **felmegy a** ~ **ra** merzsjé szusz pă gyál; ~**tető** tyityijă dă gyál

domboldal *n fn* kasztă dă gyál; **a** ~**ról** dă pă kasztă dă gyál

dongó *h fn* bumbăr, [-j]; **repül a dongó** zbară bumbăru

dorgál *ts i* musztră; **folyton** ~ **emgem** uvig mă musztră

dorombol *tn i* mărnejestyé; ~, **mint a macska** mărnejestyé, ká mîcă

dorong *n fn* bată, [boc]; **nagy** ~ **okkal** ku boc măré

dög *s fn* dég; ~**hús** kárnyé dă dég; **büdös** ~ dég puturos

döglik *tn i és vissz i* duglyestyé; ~ **mint a légy** duglyestyé, ká muszká; **egész nap** ~ tată zuă sză duglyestyé-n pát

döglött *mn* duglyit, [-tă, -c, -tyé]; ~ **macska** mîcă duglyită

dől *visszh i* **1.** sză dubară; **a ház összedől** kásză sză dubară; **2.** kágyé **ágnak** ~ kágyé-n pát **3.** ~ *belőle a pálinkaszag* putyé dîn jél rătyije

dőlt *mn* duburît, [-tă, -c, -tyé]; ~ **betűkkel** ku beturilye duburityé

dönget *ts i* bátyé; ~**i az ajtót** bátyé usá

dönt *ts i* **1.** duburestyé; **ki-i a falat** duburestyé fálu **2.** rusztană **ki-ötte a vizet** o rusztunát ápă **3.** hotáruzeytyé; **na, hogy** ~öttél? na, kum áj hotáruzi?

dörgés *n fn* durdujălă; ~ **nélkül** făr dă durdujălă

dörgöl *ts i* áfrákă; ~**i a kezeit** s-áfrákă mînyilye

dörgölőzik *visszh i* **1.** sz-áfrákă **ne dörgölőzz a falhoz!** nu ty-áfrákă dă fál! **2.** sză lyingusă **hozzám** ~ sză lyingusă lá mînyé

dörmög *tn i* mărnejestyé; ~, **mint a medve** mărnejestyé, ká urszu; ~ **a bajsza alatt** mărnejestyé dă szub musztăc

dörög *tn i* durdujestyé; ~ **az ég** durdujestyé noru

dörömböl *ts i* **1.** bátyé usá **2.** bukunyestyé; **ököllel** ~ ku pumnu bukunyestyé

dörzsöl *ts i* hurzsulestyé; **le-i a bőrét** îs hurzsulestyé pelye

drága **I.** (magas árú) *mn* szkump, [-ă, -j, -é] **II.** (megszólításként) drág, [-ă, zsj]; ~ **gyermekem!**

drág dă kupilu mnyo; **drágám!**
drágu mnyo/drágá me!

drágul *visszh i* szá szkumpestyé; ~ a
hús szá szkumpestyé kárnye;
nagyon meg~t az élet ro sz-o
szkumpit kusztu

duda *n fn* sjimpală, sjimpoj; **jól szól**
ez a ~ binyé ászună sjimpalásztá

dudor *n fn* bub|ă, -é; **nagy ~ van a**
fején máré bubă áré pă káp

dudorodik *visszh i* szá bubasă; **mi ~**
a nyakadon? sjé szá bubasă pă
gîtu-c?

dudva *n fn* buruj|ánă, [-ény]; **nő a**
dudva krestyé burujáná **minden**
tiszta ~ sjigogyi-j plyn dă
burujény

dug *ts i* ászkungyé; **mit ~tál a**
tarisznyádba? sj-áj ászkunsz în
trásztă-c? **2. bágă; zsebre ~ja a**
kezét îs bágă mînyilye-n zsăb

dugó *s fn* sjép, -urj; **beteszi a ~t az**
üvegbe bágă sjépu-n ujágă; **vedd ki**
a ~t! szkatyé sjépu áfără

dugul *visszh i* **1.** sz-ásztupă;
eldugult a fülem sz-asztupát uretye-
m **2.** szá timijestyé; **el~t a csó** sz-o
timijit cevije

dugványoz *ts i* számană; **el ~ta a**
hagymát o számanát sjepilye

dukál *tn i* îj umblă sjévá lu sjinyivá;
ez nekem ~ ászttá mijé-m umblă

dunya *n fn* párnă, pernyé; **meleg**
dunya párnă káldă; ~'val
takarózik sz-ásztupă ku párnă;

durran *tn i* puknyestyé; **ki~t, mint a**
véreshurka o puknyit, ká tyiská

durranás *n fn* puknyálă; **mi volt ez**
a ~? sj-o foszt puknyálásztá?

dutyi *n fn* tyémică, tyémic; ~**ban ül**
ságyé-n tyémică

duzzad *visszh i* szá umflă; ~**t a**
szeme sz-o umflát otyu-j; **meg~ a**
nedvességtől szá umflă dă plajé

duzzadás *n fn* umflătură; **mitől van**
ez a nagy ~ az arcodon? dă sjé-j
umflăturásztá pă ubrázu-c?

duzzaszt *ts i* umflă

düh *h fn* mirg; **elkap a ~ mă**
kăptălestyé mirgu

dühít *ts i* mirgisestyé; **ki ~ett fel**
ennyire? sjiny ty-o mirgisit ásă?

düledszik *visszh i* szá duburestyé; ~
ez a kunyhó szá duburestyé
kulyibásztá

E

e névm ld ez

eb *h fn* kînyé; **harapós ~ kînyé** krunt

ebbe *hat általában* într-ásztá; în
hăszttá h, în (h)ásztá n

ebben **I.** *hat általában* într-ásztá; ~
megállapodhatunk într-ásztá nyé
putyény igyizi **II.** *névm* în hăszttá
h, în (h)ásztá n ~ **a házban** în
ásztá kásză

ebből I. *hat* dîntr-ásztá; ~ **semmit nem engedek** dîntr-ásztá nu lász nyimik **II.** *névm* dîn áhásztá *h*, dîn áasztá *n*;

ecet *s fn* ucăt; **olyan, mint az** ~ áfel ăj, ká ucătu

ecetes *mn* ku ucăt; dă ucăt; ~ **uborka** krásztávéc ku ucăt; ~ **üveg** ujągă dă ucăt

eddig *hat* **1.** (*hely*) pîn áisj; ~ **kísért el** pîn áisj m-o pitrikut **2.** (*idő*) pîn áku ~ **aludt** pîn áku sz-o kulkát

edény *s fn* edény[-urj]; **elmosogatja az edényeit** ős szpălă edényurilye

edzett *mn* călyit, [-tă, -c, -tyé]; ~ **mint az acél** călyit ăj, ká ucălu

edződik *visszh i* sză călyestyé

efelé *hat* p-áisj ~ **tartunk** p-áisj cînyény; p-înkasjé

efelett *hat* p-ásztá d-ászuprü; ~ **már nincs más** p-ásztá d-ászuprü má nisj nu-j ált

efelől *hat* d-áisj; ~ **jött** d-áisj o vinyit; dîn pártásztá; ~ **nem látszik** dîn pártásztá nu sză vegyé, d-înkasjé; ~ **jól hallatszik** d-înkasjé binyé sz-áhugyé

efféle *hat* áasztáfel; ~'t még **nem is láttam** áasztáfel inká nisj n-ám văzüt

egér *h fn* sudik, [-sj]; **megijed az** ~tól sză szpárijé dă sudiku; **egeret fog** ápukă sudik; **megrágtá az** ~ a diót o ros sz sudiku nuká

egérlyuk *n fn* gară dă sudik; ~ **ba** în gară dă sudik

egész *mn* **1.** înrég, [-ágă, -ézs, -ezsjé]; **egy egész kenyér** o pită-ntărágă **2.** tot, tată, toc, tatyé; ~ **éven át** în tot án; ~ **nap** tată zuă

egészen *hat* dă tot; ~ **közel** dă tot árapé

egészség *n fn* szănătátyé; **jó** ~ szănătátyé bună; ~**edre!** (*tüsszentéskor*) Damny-ászută!

egészséges *mn* szănăt[os], [-asză, -osj, -asjé]; **nem vagyok** ~ nu misz szănătosz/szănătasză

egy I. *szn unu h*, ună *n* (*a főnevek számlálásakor*) **II.** *névelő on*, o **egy fiú** on kupil; **egy lány** o fătă

egybegyűjt *ts i* ásztrînzsjé; **mindent** ~ kutotu ásztrînzsjé, áduună ună **amire szükséged van, szedd össze** sjé-c trébé áduună ună

egyéb *névm* ált sjévá; **nem** ~ért nu dă ált/á; **más egyebet** **nem** ált sjévá nu

egyenes *mn* gyir|épt, [-áptă, -épc, -eptyé]; ~ **utca** ulyică gyiráptă; ~ **ember** om gyirépt

egyenesen *hat* gyirépt; ~ **hozzá menj!** du tyé gyirépt lá jél/lá je!

egyforma *mn* oformă; **mindketten** ~'k kityusdujinsj oformă-sz

egyformán *hat* oformă; ~ **jók** ezek oformă bunyé-sz estye

egyik *névm unu h*, ună *n*; ~ **a sok közül unu** dîn mulc; **egyik szebb a másiknál uná** máj mîndră-j dă áltá; **sem** ~, **sem másik** nisj ună, nisj áltá

egykor *hat* 1. (régen) k̄n̄vá; ~ a telepen laktunk k̄n̄vá in kumpányé sāgyeny; lá unu (sjász)

egykori *hat* d̄ k̄n̄vá; ~ barát urt̄k d̄ k̄n̄vá

egykorú *hat* d-o v̄rszt̄-j ku sjinyivá; mi mindannyian ~ak vagyunk noj toc āstyény d-o v̄rszt̄

egymaga névm sz̄ngur h , sz̄ngurā n; ~ egymagam csinállok mindent jo sz̄ngur fāk sjigogyi

egymás névm ~ felett unu p̄styī áltu; mi ~ közt in̄tri noj (voj stb.); ~ mellett unu l̄ngā áltu; ~ után unu d̄p̄ā áltu; ~ért unu p̄ntru áltu; közeledik ~ hoz sz-āprapé unu lá áltu; ~sal unu ku áltu; messze ~tól d̄p̄artyé unu d̄ áltu; ~tól unu d̄ lá áltu

egyszer *hat* odāt̄; ~ volt, hol nem volt odāt̄-jr̄ h̄ngyē nu-jr̄; ~sem nisjodāt̄

ehhez *hat* āh̄szt̄ h; lá āszt̄ n; ~ az emberhez lá āh̄szt̄ om; ~ a dologhoz lá āh̄szt̄ lukru; ~ a házhoz lá āszt̄ k̄sz̄

ejt *ts i* 1. k̄agyé; földre ~ettem a poharat l-ām k̄zut krist̄aru p̄ p̄m̄nt 2. könnyet ~ ij kur̄ l̄krimilye

elad *ts i* v̄ngyē; ~ a vásárban v̄ngyē-n t̄rg; olcsón adta el lyésznyik o v̄ndut

eladó *mn* 1. d̄ v̄ndut; ~ ház k̄sz̄ d̄ v̄ndut 2. ~ lány fāt̄ d̄ d̄ m̄rit̄

eláll *tn i* szt̄; ~t az eső o szt̄t pl̄je; szeme sz̄ja ~ r̄m̄jé ku gur̄ k̄szk̄t̄; ~ja vki útj̄t ij szt̄ k̄lye lu sjinyivá; ez az étel nem áll el sokáig m̄nk̄aszt̄a nu szt̄ mult

elalszik *visszh i* 1. (személy) sz̄ kulk̄; nehezen aludtam el ku gro m-ām kulk̄t 2. (láng) sz-āstyinzsjé; gyorsan elaludt a tűz repé sz-astyinz fok̄u

elbújik *visszh i* sz-āszk̄ngyē; ~ a padláson sz-āszk̄ngyē-n p̄mic̄ā hová bújt̄l el? h̄ngyē ty-āj āszk̄nsz?

elcserél *ts i* āstyimb̄; ~i a házát s-āstyimb̄ k̄sz̄; ~tük a kabátjainkat ny-ány āstyimb̄t subilye

eldug *ts i* āszk̄ngyē; ~ja a kulcsot āszk̄ngyē tyeje; ne dugj el semmit! n-āszk̄ngyē nyimik!

elé *elölj* in̄ntyé; ~ megy vkinek merzsjé-nntyé lu sjinyivá; ~ teszi az ételt ij p̄nyé-nntyé m̄nk̄are

elég I. *hat* d̄asztul; ~ legyen! d̄asztul sz̄a f̄j̄é!; ~ jól d̄asztul d̄a b̄nyé; egy óra ~ on sjász āj d̄asztul II. *h fn* d̄asztul [d̄asztuly] ~ pénze van ár̄e b̄ny d̄asztuly

eléget *ts i* ārgyē; ~i a faleveleket ārgyē frunz̄ilye; ~te vkinek a fényképét j-o ārsz formá lu sjinyivá

eleje *n fn* d̄in̄ntyé elejétől fogva éreztem d̄in̄ntyé sz̄m̄cem 2. f̄acá; a kötény ~ f̄acá d̄a k̄trin̄c̄ā

elenged *ts i* 1. lásză; **nem engedlek**
el sehovă nu tyé lász înnyikére 2.
(a rabságból) szlubagyé;
hamarabb ~ték a börtönből máj
repé l-or szlubuzît dîn tyémică

elér *ts i* ázsunzsje; ~ **kézzel** ~
ázsunzsje ku mîná; **még ~ték a**
vonatot inká or ázsunsz gézésu; ~
a fa tetejéig ázsunzsje pîn lá
tyityije dă lyémn; ~**tem, amit**
akartam ám ázsunsz sj-ám ávut
dă gînd

elesik *tn i* kágyé; **elestem az utcán**
ám kăzut pă ulyică; **nagy pénztől**
esett el o kăzut dă bány mulc

eleven *h fn* vju; **az ~jére tapint tájé**
în kărnyé vju

elevenen *hat* dă vju

elfárad *tn i* hustyunyestyé; ~**t a**
munkában o hustyunyit în lukru;
gyorsan ~ **a melegtől** repé
hustyunyestyé dă kăldură

elfed *ts i* 1. ásztupă; **földdel fed** el
ásztupă ku pămînt 2. ászkunyé; ~
i az igazságot ászkunyé
gyiriptátye

elfelejt *ts i* mujtă; ~**tettem a nevedet**
c-ám mujtăt numilye; **el ne**
felejtsd! sză nu mujc!

elfelejtkezik *visszh i* sză mujtă dă
sjévă; **talán elfelejtkeztél rólam?**
dar ty-áj mujtăt dă miny? **ne**
felejtkezzetek meg semmiről!
sză nu vă mujtăc dă nyimik!

elfér *tn i* înképé; **mindannyian**
~**ünk itt** toc înkipény áisj; **ez az**
ágy itt nem fér el pátusztá áisj
nu-nképé

elfog *ts i* ápukă; ~**ták a tolvajt** l-or
ápukát pă lotru; **gyakran** ~ **a**
félelem în multyé rîndurj m-ápukă
friká

elfogy *ts i* tresjé; **a pénzünk és a**
kenyerünk is ~ott sî bányi sî pitá
ny-o trikut; **gyorsan** ~ **az időnk**
repé nyé tresjé dobá

elfolyik *tn i* 1. kură; **innen nem**
folyik el a víz d-áisj nu kură ápá;
2. tresjé **elfolyt minden pénzünk**
ny-or trikut bányi toc

elfordít *ts i* întarsjé; ~**ja a fejét** s-
întarsjé kápu; ~**ja a kulcsot**
întarsjé tyeje

elfordul *visszh i* sză-ntarsjé; ~ **a**
kulcs az ajtóban sză-ntarsjé
tyeje-n usă; **miért fordultál el**
tőlem? dă sjé ty-áj întorsz dă lá
miny?

elfúj *ts i* 1. szuflă a szél ~**ja a**
felhőket vîntu szuflă nori 2.
(lángot) ástyinzsjé 3. (nótát) kîntă

elfut *tn i* 1. ályárgă; ~ **a boltig**
ályárgă pîn lá fugádo 2. ápukă; ~
az indulat m-ápukă nyivoju

elgörbít *ts i* sztrîmbă; ~**i a szöget**
sztrîmbă kuju; **miért görbítetted**
el a szádat? dă sjé ty-áj sztrîmbát
gurá?

elgörbül *visszh i* sză sztrîmbă; ~**t a**
szék lába sz-o sztrîmbát pisjoru-l
dă szkan; **hamar** ~ **a szám** repé
mi sză sztrîmbă gurá-m

elhagy *ts i* lásză; ~**ta a férjét** s-o
lászát cîgănu; **hol hagytad el a**
kesztűdet? hungyé c-áj lászăt

mănusá?; ~**ta az ereje** l-o lăszát putyere; ~**ja magát** szá lăszã

elhalad *tn i* tresjé; ~ **mellettem** tresjé pã lîngã mînyé

elhallgat *tn és ts i* 1. tásjé; **miért hallgattál el?** dã sj-áj tãkut?; 2. **vmit óráig** áhügyé sjévã ku sjászurj 3. (*eltitkol*) ászkungyé

elhangzik *visszh i* sz-áhügyé; ~ **mindenhová** ~ pãstyî tot sz-áhügyé; **elhangzott a rádióban is** sz-ahuzît sî-n rádio

elhord *ts i* 1. partã; **ruhát** ~ partã calyilye 2. **hordd el magad!** szá tyé dusj d-áisj!

elhuny *tn i* 1. maré; ~**t a nagyanyja** j-o murît masã szá 2. sz-ástyînzsjé kusztu lu sjinyivã; **gyorsan ~t ez az ember** repé sz-astyînsz kusztu lu omusztuje

elhunyt¹ *h fn* mort morc; **az ~ rokona** nyámu mortuluj

elhunyt² *mn* mort, mart, morc, martyé; **az ~ asszony** mujerã martã; **az ~ ember** sîrja grapã omuluj mort

elhúz 1. *ts i* tîrîjé; ~**za a kiskocsit** tîrîjé kãrsjãnu 2. ~**za a száját** îs sztrîmbã gurã 3. ~**za a nótát** îl kîntã kîntyîku 4. ~**om a nótádat!** ty-oj învãcã jo pã tyînyé!

elhúzódik *visszh i* szá tîrîjé; ~ **félre** szá tîrîjé-ndãrãt; **sokáig ~ ez a dolog** mult szá tîrîjé lukrusztã

elhül *visszh i* szá rãsjestyé; ~ **az étel** szá rãsjestyé mãnkãre; ~ **benne a vér** szá-nygãcã-n jél szînzsjilye

eljeszt *ts i* szpãrijé; ~**tették a munkától** l-or szpãrijet dã lukru; **ne ijessz el engem tőle!** nu mã szpãrije dã jél!

elindul *tn i* purnyestyé; ~ **az iskolába** purnyestyé-n iskulã; ~ **munkát keresni** purnyestyé szá-s katyé lukru

eljön *tn i* vînyé; ~ **hozzám a barátom** o vinyî lá mînyé urtãku-m; **eljött a nősülésem ideje** o vinyît dobã szá mã-nszor

eljut *tn i* ázsunzsje; ~ **hazáig** ázsunzsje pîn ákãszã; ~ **ahova akar** ázsunzsje hungyé áré dã gînd

elkãbul *tn i* ámicestyé; ~**tam a nagy melegtől** ám ámicît dã kãldurã máré

elkap *ts i* 1. kãptãlestyé; ~**ja a labdát** kãptãlestyé loptã; ~**ja a kezét** îl kãptãlestyé dã mînã; **most elkaptalak!** áku ty-ám kãptãlît! 2. kãpãtã; ~**ta a betegséget** o kãpãtãt bityisugu

elken *ts i* 1. unzsje; **kézzel keni el** unzsje ku mînã 2. mînzsjé; ~ **mindent** ~ kutotu mînzsjé

elkényeztet *ts i* rãzgãjé; ~**i a gyerekeit** îs rãzgãjé kupîji; **ne kényeztess el engem!** nu mã rãzgãji!

elkészít *ts i* 1. fãsjé; **az anya már ~ette az ételt** mãmã mã o fãkut dãmãnkãtu 2. gãtã; **mindent elkészítettem az útra** ám gãtãt kutotu pã kãlyé

elkészül *visszh i* szá gátá; ~**tem a munkámmal** m-ám gátát ku lukru-m; **mire ~sz este lesz** pã sjé tyi-j gátá szárá o fi

elkezd 1. *visszh i* sz-ápukã; ~**ett írni** sz-apukát szá szkrijé **2.** *ts i* kizdilestyé; ~ **sírni** kizdilestyé szá plîngã; **ne kezd el újra!** nu kizdili járã!

elkezdődik *visszh i* szá kizdilestyé; ~ **a munka** szá kizdilestyé lukru; **nemsokára elkezdődnek az ünnepek** nu dã mãlt szá kizdilestyé szárbãtarilye; **jól kezdődött el ez a nap** binyé sz-o kizdilit zuásztã

elkölt *ts i* **1.** tyiltijestyé; ~**öttük a pénzünket** ny-ány tyiltijit bãnyi **2.** (*ételt*) mãnînkã; ~**i a vacsoráját** îs mãnînkã vásjorã

elküld *ts i* mînä; ~**tem neked a levelet** c-ám mînãt kãrtyije; ~ **tek a munkahelyemről** m-or mãnãt dîn lukru; **küldd el a gyerekedet hozzánk!** mînä-c kupîlu lá-noj!

ellágyul *visszh i* szá-mmalyé; **gyorsan ~ a szíve repé** szá-mmalyé szuflyitu-j; **miért lágyultál így el?** dã sjé ty-áj îmmujit ásã táré?

ellik *ts i* fãtã; **nemrég megellett a disznónk** nu dã mult ny-o fãtãt porku

ellop *ts i* furã; **mindent ~, amit tud** furã sjigogyi, sjé patyé

elmarad *tn i* rãmîjé; ~**t egy óránk** ny-o rãmász on sjász egy lépéssel

~**t mögöttünk** k-on pás o rãmász dãpã noj

elmegy *tn i* merzsjé/ *visszh i* szá dusjé; ~ **otthonról** merzsjé/ szá dusjé d-ákászã; ~ **vki elé** merzsjé/ szá dusjé înnentyé lu sjinyivã; ~ **a boltba** merzsjé/ szá dusjé lá boltã; **elment a kedve vmitől** j-o mérsz voje dã sjévã; ~ **katonának** merzsjé/ szá dusjé dã kãtãnä

elmesél 1. puvistyestyé; **még egy mesét mesélj el nekem!** puvistyestyé-m máj o puvásztã! **2.** pãrestyé; ~**i az életét** îs pãrestyé kusztu

elmond *ts i* **1.** zîsjé; **újra ~om neked járã-c** zîk **2.** szpunyé; **mondd el, mi bajod van!** szpunyé-m, sjé bãj áj! **3.** pãrestyé; ~**ja merre járt** pãrestyé pã hungy o umblãt

elmos *ts i* szpãlã; ~**sa a partot a víz** szpãlã mãlu ápã; ~**sa az edényeket** szpãlã edenyurilye

elmúlik *tn i* tresjé; **gyorsan ~ az idő** repé tresjé dobã; **elmúlt 30 éves** o trikut dã trijzãsj dã áj dã zîlyé; **majd ez is** ~ maj sî ásztã o tresjé

elmúlt *mn* trikut; **az ~ évben** în ánu-l sj-o trikut

elnyel *ts i* ingyicã; **a föld nyelte el** l-o-ngyicit pãmîntu; ~**i a szavakat** mãnînkã vorbilye

elolt *ts i* ástyînzsjé; ~**ja a lámpát** ástyînzsjé luminã; ~**otta a tüzet** astyînsz foku

elolvad *visszh i* szá tupestyé; ~**t a hó** sz-o tupit zãpãdá

elolvas *ts i* umără; ~**sa az újságot**; umără ujságu; **újból** ~**ta a könyvet** jár o umărăt kényve

eloszt *ts i* împărcestyé; **kétfelé** ~ împărcestyé-n dauă; ~**otta a pénzét** s-o-mpărcît bănyi

előbb *hat 1.* máj înti; ~ **mint te** máj înti dăkit tu; **2.** máj înnentyé; **jóval** ~ **áltam, mint ők** ku mult máj înnentyé sztăyem, dăkit jėj **3.** máj repé; **minél** ~ **végezz** máj repé szá szfársesty

előhív *ts i* tyămă pă sjinyivá (dă hungyivá)

előhoz *ts i 1.* (tárgyat) áduşjé sjévá dă hungyivá; ~**za a kabátot a szekrényből** áduşjé subá dîn szikrény **2.** (szóban) áduşjé-n vorbă sjévá; **mindig ugyanazt hozod elő**; totdăună áje áduşj îñ vorbă

elől *hat* înnentyé, dînnentyé; **mindig ő áll** ~ **úvig jél** sztă înnentyé; **te menj** ~! tu du tyé-nnentyé!

előlről *hat* dîn káp; dînnentyé; dîn nou; **újra** ~ **kezd** jár kizdilestyé dîn káp

előre *hat* înnentyé; **egyenesen** ~ **megy** merzsje gyirépt înnentyé; ~ **tudtam, hogy ez lesz** înnentyé ám styut kă ászta fi

előregedik *visszh i* szá-mbătărnyestyé; **milyen gyorsan előregedett a salátánk** sjé máj repé sz-o-mbătărnyit szălátrá nyé; **a nagy emberek is előregednek egyszer** sí aminyi máj szá-mbătărnyestyé odátă

először *hat 1.* máj înti; ~ **megnézzük** máj înti l-ony vigye **2.** k-ánti; ~ **te, aztán én** k-ánti tu, dăp-áje jo

előtt *névutó* înnentyé, dînnentyé; **a ház** ~ înnentyé dă kásză; **vacsora** ~ înnentyé dă vásjoră

elrak *ts i* punyé sjévá hungyivá; **jól** ~**tam a könyveidet** binyé c-ám pusz kényvilye; **uborkát rak el télire** punyé krásztávéc pă járnă

elrejt *ts i* ászkungyé; ~**i a földben** ászkungyé-n pămînt; ~**ette az ollót a gyerek elől** aszkunşz farfiku dînnentyé kupiluluj

elrejtőzik *visszh i* sz-ászkungyé; ~ **a szobában** sz-ászkungyé-n szobă; **a gyerekek elrejtőztek egymás elől** kupiji sz-or aszkunşz dînnentyé dă unápált

elrémít *ts i* szpárijé; **ezzel jól** ~**ettél** mînket k-asztă tăré ny-áj szpárijet

elrémül *visszh i* szá szpárijé; **nagyon** ~**tem** ro m-ám szpárijet

elromlik *visszh i* szá sztrikă; **elromlott az órá**m sz-o sztrikát sjászu-m; ~ **az étel** szá sztrikă mănăké; **mára elromlott az idő** pă ásztăz sz-o sztrikát vreme; **addig-addig, míg** ~ **ez a lány** pîn átît, pîn átît dă sz-o sztrikă fătăszta

elront *ts i* sztrikă; ~**ja az autót** sztrikă kăru; ~**otta a gyomrát** s-o sztrikát inyimá; **ne rontsd el ezt a gyereket!** nu-l sztrikă kupilusztă!

elrothad *tn i* putrizestyé; ~ **a sárgarépa** putrizestyé murkajilye

első I. *szn* hăl înnentyé *h*, há dînnentyé *n* II. *mn* 1. (*idő*) máj înti; **aki az első, az kap káré-j** máj înti, **álá kápătă** 2. (*hely*) hăl dîn káp *h*, há dîn káp *n*

elszakad *visszh i* szá rupé; ~ **t a cipóm** sz-or rupt cipilyisji-m; **nehezen szakadtunk el egymástól** ku gro ny-ány rupt dă lá unápált

elszakít *ts i* rupé; ~**ja az ingét** îs rupé kămásá; **ne szakíts el tőle!** nu mă rupé dă lá jél/dă lá je!

elszalad *tn i* ályárgă; ~ **előlem** ályárgă dînnentyé-m; ~ **a boltba** ályárgă lá boltă; ~**t, hogy ne lásjon téged** alyirgăt, szá nu tyé vądă

elszáll *tn i* zbară; ~**t, mint a galamb** o zburăt, ká purombu, ~ **a füst** merzsjé fumu

elszárad *tn i* szá uszkă; ~**t, mint a kóró** sz-o uszkăt, ká szuháru

elszédül *tn i* ámicestyé; ~ **az éhségtől** ámicestyé dă famé

elszegényedik *visszh i* szá szářsjestyé; **gyorsan** **elszegényedtünk** repé ny-ány szářsji

elszokik *visszh i* szá dăzvácă; ~ **a dohányzástól** szá dăzvácă dă trász

elszomorít *ts i* întriřstă; **ez a dolog** ~ lukrusztă mă-ntriřstă

elszomorodik *visszh i* szá-ntriřstă; **gyorsan** ~ repé szá-ntriřstă;

eltart *ts i* cînyé; **ő tartja el a feleségét** jél o cînyé pă cîgánkă-s; **félre tart vmit** cînyé sjévă dăpártyé; **ez ~ estig** ásztă cînyé pîn dă szárá

eltesz *ts i* punyé; ~**i a helyére a ruháit** îs punyé pă lok calyilye; ~ **télire vmit**, punyé sjévă pă járnă

eltüzel *ts i* árgyé; ~**i a fát** árgyé lyemnyé; ~ **a kemencében** árgyé-n kuptor

elvág *ts i* tájé; ~**ta az ujját** s-o tijet zsjezsjiu; ~**ja vkinek a szavát** tájé dîn vorbé pă sjinyivă

elválik *visszh i* 1. (*házastársak*) szá dăzvălijé; **ők már régen elváltak** jėj má dă mult sz-or dăzvălijit 2. (*részek*) szá dăszfásjé, szá dăszpărcestyé, dăzgargă **ezek a papírok nem válnak szét** pipárasjilyestyé nu szá dăzgargă; **majd** ~ maj sz-o vigye

elvesz *ts i* je; ~**i tőlem a szatyrot** je dă lá miny szátyorkă; **elvették a kedvem** m-or lat voje; **vedd el, amit adok**, je sjé-c dau; ~ **vkít feleségül** je pă sjinyivă dă cîgánkă

elveszít *ts i* pergyé; ~**ette a pénztárcáját** s-o pirdut bukszá; ~**i a fejét** îs pergyé kăpu; **elvesztettem az eszemet** m-ám pirdut fire

elzár *ts i* întyizsjé; ~**ja az utat** întyizsjé kălye; ~ **ta a csapat** o-ntyisz csăpu-l dă ápă; ~ **a börtönbe** l-or întyisz întyemică

ember *s fn* 1. om [aminy]; **jó** ~ om bun; **tiszteletre méltó** ~ om dă

uminyijé; ~t **farag vkiből fásjé** om dîn sjinyivá **2. (férj) bārbāt 3. férfi, férj cîgán 4. (általános alanyként) az ~ sohasem tudhatja** nu szā styijé; **nem hinné az ~ n-áj înkregyé**

emel *ts i* răgyikā; **fel~i a téglát** răgyikā cîglā; **falat emel közējük** răgyikā fāl întri jēj; **fel~i a hangját** îs răgyikā hāngu; **fizetést ~ vkinek îj răgyikā plátá** lu sjinyivá

emelkedik *visszh i* szā răgyikā; **fel~ a székről** szā răgyikā dā pā szkan; **nem ~ a fizetésem** nu szā răgyikā plátá-m

emiatt *hat* pānt-r-asztá; ~ **nem tudtam elmenni** pānt-r-asztá n-ám putut szā mă duk

emleget *ts i* puminyestyé; **téged ~nek** tyé puminyestyé; **ne emlegessetek sokat, mert csuklani fogok** szā nu mă puminyic mult, k-øj szugicā

említ *ts i* puminyestyé; **amint már ~ettem nektek** kum má v-ám puminyit

enélkül *hat* fār dā áasztá; ~ **nem is élnénk** fār dā áasztá nisj n-ány kusztā

enged *ts i* lászā; **be~ lászā-nlontru; engedjete el!** lászācā mă!; **semmit nem ~ az árából** nyimik nu lászā dîn plátá-j

engedelmeskedik **1.** *visszh i* szā lászā; **mért nem engedelmeskedsz?** dā sjé nu tyé lásj? **2.** *ts i* ászkultā; **a fiam**

mindig ~ kupilu-m uvig ászkultā dā vorbā

engem névm pā minyé m(ă); ~ **Ferinek hívnak** pā minyé Ferku mă tyámā; **hol láttál ~?** hungy m-áj vāzut?

ennivaló **1.** *n fn* mánkáré; **finom** ~ mánkáré bunā **2.** *dāmānkāt h fn* **milyen ~t főztél** sjé fel dāmānkāt áj férť?

enyém névm á mnyo *h*; á me *n*; **az én fiam** á mnyo kupil; **az én házam** á me kászā

ennyi **I.** *mn* átít, [-tā, -c, -tyé]; ~ **ember** átít aminy; ~**mindent** átít sjigogyi **II.** *hat* átítā; **csak ~ az egész?** numā átítā-j kutotu? ; ~**re se fájt** nisj átít nu m-o durut; ~**vel többet** k-atítā máj mult; ~ **szer voltam itt** átítye rîndurj ám foszt lá voj

epe *s fn* fere; **kifakadt az epéje** j-o puknyit fere

eper *n fn* **1.** (*földi*) kăpsunā, [-ny]; **egy szem** ~ on fir dā kăpsunā **2.** (*faeper*) *n fn* dudā, [dugyé]; **lerázza az epret a fáról** szkuturā dugyilye pā pāmînt

eperfa *h fn* dud, [-gy]

erdész *s fn* erdés, [-urj] - **az ~ kutyája** kînyilye lu erdésu

erdő *n fn* păduré, [pădurj]; **megy az ~be** merzsjé-n păduré; **nyárfa** ~ păduré dā plutyé; **nagy** ~ păduré máré

erő *n fn* putyeré; **teljes erejéből** dîn tată putyeré; **jó ~ben van** în putyeré bună-j

erős *mn* 1. **táré**, [tárj]; ~ **ember** om táré; ~ **bor** vin táré 2. **jutyé** (csípős) ~ **paprika** pipárkă jutyé

erősen *hat* táré; ~ **fogja a kezét** táré j-ápukă mîná

erre I. *névm* (emberre) p-áhăsztă *h*, p-ăsztă *n*; ~ **a székre** p-áhăsztă szkan; ~ **az asztalra** p-ăsztă másză II. *hat* 1. p-áisj; **valahol** ~ **lakik** p-áisj ságyé hungyivá 2. p-ăsztă; ~ **nem tudok mit mondani** p-ăsztă nu pot nyimik sză zîk

errefelé *hat* p-áisj; ~ **még nem jártam** p-áisj inkă n-ám umblăt

erről I. *névm* 1. dă pă áhăsztă *h*, dă pă ásztă *n*; ~ **a helyről** dă pă áhăsztă lok; ~ **az asztalról** dă pă ásztă másză 2. dăszpri; ~ **az emberről** dăszpri omusztă II. *hat* dîn áasztă pártiyjé; ~ **jönnek** dîn áasztă pártiyjé vinyé

esik *tn i* 1. kágyé; **talpra** ~ kágyé pă pisjaré; **nem estem a fejemre** n-ám kăzut pă káp; **alma nem ~ messze a fájától** nu szăré/ kágyé măru dăpártiyé dă lá trupină; **milyen napra** ~ pă sjé fel zuă kágyé; **jól** ~ îj kágyé binyé; **nehezére** ~ îj kágyé grou; **ágynak** ~ kágyé dă păt 2. (csökken) szkágyé; ~ **a leves leve** szkágyé mare dă zámă 3. (az eső) plajé; **egész nap esett** tată zuă o pluăt

eskü *n fn* zsurălă; **igaz** ~ zsurălă gyiráptă; ~ **nélkül** făr dă zsurălă

esküszik *ts i* 1. zsară; ~ **a keresztre** zsară pă krusjé; **gyermekeim életére esküszöm** zsor pă kusztu kupiji-m 2. (házasodik) visszh *i* sză kunună; **nemrég esküdtek meg** nu dă mult sz-or kununăt

esküvő *n fn* nuntă; **nagy** ~ nuntă máré; **kis ~t tart** cînyé / făsje nuntă mikă

eső *n fn* plajé [ploj]; **az ~ben** în plajé; **az idő ~re áll** vreme sztă pă plajé; **elállt az** ~ o sztăt plaje; ~**csepp** o pikătură dă plajé; ~ **felhő** nor dă plajé; ~**víz** apă dă plajé

esős *mn* plăjosz, plăjasză; ~ **idő** vremé plăjasză; ~ **ősz** tamnă plăjasză

este I. *n fn* szără [szărj]; **reggeltől estig** dă lá gyiminyăcă pîn dă szără; **jó estét!** bună szără! II. *hat* **holnap** ~ mînyi dă szără; **tegnap** ~ ászără; ~**felé** kitră szără

eszes *mn* ku firé; ~ **ember** om ku firé

eszik *ts i* mănînkă; **keveset** ~ pucîn mănînkă; **vacsorát** ~ mănînkă vásjoră; **nem ettem bolondgombát!** n-ám mănkăt buréc! **ennélek meg!** mănkă-ty-ás!

esztendő *h fn* án ány/áj/ej; **az új ~ben** în ánu-l nou; **egy kerek esztendeje** **nem láttalak** d-on án întrég nu ty-ám văzut

etet *ts i* hărănyestyé; **meg~i a malacokat** hărănyestyé pursjéji; **ne etesd folyton azt a gyereket!** nu-l hărănyi tot uvig pă kupilulă!

etetés *n fn* hărănyălă; **a csirkék** ~
vár ránk még māj hărănyălă dă
puj ny-astyăptă

evégett *hat* păntr-asztá; d-asztá; ~
jöttem d-asztá/păntr-asztá-m
vinyit

evés *n fn* mănkaré; **minden** ~nél lá
tată mănkaré

ez *névm* áhăszta *h* *esz*, asztá *n* *esz*
ehéste *h* *tsz* estye *n* *tsz*; **ki ez**
sjinyé-j asztá; (*népmesékben*) ~ és
~ kutáre sî kutáre; **sem** ~ **se az**
nisj uná, nisj áltá; ~ **a gyerekek**
okosak estye kupij ku firé-sz

ezelőtt **1.** *hat* (*régen*) kînvá **2.**
înnentyé; **nemsokkal** ~ nu ku
mult înnentyé

ezenfelül *hat* pă d-aszuprá; ~ **még**
várjam is meg pă d-aszuprá māj
sî sză-l astyépt *h* /sz-astyépt *n*

ezenkívül *hat* pă lîng-asztá; ~ **mást**
nem kérek pă lîng-asztá ált nu-m
trébé

ezenel *hat* k-asztá; ~ **befejeztem** k-
asztá-m szfărsît

ezentúl *hat* d-áisj înnentyé; ~ **nem**
dohányzom **többet** d-áisj
înnentyé māj mult nu trág

ezer *szn* o ezeră; ~ **forint** o ezeră dă
furînc; ~ **év óta** d-o ezeră dă ány

ezért *hat* păntru áhăszta *h* *esz*, păntr-
asztá *n* *esz*; păntru áhéste *h* *tsz*,
păntru estye *n* *tsz*; ~ **fizetni fogsz!**
păntr-asztá vij plătyi!

ezután *hat* dăp-asztá; ~
odamegyünk dăp-asztá ákuló ony
merzsje

ezüst *s fn* árzsint; **egy zsák** ~ on
szák dă árzsint; ~**gyűrű** vărīgă dă
árzsint; ~ **pohár** kristár dă
árzsint; ~**lakodalom** nuntă dă
árzsint

ezzel I. *hat* ku áhăszta *h* *esz*, ku asztá
n *esz*, ku áhéste *h* *tsz*, ku estye *n*
tsz; ~ **nem sokra megyünk** k-
asztá n-ony ázsunzsje dăpártyé **II.**
névm ~ **az emberrel** ku áhăszta
om; **ezekkel a lányokkal** ku
áhéste fetyé

É

ébred *visszh i* sză szkală; **édes**
álomból ~ dîn szomn dulsje sză
szkală

ébredt *ts i* szkală; **anyám** ~ mámá
mă szkală

édes *mn* **1.** dulsje, *dulsj*; **édes, mint**
a méz ká meré dă sztup, dă dulsje;
~**apa** tătă dulsje **2.** drág, [-ă, -szj];
~ **gyermekeim!** drázsj dă kupij-
m!

édesanya *n fn* mámă, [-é]; ~ **nélkül**
nőttek fel or kriszkut făr dă mámă

édesapa *h fn* tătă, [-tyé]; ~**ra**
hasonlít ărunkă pă tătă szo

édesedik *visszh i* sz-îndulsjestyé;
ahogy a nap süti, úgy ~ kum îl/o
árgyé szarilye, ásă sză-ndulsjestyé

édesít *ts i* dulsjestyé; **cukorral** ~
vmit ku cukur dulsjestyé sjévă

édesség *n fn* dulsjemé; **a gyerekeknek ~et hozott** kupijilor dulsjemé adusz

édesszájú *mn* ku gură dulsjé; **nem vagyok** ~ nu misz ku gură dulsjé

ég¹ *s fn* nor; **az ~ből** dîn nor; **a szabad ~ alatt** dă szub noru-l máré

ég² *tn i* **1.** árgyé; ~ **a tűz árgyé foku,** ~ **a lámpa árgyé lumina;** ~ **az arca** îj árgyé ubrázu **2.** kasjé; ~ **a sebem** îm kasjé zsubrá

égerfa *h fn* anyi|r[-ny]; ~**'ból farag** zsukrestyé dîn anyir

égés *n fn* árszură; **nagy ~ van a kezén** máré árszură-j pă mîná-j

égésfolt *n fn* árszură, pãrlyitură

égési *mn* dă árszură; ~i seb zsubrá dă árszură

éget *ts i* árgyé; ~ **a nap árgyé szarilye;** **száraz leveleket** ~ frunzé uszkátyé árgyé

égő¹ *mn* ácicã|t, [-tã, -c, -tyé]; ~ **lámpa** lumina ácicátã

égő² *vill. n fn* páră; **kialudt az ~ a lámpában** sz-o kulkát páră-n lumina

éhes *mn* flãmînd, [-dã, -zsj, -gyé]; **éhes vagyok** mi-j famé

éhezik *tn i* flãmînzestyé; **mindig éhezett** uvig o flãmînzît

éhgyomorra *mn* pã inyimă gală; **ne egyél szilvát** ~ nu mánkã prunyé pã inyimă gală

éhség *n fn* famé; **meghal az ~tól** maré dă famé; **gyötör az ~** mã mănînkã fame

éjfél *s fn* mezunopcî; **~kor** lá mezunopcî; **~ig** pîn lá mezunopcî; **~ után** dăpã mezunopcî

éjjel I. *n fn* napyé [nopc]; **nincs se ~e se nappala** n-áré nisj zuă, nisj napyé **II.** *hat* napyé; **ma ~** ásztãz dă napyé;

éjjeli *mn* dă napyé; **~ór** tyosz dă napyé

éjszaka *n fn* napyé [nopc]; **az elmúlt ~** ásztã napyé **II.** *hat* napyé **az ~** dă napyé; **ezen az éjszakán** îh napyásztã

él¹ **1.** *n fn* gură; **nincs ~e ennek a késnek** n-áré gură kucîtusztã **2.** *n fn* dungă; **vasald ki a nadrágom ~ét** vãsãlestyé-m dungă dă sjarik **3.** *s fn* káp; **~ére állít mindent** kutotu pã káp punyé

él² *tn i* **1.** kusztã; **jól ~ binyé** kusztã; **gond nélkül ~** fãr dă gîndurj kusztã; **miből ~tek?** dîn sjé kusztãc? **2.** (*lakik*) sãgyé; **hol ~?** hungyé sãz?

éles *mn* ászkucî|t[-tã, -c, -tyé]; ~ **kés** kucît ászkucît; ~ **nyelve van** lyimbã ászkucîtã áré

éléskamra *n fn* kãmárã; **az éléskamrában** îh kãmárã

élet *s fn* kuszt; **~ben van** îh kuszt aj; **~et ad** (*gyerekek*) nastyé; **~ét adja vmiért** îs dă kusztu dă sjévã; **~ben maradt** o rãmãsz îh kuszt

élez *ts i* ászkucestyé; **kést** ~ ászkucestyé kucítu

élő *mn vju ld eleven*

én *névm jo*; **te meg** ~ jo sî tu; **én vagyok az** jo misz alá *h/ jo misz áje n*

ének *h fn kîntyik [kîntyisj]*; **beás** ~ kîntyik dă băjás

énekel *ts i kîntă*; **mit ~jek neked?** sjé sză-c kînt?; **~ni tanul** învacă sză kîntyé

ép *mn într|ég, [-ágă, -ézs, -ezsjé]*; ~ **ségben jött haza** întrég o vinyit ákásză

épít *ts i 1. fásjé*; **házat** ~ **magának** îs fásjé kásză **2. épít**estyé; **ne ~s ilyen emberre** nu épiti p-áfel om

éppen *hat tyár*; ~ **egy keveset** tyár on pik ; ~ **amennyi neked jár** tyár kit îc umblă

épül *visszh i sză fásjé*; **szép házak** ~**nek erre** kásj mîndré sză fásjé p-áisj

ér¹ *n fn vînä*; **felvágja az ereit** îs tájé vînyilye; **megfagy a vér az ereiben** vkinek j-îngyacă szînzsilye lu sjinyivá îs vîny; **fájnak a visszereim** mă daré vînyilye dă pisjor

ér² *tn i 1. ázsunzsje*; **a kezemhez** ~ ázsunzsje lá mîná-m; **térdig** ~ pîn lá zsjinuc ázsunzsje; **mikor ~sz haza?** kînd vij ázsunzsje ákásză?; **nagy kort ért meg** ázsunzsje vîrsztă máré; **milyen baj ~ még minket?** sjé fel báj ny-ázsunzsje máj? **2. véget** ~; *visszh i sză szfársestyé*;

gyorsan véget ~t a nyár repé sz-o szfársît váră **3. hazugságon** ~; **ápukă** pă misjună; **nem szeretnék hazugságon kapni** n-ás áve dă gînd sză ty-ápuk pă misjună

ér³ *ts i fásjé*; **mennyit ér ez az ing?** kit fásjé kămásasztă?

éretlen *mn vergyé [vérzs]*; **éretlen eper** kăpsună vergyé

érez *ts i szîmcă*; **fájdalmat** ~ szîmcă duremé; **jól érzi magát** binyé sză szîmcă; **előre érzi** szîmcă-nnentyé

érkezik *tn i 1. vinyé*; **gyorsabban** ~ máj repé vinyé; **mikor érkezik hozzánk a nagymama?** kînd o vinyi lá noj masă? **2. tn i ázsunzsje**; **Pécsre** ~ **a vonat** ázsunzsje-n Pisju gézesu

ért *ts i prisjepé* ; **~esz engem?** mă prisjepj?; **semmit nem ~ek** nyimik nu prisjep; **mindenhez** ~ lá sjigogyi prisjepé; **nem ~i a tréfát** nu prisjepé sjadá; ~ **a nyelvünkön** prisjepé pă lyimbă nasztră

érte *névm 1. (érdekében) pântru jél h, pântru je n*; ~ **tettem pântru jél/je** ám făkut **2. (vkiért, vmiért) dăpă**; **jön az apám** ~ vinyé tátă dăpă jél/je

és *ksz sî*; **te** ~ **én** tu sî jo; **ma** ~ **holnap** ásztăz sî mînyi

ész *n fn firé* ; **elment az esze** j-o mérsz firé; **elveszti az eszét** îs pergyé firé; **amióta az eszemet tudom** dăkînd jo firé-m styu; **nem jut az eszembe** nu-m vinyé-n firé

étel 1. *n fn* mǎnkáré, mǎnkǎrj; **meleg** ~ mǎnkáré káldǎ **2.** *h fn* dǎmǎnkát; **finom** ~ dǎmǎnkát bun **3.** (*állaté*) hǎrǎnǎ; **milyen** ~t **kapnak a disznók** sjé-fel hǎrǎnǎ kápǎtǎ porsji?

év *h fn* án ány/áj/ej; **a jövő évben** ín ánu-l sjé vinyé; ~**eken át** ku ány dǎ zilyé; **hány ~es vagy?** dǎ kic áj jesty?; **betöltötte a negyen** ~et o umplut pátruzǎsj áj dǎ zilyé; **kétszer egy ben** dauǎ rîndurj într-on án; az új ~ben ín ánu-l nou; **a múlt** ~ben ín ánu-l sj-o trikut

F

fa *s fn* lyémn [*lyemnyé*]; **maga alatt vágja a fát** ís tájé kráku dǎ szub pisjaré; ~**híd** pod dǎ lyémn; ~**héj** szkarcǎ dǎ lyémn

faág 1. *s fn* krák [-urj] dǎ lyémn; **száraz** ~ krák uszkát **2. leveles hajtás** *n fn* klángǎ

facsar *ts i* **1.** (*mosásnál a ruhát*) szkurǎ **2.** rusjusjestyé

fagy¹ *s fn* zsjér; **erős** ~ **volt** zsjér máré-jrá

fagy² *tn i* ingyǎcǎ; **csonttá** ~ott pîn lá aszǎ o-nyicát

fagyú *s fn* szo; **tele van** ~val **a hús** kárnyasztǎ plyinǎ-j dǎ szo

fagyott *mn* ingyicǎ|t, [-tǎ, -c, -tyé]

fáj *ts i* daré; ~ **a fejem** mǎ daré kǎpu; ~ **a szíve vkiért** ij daré szuflyitu dǎpǎ sjinyivǎ; ~ **a foga vmire** rǎmnyestyé dǎ sjévǎ

fájdalom *n fn* dureré/duremé; **nagy fájdalma van** duremé máré áré; **szív**~ dureré dǎ szuflyit

fájlal 1. *tn i* ij daré sjévǎ lu sjinyivǎ; **2.** ij párijé ro; ~**om, hogy hozzám nem jössz el** îm párijé ro, kǎ nu vij lá minyé

fajta *s fn* **1.** fel, [-urj] **hány** ~ **ember** kityé felurj aminy **2.** (*származás*) szāmîncǎ **jó** ~ **családból való** szāmîncǎ bunǎ-j **3.** (*nemzetség*) vigǎ **milyen** ~ **nemzetséghez tartozol?** dîn sjé fel vigǎ jesty? **4.** lozǎ (*fajta*); **a te fajtád** lozǎ tá

fakanál *s fn* májr [*májré*]

fakéreg *n fn* szkarc|ǎ [-é] dǎ lyémn

fal *s fn* fál, -urj; ~**at emel** rǎgyikǎ fál; **fehér, mint a** ~ álb áj, kǎ fǎlu

falat *n fn* bukǎturǎ [*bukǎturj*]; **egy** ~ **sem** nisj o bukǎturǎ; **harapj egy** ~ot! muskǎ o bukǎturǎ; **nincs betevő** ~ja n-áré sjé szǎ mǎnînsjé

falatozik *ts i* mǎnînkǎ

falaz *ts i* **1.** fǎsjé fál **2.** tîrjé fál

falevél *n fn* frunz|ǎ, [-é]; **száraz** ~ frunzǎ vergyé; **potyognak a falevelek** kǎgyé frunzilye

falu *s fn* szǎ|t [-tyé]; **a** ~ **szája** gurǎ szátuluj; **a** ~ **végén** ín kǎpu szátuluj

falusi *mn* dă szát; **a** ~ **emberek**
aminyi dă szát

fánk *csak tsz* fánkuvé; ~**ot süit** frizsjé
fánkuvé; **lekváros** ~ fánkuvé ku
ligvár

far *s fn* sold [-urj]; **fáj a** ~**om** mă
daré soldu

fárad *tn i* hustunyestyé; **nagyon**
el~tam ro ám hustunyit; **ne** ~**j**
miattam nu hustunyí pāntru
mínyé

fáradt *mn* hustunyit [-tă, -c, -tyé];
~ **munkások** lukroj hustunyic

farag *ts i* zsukrestyé; **fakanalakat** ~
zsukrestyé májré

fáraszt *ts i* hustunyestyé; **ne**
fárasz! nu mă hustunyí!; **nem**
akartalak ~**ani** n-ám ávut dă gînd
sză tyé hustunyészak

farkas *s fn* lup, [-urj]; **éhes mint a** ~
flămînd aj ká lupu

farok *n fn* kadă, [koz]; **az egér** ~
kadă dă sudik; **se füle se** ~ nisj
káp nisj kadă

fazék *n fn* ală, [alyé]; **lyukas** ~ ală-
ngurită; **teli** ~ ală plyină; **ötliteres**
~ ală dă sjinsj litéré

fázik személytelen *i* ji-j frig lu
sjinyivá; **nem fázom** nu mi-j frig;
talán fázol? dar frig ci-j? **fáznak**
a lábaim mi-j frig lá pisjaré

február *s fn* frebuár; ~**ban**; în
frebuár

fecseg *ts i* balmăzestyé; **összevissza**
~ balmăzestyé vorbilye

fed *ts i* áasztupă; **rongyokkal** ~ **le**
vmit áasztupă ku flyencé; ~**ik**
egymást sz-áasztupă

fedd *ts i* musztră; **mindig meg kell**
~**nem** uvig trébé sză-l musztr

fedél *n fn* tyityijé, [-j]; **nincs** ~ **a feje**
felett n-aré tyityijé dă szub káp; ~
nélkül făr dă tyityijé

fedő *s fn* krupis, [-urj]; **a fazék**
fedele krupisu-l dă ală; **felemeli a**
lábás fedelét răgyikă krupisu dă
tyigájé

fehér *mn* álb, [-ă, -j, -é]; ~ **ing**
kámásă álbă; ~ **mint a hó**, álb aj
ká zăpádă

fej1s *fn* káp, [kápity]; **fáj a** ~**e** ij daré
kápu; ~**ére üt** ij luvestyé pă káp;
nem estem a ~**emre** n-ám kăzut
pă káp ; **nem tudja hol áll a** ~**e**
nu styijé hungyé-j sztă kápu; ~**ét**
teszi vmire is punyé kápu pă
sjévă; **a** ~**ével játszik** sză zsakă
ku kápu-s; **egy** ~ **hagyma** on káp
dă sjápă; **jó** ~**e van** (okos) káp
bun áré; **nem megy ki a** ~**éből** nu-
j jásă dîn káp; **az asztalfőn ül**
ságyé lá káp dă másză; ~ **vagy**
írás? káp o szkrijitură?; **a tú** ~**e**
káp dă ák

fej2 *ts i* sztarsjé; ~**i a tehenet** o
sztarsjé vákă

fejfa *n fn* krusjé, [krusj]; **a fejfájára**
van írva ij szkrişză pă krusjé-j

fejfájás *n fn* dureré/duremé dă káp

fejkendő *s fn* kiszkinyo, [-evé]; ~**t**
hord partă kiszkinyo; **új** ~
kiszkinyo nou; **lecsúszott a** ~**je** j-
o lunyikát kiszkinyo

fejmosás *n fn* lāsîjălă

fejsze *n fn* szăkuré, [szăkurj]; **éles** ~ szăkuré ászkucîtä; **fejszével a kezében** ku szăkuré-mmînä

fejt *ts i* **1.** dăszfăsje; **ki~i a varrást** dăszfăsje kărpitură **2.** dăzgargă; **egész este borsót ~ettem** tată szără burso ám dăzgurgăt

fekete *mn* nyégru, [nyăgră, nyégri, nyegré]; ~ **hajú ember** om ku păru nyégru; ~ **varjú** sjară nyăgră ~ **mint a korom** nyégru-j kă szkrumu

feketekávė *n fn* kăvijé, [kăvij]; ~**t iszik** be kăvijé; **főz egy ~t** ferbé o kăvijé

fekszik *tn i* **1.** zăsjestyé; **egész nap az ágyban** ~ tată zuă în păt zăsjestyé **2.** sză kulkă; **a tyúkokkal** ~ sză kulkă ku găjinyilye **3.** sză lăcestyé; **ez a falu folyó mellett fekszik** szátusztă lîngă părou sză lăcestyé

fejtet *ts i* punyé zszsz pă sjinyivă; **mikor ~ted le a gyereket?** kînd l-áj pusz zszsz kupîlu?

fél¹ *szn* zsumătátyé; **egy ~ kenyér** o zsumătátyé dă pîtä; ~**kézzel** k-o mînä; ~**be** în zsumătátyé

fél² *személytelen i*; ji-j frikă lu sjinyivă dă sjinyivă; ~**ek** tóled frikă mi-j dă tyinyé; **ne ~j!** nu-c fîjé frikă!; **azért ~ek, mert ...** d-áje mij frikă, kă ...

felad *ts i* dă szusz; ~**ja a levelet** dă szusz kărtyije; **nem adtak ma fel tanulnivalót** nu m-or dát szusz ásztăz nyimik sză-nvăc; ~**ja a**

játékot dă szusz zszoku; ~ (feljelent) **vkit a bíróságon** dă szusz pă sjinyivă lá biroság

felakaszt *ts i* **1.** ákácă; ~ **a szögre** ákácă szusz pă kuj **2.** szpînzură; ~ **ja magát** sză szpînzură

feláll *tn i* **1.** sză szkală szusz; ~ **az asztaltól** sză răgyikă dă lá másză **2.** sză răgyikă; ~ (a lábaira) sză răgyikă pă pisjaré **3.** sztă szusz; **álljatok fel!** sztătyéc szusz! **4.** sză urkă (vmire); ~ **a székre** sză urkă pă szkan

félbevág *ts i* tájé-n zsumătátyé; ~**ja az almát** tájé măru-n zsumătátyé; ~**ja a napomat** îm tájé zuă-n zsumătátyé

felbont *ts i* **1.** dăszfăsje; ~**ja a borítékot** dăszfăsje kupértă; ~**ja a varrást** dăszfăsje kărpitură **2.** dăstyizsjé; ~**ja a sörösüveget** dăstyizsjé ujăgă dă beré

feldagad *visszh i* sză umflă; ~**tak a lábaim** sz-or umflăt pisjarilye-m; ~ **t a csípéstől** sz-o umflăt dă piskătură

feldarabol *ts i* **1.** măruntă; ~**ja a fát** măruntă lyemnyilye **2.** tájé-n dărăburj; ~**ja a süteményt** tájé-n dărăburj kuptură

feldob *ts i* zburtusjestyé szusz/ zvärlyestyé szusz; ~**ja a labdát** zburtusjestyé szusz loptă; ~**ja a zsákot** a vállára zvärlyestyé szăku pă umiré

feldől *visszh i* sză rusztană; ~**t a pohár** sz-o rusztunăt kristăru

felébred *visszh i* szá szkală szusz;
mindig gyorsan ~ uvig repé szá
szkală; **nem tud időben** ~ni nu
patyé szá szá szkalyé-n dobă

felébreszt *ts i* szkală; **ne ébressz föl!**
nu mă szkulă!; **ki ébresztett fel?**
sjinyé ty-o szkulăt?

felejt *ts i* mujtă; **gyorsan** ~ repé
mujtă; **otthon ~ettem** ám mujtăt
ákásză; **el ne ~sd!** szá nu mujc!

félelem *n fn* frikă; **elfog a** ~ m-ápukă
frikă; **remeg a** ~től trémură dă
frikă; **tele van** ~mel plyn/ă aj dă
frikă

felemel *ts i* răgyikă szusz; ~i a kezét
îs răgyikă mîná szusz; **emeld fel a**
fejed! răgyikă-c kăpu!; ~(épít)
egy falat răgyikă on făl; ~ik a
fizetésem m-or răgyikă plătă;

felemelkedik *visszh i* szá răgyikă; ~
a levegőbe szá răgyikă-n livigo; ~
a repülőgép szá răgyikă ripilou

felenged **1.** *visszh i* szá-mmajé; ~ett
a hideg egy kicsit sz-o-mmujet
frigu ocăřă **2.** *visszh i* szá
dăzgyăcă; ~ **ett a föld** sz-o
dăzgyicăt pămîntu **3.** lăsză szusz
sză mărğă sjévă; **nem engednek**
fel hozzád nu mă lăsză szusz lá
tyinyé **4.** szlubagyé szusz; ~i a
gyereket a padlásra îl szlubagyé
kupilu szusz îs pod

félénk *mn* frik|osz, [-asză, -osj, -
asjé]; **ne légy ennyire** ~! nu fij
ásă frikosz/frikasză!

felépül *visszh i* **1.** szá răgyikă; ~nek
a falak szá răgyikă fălurilye **2.** szá
făsjé; ~t a házunk sz-o făkut

kásză nyé **3.** szá gătă; gyorsan ~
az új iskola repé sz-o gătă iskolă
nauă **4.** szá-ntrâmă; **még nem**
épült föl a betegségéből inkă nu
sz-o-ntrimăt dîn bityisug

feleség *n fn* **1.** cîgănkă, [cîgănsj];
tűzről pattant az én ~em
cîgănkă-j dă zsăr **2.** (általában
nem cigány származású) mujeré,
mujérj

felett *hat* d-ászuřă; **a fejem felett**
pă kăpu-m d-ászuřă

felfog *ts i* **1.** ápukă; ~ **ja az esővizet**
ápukă ápă dă plajé; **2.** prisjepé;
~**tad, amit mondtam?** aj
prisjiput, sj-ám zîsz?

felfúj *ts i* **1.** umflă; **mindig mindent**
~ uvig kutotu umflă; ~**ja az esetet**
făsjé mărğăr dîn cîncăr **2.**(tüzet)
ácîcă; ~**ja a tüzet** ácîcă foku; **3.**
~**ja magát** szá umflă

felgyújt *ts i* ácîcă; ~**ja a tüzet** ácîcă
foku; ~**ja a lámpát** ácîcă lumînă

felgyűr *ts i* răszfîngyé; ~i **az inge**
ujját îs răszfîngyé mănusă dă
kămăsă

felhánytorgat *ts i* **1.** puminyestyé;
mindig ~**ja ezt a dolgot** tot uvig
puminyestyé lukrusztă **2.** musztră
sjinyivă păntru sjévă ...; **még most**
is ~**ja nekem, hogy akkor nem**
vártam s-ăku mă musztră, k-
átunsj nu l-ám ástyiptăt

felhív *ts i* tyămă szusz; ~ **vkit**
telefonon tyămă pă sjinyivă szusz
pă telefon

felhoz *ts i* ádusjé szusz; ~**za a pincéből a bort** ádusjé szusz vinu din pimică

felhő *h fn* nor, [-j]; **kis** ~ nor mik; **eső**~ nor dă plajé

felhúz *ts i* **1.** tîrjé szusz; ~ **vmit a pincéből** tîrjé sjévá szusz din pimică; **2.** răgyikă; ~**ták a függőnyt** or răgyikát firhangu **3.** înkălcă; **húzd fel a cipődet!** înkălcă-c cipilyisji! **4.** trázsjé szusz; **ma szoknyát veszek fel** ásztaž rotijé oj trázsjé szusz

felír *ts i* szkrijé szusz; ~**ja a leckét a papírra** szkrijé lecke pă pipáros; **az orvos ~ta a gyógyszer** doktoru o szkrisz szusz urvussăgu

felismer *ts i* **1.** kunastyé szusz; **fel se ismernélek** nisj nu ty-ás kunastyé **2.** prisjepé; **nemrég ismerte fel, hogy miért maradt egyedül;** nu dă mult a prisjiput, dă sjé o rământsz szîngur/ă

feljelent *ts i* **1.** jilintestyé szusz; ~**elek a bíróságon** ty-oj jilinti szusz lá birosăg **2.** dă szusz; **a rokona jelentette fel** nyămu-j l-o dat szusz

felkap *ts i* **1.** răgyikă; ~**ja a gyermekét** îs răgyikă kupilu **2.** kăptălestyé szusz; ~**ta magára a kabátját** s-o kăptălit szusz subă

felkel *visszh i* **1.** sză szkală; ~ **az ágyból** sză szkală din pát **2.** sză răgyikă; ~ **az asztaltól** sză răgyikă dă lá măsă

felkészül *visszh i* sză gătă; **mindenre ~tem;** pă sjigogyi m-âm gătăt

felköt *ts i* **1.** lyágă szusz; ~**i a kendőt** a fejére îs lyágă kiszkinyo pă káp **2.** ~**i magát** sză szpînzură

felmegy **1.** *visszh i* sză urkă; ~ **a padlásra;** sză urkă-n pod **2.** sză răgyikă; **felment a hús ára** sz-o răgyikát plátă dă kărnyé **3.** merzsjé szusz; ~ **a barátjához** merzsjé szusz lá urtăku-j; **nem megy fel a lábamra ez a csizma** nu merzsjé szusz sjizmilyestye pă pisjoru-m

felmelegszik *visszh i* sză-nkălzestyé; **a dunyha alatt** ~ sză-nkălzestyé dă szub párnă; **felmelegedett az idő** sz-o-nkălzît vreme

felnevel *ts i* **1.** kreestyé; **apa nélkül nevelt fel anyám** făr dă tătă m-o kriszkut mămă **2.** nivilestyé; **nehezen neveltek fel** grou m-or nivilit szusz

felolvad *visszh i* sză tupestyé; ~**t a hó** sz-o tupit zăpádă

felolvas *ts i* umără szusz; ~**sa az ujságot** umără szusz ujsăgu

felől *hat* **1.** dă kîtră/dă kîtră; **a falu felől** dă kîtră szăt **2.** dăszpri; **rég nem hallottam felöletek semmit** dă mult n-âm áhuzît nyimik dăszpri voj

felpróbál *ts i* însjărkă; ~**ja a nadrágot** însjărkă sjariku; ~**ja elaltatni a gyereket** însjărkă sză-l kulsjé kupilu;

felragaszt *ts i* lyipestyé szusz; ~**ja a bélyeget** lyipestyé szusz bilyegu

felragyog *tn i* 1. szkripestyé; ~**nak a szemei** ij szkripestyé otyi 2. szturlusjestyé; ~**tak a csillagok az égen** or szturlusjit styelyilye pã nor

felrak *ts i* punyé szusz; ~ **vmit a kocsira** punyé sjévã szusz pã kár; ~**ja a szemüvegét** is punyé szusz utyenyilye

félre *hat* 1. îndãrãt; **menj** ~! du tyëndãrãt 2. ãnkulo; **tedd** ~ **az enyémet** á *mnyo* punyé-l ãnkulo

felrepül *tn i* zbarã szusz; ~**t a galamb** o zburãt szusz purombu

félretesz *ts i* punyé-ndãrãt/punýenkulo; **tegyél félre mindent** punýenkulo kutotu!

félretol *ts i* ãmpinzsjé-nkulo/ãmpinzsjé-ndãrãt; ~**ja a könyvet** ãmpinzsjé-ndãrãt kényve

félrevezet *ts i* (*megetéveszt*) misjunyestyé; **miért vezettél félre?** dã sjé m-áj misjunyit?

felriad *visszh i* szã szpãrijé; ~ **az álmából** szã szpãrijé dîn szomn

felriaszt *ts i* szpãrijé; **a mennydörgés** ~**ott álmomból** durdujálã m-o szpãrijet dîn szomn; ~**ja az állatokat** lyé szpãrilyé álaturilye

felrüg *ts i* rugujestyé szusz; **lábbal** ~**ja a széket** ku pisjaru rugujestyé szusz szkanu; ~**ta a munkahelyét** s-o lãszãt loku-l dã lukru

felseper *ts i* mãturã szusz; **az új söprúvel** ~ mãturã szusz ku mãturã nauã; **felsepri a szemetet** mãturã szusz gunajilye

felsért *ts i* vãtãmã; ~**ette a sebét** s-o vãtãmãt zsubrã

felszáll 1. *visszh i* szã rãgyikã; ~ **a köd** sz-o rãgyikãt burã 2. zbarã szusz; ~ **a repülógép** o zburãt szusz ripilou 3. *visszh i* szã urkã; ~ **a buszra** szã urkã pã busz

felszárít *ts i* uszkã; **a nap** ~**ja az esõt** szarilye uszkã plaje; ~**om a könnyeidet** c-oj uszkã lákrimilye

feltakarít *ts i* 1. ásztrînzsjé; **mindenütt** ~ pãstyit tot ásztrînzsjé 2. ~**ja a szobát** fãsjé rînd ãn szobã 3. tyisztilestyé; ~**otta a konyha követ** tyisztilestyé fãcã dã kunyhãbã

feltart *ts i* 1. cînyé szusz; ~ **a magasba** cînyé szusz ãn nált 2. (*munkában*) sztãrijestyé; **most egy kicsit** ~**alak** n-ãku ocãrã ty-oj sztãrije

feltép *ts i* rupé szusz; ~**i az ajtót** rupé szusz usã; ~**te a borítékot** o rupt szusz kupértã

feltesz *ts i* punyé szusz; **vmit feltesz** **a polcra** punyé sjévã szusz pã pãtul; ~**i a kalapját** is punyé szusz kumãnãku

feltéve *hat* dãkã; ~ **ha otthon lesz** dãkã o fi ákãszã; ~ **ha lesz pénzünk** dãkã ony áve bány

felül¹. *hat* 1. d-ászuprã; **erõmön** ~ pã putyeré-m d-ászuprã 2. dã szusz;

ki van ~? sjinyé-j dă szusz?; **~ről nem látszik** dă szusz nu szá vegyé felül². **1.** *tn i* ságyé szusz; **~ az ágyban** ságyé szusz *în* pát; **~ a létra tetejére** ságyé pã tyityijá dă szkárã; **~ a lóra ságyé** pã kál **2.** *visszh i* szá rãgyikã;

felvág *ts i* tájé szusz; **~ja a papírokat** tájé szusz pipárasilye; **~ták a nyelvét** j-or tijet szusz lyimbá; **~ták a hasát** j-or tijet szusz *inyimá*

felver *ts i* **1.** bátyé szusz; **~i a tojást** bátyé szusz *ou* **2.** szkalã szusz; **~ték álmából** l-or szkulát szusz *dîn szomn*

felvesz *ts i* je szusz; **~i a kis kavicsokat** je szusz pjetrilye misj; **~i a szép ruháját** *îs* je kimésjilye mîndré szusz; **felvettek dolgozni** m-or lat szusz *în* lukru; **sok pénzt vesz fel** a bankból mulc bány s-o lat szusz *dîn* bank

felvirágzik *visszh i* szá-nflurestyé; **~ az arca** szá-nflurestyé *ubrãzu-j*

felvisz *ts i* *dusjé* szusz; **~i a szánkót a hegyre** *dusjé* szányije szusz pã gyál; **hogyan felvitte az Isten a dolgát** kum j-o *dusz Dimizou lukru* szusz

fen *ts i* ászkucestyé; **~i a késeket** ászkucestyé *kucîtyilye*; **nemrég ~te meg a kaszáját** nu dă mult s-*aszkuçît kaszá*

fenék *s fn* **1.** fund, [-urj]; **a hordó fenékén** pã fundu butyi **2.** (testrés) kur; **ülj le a fenekedre!** sãz zszsz pã *kuru-c!*

fenn *hat* szusz; **ott ~ a hegyen** ákulo szusz pã gyál; **fennhordja az orrát** *îs* cînyé nãszu szusz

fenőkö *n fn* *kutyé*, [kuc];

fent *hat* szusz **~ebb** máj szusz; **~ről dîn** szusz

fény *n fn* **1.** lum|nã, [-iny]; **szeme ~e** lum|ná dă oty **2.** rãzã; **kis ~t** ad rãzã *mikã* dă

fenyeget *visszh i* szá ladã pã sjinyivá; **ne fenyegezz engem!** nu tyé ludã pã *mînyé*; **erősen meg ~ték** *táré* sz-or ludát pã jél

fénykép *n fn* *formã*, [-é]; **~et készít** je *în* *formã*

fénylik *tn i* szkripestyé; **~ a földön vmi** szkripestyé pã *pãmînt* sjévã

fenyőfa *h fn* brád, [brézs]; **magas ~** brád nált; **feldíszíti a fenyőfát** *îmbrãkã* brãdu

fér *tn i* *înkepé*; **el~ a zsebemben** *înkepé-n* zsãbu-m; **be~ a kocsiba** *înkepé-n* kár; **nem ~ a bőrébe** nu-s *înkepé-n* pelyé

ferde *mn* sztrîmb, [-ã, -j, -é]; **~ szemmel néz** ku otyi sztrîmbj szá *ujtã*; **~ kereszt** *krusjé* sztrîmbã

féreg *n fn* *vermé*, [vérmj]

Ferenc *fn* Ferku

férfi *h fn* **1.** cîgã|n, [-ny]; **idős férfi** cîgãn bătîrn; **~ing** *kãmasã* dă cîgãn **2.** om, *aminy*

férj *h fn* **1.** cîgã|n, [-ny]; **~hez megy** szá-mmãritã; **~hez ad** *îmmãritã* **2.** bãrbã|t, -c; **fiatal ~e van** *áré bãrbãt tînãr*

férjes *mn* îmmărită|tă, [-tyé];

fest *ts i* fistyestyé; **be~i a szobát** fityestyé szobá; **pirosra** ~ fistyestyé pã rosu; **tojást** ~ fistyestyé ou; **~i magát** szá fistyestyé

festett *mn* fisty|t, [-tă, -c, -tyé]; **~tojások** auă fistyityé; **~haj** pãr fistyit

fésű *h fn* tyáptän; [tyeptyiny]; **csont~** tyáptän dă osz; **nincs ~je** n-áré tyáptän

fésülködik *visszh i* szá tyáptänă; **a tükör előtt** ~ înnentyé dă styiklă

fészek *s fn* kujb, [-urj]; **fészket rak** îs fásjé kujb; **nincs fészke** n-áré kujb

feszület *n fn* krusjé, [krusj]; **esküszöm a ~re** zsor pã krusjé

fiadzik *ts i* fátă; ~ **a tehén** fátă vákă

fiatal *mn* tînr, [tînră, tînyirj, tînyiré]; **egy ~ lány** o fátă tînră; **a legfiatalabbik fiú** hăl máj tînr kupil

fiatalodik *visszh i* szá-ntînyirestyé; **megfiatalodott** **mellette** sz-o-ntînyirit lîngă jél/je

fiatalság *n fn* tînyeremé

figyel *ts i* **1.** pnyé uretyé; **miért nem figyelsz?** dă sjé nu puj uretyé? **2.** bágă számá; **~j arra, amit mond** bágă számá, sjé zîsjé

fillér *s fn* pingo, [pingéj/pingevé]; **nincs egy fillérem** sem n-ám nisj on pingo

finom *mn* bu|n, [-nă, -ny, -nyé]; ~ **illat** mirosz bun; ~ **étel** mänkáré bună; ~ **selyem** mătásză bună

fióka *s fn* **1.** puj, [-é]; ~ **sír a kakukkióka** plînzsjé puju kukuluj **2.** pujuc; **ő az én fiókám** jél aj pujucu *mnyo*

fiú *h fn* **1.** kupi|l, [-j]; **vki fia** á lu sjinyivá kupil; **kis~** kupil mik; **apáról ~ra** dă pã tătă pã kupil **2.** fisjor, -j; **milyen nagy a fiad!** sjé máj máré ci-j fisjoru!

fivér *h fn* frátyé, [frác]; **nincs ~em** n-ám frátyé; **a legidősebb** ~ hăl máj bătîrn frátyé

fizet *ts i* plätyestyé; ~ **vkinek egy sört a kocsmában** ij plätyestyé lu sjinyivá o beré-n fugádo; **ki~i az adósságát** îs plätyestyé dáturije; **ez a munka jól** ~ lukrusztă binyé plätyestyé

fizetés *n fn* plătă; **magas ~e van** plătă máré áré; **havi** ~ o plătă d-o lună; **felveszi a ~ét** îs je szusz plătă

fog¹ *h fn* gyintyé, [gyinc]; **tejfog** ~ dă láptyé; **fél ~amra sem elég** nisj p-on gyintyé nu mi-j dăsztul; **a ~i között** p-întri gyinc; **kiestek a ~ai** j-or kăzut gyinci **2.** (zäpfog) mäsza|auă, [-elyé]; **kilyukadt a ~a** sz-o-ngurit mäszaúá-j **3.** (szemfog) kolc; **kimutatja a ~ fehérét** s-árătă kolcu

fog² *ts i* ápukă; **kézbe** ~ ápukă-n mînă; **be~** a kocsiba ápukă-n kár; **munkához** ~ sz-ápukă dă lukru; **nem fog ez a toll** n-ápukă

- tollásztá; *átv* **semmi nem ~ rajta** n-ápukã pã jél nyimik; **~ja magát és elindul** sz-ápukã sî purnyestyé; **pártját ~ja vkinek** j-ápukã pártye lu sjinyivá
- fogadó** *s fn* fugád|o, [-ávé]; **~ba megy** merzsjé-n fugádo
- fogda** *n fn* tyémicá, [tyémic]; **fogdába teszik**; *il* bágã-n tyémicã
- fogfájás** *n fn* duremé/ dureré dã gyintyé
- foghús** *n fn* zsjinzsjjé, [zsjinzsjj]; **megdagadt az inye** sz-o umflát zsjinzsjje-j
- fogoly** *s fn* rob, [-j]; **be van zárva, mint a ~** *ij* *intyisz*, ká robu
- fogy** *1. tn i* tresjé; **~ a hold** tresjé luná; **el~ott az időm** m-o trikut vreme **2.** szkágyé; **elfogyott a leves leve** o szkázut mare dã zámã **3.** mäsävestyé; **~, mert éhezik** mäsävestyé, kã flãmánzestyé
- fohász** *n fn* rugãmintyé; **~ az Istenhez** rugãmintyé lá Dimizo
- fojt** *ts i* szugusã; **vízbe fojt** *il* szugusã-n ápa; **meg~ja a kezével** ku mînyilye-l szugusã
- fokhagyma** *h fn* áj; **egy szem** ~ on fir dã áj; **zúzott** ~ áj zdrubít; **egy egész fej** ~ on káp întrég dã áj
- folt** *h fn* petyik, [-sj]; **~ot tesz a nadrágra** punyé petyik pã sjarik; **megtalálja a zsák a ~ját** s-áflã száku petyiku; **kiveszi a foltot a szoknyából** szkatyé petyiku dîn rotyijé
- foltoz** *ts i* kãrpestyé petyik pã sjévã; **meg ~tam a kabátodat** c-ám kãrpit petyik pã subã-c
- folyik** *tn i* **1.** (folyadék) kurã; **~ a víz** kurã ápa; **~ róla az izzadtság** kurã dã pã jél nãbusálã **2. (tart) még ~ az esküvő** inkã cînyé kununyije
- folyó** *s fn* pãr|o, [-evé]; **a nagy ~ban** *in* pãrou-l máré; **~part** málu-l dã pãro
- folyton** *hat* uvik/uvig; **~ felhív** uvig mã tyámã; **~ ugyanúgy** uvik tot ásã
- fon** *ts i* împlätyestyé; **be~ja a haját** s-împlätyestyé pãru; **kosarat** ~ împlätyestyé kusãrj
- fordít** *ts i* *intarsjé*; **vkinek hátat** ~ j-*intarsjé* lu sjinyivá szpátyilye; **sok időt** ~ **vmire** multã dobã-ntarsjé pã sjévã
- forgács** *n fn* ásty(ij)é, [ásty(ij)]; **~ot tesz a tűzre** punyé ásty(ij) pã fok; **összeszedi a ~ot** ádunã uná ásty(ij)
- forgolódik** *visszh i* szã-mvãrtyestyé; **~ az ágyban** szã-mvãrtyestyé-n pát; **ne forgolódj mellettem** nu tyé-mvãrtyi pã lîngã mînyé
- forint** *s fn* furin|t, [-c]; **egy ~ot sem kerestem** n-ám kutát nisj on furint; **mennyi pénzed van?** kic furinc áj?
- forr** *tn i* ferbé; **~ a víz a nagy fazékban** ferbé ápa-n alá máré; **úgy forr, hogy már bugyborékol** ásã ferbé, dã klukutyestyé; **~ a méregtől** ferbé dã mirg

forrás *s fn* izvor, [izvaré]; **a tiszta** ~
vízébl din ápá dá izvoru-l tyiszt

forrásg *n fn* káldurá, [káldurj];
nyári ~ káldurá dá várá; **ebben a**
~**ban** in káldurásztá

fő¹ *s fn* káp, [-ity]; **fedetlen** ~**vel** ku
kápu gol; ~**be** lótte magát sz-o-
npuskát in káp

fő² *tn i* ferbé; ~ **az** étel; ferbé
mánkáre; **mi** ~ **ott a fazékban?**
sjé ferbé ákulo-n álá

föl **igekötő** szusz; ~ megy merzsjé
szusz; ~tépte a sebét **j-o** rupt
zsubrá szusz

föld *s fn* pámint, [-urj]; **a** ~ **alatt** dá
szub pámint; **a föld és az ég** noru
sí pámintu; **két lábbal jár a** ~**ön**
ku pisjarilye pá pámint umblá; **az**
egész ~**ön** pá totu pámintu; **a** ~
vágja magát szá bátyé dá pámint;
a sírba teszel mi-j bágá-n pámint,
ástyerzsjé dá pá fácá dá pámint; ~i
halandó om dá pá pámint

földieper *n fn* kápsu|ná, [-ny]; ~t
szed áduná kápsuny

földimogyoró *h fn* álu|n, [-ny]

fölé *hat* **1.** pástyi; **feje** ~ **dob**
zváryestyé pástyi káp **2.** d-
ászuprá; ~ **estem** ám kázut pá jél
d-ászuprá

főtt *mn* fért, [fjártá, férc, fertyé]; ~
hús kárnyé fjártá; ~ **tojás** ou fért

főz *ts i* ferbé; **minden nap** ~ in tátá
zuá ferbé; **nincs mit** ~**nie** n-áré sjé
szá fjárbá

főzés *n fn* firturá; **egy** ~**re** élég p-o
firturá-j dásztul

friss *mn* **1.** dá ásztáz; ~ **újság** ujság
dá ásztáz **2.** kál|d, [-dá, -zsj, gyé];
pitá káldá **2.** nou, [nauá, noj,
navé]; ~ **festés** fistyálá nauá

fúj *tn i* szuflá; ~ **a szél** szuflá vintu;
~**ja az orrát** is szuflá nászu; ~**ja**
az ételt szuflá mánkáre

fuldoklik *tn i* plyisznyestyé; ~ **a**
köhögéstől plyisznyestyé dá
tusálá; ~ **a vízben** plyisznyestyé-n
ápá

fulladás *n fn* plyisznyálá

fúr *ts i* ingurestyé; **ki-ja a falat**
ingurestyé fálu

furulya *n fn* flu|tá, [-tyé]; ~n **tanul**
játszani invácá szá kintyé pá flutá

fut *tn i* **1.** ályárgá; ~ **ahogy a lába**
bírja ályárgá kum pisjarilye-l
cinyé **2.** dá pá fugá

fű *n fn* járbá; **nagy** ~ járbá máré;
~**nek-fának elmondja** lu tátá
cárá-j szpunyé

függ *tn i* klimbíjé; **egy szögön** ~ p-
on kuj klimbíjé

függöny *s fn* firhang, [-urj]; **hosszú**
függöny firhang lung; ~t **tesz az**
ablakra punyé firhang pá ublok

fül *n fn* uretyé, [uréc]; **a** ~**ében**
fülbevaló van áré sjirsjéj in
uretyé; **csupa** ~ **vagyok** plyn dá
uretyé misz; **a** ~**ébe jutott** j-
azsunsz lá uretyé; **melyik** ~**em**
csöng? káré uretyé-m ászuná?; **ki**
van lyukasztva a füle áj
pátrunszát/á; **ad egy** ~**est vkinek**
íj dá o pálmá lu sjinyivá

fülbevaló *h fn* sjirsjél, [-j]; **szép ~ja**
van sjirsjéj mîndri áré

fürdet *ts i* szkáldä; ~ **i a kisbabáját**
îs szkáldä kupilásu-l mik;
naponta ~ett engem îñ tatä zuä
mä szkáldä

fürdik *visszh i* szá szkáldä; **hideg**
vízben ~ îñ ápä resjé szá szkáldä;
nem ~ naponta nu szá szkáldä îñ
tatä zuä

fűrés *s fn* firéz, [-urj]; ~**szel** ku
firézu

fűrészel *ts i* tájé ku firézu; **fát** ~ tájé
lyemnyé ku firézu

füst *s fn* fum, [-urj]; **tiszta** ~
minden plyin dă fum äj kutotu;
száll a ~ merzsjé fumu

füstös *mn* áfumá|t, [-tă, -c, -tyé]; ~
képek formé áfumátyé; ~ **levegő**
livigo áfumát

fűt *ts i* **1.** fásjé káld; **szénnel** ~ fásjé
káld ku kărbuny **2.** înkälzestyé;
be~i a szobát înkälzestyé szobá

fütyi *n fn* pulică

fütyül *tn i* flujră; **mindig** ~ **úvíg**
flujră; ~ **mint a rigó** flujră ká
pitulyiská

fűzet **1.** *n fn* ir|kă, [-sj]; **vesz egy ~et**
îs kumpără o irkă **2.** *s fn* fizet, [-
urj]; **felírja a ~ébe** szkrijé szusz
îñ fizetu-s

fűzfa *n fn* szálkă, [szălsj]

gabona **1.** *n fn* gábonă; **aratják a**
gabonát árătestyé gru **2.** *h fn*
gru; **egy zsák** ~ on szá k dă gru

galamb *h fn* puromb, [-j] ; **úgy**
élnék, mint a ~ok ásá kusztă, ká
purombji; (megszólításban) **~om!**
purombu mnyo! *h* purambá me!

galuska *n fn* gălus|kă, [-ty]; **nyeli a**
galuskát îngyică gălustyilye;
tojásos ~ gălusty ku auă

ganaj *s fn* gun|oj, [-ajé]; **kihordja a**
~ **t az istállóból** ákără gunoju dîn
istáló

garas *s fn* krijcăr, [-urj]; **egy lyukas**
~ on krijcăr îngurit; **nincs egy**
~om sem n-ám nisj on krijcăr

garat *s fn* gât, [-urj]; **felönt a ~ra**
sză-mbátă

garmada *n fn* grămădă;
garmadával ku grămădă

gatyá *n fn* izm|ănă, [-ény/enyé];
gatyát cserél s-ástyimbă izmănă;
kimossa a gatyáját îs szpălă
izmănă

gaz *n fn* buruj|ănă, [-ény]; **nagy gaz**
burujănă máré; **elbújik a ~ban** sz-
áskungyé-n burujény; **minden**
tiszta ~ kutotu-j plyin dă burujény

gazda *n fn* găz|dă, [-gyé]; **jó** ~ bună
găzdă; **nincs gazdája** n-áré găzdă

gazdag **I.** *mn* găzdă|k, [-kă, -sj, -sjé];
~ **ember** om găzdăk; ~ **rokonai**
vannak áré nyámurj găzdásj **II.** *h*
fn găzdăk, [-sj]; **mit akar ez a ~?**

G

- dá sj-aré dă gînd găzdákusztá?;
úgy élnek, mint a ~ok ásá kusztá,
 kum găzdásji
- gazdagodik** *visszh i szá*
 găzdásjestyé; **egyszer**
meggazdagodunk odátă ny-ony
 găzdásji; **hamar meggazdagodott**
 repé sz-o găzdásjit
- gazdaság** *n fn* găzdásjié; **nagy ~**
van găzdásjié máre aré
- gázol** *ts i kálkă pă* sjinyivá;
mindenkin keresztül ~ kálkă pă
 toc d-ászupră
- genny** *s fn* pur|oj, [-ajé]; **tiszta** ~
 plyn dă puroj; **összegyűlt a** ~ sz-
 asztrînsz uná puroju
- gereblye** *n fn* găr|áblă, [-eblyé];
gereblyével a kezében ku
 găr|áblă-n mînă
- gereblyézik** *ts i* găr|áblăzestyé; ~ **a**
kertet găr|áblăzestyé gărdu; ~
összegereblyézte a faleveleket ly-
 o găr|áblăzit frunzilye
- gerenda** *n fn* grîndă, [-zsj]; **a**
helyére teszik a gerendát pnyé
 grîndă pă lok; **felírjuk a**
kéménybe ony szkrijé pă grîndă
 szusz
- gerezd** *n fn* girizdă; **egy** ~
fokhagyma o girizdă dă áj
- gerinc** *n fn* szpináré, [szpinárij];
hegy~ szináré dă gyál; **eltört a**
hát~e sz-o rupt szpináre dă
 szpátyé-j
- gesztenye 1.** *n fn* gîsty|ină, [-iny];
sült ~ gîsty|ină friptă; **gesztenyét**
- szed** ádună gîsty|iny **2.** ~**fa** *h fn*
 gîsty|n, [-ny]
- gilisza** *n fn* rîm|ă, [-j]; **bél~**
 lyimbrik
- gitár** *n fn* gitáră
- gitározik** *visszh i szá* zsakă pă gitáră
- golya** *h fn* kukusztri|k, [-sj];
megjöttek a golyák or vinyit
 kukusztrisji; **hosszúlábú** ~
 kukusztrik ku pisjaré lunzsj
- golyó** *s fn* glonc, [-urj]; ~**kkal**
játszanak szá zsakă ku gloncurj;
puska~ glonc dă puskă
- gomba** *h fn* buretyé, [buréc]; **nő**
mint a ~ krestyé ká buretye;
bolond~ buretyé bulînd; **gombát**
szed ádună buréc; **tölcséres róka~**
 cîcă dă vkă; **csiperke~** sjupárkă;
vargánya vrgánă; **laska~** milyésj
- gombóc** *n fn* gumbac|ă, [-é]; **túró~**
 gumbacé ku brînză; **egy nagy**
gombóc o gumbacă máre; ~ **van a**
torkán gumbacă-j în gîtu-j
- gombolyag** *s fn* gyém, [-urj]; **egy** ~
 cérna on gyém dă ácă
- gond 1.** *s fn* gînd, [-urj]; **sok a**
gondom multyé gîndurj ám;
aludni szeretnék ám dă gînd szá
 mă kulk **2.** (aggódás, törődés)
 grizsă; ~ **nélkül** făr dă grizsă; ~**ja**
van vmire aré grizsă dă sjévá;
vigyázz magadra! ku grizsă szá
 fij!
- gondol** *ts i* gîngyestyé; **mit ~sz?** sjé
 gîngyestyé?; **ne hidd, hogy**
minden úgy van! nu gîngyi, kă
 kutotu ásá-j!

gondolkodik *visszh i szá* gîngyestyé;
min gondolkodsz? pã sjé tyé
gîngyestyé?; **régóta ezen** ~ dã mult
p-ásztá szá gîngyestyé

gondoskodik *visszh i szá* grizsestyé;
~ **a nagymamájáról** szá
grizsestyé dã mumã szá;
gondoskodj magadról! grizsestyé
tyé dã tyinyé

gondoz *ts i* grizsestyé; ~**za a**
betegeket grizsestyé bityézsj

gödör *n fn* grapã, [gropj]; **egy mély**
~ o grapã ádínkã; **beleesik a ~be**
kágyé-n grapã; **gödröt ás** szopã
grapã

gömbölyű *mn* rãtun|d, [-dã, -zsj, -
gyé; ~ **arc** ubráz rãtund; **gömbvas**
fér rãtund

göndör *mn* kréc, [krãcã, kréc,
krece]; **levágatta a ~ haját** s-o
tijet pãru-l kréc;

göndörödik *visszh i szá*-nkrãcã; ~ **a**
haja szá-nkrãcã pãru-j

görbe *mn* sztrîmb, [-bã, -j, -é]; ~
szemmel néz szá ujtã ku oty
sztîmbj

görbít *ts i* sztrîmbã; **el~i a száját** îs
sztrîmbã gurá; ~**ette a szöget** o
sztrîmbát kujú

görcs *s fn* zgîrsj; **elkapta a ~ a lábát**
j-apukát zgîrsju pisjoru; ~ **nélkül**
fãrã zgîrsj

görögdinnye *h fn* pepinyé, [pepiny;
egy szelet ~ o filijé dã pepinyé

gözös *s fn* gézãs, [-urj]; **felszáll a**
~**re** szá punyé pã gézãs

grimasz *n fn* zgãmbujálã; ~**szal az**
arcán ku zgãmbujálã pã ubráz; ~
nélkül fãr dã zgãmbujálã

grimaszol *visszh i szá* zgãmbujestyé;
ne vágj grimaszt! nu tyé
zgãmbuj!

gríz *n fn* dãrã; **tejbe~** dãrã-n-lãptyé;
~**es tészta** ticéj ku dãrã

gubbaszt *tn i* kukujestyé; **ki ~ ott a**
sötétben? sjinyé kukujestyé
ákuło-n tunyerik?

gumi *n fn* gumã

gúny *s fn* sjuf, [-urj]; ~**t úz vkiből** îs
bãtyé sjuf dîn sjinyivã

gúnyol *ts i* sjufulestyé; **ne ~j ki!** nu
mã sjuful!

gúnyos *mn* dã sjuf

GY

gyakran *hat* îin multyé rîndurj; ~ **ír**
nekem levelet îin multyé rîndurj
îm szkrijé kãrtyijé

gyalázat *n fn* gyãlãzijé; **szégyen és ~**
rusînyé sî gyãlãzijé

gyalázatos *mn* gyãlãzi|t, [-tã, -c, -
tyé]; ~ **munka** lukru gyãlãzi|t

gyalog *hat* pã pisjaré; ~ **megyek el**
hozzátok pã pisjaré mã duk lá voj

gyalogol *ts i* merzsjé pã pisjaré;
sokat ~ mult merzsjé pã pisjaré;
az úton ~ pã kályé merzsjé pã
pisjaré

gyalogút *n fn* kărăré; **arra van a** ~ p-ákulo-j kărăre

gyanta *n fn* gyántă; **fenyő**~ gyántă dă brád

gyáva *mn* frik|osz, [-asză, -osj, -asjé]; **olyan** ~, **mint a nyúl** ásă frikosz äj, ká jépurilye; **ne légy ennyire!** ~ nu fij ásă frikosz!

gyenge *mn* szláb, [-ă, -j, -é]; ~ **emberek** aminy szláb; **nagyon** ~ **a munkában** fartyé szláb äj în lukru

gyengít *ts i* szlăbestyé

gyengül *visszh i* sză szlăbestyé; ~ **az ereje** îj szlăbestyé putyere; **ahogy öregszik úgy** ~ kum îmbătărnyestyé, ásă szlăbestyé

gyep *n fn* gyotă; zöld ~ gyotă vergyé; **ül a** ~en sâgyé pă gyotă

gyeplő *s fn* gyipl|o, [-evé]; **erősen fogja a** ~t tără ápuă gyiplou; **kiengedi a kezéből a** ~t lásză dîn mînä gyiplou

gyere *isz* háj, hájdé, sză vij

gyerek *h fn* kupi|l, [-j]; **mostoha** ~ kupi| măstyoj; **nincs** ~e n-aré kupij; **ne légy már** ~! nu fij má kupi|! **okos** ~ kupi| ku firé

gyerekjáték *s fn* zsok, [-urj] dă kupij

gyerektelen *mn* făr dă kupij; ~ **család** csălăd făr dă kupij

gyermek *h fn* **1.** kupi|l, [-j]; **csintalan** ~ kupi| krunt **2.** kis~; **kupilás csak egy kis~e van** tyár on kupilás áré

gyertya *n fn* lumi|nă, [-ny]; ~**fény** rázá dă lumînă; ~**kanóc** măcă dă lumînă

gyertyánfa *h fn* kărplîn, [-iny]

gyerünk *isz* hájc, hájdéc, ~ **a boltba!** hájc lá boltă!

gyík *n fn* sîpîr|kă, [-sj]; **a** ~ **farka** kadă dă sîpîrkă

gyilkol *ts i* ámară; **embert** ~t om amurît

gyilkos *s fn* gyilkos

gyógyít *ts i* **1.** înrámă; **betegeket** ~ înrámă bityézs; **2.** vîngyikă; ki~ja (öt h) **a bajából** îl vîngyikă dîn bityisug/dîn bală

gyógynövény *n fn* jărbă dă vrăzsă; ~t **gyűjt** ásztrînzsjé jărbă dă vrăzsă

gyógyszer *s fn* urvusság, [-urj]; ~ot **szed**; be urvusság; **felírja a** ~t szkrijé szusz urvusságu; **fejfájás elleni** ~ urvusság dă dureré dă káp

gyógytea *n fn* téjé dă vrăzsă; **gyógyteát iszik** be téjé dă vrăzsă

gyógyul *visszh i* **1.** sză-ntrámă; **lassan** ~ **a sebe** însjét sză-ntrámă zsubrá-j **2.** sză vîngyikă; **meg~t** sz-o vîngyikát

gyom *n fn* buruj|ănă, [-ény]; **nó**, **mint a** ~ krestyé, ká burujánă

gyomor *n fn* **1.** înyimă; **fáj a gyomrom** mă daré înyimă; **éh~ra** pă înyimă gală; **elrontja a gyomrát** îs sztrikă înyimă **2.** tyépt; **ég a gyomra** îj árgyé-n tyép

gyorsan *hat* rep(é)/repigyé; ~ **gyere ide!** repigyé háj áisj!; ~ **megromlik** repé szá sztrikã

gyökér *n fn* 1. rãdãsj|nã, [-ny] **gyökeret ver** ápu^{kã} rãdãsjiny 2. trupinã; **gyökerestül** kiveszi szkatyé dã lá trupiny 3. vî^{nã}; **hosszú erős gyökerek** vîny lunzsj sî táré

gyökértelen *mn* fãr dã rãdãsjiny/ fãr dã trupiny/ fãr dã vîny

gyömöszöl *ts i* îngyãszã; **bele~ a tarisznájába** vmit îngyãszã-ntrãsz^{tã} sjévã; **tele~i a pénztárcáját** pénzzel îj îngyãszã bukszá dã bány

gyöngy *n fn* mãrzs|auã, [-elyé]; **apró ~ök** mãrzs^jelyé mãruncelyé;

gyöngyvirág *h fn* zsjinzsire|l, [-j]; ~ot szed ádu^{nã} zsjinzsjiréj

gyönyörű *mn* mîndr|u, [-ã, -i, -é]

György *fn* Gyurã

gyötör *ts i* 1. tyinijestyé; **ne ~j!** nu mã tyinij! 2. mãⁿînkã; ~ **a bánat és a keserűség** mã mãⁿînkã buje sî ámáru

gyötrelem *s fn* tyin, [-urj]

gyötrődik *ts i* tyinijestyé; **sokat ~ vmivel** mult tyinijestyé ku sjévã

gyufa *s fn* gyujt|o, [-ávè]; **gyufát vesz magának** îs je gyujtãvé; **gyufával meggyújt** vmit ácicã sjévã ku gyujto

gyufaskatulya *n fn* 1. skátulã dã gyujtãvé 2. iskátulã dã gyujtãvé

gyújt *ts i* ácicã; **tűzet** ~ ácicã fok^u; **lámpát** ~ ácicã lum^{inã}; **rã~ egy cigarettára** s-ácicã o cigãrãttã

gyújtós *n fn* ásty(ij)é, ásty(ij); ~**sal rak** tűzet ku ástyé fãsjé fok^u

gyullad *visszh i* 1. sz-ácicã; **ki~t a ház** sz-acicãt kãszã; **meg~t a lámpa** sz-acicãt lum^{inã} 2. kasjé; **be~t a sebe** îj kasjé bubã

gyúr *ts i* 1. rãzmãjé; **tésztát** ~ rãzmãjé ticéj; 2. trãzsjé; **meg~ja a beteget** îl trãzsjé pã bityãgu

gyúródeszka *n fn* kupãjé, kupãj

gyújt *ts i* 1. ásztrînzsjé; **szénát** ~ ásztrînzsjé fîⁿ; **vasat** ~ ásztrînzsjé fér 2. ádu^{nã}; **virágot** ~ ádu^{nã} florj; **össze~i az erejét** s-ádu^{nã} putyere

gyülekezik *visszh i* 1. sz-ádu^{nã} unã; **este nyolcig gyülekeznek** pîn lá opt sjãszurj dã szãrã sz-ádu^{nã} unã 2. sz-ásztrînzsjé; **az iskola mellett gyülekeznek a gyerekek** pã lîngã iskulã sz-ásztrînzsjé kupijj

gyúlik *tn i* 1. sz-ádu^{nã}, ~ **a tömeg** sz-ádu^{nã} lume 2. sz-ásztrînzsjé 3. szá kasjé; ~ **az ujjam, ahol megvágтам** szá kasjé ungyije-m, hungy m-ám tijet

gyűlöl *személytelen ige* ji-j urã dã sjinyivã; ~**öm azt az embert** mi-j urã dã omulã; **ne ~ engem ennyire!** nu-c fijé urã ásã táré dã mînyé!

gyűlölet *n fn* urã; ~ **nélkül** fãr dã urã; ~tel ku urã

gyümölcs *tsz* pamé; **szép** ~ pamé mîndré

gyümölcsfa *h fn* pom, [*pamé*]; **fiatal** ~ pom tînr

gyúr *ts i* rászfingyé; **fel~i az inge ujját** îs rászfingyé mănusá dă kãmásă

gyürkőzik *visszh i* sz-ápukă dă sjévă; **neki~ a munkának** sz-ápukă dă lukru

gyűrű *n fn* vărî|gă, [*-zsj*]; **arany~** vărîgă dă ar; **sok ~t hord** áré multyé vărîzsj pă mînă

gyűrűsujj *h fn* zsjezsjit dă vărîgă; **a ~án** pă zsjezsjitu-l dă vărîgă

gyűszű *s fn* zsjezsjitári|k, [*-sj*]; **~vel az ujján varr** ku zsjezsjitárik pă ungyijé kărpestyé

H

ha *ksz* dăkă, dă; ~ **ha jól tudom,** dăkă bînyé styu; ~ **nem ti, akkor** ók dă nu voj, átunsj jėj; ~ **én lennék a te helyedben** dăkă jo ás fi îh loku to

hab *n fn* szpum|ă, [*-é*] **szappan~** szpumă dă szăpun

háború *s fn* háboró; **~ba megy** merzsjé-n háboró; **a ~ban** îh háboró; ~ **után** dăpă háboró

habzik *ts i* fásjé szpumă; ~ **a ló szája** fásjé szpumă gurá káluluj;

nem ~ ez a mosópor nu fásjé szpumé szodásztá

hacsak *ksz* dăkă; ~ **ő nem dăkă** jél nu; ~ **ez maradt dăkă** ásztá o rãmász

hagy *ts i* lásză; **üresen ~ja a helyét** îj lásză loku gol; **békén ~lak** tyé lász îh sjînă; **nem ~ja magát** nu sză lásză; **~juk ezt holnapra!** hájc sză lászăny áasztá pă mînyi; **a fiára ~ott mindent** kutotu pă kupîlu-s o lászát

hagyma *n fn* sjápă, [*sjepé*]; **zöld ~** sjápă vergyé; **sózott ~** sjápă szărátă; **egy fej** ~ on káp dă sjápă

haj *h fn* pâr, [*pétj*]; **egy ~szál** on fir dă pâr; **levágatta a göndör ~át** s-o tîjet păru-l kréc; **égnek áll a ~a** îj sztă păru-n nor; **összekötött ~** pâr lyigát

háj *s fn* hájot, [*-urj*]; **hájás disznó** pork ku hájot mult; **hajadonfött** mn ku kápu gol;

hájás *mn* 1. gră|sz, [*-sză, -sj, -é*]; **milyen ~ ember** sjé fel om ju hájot 2. ku hájot; **~as kifli** kiflevé ku hájot

hájasodik *visszh i* sză-ngrásă; **évről évre egyre csak ~** dînr-on án pă hălălánt tot sză-ngrásă

hajdan *hat* kînvă; ~ **nehezebben éltünk** kînvă māj gro kusztány; ~ **nem volt tévé** kînvă nu-jrá tévo

hajfonat *n fn* kuszîcă, [*kuszîc*]

hajít *ts i* zburtusjestyé/zvărlyestyé; **ki~ja a szemétbe** zburtusjestyé-n

- gunoj; **el~otta a botját** s-o zväryit batá
- hajladozik 1.** *visszh i* sz-áplyákă; **előre-hátra** ~ sz-áplyákă înnentyé sî înnápoj
- hajlik** *visszh i* sz-áplyákă; **le~ a földre** sz-áplyákă pã pãmînt
- hajlít** *ts i* sztrîmbă; **szöget** ~ sztrîmbă kuju; **meg ~ja a vesszót** sztrîmbă zsardá
- hajlong** *visszh i* sz-áplyákă; ~ **vki előtt** sz-áplyákă înnentye lu sjinyivá
- hajnal** *n fn* dászprizuă; ~**ban** lá dászprizuă
- hajnalodik** *visszh i* szá fásjé dászprizuă; **korán** ~ repé szá fásjé dászprizuă
- hajszál** *s fn* fir dă pãr; **egy ~am sem görbült meg** nisj on fir dă pãr nu mi sz-o sztrîmbát
- hajt** *ts i* **1.** mînä; ~**ja a teheneket** mînä vãsjiye **2.** (feje) áplyákă; **fejet hajt előttem** s-áplyákă kápu înnentyé-m **3.** (ruhát) împătură; **össze~ogatja a ruháit** s-împătură calyilye
- hajtogat** *ts i* **1.** împătură; ~**ja az ingét** s-împătură kãmásá; **2.** (ismétel) tot dă uná áje zîsjé
- hajvágás** *s fn* tunsz, [-urj]; **a ~t is a borotválást** is sî tunszu, sî rászu
- hal** *h fn* pestyé, [pésty]; ~**at fog** ápu_kă pestyé; **sült** ~ pestyé fript; **úgy él , mint hal a vízben** kusztă, ká pestyé-n ápă; ~**szálka** osz dă pestyé
- hál** *visszh i* szá kul_kă; **otthon** ~ ákásză szá kul_kă; **más asszonyával** ~ k-á lu ált cîgánkă szá kul_kă
- hála** *s fn* hár; ~ **annak, hogy megértük ezt a napot** hár szá fijé k-ány ázsunsz zuásztá
- halad** *ts i* **1.** merzsjé; **gyorsan** ~ **előre** repé merzsjé-nnentyé **2.** tresjé; **az idő** ~ tresjé dobá
- halál** *n fn* martyé, [morc]; **a ~án van** pã martyé-j; ~**a után** dăpă martyé-j;
- halálfélelem** *n fn* frikă dă martyé; **halálfélelme van** áré frikă dă martyé; ~ **nélkül** făr dă frikă dă martyé
- halastó** *s fn* hálásto; **megy a ~hoz** merzsjé lá hálásto; **megfulladt a ~ban** o plyisznyit îh hálásto
- halász** *s fn* hălász, [-urj]; **öreg** ~ hălász bătîrn
- halászik** *tn i* hălászestyé; **hajnal óta** ~ dă dászprizuă hălászestyé
- halászlé** *n fn* zámă dă pestyé; **csípős ~t főzött** o fért jutyé zámă dă pestyé; ~ **tésztával** zámă dă pestyé ku ticéj
- halcsont** *s fn* osz, [asză] dă pestyé; ~ **nélkül** făr dă osz dă pestyé
- haldoklik** *tn i* pã martyé-j; **régóta** ~ dă mult áj pã martyé
- halkan** *hat* însjét; ~ **gyere** însjét szá vij; **nagyon** ~ **beszél** ro însjét szfătijestyé

halkít *ts i* fásjé-nsjét; **le~ja a rádiót**
fásjé máj însjét rádiou

halkul *visszh i* szá fásjé máj însjét

hall *ts i* áhugyé; **jól** ~ binyé áhugyé;
nagyot ~ áhugyé táré; **se hall, se lát** nisj n-áhugyé, nisj nu vegyé;
nem hallottál semmi újat? n-áj áhuzít nyimik nou?

hallatszik *visszh i* sz-áhugyé; **úgy**
ásá sz-áhugyé; **jól ide~** binyé sz-áhugyé áisj; **semmi nem** ~ ki nyimik nu sz-áhugyé áfáră

hallgat *ts i* **1.** áhugyé; **téged** ~ **a rádióban** pă tyinyé ty-áhugyé-n rádió; **rád** ~ áhugyé pă tyinyé; ~ **a nevére** áhugyé pă numilye-s, **2.** tásjé; **hallgat és cselekszik** tásjé sí fásjé; **egész nap** ~, **mint a néma ember** tată zuă tásjé, ká omu-l mut

hallomás *s fn* dîn áhuzít; ~**ból tudom** dîn áhuzít styu

halmoz *ts i* INGRĂMĂGYESTYÉ;
egymásra ~ INGRĂMĂGYESTYÉ pă unápált

háló *s fn* hăl|o, [-ávé]; **nagy** ~**val halászik** ku hălô máré hălászestyé; **lyukas** ~ hălô-ngurit

halom *n fn* grămădă; **egy** ~ **pénz** o grămădă dă bány; **egy** ~**mal** ku grămădă

halott **I.** *mn* mort, [mărtă, morc, mărtyé]; ~ **ember** om mort; **egy** ~ **asszonyt találtak** or áflăt o mujeré mărtă **II.** *h fn* mort, [morc]; ~ **van a háznál** mort

jestyé în kásză; **ma temetik a ~at**
ásztăz l-or INGRUPĂ pă mortu

halpikkely *n fn* aszp|ă, [-é]

hamar *hat* repigyé/repé; ~ **elfogyott minden** repé o trikut kutotu; ~ **gyere!** repé szá vij!

hamu *n fn* **1.** sjinusă; **hamu és por** sjinusă sí prau; **kiviszi a ~t** dusjé áfáră sjinusă **2.** tüzes ~ szpuză

hang **1.** gláj; **szép ~ja van** gláj mîndru áré **2.** háng; **nagy ~gal** ku háng máré; **nagy ~on kiabál** zbrăă ku gură máré; **hadd halljam a ~odat!** dă szá-c áhud hángu!

hangos *mn* táré, [tárj]; ~ **a nevetés** rîsz táré

hangosan *hat* **1.** táré; **ne kiabálj ilyen ~!** nu zbiră ásă táré! ~ **beszél** táré szfătijestyé **2.** ku gláj táré; ~ **énekel** kîntă ku gláj táré **3.** ku háng táré;

hangzik *visszh i* **1.** sz-áhugyé; **jól** ~ binyé sz-áhugyé **2.** ászună; **így** ~ **a mese** ásă ászună puvásztă

hangya *n fn* furnyî|kă [-sj], **dolgozik, mint a ~** lukră, ká furnyîkă

hant *s fn* hont, [-urj]

hántol *ts i* sjupilyestyé; **kukoricát** ~ sjupilyestyé kukuruзу

hány¹. *ts i* **1.** (okádik) burestyé **2.** **bukfencet** ~ szá dă păstyî káp

hány² *hat* kit/ kît, [kîtă/kîtă, kic/kîc, kîtyé/kîtyé]; ~ **óra van?** kîtyé sjászurj äsz?; ~**kor találkozunk?** lá kîtyé sjászurj ny-ony áflă?;

- ~szor în kityé rîndurj? ~**an jöttök?** kicînsj vic vinyi? ~ **éves vagy?** dă kic áj jesty?
- hányás** *n fn* burálă; **elfog a** ~ m-ápukă burálă
- hanyatt** *hat* pă szpátyé; ~ **esett** o kăzut pă szpátyé; ~**fekve alszik** pă szpátyé sză kulkă
- hanyatt-homlok** *hat* ku pisjarilye-n gît; ~ **menekülnek** ku pisjarilye-n gît sză minikidestyé
- hányinger** *n fn* hăknyálă; **a** ~ **jött rá** o vinyit pă jél/pă je hăknyálă
- hánykolódik** *visszh i* sză-mvărkulestyé; ~ **az ágyban** sză-mvărkulestyé-n pát
- hányszor** *hat* în kityé rîndurj?
- hánytorgat** *ts i* puminyestyé; **mindig fel~vmit** uvig puminyestyé sjévă
- harag** *n fn* **1.** sjudă; ~**gal** ku sjudă **2.** îmmănyijălă; ~ **nélkül** făr dă-mmănyijălă **3. szörnyű** ~ urzsjijé; **a falu ~jától** dă urzsjijé szátuluj
- harang** *s fn* klopo|t, [-ty]; **szól a** ~ ászună klopotu
- harangozik** *ts i* bătýé klopotu; **délre harangoznak** pă dămnyáză bătýé klopotu
- harap** *ts i* muskă; ~ **mint a kutya** muskă, kă kînyilye; **hadd ~jak egy falatot!** dă sză musk o bukătură!
- harapás** *n fn* **1.** muskătură, [muskăturj]; **kutya~** muskătură dă
- kînyé **2.** bukătură, bukăturj; **adj egy ~t** dă-m o bukătură!
- harapnivaló** *n fn* mănkaré, [mănkărj]; **semmi ~ja nincs** n-áré nyimik mănkaré
- harapófogó** *h fn* klesty|t, [-c]
- harc** *n fn* **1.** bătájé; ~ **a békéért** bătájé păntu pácsé; ~ **a pénzért** bătájé păntu bány **2.** luptălă; ~ **a nőkért** luptălă păntu cîgănsj
- harisnya** *h fn* vânărik, [-sj]; **harisnyát húz** îs tîrjé vânărisj; **meleg~** vânărisj kálzsj
- harmadik** *hat* ál triilye; **a** ~ **ember** ál triilye om
- hárman** *hat* trijinsj; ~ **megyünk együtt** trijinsj mirzsjény ună
- harmat** *n fn* rauă; **tiszta mint a** ~ tyiszt áj, kă rauă; **mindenre ~ szállt** pă kutotu sz-o pusz rauă
- harmatos** *mn* plyin dă rauă; ~ **a fű** járbá-j plyină dă rauă
- harminc** *szn* trijzăs; **harminc éves a fiam** kupilu-m áj dă trijzăs dă áj (dă zîlyé)
- három** *szn* trij; ~ **gyermekem van** trij kupij ám; ~ **éves** dă trij áj dă zîlyé; ~ **óra felé** pă lá trij sjászurj
- háromszáz** *szn* trij szutyé
- hársfa** *h fn* tyéj
- hársfatea** *n fn* téjé dă tyéj; **hársfateát iszik** be téjé dă tyéj
- hártya** *n fn* **1.** hártyijé, [hártyij]; **leszedi a hártyát a húsról** je zszosz hártyije dă pă kărnyé **2.**

- puzsîcă; **a forralt tejen lévő** ~ puzsîcă dă lăptyé upărit
- has** *n fn* inyimă, [*inyimj*]; **fáj a ~am;** mă daré inyimá
- hasad** *visszh i* sză krápă; **meg~ a föld alatta** sză krápă pămîntu dă szub jél; ~ **a hajnal vinyé zuá;** **szétrepedt mint a véreshurka** sz-o krápát, ká tyiská; **meg~ a szívem** sză krápă szuflyitu-m
- hasadék** *n fn* krăpătură; **beleteszi a ~ba** bágă-n krăpătură
- hasadt** *mn* krăpăt, [-tă, -c, -tyé]; **szét~ fa** lyémn krăpát
- hasfájás** *n fn* dureré/duremé dă inyimă
- hasít** *ts i* **1.** szpárzsje; **szét ~ja a fejét** îj szpárzsje kápu lu sjinyivá; **fát** ~ szpárzsje lyemnyé; **2.** krápă; **tuskót** ~ krápă busjum
- hasmenés** *n fn* fusujálă; **rájön vkire a** ~ vinyé pă sjinyivá fusujálă
- hasonlít** *tn i* **1.** árunkă; az apjára ~ árunkă pă tátă szo **2.** számănă; **hogy ~anak egymásra** kum számănă pă unápált
- használ** *ts i* **1.** hăsznălestyé; **ilyen mosóport** ~ok áfel szódă hăsznălészk; **ez neked nem** ~ ásztá cijé nu-c hăsznălestyé; **ki~ vkit** pă sjinyivá-l hăsznălestyé áfără **2.(ruhát)** partă; **nem** ~ **sapkát** nu partă sîpkă
- használt** *mn* **1.** hăsznălijt, [tă, -c, -tyé]; **ki~ ember** om hăsznălijt **2.** purtát, [-tă, -c, -tyé]; ~ **ruhák** calyé hăsznălityé
- hasznos** *mn* dă hăsznă; ~ **szavak** vorbé dă hăsznă; **ez ~ volt neki** ásztá dă hăsznă j-o foszt
- haszontalan** *mn* făr dă hăsznă; ~ **dolog** lukru făr dă hăsznă; ~ **ember** om făr dă hăsznă
- hasztalan** *hat* hjábă; ~ **várok rád** hjábă ty-ástyépt
- hat** *szn* sásză; ~ **órákor** lá sáptyé sjászurj; ~ **nap** sásză zilyé
- hát**¹ *ksz* n-ápo; ~ **jól van** n-ápo binyé; ~ **persze** n-ápo dá; ~ **aztán?** n-ápo átunsj?
- hát**² *s fn* szpátyé, [szpetyé]; **~at fordít vkinek** întarsje szpátyilye lu sjinyivá; **a ~a mögött** dăpă szpátyé-j; **a föld ~án** pă făcă pămîntuluj
- hatalom** *n fn* putyeré; **nagy hatalma van** putyeré máré áré; **a nép hatalma** putyere lumî
- határ** *s fn* hutăr, [-urj]; ~**ok nélkül** făr dă hutărurj; **a ~ mellett** lîngă hutăr; **a ~on dolgozik** lukră pă hutăr
- hátgerinc** *n fn* szpinaré, [szpinárj] dă szpátyé
- hátha** *ksz* dádă; ~ **szerencsénk lesz** dádă ony áve nurok; ~ **mégis eljön** dádă tot o vinyi
- hatol** *tn i* tună; **be~ tună-nlontru;** **előre~ tună-nnentyé**
- hátra** *hat* înnápoj; **ez még ~van;** áasztá-j inká înnápoj; **menj~!** du tyé-nnáj; **hátrébb** máj înnápoj

hátrafordul *visszh i szá-ntarsjé-
nnápoj*; **nehogy hátrafordulj!** szá
nu tyé-ntorsj înnápoj!

hátrahúzódik *visszh i szá tîrjé-
nnápoj*; **miért húzódsz mindig
hátra?** dă sjé tyé tîrj uvig
înnápoj?

hátratesz *ts i p_unyé-
nnápoj*; **~i a
kezét** p_unyé-
nnápoj mînyilye

hátsó *mn dînnápoj*; **a ~ ajtó** usá
dînnápoj; **a ~ ember jöjjön előre**
omu-l dînnápoj szá vijé-
nnentyé

hátról *hat dă dînnápoj*; **~ előre
hoz** dă dînnápoj ádujsjé-
nnentyé; **~
kezd**i kizdilestyé dă dînnápoj

hatvan *szn sájzäs*; **~ éves lesz** o fi
dă sájzäs dă áj dă zilyé

havas *mn dă zăpádă/ku zăpádă*;
nagyon ~ ez az utca ulyicásztá
plyină-j dă zăpádă; **~ eső esik** apă
ku zăpádă kagyé

havi *mn d-o lună*; **egy ~ fizetés** plătă
d-o lună; **~baj** szînzsjirălă

ház *n fn kásză, [käs*]; **szülői** ~ kásză
dă pârinc; **családi** ~ kásză ku
gárd; **emeletes ~ban** îⁿ kásză
emeletesă; **új ~at épít** îs făsje
kásză nauă

haza¹ *hat* ákásză; **menj** ~ du ty-
ákásză!; **~felé** p-ákásză

haza² *n fn cără*; **a mi hazánkban** îⁿ
cără nasztră; **idegen** ~ cără
szträjină

hazaér *tn i ázsunzsje* ákásză; **este ér
haza** dă szără ázsunzsje ákásză

hazamegy *tn i merzsjé* ákásză/ szá
dujsjé ákásză

házas *mn* înszurăt, [-c] h;
îmmăritătă, [-tyé] n; **régóta** ~ok
dă mult äsz kunuác

házasít *ts i* înszară (*férfit*)/ îmmărită
(*nőt*)

házasodik *visszh i* szá-nszară
(*férfi*)/sză-mmărită (*nő*);

másodszor ~ îⁿ dauă rîndurj szá-
nszară/sză-mmărită

házasságkötés *n fn* kununyijé,
[kununyij]

hazatér *tn i* vinyé ákásză; **mindig
mindenhonnan** ~ uvig d-
ákárhungyé tot vinyé ákásză

háziasszony *n fn* găzđájé; **jó ~ válik
belőle** găzđájé bună sz-o făsje dîⁿ
je

házigazda *n fn* gáz|dă, [-gyé]; **jó ~
gázdă** bună

házikó *n fn* kászucă, [kászuc]

háztető *n fn* tyityijé, [tyityij] dă
kásză; **a ~n dolgoznak** pă tyityijă
dă kásză lukră

hazudik *tn i* misjunyestyé,
nagyokat ~ misjunyestyé márj;
nekem ne hazudj! mijé nu-m
misjunyi!

hazug *mn/mn* misjun_o|sz, [-osj] h
/misjuna|sză, [-asjé] n; **~ ember**
om misjun_osz; **ne légy ilyen ~!** nu
fij ásă misjun_osz!

hazugság *n fn* misjună; **ez nem ~
ásztá** nu-j misjună; **~ nélkül** făr dă
misjună

hazulról *hat* d-ákászä; **elment** ~ o mérsz d-ákászä

hecc *n fn* 1. sadä 2. ákácälä

heccel *tn i* 1. fásjé sadä; **meg~ vkit** fásjé sadä dā sjinyivá 2. sz-ákácä; **ne ~ódj velem!** nu ty-ákácä dā minyé

hederít *tn i* bágä számá; **rá se** ~ nisj nu bágä számá

hegedű *n fn* lu|tä, [-tyé]

hegedül *tn i* lutyestyé; **a fülébe** ~ **vkinek** ij lutyestyé-n uretyé lu sjinyivá; **el~i a nótáját** ij lutyestyé kîntyiku

hegy *s fn* 1. gyál, [-urj]; **felmászik a** ~re szá urkă pă gyál 2. bot, [-urj]; **a kés** ~e botu-l dā kucî; **a ceruza** ~ével ku botu-l dā ciruzä

hegyén-hátán *hat* 1. în gulmoz 2. toc îngrămádä; ~ **laknak ebben a szobában** în szobásztä ságyé toc îngrămádä

hegyi *mn* dā gyál; ~ **levegő** livigo dā gyál

hég *n fn* 1.(kenyéré, gyümölcsé) kászä, [kozsj]; **a kenyér** ~a kászä dā pitä; **krumpli**~ kászä dā kîrboj 2. (babé, borsóé) gulyásjă, [gulyésj]; **a borsó** ~a gulyésjilye dā bursó 3. (fáé) szkarcă; **fahég** szkarcă dā lyémn

hely *s fn* 1. lok, [-urj]; ~**et foglal** ságyé pă lok; **átadja a helyét** îs dā loku; **nem találja a** ~ét nu-s áflă loku; **van helye (állása)** áré lok dā lukru; **a ~edben** în loku to 2. (helység) lok, [-urj]; **lakó~em** lok

hungyé säd; **születési** ~ lok dā năszkut

helyes *mn* 1. gyir|épt, [-áptă, -épc, -eptyé]; ~ **út kályé** gyiráptă 2. frum|osz, [-asză, -osj, -asjé]; **milyen** ~ **ez a lány!** sjé māj frumasză-j fátásztă! 3. (helyénvaló) ~ binyé!

helyez *ts i* (tárgyat, pénzt) punyé; **bankba** ~ punyé-n bänk; **polcra** ~ett o pusz pă pätul

helyrehoz *ts i* îngyiráptă; ~za, **amit elrontott** îngyiráptă sj-o sztrikăt

helytáll *ts i* îs sztă loku; ~t **a munkában** s-o sztăt loku-n lukru; **semmiben nem tud** ~ni îs nyimik nu-s sztă loku

hemzseg *tn i* mäsăjestyé; ~**nek a legyek** mäsăjestyé mustyilye

henceg *tn i* szá-mmărestyé; ~ **az új kocsijával** szá-mmărestyé ku kăru-j nou; **mit ~sz?** dā sjé tyé-mmăresty?

here *s fn* koj, [kajé]

herél *ts i* zsugunyestyé; **ki~ték a malacokat** ly-or zsugunyit pursjéji

hergel *ts i* ácîcă; **-i magát** sz-ácîcă; **fel ne ~d ezzel apádat** nu-l ácîcă k-asztă pă tătă to

hervad *visszh i* szá uszkă; **gyorsan** ~ repé szá uszkă

hét¹ *szn* sáptyé

hét² *n fn* száptâmî|nă, [-ny]; **ezen a ~en** în száptâmînasztă; **a múlt ~en** în száptâmînă sj-o triküt; **a jövő**

~**en** *în* száptámîñă sj-o vinyî; **két**
 ~ **múlva** pǎstyî dauă száptámîny
hétfő *n fn* luny; ~**n** **elmegeyek**
hozzátok luny m-oj **dusjé** lá voj
hév *s fn* fok, [-urj]; **nagy** ~**vel** ku
 fok máré; **a munka** **hevében** *în*
 fok dǎ lukru
hever *tn i* zǎsjestyé; **egész nap csak**
az ágyban ~ tatǎ **zuá** **numá**-n pát
 zǎsjestyé
hevít *ts i* **1.** (*tárgyat*) *înkälzestyé*; ~**i**
a vasat *înkälzestyé* **féru** **2.**
(embert) *îj dǎ flyákǎrǎ*; **ez a**
munka engem nem ~ **fel**
(lelkesít) *lukrusztá mijé nu-m dǎ*
flyákǎrǎ
hiába *hat* *hjábá*; ~ **jöttél** *hjábá-j*
vinyit; ~ **kérdezed** *hjábá-l* *înrébj*
hiba *n fn* *vîñă*, [*viny*]; **nincs hibája**
n-áré nyimik vîñă
hibás *mn* dǎ *vîñă*; **te vagy a** ~ **tu**
jesty dǎ vîñă
hibátlan *mn* *fǎr dǎ vîñă*; **tudom,**
nem vagyok ~ **jo** *styu*, *nu misz fǎr*
dǎ vîñă
hibáztat *ts i* *fǎsjé dǎ vîñă pǎ*
sjinyivá; **öt** ~**ják** *pǎ jél* *îl fǎsjé dǎ*
vîñă; **ne hibáztass senkit!** *nu fǎ*
pǎ nyime dǎ vîñă!
híd *s fn* *pod*; [-urj] **a** ~**on át** *pǎstyî*
pod; **hidat épít** *fǎsjé pod*; **a** ~
alatt *dǎ szub pod*
hideg¹ *mn* *resjé*, [*résj*]; ~ **víz** *ápǎ*
resjé; ~ **szél fúj** *szuflǎ vînt resjé*; ~
étel *mǎnkáré resjé*

hideg² *s fn* **1.** *frig*, [-urj]; **hideg van**
frig *ǎj* **2.** (*láz*) *frigurj*; **kirázza a**
hideg *îl szkukurǎ frigurilye*
hidegen *hat resjé*; ~ **issza a kávéját**
resjé-s be káviye
hímvessző *n fn* *pu|lǎ*, [-lyé]
hint *ts i* *rǎszǎpestyé*; **port** ~ **vki**
szemébe *rǎszǎpestyé prau* *în oty*
lu sjinyivá
hintázik *visszh i* *szǎ lyágǎñă*; **vki**
térdén ~ *szǎ lyágǎñă pǎ zsjinuc* *lu*
sjinyivá
hír **1.** *n fn* *vestyé*, [*vésty*]; ~**t ad**
magáról *îs dǎ dǎ vestyé* **2.** *s fn*
styut; ~**ül ad** *dǎ dǎ styut*; ~**t visz**
dusjé dǎ styut
híres *mn* *kunuszku|t*, [-tǎ, -c, -tyé]; ~
ember *om kunuszku|t*
hirtelen *hat repé/repigyé*
hisz *ts i* **1.** (*vmit, vmiben, vkinek*)
înkregyé; **nem** ~**em** *nu-nkréd*;
ebben nem ~ *înr-ásztá nu-*
nkrégyé; **higgyél nekem!**
înkregyé-m! **2.** *gîngyestyé*; **ki**
hitte volna? *sjiny ár fi gîngyit?*
hiteget *ts i* *ku vorbé je dǎ firé pǎ*
sjinyivá; **sokáig hitegette azt a**
lányt *multǎ dobǎ o la ku vorbé dǎ*
firé
hitel *n fn* *dáturijé*, [*dáturij*]; ~**be**
vásárol *kumpǎrǎ* *în dáturijé*
hitelez *ts i* *dǎ îndátor*; **nekem** ~**nek a**
boltban *mijé-m dǎ îndátor* *lá boltǎ*
hitves *n fn* (*feleség*) *cîgǎn|kǎ*, [-sj];
(férj) *h fn* *cîgǎ|n/bǎrb|át*, [-ny], [-
éc]

hiú *mn* îmmăr|éc, [-ácă, -éc, -ecé]
hív *ts i* tyámă; **orvost** ~ tyámă pã doktor; **vendégségbe** ~ tyámă-n gosty; **hogy** ~nak? kum tyé tyámă?
hívat *ts i* tyámă pã sjinyivá; ~nak az iskolába mă tyámă-n iskolă
hízeleg *visszh i* szá lyingusă dă sjinyivá; ~a nagymamájának szá lyingusă dă masă szá; **ne** ~j nekem! nu tyé lyingusă dă minyé!
hízik *visszh i* szá-ngrásă; **nagyon meghízott** táré sz-o-ngrását
hízlal *ts i* INGRÁSĂ; **disznót** ~ INGRÁSĂ pork
hízlalt *mn* INGRÁSĂ|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **kacsa** rácă-ngrásátă
hízó *mn* dă INGRÁSĂT; ~**disznó** pork dă INGRÁSĂT
hízott *mn* 1. gră|sz, [-sză, -sj, -sjé]; ~ **malac** pursjél grász 2. INGRÁSĂ|t, [-tă, -c, -tyé]
hó *n fn* zăpădă; **esik a** ~ kágyé zăpădă; **szállingózik a** ~ nyinzsjé; **nagy** ~ esett o kăzut zăpădă máré
hóember *h fn* om [aminy] dă zăpădă; ~t épít fásjé om dă zăpădă
hófehér *mn* ál b ká zăpădă; **az arca** ~ ubrázu-j ál b ká zăpădă
hófelhő *h fn* nor, [-j] dă zăpădă; ~ **jön** vinyé nor dă zăpădă
hóföregteteg *n fn* szpulbură; **szél és** ~ **jött** o vinyit vînt sî szpulbură
hogy¹ *névm* 1. (hogyan) kum? ~ **hívnek?** kum tyé tyámă?; ~ **vagy?**

kum jésty? ~ **mondjam** neked? kum sză-c zîk?; ~ **van az egészséged?** kum ci-j szănătătje? 2. (mennyi) ~ **adja az almát?** ku kit lyé dáj merilye?

hogy² *ksz* 1.(alanyi és tárgyi mellékmondatok kötőszava) kă; **mondta, hogy jön** ma o zîsz, k-o vinyi ásztăz; **jó, hogy ennyit várt** binyé, kă átítá astyiptăt 2. (ok- és célhatározós mondatok kötőszava) kit szá; **azért vettem a kenyeret, hogy megegyük**, d-áje-m lat pítá, kit sz-o mănăny

hogyha *hat* dákă; ~ **ráérsz** dákă áj răgáz; ~ **ti is így akarjátok** dákă sî voj ásă gîngyic

hogyhogy *névm* kum dă; ~**nem jöttetek el?** kum dă n-ác vinyit?

hol *névm* hungyé; ~**laksz?** hungyé sáz?; ~ **voltál?** hungy áj foszt?

hold *n fn* lună, [luny]; **teli**~ lună plyină; **felött a** ~ o vinyit szusz lună

holló *h fn* korb, [-j]; **fekete** ~ korb nyégru; **vájja ki a** ~ a szemét szá-j szkată korbu otyu; **erősen dohányzik** trázsje ká korbu

holnap *hat* mînyi; ~ **ráérek** mînyi oj áve răgáz; ~ **délben** mînyi dâmnyáză; ~**hoz egy hétre** dă mînyi p-o száptămîně

holnapi *mn* dă mînyi; **a holnapi kenyér** pítá dă mînyi

holnapután *hat* poj mînyi

holnaputáni *hat* dă poj mînyi

holt¹ *mn* mort, [martă, morc, martyé]; ~ **nyelv** lyimbă martă; ~ **ember** om mort

holt² *fnés mn* mort, [martă, morc, martyé]; **1.** (halott); ~**ak feje alá** dă szub káp morcilor **2.** (halál) martyé *n fn* ~**a után** dăpă martyé-j

holtfáradt *mn* mort, [martă, morc, martyé] dă hustyunyálă

holtrészeg *mn* mort, [martă, morc, martyé] dă băt

holttest *mn* mort h esz, [martă *n* esz, morc h tsz, martyé *n* tsz

hólyag *n fn* băsî|kă, [-sj]; **víz~** băsîkă dă ápă

homlok *n fn* fruntyé, [frunc]; **a ~ára** üt îs luvestyé pă fruntyé; nincs **a ~ára írva** nu-j szkrisz pă fruntyé-j

homok *s fn* humok; **a ~ban** játszik sză zsakă-n humok; ~**ot szór** răszepté humok

hónalj *n fn* szusz|ară, [-orj]; **a ~ a alá vesz** je dă szub szuszară; **a ~a alatt** dă szub szuszará-j

hónap *n fn* lu|nă, [-ny]; **ebben a ~ban** îh lunásztă; **két ~ig** dauă luny; **egy ~** mulva păstyî o lună

hónapos *mn* dă lună; **egy~ a gyereke** d-o lună-j kupîlu-j; **öt~** dă sjinsj luny

honnan *névm* dă hungyé?; ~ **jöttél?** dă hungy áj vinyî? ~ **tudod ezt?** dă hungyé styij ásztă?

honvéd *n fn* kătănă, [kătăny]

hord *ts i* **1.** (cipel) dusjé; **mindig a hátán hordja** uvig pă szpátyé o

dusjé **2.** (visel) partă; **szoknyát ~** rotyijé partă

hordó *n fn* butyé, [buc]; **a ~ban** îh butyé; **a ~ aljára néz** sză ujtă pă fundu-l dă butyé; **boros ~** butyé dă vin

horkol *tn i* szfurkunyestyé; **hangosan ~** taré szfurkunyestyé

horog *n fn* ungyică, [ungyic]; ~**ra akad** sz-ákácă pă ungyică

horpad *visszh i* sză turtyestyé; **be~t az oldala** sz-o turtyî kasztá-j; **be~t az orrom** sz-o turtyî nászu-m

horpadt *mn* turtyî|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ orr nász turtyî; **egy ~ fazékban** îhtr-o ală turtyîtă

horvát I. *mn* hurvát, [hurvätyică *n* esz, hurvéc *h* tsz, hurvätyicé *n* tsz]; **itt ~ok laknak** áisj hurvéc ságyé **II.** *mn* hurvát, [hurvätyică, hurvéc, hurvätyicé]; ~ **ember** om dă hurvät

horzsol *ts i* **1.** zsulyestyé; **le~a a sebet** s-o zsulyî zsubrá **2.** hurzsujestyé; **fel~ta a bőrt a lábán** j-o hurzsujî pelye pă pisjor

hosszában *hat* îh lung; ~**mér vmit** mászură-n lung sjévá

hosszú *mn* **1.** lun|g, [-gă, -zsj]; ~**utca** ulyică lungă; ~ **órákon át** sjászurj lunzsj **2.** ~**ra nyújt** îhlunzsjestyé sjévá

hová? *névm* **1.** hungyé **2.** îhkutro; ~ **mész?** hungyé tyé dusj?

hóvihar *n fn* vihornycă; **csak ~ ne legyen** numá vihornycă szá nu fiyé

hóvirág *h fn* **1.** zsinucél, [-j]; (*Tolna megyében*) **egy csokor ~ot** szed s-ádună o bukrită dă zsinucéj **2.** kukurél, [-j] (*Baranya megyében*)

hoz *ts i* ádušjé; **kenyeret ~** ádušjé pită; **rendbe ~** ádušjé-n rînd

hozat *ts i* s-ádušjé ku sjinyivá; **mással ~ja az ennivalót, mással az innivalót** ku ált s-ádušjé mánkăre, ku ált s-ádušjé buturá

hozzá *névm* lá jél, lá je, ~**m** lá minyé; **és még ehhez ~** sî máj p-ásztá d-ászu-prá

hozzáad *ts i* **1.**dă lá sjinyivá sjévé; ~om **a lányomat** îm da lá jél fátá **2.** îmmărită lá sjinyivá;

hozzáér *tn i* ázsunzsje dă sjinyivá/sjévé; **ne érj hozzám!** szá n-ázsunzsje dă minyé! ~**t a tűzhelyhez** aszunsz lá spurhel

hozzáfér *tn i* începé lá sjinyivá/sjévé; ~ **a pénzéhez** începé lá bányi-s;

hozzáfog *visszh i* sz-ápukă dă sjévé; ~ **a munkához** sz-ápukă dă lukru

hozzányúl *visszh* szá-nlunzsjestyé lá sjinyivá/sjévé; ~ **a kutyához** szá-nlunzsjestyé lá kînyé

hozzásimul *visszh i* szá lyipeštyé dă sjinyivá/sjévé; ~ **a ruha** calyilye szá lyipeštyé dă jél

hozzászámít *tn i* szá-mălestyé lá sjinyivá/sjévé; **mindent ~ az**

árához kutotu szá-mălestyé lá plátá-j

hozzászokik *visszh i* szá-nvácă lá sjinyivá/sjévé; **hozzászokott a nagy vacsorához** sz-o-nvácát lá vásjoré márj; **nem tudok hozzászokni a meleg időhöz** nu mă pot szá mă-nvác lá vremé kăldă

hő *n fn* kăldură; ~**t termel** fásjé kăldură

hölgy *n fn* dam|nă, [-nyé]; **egy csinos ~** o damnă frumasză

hörög *tn i* hărkájé; **már csak ~ni tud** má numá szá hărkájé birijé

hörpint *ts i* be; **le~ egy pohár sört** be on kristár dă beré

hőség *n fn* kăldură máré; **régóta tart a ~** dă mult kăldură máré-j

húg *n fn* szoră mikă, [szurorj misj]; **nincs se ~om, se öcsém** n-ám nisj o szoră mikă, nisj on frátyé mik

húgy *s fn* pisát

hull *tn i* kăgyé; ~ **a hó kăgyé** zăpádá; ~**anak a száraz falevelek kăgyé** frunzîlye uszkátyé

hulla *fn* mort, [martă morc, martyé]; **egy hullát találtak** or áflát on mort

hulladék *s fn* gun|oj, [-ajé]; **minden ~ot kidobtunk** gunoju totu ány zburtusjít áfără

humor *n fn* sadă; ~ **nélkül** fără sadă

hurcol *ts i* dušjé; **ezt a könyvet mindenhova magával ~ja**

- kényvásztá pástyi tot ku jél o dusjé
- hurcolkodik** 1. *tn i* fuzsjé; **nemrég hurcolkodott el innen** nu dă mult o fuzsjit d-ájsj 2. *visszh i* szá hurculkudestyé; **évente többször** ~ într-on án în multyé rîndurj szá hurculkudestyé
- hurka** *n fn* tyis|kă, [tyisty]; **hurkát tölt umplă** tyisty; **megsüti a hurkát** frizsjé tyiská; **szétpukkad, mint a ~** plyisznyestyé, ká tyiská
- hurkol** *ts i* fásjé guzsbă
- hurok** *n fn* guzsb|ă, [-é]; **~ban** în guzsbă
- hús** *n fn* kárnyé; **disznó~** kárnyé dă pork; **besózott** ~ kárnyé szárátá; **jó ~ban van** aj grász/grásză
- húsleves** *n fn* zámă dă kárnyé; **a ~ mellé lîngă zámă dă kárnyé**
- húsos** *mn* ku kárnyé; ~ **palacsinta** plăsjintyé ku kárnyé; ~ **káposzta** kuréty ku kárnyé
- húsvét** *fn csak tsz* pásty; **jön a ~** vinyé pásty; **~ra** pă pásty; ~ **előtt** înnentyé dă pásty
- húsz** *szn* dauăzăsj; ~ **év** dauăzăsj dă ány
- hússzelet** *n fn* o filijé dă kárnyé, [filyij]
- húz** *ts i* 1. tîrjé; **~za a kiskocsit** tîrjé kărásjănu; 2. trázsje; **nadrágot** ~ sjarik îs trázsje; **fel~za az órát** trázsje sjászu 3. szkatyé; **fogat** ~ szkatyé on
- gyintyé 3. **nem ~za már sokáig** nu birijé má mult
- húzás** *s fn* 1. trász, [-urj] 2. *n fn* tîrjálă
- húzódik** *visszh i* 1. szá trázsje; **itt hózódik a nagy hegység** ájsj szá trázsje gyálu-l máré 2. szá tîrjé; **le~ a fájdalom a lábamba** szá tîrjé durere în pisjoru-m
- húl** *visszh i* szá răsjeistyé; **gyere, mert ki~ a kávéd háj,** kă sz-o răsji kávije-c; **le~t az idő** sz-o răsjit vreme
- hülye** *fn és mn* bulîn|d, [-dă, -zsj, -gyé]
- hülyéskedik** *visszh i* szá bulunzestyé; **ne hülyéskedj velem!** nu tyé bulunzî ku minyé!
- húsít** *ts i* rākurestyé; **ez az ital** ~ buturásztá rākurestyé
- hút** *ts i* răsjeistyé; **~i a teát** răsjeistyé téje; **le~i magát** szá răsjeistyé
- hűtőszekrény** *s fn* hit|o, [-evé]; **betesz vmit a ~be** bágă sjévá-n hito
- hüvelykujj** *h fn* zsjezsjitú-l máré; **megütötte a ~át** s-o luvit zsjezsjitú-l máré
- húvös** *mn* rākare; ~ **szél fúj** szuflă vînt rākare

ibolya *h fn* 1. kukurél|, [-j] (*Tolna megyében*) 2. zsjinucél|, [-j] (*Baranya megyében*)

idáig *hat* 1. (*térben*) pîn áisj(e) ~ **elkísérlek** pîn áisj(e) tyé pitrék 2. (*időben*) pîn áku; ~ **csak vártam** pîn áku tot ám ástyiptát

ide *hat* 1. áisj(e); **tegyük ezt le ide!** háj szá punyény áaszt-áisj(e) zszosz! 2. ínka_sjé; **gyere ~!** háj ínka_s(s)jé!

idead *ts i* dă lu sjinyivá **add ide!** dăm (ínka_sjé)!

ideáll *tn i* 1. sztă áisj(e); ~**ok a kocsival** szta áisj(e) ku kăru 2. sztă ínka; **inkább ideállj!** māj binyé sztă ínka!

idébb *hat* 1. māj ínka_sjé 2. māj áprapé; **gyere idébb!** háj māj áprapé!

idebenn *hat* áisj(e) înlontru; ~ **jó meleg van** áisj(e) bun kăld ăj

idefelé *hat* p-áisj(e); **ahogy jöttem** ~ ... kum vinyem p-áisj(e) ...

idefenn *hat* áisj(e) szusz; ~ **még van hely** áisj(e) szusz ínka jestyé lok

idegen *h fn* sztrăj|n, [-ny]; **egy** ~ **ember** on om sztrăj|n; **egy** ~ **országban** înr-o cără sztrăj|nă

ideges *mn* dă sjăcă

idegeskedik *tn i* dă sjăcă-j; **ne idegeskedj!** nu fîj dă sjăcă!

idehaza áisj(e) ákásză; ~ **minden renden van** áisj(e) ákásză kutotun rînd ăj

idei *hat* dă ánusztă; ~**i sárgarépa** murkoj dă ánusztă

idejétmúlt *mn* avi|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **ruhák calyé avityé**

idejön *tn i* vinyé áisj(e); **munka után** ~ dăpă lukru o vinyi áisj(e)

idejövet *hat* vinyind áisj(e)

idekinn áisj(e) áfără; ~ **rágyújthatsz** áisj(e) îc poc ácîcă o cigáréttă

idelát *tn i* vegyé pîn áisj(e); **senki nem lát ide** nyime nu vegyé pîn áisj(e)

idelátszik *visszh i* szá vegyé pîn áisj(e); ~ **a házatok** szá vegyé pîn áisj(e) kásză vă

ideleln *hat* áisj(e) zszosz; ~ **a pincében** áisj(e) zszosz îh pimică

idén *hat* îh ánusztă; **az** ~ **nősült meg** îh ánusztă sz-o-nsurát; **az** ~ **fejezi be az iskolát** îh ánusztă o szfărsî iskolă

ide-oda *hat* 1. áisj(e), ákulo 2. ínka(s)jé, ínku_o; ~ **szaladgál** ályărgă s-ínka, s-ínku_o; **ne küldjete** ~ nu mă mănăc s-ínka, s-ínku_o

idevaló *hat* d-áisj(e); **én nem vagyok** ~ jo nu misz d-áisj(e); ~ **ez a könyv** kényvászta d-áisje-j

idő 1. *n fn* dobă; **ahogy az** ~ **múlik** kum dobă tresjé; **mennyi** ~ **van?** kītă dobă-j? **mennyi** ~ **óta?** dă kītă dobă; **mennyi** ~ **múlva?** păstyî kītă dobă? 2. (*időjárás*) *n fn* vremé; **szép van** bună vremé-j; **milyen** ~ **van ma?** sjé fel vremé-j áasztăz?

időközben *hat* într-ásztá dobă; ~ **felnöttem** într-ásztá dobă ám kriszkut

időnként *hat* unyirj; ~ **még emlegetnek téged** unyirj máj tyé puminyestyé

idős *mn* bătrîn|n, [-nă, -ny, -nyé]

időzés *n fn* zăbuválă

időzik *ts i* zăbuvestyé; **hol időztél ennyit?** hungy áj zăbuvit ásá mult

ifjabb *mn* máj tînăr, máj tînără, máj tînyirj, máj tînyiré; **ő az ~ nem én** jél áj máj tînăr, nu jo

ifjú *mn* tînăr, [tînără, tînyirj, tînyiré]; **még ~ legények** fisjorj tînyirj äsz inká

ifjúkor *n fn* tînyirácă; **a mi ~unk** tînyirácă nasztră; ~**ban** în tînyirácă

ifjúkori *mn* dă tînyirácă; ~ **barát** urtăk dă tînyirácă

ifjúság *n fn* **1.** tînyirácă **2.** tînyireme; **összejött az ~ o vinyit uná** tînyireme

ifjúsági *mn* dă tînyiréc; ~ **könyv** kényve dă tînyiréc

igaz I. *mn* gyir|épt, [-áptă, -éc, -eptyé]; **ez ~? ászta-j gyirépt? ez nem lehet** ~ ászta nu patyé fi gyirépt; ~ **ember** om gyirépt; ~ **út kályé** gyiráptă **II.** *n fn* gyiriptátyé; ~**a van** gyiriptátyé áré

igazán? *hat* ánume?; ~ **szeretsz?** ánume mă plásj? ~ **így volt?** ánume ása foszt?

igazgat *ts i* gyirezsjé; **egész nap tesz-vesz, igazgat tată zuă fásjé**, gyirezsjé

igazít *ts i* gyirezsjé; **még~ja a kalapját** îs gyirezsjé kumánáku; ~ **egy kicsit a haján** îs gyirezsjé ocără păru

igazság *n fn* gyiriptátyé; **ez az ~ ászta-j gyiriptátye; ~ot tesz** fásjé gyiriptátyé; **fáj az ~ mă daré** gyiriptátye

igazságos *mn* gyirépt, [-áptă, -éc, -eptyé]; ~ **tanár** mestyér gyirépt; ~ **király** királ gyirépt

igazságosan *hat* gyirépt; ~ **osztott** gyirépt o-mpărcît; ~ **büntették meg** gyirépt l-or bintitit

igazságtalan *mn* **1.** făr dă gyiriptátyé; ~ **ember** om făr dă gyiriptátyé **2.** nu-j gyirépt; ~, **amit teszel** nu-j gyirépt sjé fásj

igen I. *isz* dá; **azt hiszem ~ dá**, ásá gîngyészk; ~ **így van** dá ásá-j **II.s** *fn* dá; ~**t mond** zîsjé dá

igényel *ts i* sjeré; **én is igényelném a segítséget** sî jo m-ás sjireászutálă

igyekszik *visszh i* szá-ngribestyé; **hová igyekszel?** hun tyé-ngribestyé?; ~ **elmenni hozzátok** szá-ngribestyé szá márgă lá voj

iható *mn* **1.** dă but ~ **víz** ápă dă but **2.** szá patyé be; **a kávé már kész**, ~ kávijá má gátá-j, szá patyé be

ijed *visszh i* szá szpárijé; **mindentől meg~** dă kutotu szá szpárijé

ijedős *mn* szpărij|osz, [-asză, -osj, -asjé]; **miért vagy ilyen** ~? dă sjé jésty ásă szpărijosz?

ijedt *mn* szpărij|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **arccal** ku ubráz szpărijet

ijedtség *n fn* szpărijălă; **a nagy** ~ben îh szpărijălă máré; ~ **nélkül** făr dă szpărijălă

ijeszt *ts i* szpărijé; **ezek a szavak meg~enek engem** vorbilyestyemă szpărijé; **meg~ik a sötétben** îl szpărijé-n tunyerik

iker *csak tsz* zsjeminy; ~ **testvér** frátyé zsjeminy, szoră zsjeminy; **hármásikrek** trijinsj äsz zsjeminy

ikra *n fn* ikră

illat *s fn* mir|osz, [-aszé]; **finom** ~ mirosz bun; **virág**~ mirosz dă florj

illatos *mn* ku mirosz; ~ **virágok** florj ku mirosz;

illatozik *tn i* mirasză; ~ **mint a rózsa** mirasză ká, rozsa

illemhely *n fn* kăkăszt|aré, [-orj]; **az ~et keresi** kată kăkăstare

illeszt *ts i* punyé uná; **össze~i a papírdarabokat** punyé uná dărăburilye dă pipárosj

illik *tn i* **1.** (*vmi vmihez*) merzsjé; **jól** ~ **a zöld a sárgához** merzsjé binyé gálbin ku vergyé **2.** (*emberek*) szá luvestyé; **nem illenek egymáshoz** nu szá luvestyé

Ilona *fn* Ilonă, Lină, Lancă, Ilkă

ilyen **I.** *mn* **1.** áfel *h*, -ă *n*, **egy** ~ **napon** înr-áfelă **zuă** **2.** ástáfel, -

ă; ~ **az élet** ástáfel äj kusztu **II.** *s fn* áfel; ~**t még nem láttam** áfel inká n-ám văzut

ima *n fn* rugămintyé; **hosszú** ~ rugămintyé lungă; **elmond egy imát érted** zîsjé o rugămintyé păntu tyinyé

imád *ts i* plásjé tăré/ro; ~**ja a szüleit** tăré-s plásjé părinci

imádkozik *visszh i* szá ragă; ~ **az Istenhez** szá ragă lá Dimizo; **reggel-este imádkozik** sî dă gyiminyăcă sî dă szără szá ragă

imitt-amott *hat* sî p-âisj(e), sî p-ákulo

Imre *fn* Imbre

inda *n fn* hîndă, [-gyé]; **hosszú** ~ hîndă lungă; **indája nő** îj krestyé hîndă

indít *ts i* purnyestyé; **útnak** ~ **ja a fiát** îs purnyestyé kupilu dă kályé

indul *tn i* purnyestyé; **el~ a vonat** purnyestyé gézesu; **mikor ~sz dolgozni?** kînd purnyesty szá lukrij?; **el~ a kocsit** után purnyestyé dăpă kăr

ing *n fn* kămásă, [kimésj]; **leveti az ~ét** îs lăpădă kămásă; **az ~ét is odadná** s-ăr dă sî kămásă dă pă jél

ingujj *n fn* mănyikă, [-sj]; **feltűri az inge ujját** îs răszfîngyé mănyikă dă kămásă

ingyen *hat* însjînstyé; ~ **adják** însjînstyé lyé dă; ~ **sem kellene** nisj însjînstyé nu m-ăr trăbujj; ~ **bemehetsz** însjînstyé tyé poc duşjé-nlontru

inkább *hat* máj binyé; ~ **várok** máj binyé ástyépt; ~ **meghalok, mintsem, hogy** ... máj binyé mor, dākit szá ...; **egyre** ~ tot máj binyé

innen *hat* d-áisj(e); **menj** ~ du d-áisj(e); ~**től hazáig** d-áisj(e) pîn ákászā; ~**van az, hogy** ... d-áisj(e)-j áje, ...

innen-onnan *hat* d-áisj(e), d-ákulo; ~ **szedte össze** d-áisj(e), d-ákulo adunát uná; ~ **kéreget** d-áisj(e), d-ákulo sjeré tot

innenső *hat* dînkasjé; **az** ~ **szoknya szebb** há dînkasjé rotijé máj mîndră-j; **az** ~ **ablak nyitva van** hăl dînkasjé ublok dăstyisz äj

iparkodik ld. **igyekszik**

irat *s fn* pipár|os, [-asjé]; **összeszedi az** ~**ait** îs adună piparasjilye

irgalom *n fn* milă; ~ **nélkül** făr dă milă

irka *n fn* ir|kă, [irsj]

iroda *n fn* iro|dă, [-gyé]; **az irodában** î n irodă

is *ksz* sî; **én is ott leszek** sî jo ákulo oj fi; **nem** ~ **igaz** nisj nu-j gyirépt; **akárhol is legyen** ákárhungy sî szá fije

iskola *n fn* isku|lă, [-lyé]; **iskolába jár** umblă-n iskulă; **befejezi az iskolát** szfărsestyé iskulá; **nem maradt ki az iskolából** n-o rāmász áfără dîn iskulă

iskolaév *h fn* án dă iskulă; **ebben az** ~**ben** î n ânuszt dă iskulă

iskolai *mn* dă iskulă; ~**i ünnep** szárbătaré dă iskulă

iskolás *mn* dă iskulă; ~ **gyerek** kupil dă iskulă

iskolázatlan *mn* făr dă iskulyé; ~ **ember** om făr dă iskulyé

iskolázott *mn* ku iskulyé; **magasan** ~ ku iskulyé márj

ismer *ts i* kunastyé; **jól** ~**i binyé-l** kunastyé; **régóta** ~**lek téged** dă mult tyé kunoszkc; ~**i, mint a tenyerét** îl kunastyé, ká pă pālmă-j; **nem** ~ **tréfát** nu kunastyé sadă

ismeretlen *mn* nu-j kunuszku|t/ă, nu-sz kunuszkc, [-tyé] ; ~ **előttem** nu-j kunuszku|t înnentyé-m; ~ **helyre távozott** o fuzsjit pă lok, káré nu-j kunuszku|t

ismerkedik *visszh i* szá kunastyé; **gyorsan** ~ **akárkivel** repé szá kunastyé ku ákarsjinyé

ismerős *mn* kunuszku|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **arc** ubrăz kunuszku|t; **régóta** ~**öm** dă mult mi-j kunuszku|t

ismert *mn* kunuszku|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **emberré vált** om kunuszku|t sz-o făkut, **jól** ~ binyé-j kunuszku|t

ismét *hat* jár(ă); ~ **itt van** jár äj áisj(e); ~ **esik** járă plauă

Isten *h fn* 1. Dimizo; ~ **veled!** Máj rāmîj ku Dimizo! 2. Domn; **a jó** ~ Drăgu-l Domn; ~**em!** Dămnyé!; ~**em, Uram!** Dămnyé, Dimizolyé! ~ **ments!** Dămnyé ápără!

István *fn* Isfán, Sványé

iszákos *mn és fn* butur|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **ember** om buturosz; **milyen** ~ **vagy** sjé máj buturosz jésty!

iszap *n fn* mursjilă; **tele van** ~**pal** plyină-j dă mursjilă

iszik *tn i* be; **vizet** ~ be apă; **pohárból iszik** be dîn kristár; **vki egészségére iszik** be pã szănătátyé lu sjinyivá

iszony *n fn* grăcă; ~**nyal** ku grăcă

iszonyodik *személytelen ige* grăcă ji-j dă sjévá/sjinyivá; **iszonyodik a hústól** grăcă ji-j dă kárnyé; **iszonyodom tőled** grăcă mi-j dă tyinyé

ital *n fn* butură; **egy üveg** ~ o ujągă dă butură; ~ **nélkül** făr dă butură

italbolt 1. *s fn* fugád|o, [-ávė]; **megy az** ~**ba** merzsjé lá fugád|o **2.** krismă; **szik az** ~**ban** be lá krismă

itat *ts i* ádapă; **meg~ja a lovát** s-ádapă kálu

itató *s fn* vâl|o, [-ávė]; **az** ~**ból** dîn vâlou; **az** ~**nál** lá vâlou

itt *hat* áisj(e)/isj; **ki van itt?** sjinyé-j áisj(e)?; ~ **a tél** áisj(e)-j járná

ittas *mn* but/bát, [bută/bátă, buc/bec, butyé/betyé]; **nagyon** ~ ro bát ăj; **ne figyelj rá, mert** ~ nu-l băgă számá, kă but ăj

itteni *mn* d-áisj(e); ~ **szék** szkan d-áisj(e)

itthon *hat* ákásză; ~ **vagyok egész nap** tată zuă ákásză misz

ivóvíz *n fn* apă dă but; ~ **nélkül** făr dă apă dă but

izmos *mn* ku musc; ~ **ember** om ku musc

izom *csak tsz* musc

izzad *visszh i* sză năbusestyé/ szănnăbusestyé; ~ **a melegtől** szănnăbusestyé dă kăldură; ~ **mint a ló** sză năbusestyé kă kálu

izzadás *n fn* năbusălă

izzadt *mn* înnăbusă|t/năbusă|t, [-tă, -c, -tyé]; **nagyon** ~ ro îj înnăbusăt

izzadtság *n fn* năbusălă

izzít *ts i* înkălzestyé; **vasat** ~ înkălzestyé fėru

izzó *n fn* pără; **kiégett az** ~**nk** ny-o ársz pără áfără

Í

ígér *ts i* îs dă vorbă; **meg~ted, hogy eljössz** c-áj dát vorbă, kă vij vinyi

ígéret *n fn* vorblă dátă, [-é dáttyé]

így *hat* ásă; ~ **történt** ásă o foszt; ~**is, úgy is** sî ásă sî ásă

íj *n fn* szăgyátă; ~**jal** ku szăgyátă

ín *n fn* vîně, [vîny]

ínség *n fn* **1.** (szegénység) szărăsjié; **nagy** ~**ben** éltünk îh szărăsjié márė kusztány **2.** flămînzălă (éhezés); **megeszi az** ~ l-o mănká flămînzălă

íny *n fn* zsjnzsjé; **bedagadt az ~e** sz-o umflát zsjnzsjé-j

ír *ts i* szkrijé; **levelet ~** szkrijé kártyijé; **gyorsan ~** repé szkrijé

írás *n fn* 1. szkri(ji)tură; **mi ez az írás ezen a papíron?** ~ ez sjé fel szkrijitură-j pã pipárosusztá? 2. *s fn* szkrisz; **nem tudom elolvasni az ~odat** nu-c pot umără szkriszu

írásbeli *mn* în szkrisz; ~ **munka** lukru în szkrisz

íz 1. *s fn* guszt; **nincs ~e** n-áré guszt 2. *n fn* (zamat) zámă; **nincs semmi ~e** n-áré nyimik zámă; **nem az én szám íze szerint készült** nu pã gurá me or fãkut 3. *s fn* ligvár, [-urj]; **barack~** ligvár dă buracké

ízeltő *fn* dă gusztát; ~ül hoz áduşjé dă gusztát

ízlel *ts i* gusztă; **meg~i a levest** gusztă zámă

ízlés *h fn* guszt; **jó ~e van** guszt bun áré

ízlik személytelen ige 1. *îj* plásjé lu sjinyivá; **hogy ~?** kum îc plásjé? 2. *îj* kágyé binyé (jólesik); **ez az étel nagyon ~** mánkárásztá ro binyé-m kágyé

íztelen *mn* făr dă zámă; ~ **étel** mánkáré făr dă zámă

jaj *isz* ájoj! ~ **de fáj!** ájoj, kum mă daré; ~ **de szép** ájoj, sjé mîndru-j!

jajgat *tn i* jãjgãtestyé; ~ **a fájdalomtól** jãjgãtestyé dă duremė

János *fn* Jãnãs

január *s fn* január; ~**ban** în január

jár *ts i* 1. (helyét változtatja) umblă; **gyalog** ~ pã pisjaré umblă; **autóval** ~ umblă ku kár; **hajadonfött** ~ umblă ku kápu gol 2. (vhová) umblă/ szá duşjé/ merzsje; **iskolába** ~ umblă-n iskulă; **mikor nálatok ~tam** kînd lá voj ám foszt 3. (vki, vmi után) umblă; ~ **a lányok után** umblă dăpã fetyé 4. (gép, szerkezet) umblă/ merzsje; ~ **az óra** umblă sjászu; **jól ~ az óra** binyé merzsje sjászu 5. (hír) umblă; az ~**ja, hogy megnősült** áje umblă, kã sz-o-nszurát; 6. (összeg) umblă; **mennyi ~ neki** kit áj umblă? 7. (vmilyen állapotba jut) pãcestyé; **hallottad, hogy ~tam?** áj áhuzît, sj-ám pãcît? 8. **kedvébe ~ vkinek;** umblă; *îj* umblă-n vojé lu sjinyivá

járt *mn* umblă[t, [-tă, -c, -tyé)]; ~ **út** kályé umblătă

játék *s fn* 1. zsook, [-urj]; **ez nem ~** ásztá nu-j zsook; **hagyj ki ebből a ~ból** lásză mă dîn zsookusztá áfără 2. (játékszer) zsookurijé; **egy ~** **sincs náluk** nisj o zsookurijé nu-j lá jėj

játszik *visszh i* szá zsoakă; **babával ~** szá zsoakă ku pãpusă; **gitározik** szá zsoakă pã gitără; **az életével ~** szá

J

zsaká ku kusztu-s; **ne szórakozz velem!** nu tyé zsuká ku minyé!

játszma *s fn* zsok; **még egy** ~ máj on zsok

javasasszony *n fn* **1.** vrāzsātáré, [-*orj*]; ~**hoz jár** umblā lá vrāzsātáré **2.** urszîndă; ~ **megjósolja a jövőjét vkinek** urszîndă-j uringyestyé, sjé kum o fi în kusztu lu sjinyivá

javul *visszh i* **1.** szá-nyiráptă; ~ **a dolog** lukru szá-nyiráptă **2.** szá-ntrámă; **lassan** ~ **a beteg** însjét szá-ntrámă bityágu **3.** szá-vingyikă; ~ **a látása** szá-vingyikă otyi lu sjinyivá **4.** szá-fásjé bun; **meg~t ez a fiú** kupilusztá sz-o fākut bun

jég *n fn* gyácă; **töri a jeget** szpárzsjé gyácă; ~**eső** plajé ku gyácă

jeges *mn* **1.** gyăc|osz, [-*asză*, -*osj*, -*asjé*]; **fagyos tekintettel** ku oty gyăcosj **2.** îngyicăt, [-*tă*, -*c*, -*tyé*]; ~ **tócsa** báltă-nygicătă **3.** ku gyácă; ~**eső** plajé ku ápă

jegesedik *visszh i* szá-nygácă; ~ **az ablak** szá-nygácă ubloku

jégeső *n fn* plajé ku gyácă; ~ **esett** o pluát plajé ku gyácă

jégvirág *n fn* flaré florj dă gyácă; ~ **nő az ablakon** krestyé flaré dă gyácă pă ublok

jegygyűrű *n fn* vāri|gă, [-*zsj*]; **felpróbálja a ~t** însjárkă vārigă; **lehúzza a ~jét** îs tîrjé vārigă zsosz

jegyzetel *ts i* szkrijé

jel *s fn* **1.** bilyég, [-*urj*]; ~**et tesz vmire** punyé bilyég pă sjévá **2.** *n fn* vestyé, vésty; ~**et ad vkinek** ij dă dă vestyé lu sjinyivá

jelenleg *hat* áku; ~ **nincs itthon** áku nu-j ákásză; ~ **ráérek** áku ám răgáz

jelez *ts i* **1.** (*jellel*) dă dă vestyé **2.** (*mutat*) árátă; **vmít** ~ **a kezével** sjévá árátă ku mînă

jelöl *ts i* **1.** (*jelet tesz*) punyé bilyég pă sjévá/sjinyivá **2.** jililestyé; **ki~i az utat** jililestyé kálye áfără

jó *I. mn* **1.** bu|n, [-*nă*, -*ny*, -*nyé*]; **nagyon** ~ ro bun/fartyé bun; ~ **ember** om bun; **légy olyan jó** fij ásă dă bun; ~ **napom van ma** zuă bună ám ásztáz **2.** binyé; ~ **ezt tudni** binyé szá styijény ásztă; ~, **hogy eljöttél** binyé-j, k-áj vinyit **II.** *hat* fartyé/ro; ~ **nagy** fartyé/ro máré; ~ **drága** fartyé/ro szkump **III.** *fn csak tsz* binyé; **jöjjön a ~!** szá vijé binyilye!; **ez nem tesz ~ nekem** ásztă nu-m fásjé binyé

jobb¹ *I. hat* **1.** máj bun; ~**á tesz** fásjé máj bun **2.** máj binyé; ~ **volna aludnunk** máj binyé ár fi szá nyé kulkăny; **annál** ~ k-atit máj binyé; **erről** ~ **nem beszélni** máj binyé nisj szá nu szfătijény dă ásztă **II.** *fn* **1.** máj bun, máj [-*nă*, máj -*ny*, máj -*nyé*]; **ő** ~ **nálad** jél aj máj bun dăkit tu **2.** máj binyé; **mindig egyre** ~ **akar élni** tot uvig máj binyé áré dă gînd szá kustyé

jobb² *mn* gyir|épt, [-*áptă*, -*épc*, -*ptyé*]; ~ **kéz** mîná gyiráptă

jobban *hat* máj binyé; **egyre** ~ tot máj binyé; ~ **mint valaha** máj binyé, dăkit kînvă

jobbaldal *n fn* gyirăptă; ~ra pă gyirăptă

jobbra *hat* pă gyirăptă; ~ **tarts!** cînyé pă gyirăptă!

jobbra-balra *hat* sî pă gyirăptă, sî pă sztîngă; ~ **forog** számvartyestyé sî pă gyirăptă, sî pă sztîngă

Jóisten *h fn* Drăgu-l Domn; **a** ~ **segítsen meg téged!** szá ty-ázsutyé Drăgu-l Domn

jóízű *mn* **1.** bu|n, [-nă, -ny, -nyé]; ~ **étel** mănkaré bună **2.** ku zámă bună; ~ **alma** măr ku zámă bună

jóízűen *hat* **1.** bu|n, [-nă, -ny, -nyé]; ~ **ettek a húsból** or mănkat bun dîn kărnyé

jókedv *n fn* voje bună; ~**e van** voje bună áré; ~**vel** ku voje bună; ~**ében van** în voje bună-j

jókedvű *mn* ku voje bună; ~ **emberek** aminy ku voje bună

jókor *hat* în bună vremé

jókora *mn* máré; **egy** ~ **halat fogott** on pestyé máré apukát; **egy** ~ **füles** o pálmă máré

jól *hat* binyé; ~ **vagyok** binyé misz; ~ **ismersz** binyé mă kunosty; ~ **áll neki** binyé-j sztă, ~ **érzi magát** binyé szá szîmcă

jólelkű *mn* ku szuflyit bun; ~**asszony** mujeré ku szuflyit bun

jólesik *személytelen ige* îj kágyé binyé lu sjinyivă; **nem esett jól nekem** nu m-o kăzut binyé

jóllakat *ts i* szătură; ~**ja a gyermekét** îs szătură kupîlu

jóllakik *visszh i* szá szătură; **mivel laktál jól** ku sjé ty-áj szăturát?

jóllakott *mn* szatură|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **gyerekek** kupij szaturác

jóslat *n fn* urin|dă, [-gyé]

jósnő *n fn* **1.** urszîn|dă, [-gyé] **2.** vrăzsătaré, [-orj]

jósol *ts i* uringyestyé; **kártyából** ~ uringyestyé dîn kărc

jószívű *mn* ku szuflyit bun; ~**asszony** mujeré ku szuflyit bun

józan *mn* trijáz, [-ă]; **nem** ~ nu-j trijáz

józanság *n fn* trijázvă; ~ **gal** ku trijázvă

jön *ts i* vinyé; ~ **a busz** vinyé buszu!; ~ **a boltból** vinyé dă lá boltă; **jó, hogy jött** binyé k-o vinyit

jövendöl *ts i* uringyestyé; **meg~i, hogy mi vár rád** c-o uringyi sjé ty-ástyăptă

jövendőmondó ld **jósnő** ld. **javasasszony**

jövet *hat* vinyind; **a boltból** ~ vinyind dă lá boltă

jövőre *hat* pă ânu-l sj-o vinyi

juh *n fn* bir|kă, [-sj]

juhász *s fn* birkás, [-urj]; ~ **kutyája** kînyilye lu birkăsu

július *s fn* július

június *s fn* június

jut *tn i* **1.** (*vhová*) ázsunzsjé; **el~ a kiskapuig** ázsunzsjé pîn lá kăput; **2.** (*vmihez, vmire*) ázsunzsjé; **jó álláshoz** ~ ázsunzsjé poszt bun **3. eszébe** ~ îj vinyé-n fîré **4.** (*vkinek*) rãmînyé; **nekem is** ~ sî mijé-m rãmînyé

juttat *ts i* **1.** ádusjé; **rossz helyzetbe** ~ ádusjé-n lok ro; **eszébe** ~ j-ádusjé-n fîré; **tudomására** ~ j-ádusjé pã styut **2.** dă; **pénzt** ~ *vkinek* îj dă bány lu sjinyivá

K

kába *mn* ámicît, [-tă, -c, -tyé]; ~ **fejjel** ku káp ámicît

kabát *n fn* sub|ă, [-é]; **meleg** ~ subă kăldă; **felveszi a ~ját** îs je subă szusz; **téli~** subă pã járnă

kábít *ts i* ámicestyé; **ne ~s engem ezzel!** nu mă ámicî pã minyé k-asztá!

kábulat *n fn* ámicálă; **~ba esett o** kăzut îh ámicálă

kábult *mn* ámicît, [-tă, -c, -tyé]; ~ **emberek** aminy ámicîc

kacag *ts i* rîgyé; **mindenen** ~ pã sjigogyi rîgyé; **hangosan** ~ tăré rîgyé; **ki~ vkit** rîgyé áfără pã sjinyivá

kacagás *s fn* rîsz; **hangos** ~ rîszu-l tăré; ~ **nélkül** făr dă rîsz

kacsa *n fn* rácă; **sült** ~ rácă friptă; **hízott** ~ rácă-ngrăsátă; **kacsát** **töm** timijestyé rácă

kád *n fn* kădă; **~ban fürdik** sză szkăldă-n kădă; **egy** ~ víz o kădă dă ápă

kakas *h fn* kukos, [-j]; **vörös** ~ kukos rosu; **kukorékol a** ~ kîntă kukosu

kakukk *s fn* kuk, [-urj]; **~fészek** kujb dă kuku; ~ **fióka** puju kukuluj

kakukkol *ts i* kîntă; **a fenyőfa tetején** ~ kîntă pã tyityijé brăduluj

kalács *h fn* kulák, [-sj]; **mákos** ~ kulák ku mák; **diós** ~ kulák ku nusj; **egy szelet** ~ o filijé dă kulák

kalap *h fn* kumănák, [-sj]; **megemeli a ~ját** îs răgyikă kumănăku; **fejére teszi a ~ját** îs punyé kumănăku pã káp; **földhöz veri a ~ját** îs bătýé kumănăku dă pãmînt

kalapács *s fn* sjukán, [-urj]; **~csal** ku sjukán

kalász *s fn* szpik, [-urj]; **búza~** szpik dă gru

kamra *n fn* kămără, [kămărj]; **a kamrában** îh kămără; **teli** ~ kămără plyină; **üres** ~ kămără gală

kan *h fn* (*disznó*) vér, [-j]

kanál *n fn* lyingură, [lyingurj]; **egy kis~** o lyingură mikă; **egy ~ zsir** o lyingură dă untură

kanász *h fn* kănă|sz, [-sj]; **úgy beszél velem, mint ~ a disznókkal** ása szfătijestyé ku minyé, kă kănászu ku porsji

kanca *n fn* jápă

kandúr *h fn* mărtă|n, [-ny]; **egy öreg** ~ on mărtăn bătîn

kanna *n fn* kănă, [kăny]; **egy ~ víz** o kănă dă apă; **tejes** ~ kănă dă lăptyé

kantár *s fn* kăntăr, [-urj]; **erősen szorítja a ~t** tăré ásztrînzsjé kăntăru

kánya *n fn* sjară, [sjorj]; **fekete** ~ sjară nyágră

kap *ts i* **1.** kăpătă; **pénzt** ~ kăpătă bány; **~ott egy fülest** s-o kăpătát o pălmă; **el~ta a betegséget tőlem** o kăpătát bityisugu dă lá minyé **2.** kăptălestyé; **el~ja a kezét** vki îj kăptălestyé mîná sjinyivă; **~kodja a fejét** îs kăptălestyé kăpu **3.** (vmibe kezd) sz-ápukă; **dolgozni kezd** sz-ápukă dă lukru **4.** (rajtakap vmin) ápukă; **hazugságon kap** l-ápukă pă misjună **5.** erőre ~ sză-ntrámă

kapa *n fn* szăpă, [szăpj]; **egy kapányi föld** o szăpă dă pămînt; **~nyél** mănyo dă szăpă

kapál *ts i* **1.** szăpă; **~ a kertben** szăpă-n gárd **2.** kăpălestyé

kapálás *n fn* **1.** szăpălălă; **befejeztük a ~t** any szfărsît szăpălălă **2.** kăpălălă

kapar *tsi* **1.** răkăjestyé; **vékonybelet** ~ răkăjestyé măcîlye szupcîrj **2.** zgărijé; **~ja vmi a torkomat** îm zgărijé sjévă gîtu

kaparás *n fn* **1.** răkăjălă **2.** zgărijălă

kapaszkodik *visszh i* **1.** sză cînyé; **erősen ~ az ajtószárfába** tăré sză cînyé dă sztîlpă dă usă **2.** sz-ápukă; **kapaszkodj belém!** ápukă tyé dă minyé

kapca *n fn* ub|ălă, [-elyé]; **kapcát tesz a csizmájába** îs bágă ubelyé-n sjizmé; **csúfot úz vkiből** îs bătýé ubelyilye dîn sjinyivă

káposzta *n fn* **1.** vărză, [verză/verzé]; **egy fej** ~ on káp dă vărză; **savanyú** ~ kuréty; **húsos** ~ kuréty ku kárnýé

kapu *s fn* kăput, [-urj]; **kinyitja a ~t** dăstyizsjé kăputu; **a ~ban áll** sztă îm kăput

kár *n fn* págubă; **nagy** ~ págubă máré; **menj a pusztulatba!** du tyé-n págubă! **2.** *s fn* păkát; **~ba vész** merzsjé-n păkát; **~érte** păkát dă jél

kar *n fn* **1.** brăcă; **karjaiba vesz** ápukă-n brăcă **2.** mîná; **~on fog** ápukă dă mîná

karácsony *s fn* Krisjun; [-urj], *h fn* Krisju|n, [-ny]: **~ este szără** dă Krisjun; **fehér** ~ Krisjun álb; **~ra készülődik** sză gătă pă Krisjun

karcol *ts i* zgárijé; **meg~tam a kezem** m-ám zgárijet mîná
karcolás *n fn* zgárijálă; **mély** ~ zgárijălă ádínkă
karéj *n fn* filijé, [filyij]; **egy** ~ **kenyér** o filijé dă pîtä
karika *n fn* rată, [roc]
karikagyúró *n fn* vărî|gă, [-zsj]; ~t **vesznek** îs kumpără vărîzsj
karmol *ts i* zgárijé; ~ **a körömmel** zgárijé ku ungyije
karó *s fn* pár, [-urj]; ~ba húzza a **fejét** kápu-j î n pár îj cîpă
karom **1.** *n fn* ungyijé, [ungyij] **2.** zsjară, [zsjeré]; **vki karmai közé kerül** kágyé-n zsjerilye lu sjinyivá
káromkodás *n fn* blásztăm, [-urj]; ~ **nélkül** făr dă blásztămurj
káromkodik *ts i* blásztămă
kártya *n fn* kártă, [kărc]; **játék** ~ kărc dă zso; **kártyát oszt** împărcestyé kărcilye< **mindent egy lapra tesz** punyé kutotu p-o kártă
kása *s fn* pászăt
kastély *n fn* kurtyijé, [kurc]; **egy öreg** ~ o kurtyijé bătîrnă
kasza *n fn* kasz|ă, [-é]; **éles** ~ kasză ászkucîtä
kaszakó *n fn* kutyé, [kuc]
kaszál *ts i* kuszestyé; **szénát** ~ kuszestyé fîn; **le~ta a nagy füvet** o kuszîť jărbă máré
kaszálás *n fn* kuszălă
Katalin *n fn* Tică

katlan *n fn* kătlănă, [kătlăny]; **egy** ~ **víz** o kătlănă dă apă; **a ~ban fő** ferbé-n kătlănă
katona *n fn* kătănă, [kătăny]; **öreg** ~ kătănă bătîrnă; **katonának áll** sztä dă kătănă
katonaság *n fn* kătănyijé; **hosszú** ~ kătănyijé lungă
kátrány *n fn* vurcă; **beleragad a ~ba** sză răgădestyé-n vurcă
kattan *tn i* puknyestyé
kavar *ts i* kivirlestyé; **meg ~ja a levest** kivirlestyé zámă
kavarog *visszh i* sză-mvărtyestyé **2.** *visszh i* sză kivirlestyé; ~ **a gyomra**; sză kivirlestyé inyimá-j
káv *n fn* kăvijé; **egy erős** ~ o kăvijé tăré
kavics *n fn* pjătră, [petré]; **olajat tesz a tűzre átv** bágă pjătră-n apă
kavicsos ku petré; ~ **udvar** hudvár ku petré
kazal *s fn* sztog, [-urj]; **egy** ~ **szalma** on sztog dă pájé
kebel **1.** *s fn* szîn, [-urj]; **beteszi a kebléhez** bágă-n szîn; **a föld keblében** î n szînu pămîntuluj **2.** *n fn* cîcă; **nagy keblei vannak** cîcé máré áré
kecske *n fn* kecské; **egy kis** ~ o kecské mikă
kedd *n fn* márc; ~en **jövök** márc oj vinyî
kedv *n fn* vojé, **jó~** vojé bună; **semmihez sincs ~em** n-ám vojé lá nyimik; **a ~edért** păntru mîru to; **a**

- ~ében jár vkinek îj fásjé pã vojé lu sjinyivá
- kedvel** *ts i* **1.** plásjé; **régóta kedvelem** őt dã mult îl plák **2.** vujestyé; **hátha meg~led a szüleit** dádã lyi-j vuji pãrinci **3.** ji-j drág dã sjinyivá; **nem ~ lek** nu mi-j drág dã tyinyé
- kedves** **I.** *mn* drág, [-gã, -zsj]; ~ **ember** om drág; ~ **gyermekeim!** drázs j dã kupiji méj! **II.** *fn* drág, [-gã, -zsj]; ~**em!** drágu mnyo! / drágá me!
- kedvetlen** *mn* fãr dã vojé; **miért vagy olyan** ~ dã sjé jesty ásã fãr dã vojé?
- kedvez** *ts i* îj fásjé/punyé pã vojé lu sjinyivá; **mindig** ~ **neki** uvig îj fásjé pã vojé
- kegyelem** *n fn* milã; ~ **nélkül** fãr dã milã
- kék** *mn* vînãt, [vînãtã, vînyic, vînyityé]; ~ **ég** noru-l vînãt; ~ **felt** on petyik vînãt; ~**et** -zöldet lát vegyé styelyé vînyityé
- kel** **1.** *visszh i* szã szkalã; **fel~ az ágyból** szã szkalã dîn pát **2.** (*mag*) jásã áfãrã; **kikelt a salátamag** o jisît szálátrã áfãrã **3.** (*tészta*) szã duszpestyé; **meg~t a tészta** sz-o duszpît alatu **4.** (*elfogy*) tresjé; **el~ minden** o trikut sjigogyi **5.** (*eltűnik*); **peré lába ~t a sapkának** m-o pirît sîpkã **6.** (*elindul*); **purnyestyé**; **korán útra ~tem** repé ám purnyît
- keleszt** *ts i* **1.** duszpestyé; ~**i a tésztát** duszpestyé alatu **2.** lászã szã duszpãszkã
- kell** *személytelen ige* trébujé/ trébél/ trébu; mi ~? sjé-c trébujé?; **sok pénz ~ene nekem** m-ár trébujî bány mulc; ~**ett ez neked?** c-o trébujît cijé ásztã? **úgy ~ neki** ásã-j trébujé! **tudnod** ~ trébujé szã styij; **mondanom se kell** nisj szã zîk nu-m trébujé
- kelt** *mn* duszpît, [-tã, -c, -tyé]; ~ **rétes retes** duszpît; ~ **tészta** alatu duszpît
- kemence** *s fn* kuptor, [-urj]; **a kemencébe tesz** bágã-n kuptor; **a ~ szája** gurã kuptoruluj; **a kemencében süt** kasjé-n kuptor
- kemény** *mn* **1.** tár|é, [-j]; ~**fa** lyémn táré; ~ **legény** fisjor táré **2.** (*nehéz*) grou, [gre, gréj, grelyé]; ~ **dolog** lukru grou **3.** ~ **tél** járnã frigã
- kémény** *s fn* horn, [-urj]; **jön a füst a ~ból** vînyé fumu dîn horn; **magas** ~ horn nált
- ken** *ts i* unzs jé; **meg~i a kenyeret vajjal** unzs jé pîtã ku unt
- kenyér** *n fn* **1.** pîtã, [-tyé]; **egy szelet** ~ o filijé dã pîtã; **fehér** ~ pîtã álbã **2.** (*házi készítésű* ~) pînyé; **meleg** ~ pînyé kãldã; **zsíros** ~ pînyé ku unturã; **olyan, mint egy falat kenyér** ásã bun, kã pînyã kãldã
- kenyérbél** *s fn* méz dã pîtã; **csak a kenyér belét eszi meg** numã mézu-l dã pîtã mãnînkã
- kenyérhég** *n fn* kazsã, [kozsj] dã pîtã

kényeztet *ts i* răzgájé; **el~te a gyerekeit** s-o răzgăjit kupiji

kényeztetés *n fn* răzgăjală

kényszer *n fn* szîlă

kénytelen-kelletlen *hat ku* szîlă

kép *n fn* form|ă, [-é]; **fény~et készít magáról** îs fâsjé formé; **adj egy ~et!** dă-m o formă!

képes *ts i* 1. patyé; **nem ~ segíteni** nu patyé sză-m ázsutyé 2. styijé; **nem ~ írni** nu styijé sză szkrijé

képkeret *n fn* rámă dă formă; **beleteszi a fényképet a ~be** bágă formilye-n rámă

képzeli *ts i* gîngyestyé; **mit ~sz?** sjé gîngyesty tu?; **~em, mit szenvedtél** gîngyész, sj-áj tyinijit

kér *ts i* 1. sjeré; **~tem tőle egy könyvet** ám sjirut dă lá jél o kényvé; **~lek bocsáss meg**, tyé sjér, sză-m jérc; **feleségül ~ o sjeré** dă cîgánkă 2. sză ragă; **~lek, segíts!** tyé rog, ázsută-m!

kérdez *ts i* întrăbă, **ne ~z sokat** n-ntribă mult; **~i az anyját** o-ntrăbă pă mumă sză

kéredzkedik *visszh i* sză sjeré; **ki~sză sjeré** áfără

kéreg *n fn* szkarc|ă, [-é]; **fa~** szkarcă dă lyémn; **erős** ~ szkarcă tără

kerek *mn* rătun|d, [-dă, -zsj, -gyé]; ~ **arc** ubrăz rătund; ~ **asztal** măsă rătundă

kerékpár *n fn* bicigl|auă, [-evé]; **új** ~ biciglauă nauă

kerékpározik *visszh i* sză biciglizestyé; **az úton** ~ sză biziglizestyé pă kályé

kérés *n fn* sjiritură, [sjiriturj]; ~ **nélkül** făr dă sjiritură

keres *ts i* kată; **ki ~ engem?** sjinyé mă kată?; **pénzt** ~ kată bány

kereszt *n fn* krusjé, [krusj]; **~et vet vmire** fâsjé krusjé pă sjévă; **megesküszik a ~re** zsară pă krusjé

keresztanya *n fn* măm|ă, [-é] dă krusjé

keresztapa *h fn* tătă, [tátyé] dă krusjé

keresztel *ts i* butyizestyé; **meg~i a fiát** îs butyizestyé kupilu

keresztelő *n fn* butyizálă; **vasárnap lesz nálunk a ~** duminyikă o fi lá noj butyizálă

keresztül *hat* păsty; **az erdön** ~ păsty păduré; **rajtatok** ~ păsty voj

keresztül-kasul *hat* krusjisj sî kurmizisj; ~ **járták a világot** or umblăt lume, cără krusjisj sî kurmizisj

keret *n fn* rám|ă, [-é]; **~be teszi a képet** bágă formă-n rámă

kering *visszh i* sză-mvărtyestyé; ~ **a levegőben** sză-mvărtyestyé-n livigo

kerít *ts i* 1. kiritestyé; **el~i a házát** îs kiritestyé kásză; 2. áduşjé; ~ **s pénzt vhonnan** ádă-m bány dă

- hungyivá; **nagy feneket** ~
valaminek fásjé măgăr đîn cîncăr
- kerítés** *s fn* **1.** gárd, [-urj]; **átlép a**
~en kálkă păstyî gárd **2.** kirités, [-
urj]; ~t **készít** fásjé kirités
- kérlel** *visszh i* szá ragă lá sjînyivá;
ne ~j már ilyen sokat nu tyé rugă
lá miny ásá mult
- kérő** *h fn* sjiritor, [-j]; ~k **jönnek a**
lányunkhoz vînyé sjiritorj lá fătă
nyé
- kert** *s fn* gárd, [-urj]; ~es **ház** kásză
ku gárd; **a ~ben** în gárd;
gyümölcsös~ gárd ku pamé
- kerül** *ts i* **1.** ukulyestyé; **ki~i a fákat**
ukulyestyé lyemnyilye; **erre**
nagyot ~tünk p-áisj máré any
ukulyit **2.** kágyé; **vki kezei közé**
kerül kágyé-n mînyilye lu
sjînyivá **3.** (vmibe) fásjé; **ez mibe**
~? kit fásjé áasztá?
- kerülget** *ts i* ukulyestyé; **miért ~sz?**
dă sjé mă ukulyesty?
- kés** *s fn* kucît, [-tyé]; **nagy**~ kucît
máré; ~sel **vág** tájé ku kucît; **éles**
~ kucît ászkucît
- kesereves** *mn* âmărăt, [-tă, -c, -tyé];
~ **napok** zîlyé âmărăt
- keserű** *mn* âmăr, [-ă, -j, -é]; ~ **sors**
kuszt âmăré; ~só száré âmără
- keskeny** *mn* sztrîmt, [-tă, -c, -tyé]; ~
út kályé sztrîmtă; ~ **híd**; pod
sztrîmt
- keskenyedik** *visszh i* szá sztrîmtă; ~
a folyó szá sztrîmtă pârrou
- kész** **I.** *mn* gátă; ~ **étel** mănkăré gátă
II. *hat* ~ **vagyok** gátă misz
- készít** *ts i* **1.** fásjé; **vacsorát** ~ fásjé
vásjoră **2.** gátă; **elő-i amit kell**
kutotu gátă, sjé trébé
- kesztyű** *n fn* mănusă, [mănusj];
meleg ~ mănusă kăldă; ~t **hord**
partă mănusj
- készül** *visszh i* szá gátă; **az**
ünnepekre ~ szá gátă pă
szărbătorj; **mire ~sz?** pă sjé tyé
gác?; **itt** ~ **a szoknyád** áisj szá
gátă rotjije-c;
- két** *szn* doj *h*, dauă *n*; ~**férfi** doj
cîgány; ~ **lány** dauă fetyé; ~
széket dauă szkanurj; ~**szer** în
dauă rîndurj; **ketté** în dauă
- kétezer** *szn* dauă ezeré; ~ **forint**
dauă ezeré dă furînc; ~ **éves fa**
lyémn dă dauă ezeré áj dă zîlyé
- kétszáz** *szn* dauă szutyé; ~ **ember**
dauă szutyé dă aminy
- kettéoszt** *ts i* împărcestyé-n dauă;
~**ja az almáját** s-împărcestyé-n
dauă măru
- kettészakad** *visszh i* szá rupé-n
dauă; ~t **a kötél** funyije sz-o rupt
în dauă
- kéve** *n fn* lyigătură, [lyigăturj]; **egy**
~ **szalma** o lyigătură dă pájé
- kever** *ts i* kivirlestyé; **meg~i az ételt**
kivirlestyé mănkăré; **kártyát** ~
kivirlestyé kărcilye; **bajba** ~
kivirlestyé-n báj pă sjînyivá
- kevés** *mn* pucîn, [-nă, -ny, -nyé]; ~
időm van pucînă dobă ám; ~ **a**

pénzem pucîny bány ám; **nagyon** ~ ro/fartyé pucîn

kevesebb *hat* máj pucîn; **minél** ~, **annál jobb** kit máj pucîn, k-atit máj bun

kéz *n fn* mîná, [*mîny*]; **kezet fog** ápuká mîná lu sjinyivá; **megszorítja a kezét vkinek** j-ásmegkéri a kezét vkinek îj sjeré mîná lu sjinyivá; **kezet mos** îs szpálá mînyilye; **kivesz a kezéből** îj je dîn mîná; **az én kezem alatt** dâ szub mîná-m; **~zel-lábbal** ku mînyilye sî ku pisjarilye

kezd *ts i* **1.** kizdilestyé; **sírni** ~ kizdilestyé szâ plîngă; **elejétől** ~i kizdilestyé dîn káp **2.** sz-ápuká dâ sjévá; **munkához** ~ sz-ápuká dâ lukru

kezdődik *visszh i* szâ kizdilestyé; ~ **a film** szâ kizdilestyé fîlmu

ki¹ *névm* sjinyé?; ~ **az?** sjinyé-j alá? ~ **tudja?** sjinyé styijé?; ~**ről beszélsz?** dâ sjinyé szfâtijesty? **van, ki segítsen** jestyé sjiny szâ-m ázsutyé

ki² **1.** *hat* áfără; **menj** ~! du ty-áfără! **2.** *igekötőként* áfără; ~**szed** szkatyé áfără; ~**ismer** vkit kunastyé áfără pã sjinyivá

kiabál *ts i* zberă; **nagy hangon** ~ zberă ku gură máré; **ne ~j!** nu zbirá!

kiad *ts i* **1.** dâ áfără; ~**ja a takarmányt** dâ áfără hărăná; **sok pénzt ad ki vmire** mulc bány dâ áfără pã sjévá; **kitettek az**

irodából m-or dát áfără dîn irodă; ~**ja a házat** îs dâ áfără kászâ; ~**ja a lelkét** îs dâ áfără szuflyitu **2.** ~**ja magát vkinek** szâ dâ áfără dâ sjinyivá

kialszik *visszh i* **1.** szâ kulkă áfără; ~ **a fény** sz-o kulkát luminá áfără; **kialudtam magam** dâsztul m-ám kulkát **2.** sz-ástyînzsjé; **kialudt a tűz** sz-astyînzsz foku

kiált *ts i* zberă; **utánam** ~ zberă dăpă mînyé; **segítségért** ~ zberă dăpă ázsutor

kibir *ts i* **1.** birijé áfără; **mindent** ~ kutotu birijé áfără **2.** (*vkít*) szufără; **nem bír ki senkit sokáig** nu szufără pã nyime multă dobă

kicsi *mn* mi|k, [*-kă, -sj*]; ~ **konyha** kunyhábă mikă; ~ **gyermek** kupil mik;

kicsoda *névm* ld **ki**¹

kicsúfol *ts i* sjufulestyé; **ne csúfoljátok ki!** nu-l sjufulic!

kié *névm* **1.** á lu sjinyé-j?; ~**ez a ház?** á lu sjinyé-j kászásztá? **2.** á kuré-j? ~ **ez a lány?** á kuré-j fátásztá?

kiegyenesedik *visszh i* szâ gyirăptă

kiegyenesít *ts i* gyirăptă; ~**i a földet** gyirăptă pãmîntu

kiejt *ts i* **1.** lunyikă; ~**ettem az üveget a kezemből** ám lunyikát ujágá dîn mîná **2.** szkubulcestyé **3.** jásă; **egy szót sem ejt ki a száján** nisj o vorbă nu-j jásă dîn gură

kifejt *ts i* **1.** dászfásjé; ~**i a varrást** dászfásjé kárpiturá **2.** dážgargá; ~**ette a borsót** o dážgurgát bursou

kifelé *hat* áfárá; ~ **az ablakon** dîn ublok áfárá; **menj** ~! du tyé áfárá!

kifli *n fn* kiflä, [-lyé]; **sós** ~ kiflä szárátá

kígyó *n fn* sárpé, [sárpj]

kilenc *szn* nauä

kilencven *szn* nauäzäsj

kilincs *s fn* klinsj, [-urj]; **ajtó**~ klinsj dá usá; **megfogja a** ~**et** ápuká klinsju

kilogramm *s fn* kilo, [-ávé]; **egy** ~ **liszt** on kilo dá fájinä; **egy** ~**val több** k-on kilo máj mult; **tíz** ~ **cukor** zesjé kilávé dá cukur

kín *s fn* tyin, [-urj]; ~**nal** ku tyinu

kínál *ts i* ímbijé; **meg~ja a vendégeket** ímbijé gostyi; **itallal** ~ ímbijé ku buturá; **ne** ~**tasd magad!** nu tyé-mbije!

kínálkozik *visszh i* szá-mbijé; **fel~vkinek** szá-mbijé lu sjinyivá

kínlódik *tn i* tyinijestyé; ~ **a gyerekeivel** tyinijestyé ku kupiji-s

kínoz *ts i* tyinijestyé; **halálra** ~ tyinijestyé pîn lá martyé

király *s fn* királ, [-urj]; **nagyhatalmú** ~ királ máré dá cárá

királyfi *h fn* fisjor [-j] dá királ; **a legidősebb** ~ hál máj bátîrm fisjor dá királ

királylány *n fn* fátä, [fetyé] dá királ; **a legfiatalabb** ~ há máj tînárä fátä dá királ

királyné *n fn* mujeré, [mujérj] dá királ

királynő *n fn* kirilicä, [kirilic]

kisgyerek *h fn* **1.** kupilás, [-j]; **egy kétéves** ~ on kupilás dá doj ány **2.** kupil mik

kislány *n fn* **1.** fátuskä, [fätusty] **2.** fátä mikä

kisliba *h fn* bubok, [-sj]

kisujj *h fn* zsjezsitu-l mik

kíván *ts i* **1.** kivinyestyé; **szerencsét** ~ **vkinek** íj kivinyestyé nurok lu sjinyivá **2.** rämnyestyé; **más asszonyát** ~**ja** rämnyestyé dá pä cígánkä áltuluj **3.** vujestyé; **nem** ~ **semmit enni** nu vujestyé nyimik szá mänînsjé **4.** áré zsînd; **el** ~ **menni** áré zsînd szá márgä

kívánság *n fn* kivinyálä; **ez nagy** ~ **tőlem** ásztä-j kivinyálä máré dá lá miny

kívül *hat* áfárá; **a falun** ~ dîn szát áfárá, **tréfán** ~ fárä sadä; **rajtam** ~ dá minyé áfárä

kívülről *hat* d-áfárá; ~ **nem látszik** d-áfárä nu szá vegyé **2.** pä dîn áfárä; ~ **minden rendben van** pä dîn áfárä kutotu în rînd äj

kóbor *h fn* vändolo

kóborol *ts i* vändälestyé; ~ **a nagyvilágban** vändälestyé pä lume älbä

kocsi *s fn* kár, [-urj]; ~t cserél s-
ástyimbã káru

kocsmá **1.** *s fn* fugád|o, [-ávé] **2.** *n fn*
krisj|ã, [-é]

kocsmáros *h fn* krãsjmár, [-j]

kocsmárosné *n fn* krãsjmãricã,
[krãsjmãric]

kocsonya *csak tsz* [résj]; **kocsonyát**
főz ferbé résj

kolbász *h fn* kãrnã|t, [-c]; **száraz** ~
kãrnãt uszkãt; **nyers** ~ kãrnãt
vergyé; ~t süt frizsjé kãrnãt

koldul *ts i* **1.** kuldujestyé; **a falukban**
~ kuldujestyé pã-n szátyé **2.** sjeré

koldus *h fn* kulduzs, [-j]

koma *h fn* kumãtr|u, [-i]

komaasszony *n fn* kumãtrã, [-é]

konyha *n fn* kunyhã|ã, [-é]; **a**
konyhában főz ferbé-n kunyhãbã;
~szekrény szikrény dã kunyhãbã

konyhakert *s fn* gãrd, [-urj]; **a ~ben**
dolgozik lukrã-n gãrd

koplal *tn i* flãmînzestyé; **egy hete** ~
d-o szãptãmînã flãmînzestyé

kopog *ts i* **1.** bukunyestyé; ~ **az**
ajtón bukunyestyé pã usã **2.**
bátyé; ~ **az eső az ablakon** bátyé
plaje ubloku

kopogtat *ts i* bukunyestyé; ~ **az**
ablakon bukunyestyé pã ublok

koporsó *s fn* kupãrs|o, [-ávé];
beteszik a halottat a ~ba îl bágã
mortu-n kupãrso

kopott *mn* **1.** avi|t, [-tã, -c, -tyé]; ~
cipő cipilyik avit **2.** purtã|t, [-tã, -
c, -tyé]; ~ **ruhák** calyé purtãtyé

korom *s fn* szkrum, [-urj]; ~**mal** ku
szkrum **2.** kãrbun; **tiszta** ~ plyn
dã kãrbun

korona *n fn* kuro|nã, [-nyé]; **arany** ~
kuronã dã ar

korpa *n fn* tãrîcã; **korpát szór** ~
rãszepé tãrîcã; **aki** ~ **közé**
keveredik, megeszik a disznók
kãré kãgyé îl tãrîcã îl mãnînkã
porsji

korsó *s fn* kurs|o, [-ávé]; **egy** ~ **sör**
on curso dã beré

kosár *n fn* kusãrã [-ãrj]; **üres** ~
kusãré galã; **megtölti a kosarát** îs
umplã kusãre

kóstol *ts i* gusztã; **meg~ja az ételt**
gusztã mãnãkãre

kosz *s fn* **1.** im; **megeszi a** ~ îl
mãnînkã imu **2.** rîjé

koszos *mn* **1.** im|osz, [-aszã, -osj, -
asjé]; ~ **rongyok** flyencé imasjé
2. rîj|osz, [-aszã, -osj, -asjé]; ~
ember om rîjosz

koszt *n fn* **1.** mãnãkãré; **finom** ~
mãnãkãré bunã **2.** hãrãnã

kotlik *tn i* klusjestyé; ~ **a tojásokon**
klusjestyé pã auã

kotlós *n fn* klosj|kã, [-ty]; **tojásokra**
ülteti a ~t o pnyé klosj|kã pã auã

kovács *s fn* kuvãsj, [-urj]

kő *n fn* pjãtrã, [petré]; ~**vé válik szá**
fãsjé dã pjãtrã; **nagy** ~ **esett le a**

szívéről pjátră máré j-o kăzut dă pã szuflyit

köcsög *s fn* ol, [-urj]; **egy ~ tej** on ol dă láptyé

köd *n fn* bură; **minden ~be borul** szá punyé bură pã sjigogyi

köhög *tn i* tusestyé; **nagyon ~ téré** tusestyé

köhögés *n fn* tuszã; **rájön vkire a ~** vinyé pã sjinyivá tuszã; **száraz ~** tuszã uszkátã

kökény *s fn* kurkos, [-urj/kurkasé]

kölcsön *s fn* 1. kilcsén, [-urj]; ~t **vesz fel** je szusz kilcsén; 2. (tartozás) dáturijé visszafizeti a ~t îs plătyestyé dáturije-nnapoj

köldök *h fn* buri|k, [-sj]

költ *ts i* 1. tyiltijestyé; **sok pénzt ~** mulc bány tyiltijestyé 2. (kikölt) szkatyé; **nyolc csirkét ~ött ki** o szkosz opt pujé 3. **mesét ~ fásjé;** **egy hosszú mesét ~ött** o făkut o puvásztã lungã

költekezés *n fn* tyiltijălã

kölykezik *ts i* 1. fásjé puj 2. fátã; **a kutyánk a farakás alá kölykezett** kînyilye nyé dă szub lyemnyé o fătãt

könny *n fn* lăkrãmã, [lăkrimj]; ~**ekig** pîn lá lăkrimj; **megtelik a szeme ~nyel** szá fásjé otyi plyiny dă lăkrimj; ~**es szemekkel** ku lăkrimj îh oty

könnyen *hat* usuré; ~ **megtanultam** usuré ám învăcăt; ~ **van öltözve** usuré-j gătãt

könnyezik *ts i* 1. îj kurã lăkrimilye; ~ **a hagymától** îj kurã lăkrimilye dă sjápã 2. plînzsjé; ~ **bánatában** plînzsjé dă bujé

könnyű *mn* usuré, [usurj]; ~ **álom** szomn usuré; ~ **szívvel** ku szuflyit usuré

könyök *s fn* kot, [-urj]; **beverte a ~ét** s-o luvit kotu

könyörög *visszh i* szá ragã; **hiába ~sz nekem** hjábã tyé rozs j lá minyé

könyörület *n fn* milã; ~**ből** dîn milã

könyv *n fn* kényvé; **vesz egy ~et magának** îs je o kényvé; ~**et ír** szkrijé kényvé; ~**ből** dîn kényvé

köp *ts i* szkipã; **a földre ~** szkipã pã pãmînt; **az arcába ~ött** j-o szkipát îh ubrãz

köpés *n fn* szkipiturã, [szkipiturj]; **véres ~** szkipiturã ku szînzsjé

köré *hat* pã lîngã sjinyivã; ~ **gyúlnak** sz-ádunã pã lîngã jél

köröm *n fn* 1. ungyijé, [ungyij]; **rágja a körmét** îs mănînkã ungyilye 2. (karom) zsjarã, [zsjeré]; **karmol a karmaival** zgarminã ku zsjerilye

körte *n fn* párã, [peré]; **beleharap a körtébe** muskã-n párã

körül *hat* pã lîngã/ pã lá; **mindenki ~ötte van** toc äsz pã lîngã jél; **a háza ~** pã lá kászã-j

köszön *ts i* (üdvözöl) dă zuã bunã lu sjinyivã

köszörű *n fn* kutyé, [kuc]

köszörül *ts i* ászkucesty_é; ~**i az ollót** ászkucesty_é farfiku; **meg~i a torkát** s-ászkucesty_é gîtu

köt *ts i* lyágă; **csomót** ~ lyágă nod; **vkihez köt vmit** lyágă dă tyinyé sjévă; **kendőt** ~ **a fejére** îs lyágă kiszkinyo pă káp

köteg *n fn* lyigătură, [lyigăturj]; **egy** ~ **papírral a kezében** k-o lyigătură dă pipáros îs mînă

kötél *n fn* funyijé, [funyij]; ~**lel** ku funyijé; **erős** ~**ből** dîn funyijé táré; **nem áll** ~**nek** nu sză lásză

kötény *n fn* kătrincă, [kătrinc]; ~**t köt maga elé** îs lyágă kătrincă-nnentyé; **a** ~**ében** îs kătrincă-j

kötődik *visszh i* sză lyágă; **erősen** ~ **hozzám** táré sză lyágă lá minyé

kötöz *ts i* lyágă; **be~ik az elvágott kezét** lyágă mîná tjetă

kövér *mn* **1.** gră|sz, [-sză, -sj, -sjé]; ~ **ember** om grász **2.** (zsiros) untur|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **disznók** porsj unturosj

köves *mn* ku pjătră, [ku petré]; ~ **úttest** drik ku petré

követel *ts i* sjeré; **miért tólem** ~**ed?** dă sjé dă lá miny sjérj?

közé *hat* întri; ~**tek** întri voj; **két tűz** ~ întri doj fokurj

közel *hat* árapé; ~ **lakik** hozzánk árapé ságyé dă lá noj; ~ **a karácsony** árapé-j krisjunu

közeledik *visszh i* sz-árapé; ~ **a tél** sz-árapé járnă

közép *s fn* mîrzsuk/mîlzsuk, [-urj]; **a falu közepén** îs mîrzsuku szátuluj

középső *mn* dă mîrzsuk/ dă mîlzsuk; îs mîrzsuk/ îs mîlzsuk; **a** ~ **lány** fátá há dă mîrzsuk; **a** ~ **széken** pă szkan hăl îs mîrzsuk

közöl *ts i* **1.** szpunyé; ~**d vele is** szpunyé-j sî luj **2.** zîsjé; **velem ezt nem** ~**ted** mijé ásztă nu máj zîsz

közösen *hat* ku unápált

közösül *visszh i* sză futyé

között *hat* întri; **a gyermekeim** ~ întri kupiji méj; **köztünk maradjon** sză râmîjé întri noj

közül *hat* d-întri; **egy** ~**ük** unu d-întri jéj; **melyik e kettő** ~? káré d-întri estye doj?

község *s fn* szát, [-urj]; **egy nagy** ~**ben** înt-on szát máré

krárog *ts i* kărăjestyé; **úgy** ~, **mint a varjú** kărăjestyé, ká sjară

krumpli *s fn* kîrbajé, [-ajé]; ~**t pucol** kurăcă kîrbajé; **főtt** ~ kîrbajé fertyé; **sült** ~ kîrbajé friptyé

kukac *s fn* vérm, [vermé]

kukacos *mn* **1.** virmin|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **alma** măr virminosz; **2.** ku vérm

kukorékol *ts i* kîntă kukosu

kukorica *s fn* kukuruz; **egy csó** ~ on káp dă kukuruz; ~**csuta** glugyán dă kukuruz

kulcs *n fn* tyejé, [tyéj]; **ajtó**~ tyejé dă usă; ~**csal bezár** întyizsjé ku tyejé

kullancs *h fn* gîrsjé|l, [-j]

kunyhó *n fn* 1. kulyibă, [kulyib];
~**ban lakik** în kulyibă săgyé 2.
kuvérgă

kupac *n fn* grămădă; **egy ~ban** într-o
grămădă

kurta *mn* szkur|t, [-tă, -c, -tyé]; ~
nap zuă szkurtă

kurtít *ts i* szkurtă; **meg~ja a**
szoknyáját îs szkurtă rotyije

kúszik *visszh i* szá urkă; **fára** ~ szá
urkă pă lyémn; **kúszik felfelé,**
mint a macska szá urkă szusz, ká
mîcá

kút *n fn* fântînă, [fântîny]; **mély** ~
fântînă ádínkă; **beleesik a ~ba**
kágyé-n fântînă

kutya *h fn* kînyé, [kîny]; **egy fehér**
~ on kînyé álb; **úgy élnek mint a**
~ **meg a macska** kusztă, ká mîcá
ku kînyilye

kutyakölyök *h fn* kăc|ăl, [-éj]

küld *ts i* mînă; **levelet** ~ mînă
kártyijé; **el~ a boltba vkit** mînă pă
sjînyivá lá boltă

különb *mn* máj ált; ~ **másoknál** máj
ált áj, dăkit héjelánc

különb *hat* álmintrilye; ~ **hogya**
vagy? álmintrilye kum jésty? ~
nem hívtalak volna álmintrilye
nu ty-ás fi tyimát

küszöb *s fn* prăgus, [-urj] dă usă;
nem lépem át a házad ~ét nu c-oj
kălkă prăgusu-l dă usă

L

láb *s fn* pisj|or, [-aré]; **első**~ pisjor
dă-nnentyé; **hátsó** ~ pisjor dă-
nnápoj; **eltöri a ~át** îs rupé
pisjoru; **alig áll a ~án** d-ábe sztă
pă pisjaré; ~ **alatt** dă szub pisjor;
nyakába veszi a ~ait îs je
pisjarilye-n gît; **nagy ~on** él pă
pisjor máré kusztă; **szedi a ~át**
sză-ngribestyé; **a ~a sem éri a**
földet nisj pămîntu nu j-ázsunszjé
pisjoru; **a szék ~a** pisjoru-l dă
szkan

lábadozik *visszh i* 1. szá-ntrámă 2.
sză vîngyikă

láb **I. 1.** *n fn* tyigájé, [tyigăj];
~**ban süt** frizsjé-n tyigájé; **lyukas**
~ tyigájé-ngurită 2. *n fn* lábúsă; **mi**
fő a ~ban? sjé ferbé-n lábúsă? **II.**
mn ku pisjaré

láb **beli** *h fn* cipilyi|k, [-sj]; ~**t**
vásárol magának îs kumpără
cipilyisj

labda *n fn* lop|tă, [-tyé]; **gumi**~ loptă
dă gumă; **feldobja a labdát**
zburtusjestyé loptă szusz; **elkapja**
a labdát kăptălestyé loptă

labdázik *visszh i* szá zsakă ku loptă

láb **fájás** *n fn* dureré/duremé dă
pisjor

lábnyom *n fn* urm|ă, [-é]; dă pisjor;
itthagytá a ~át s-o lăszát áisj
urmilye dă pisjor

lábujj *h fn* zsjezsit, [-c]; **dă pisjor**;
eltörte a ~át s-o rupt zsjezsjitu-l
dă pisjor

lábujjhegyen *hat* pipiskidit; ~ **jár**
pipiskidit umblă

láda *n fn* lădă, lăz; **egy üres** ~ o lădă
gală; **almás lădák** lăz dă meré

ladik *n fn* luntră, [-é]; ~**ban** în
luntră; **mindannyian egy ~ban**
toc într-o luntră

lágymn malyé, [moj]; ~ **kenyér** pītă
malyé; **még ~ a feje** inká ji-j
malyé kăpu; ~ **idő** vremé malyé

lágyan *hat* malyé; ~ **szere**t vmit
malyé-j plásjé sjévă

lágýt *ts i* îmmalyé; **meg~ja az apját**
s-îmmalyé tătă; **tésztát** ~ îmmalyé
alatu

lágyl *visszh i* sză-mmalyé; **meg~t**
az idő sz-o-mmujet vreme; **nem ~**
meg a szíve nu sză-mmalyé
szuflyitu-j

lakás *n fn* kăsză, [kăsj];
háromszobás ~ kăsză ku dauă
szobé

lakat *s fn* lăkăt, [-urj], ~**kulcs** tyejé
dă lăkăt; ~**ot tesz a szájára** îj
punyé pă gură lăkăt

lakodalmi *mn* dă nuntă; ~ **vacsora**
vásjoră dă nuntă

lakodalom *n fn* nun[tă, [-tyé]; **nagy**
lakodalmat tart fásjé/cînyé nuntă
máré

lám *isz* **1. jăkă!**, **jăkă!**, **jăkătă!** **2. na**
vézsj!

lámpa **1.** *n fn* lumî[nă, [-ny]; **ég a ~**
árgyé lumîná; **lámpát gyújt** ácîcă
lumîná **2.** *s fn* lumpăs, [-urj];
lámpával a kezében ku lumpăs în
mî[nă

lámpakanóc *n fn* măcă, [măc] dă
lumî[nă

lámpás *ld* lámpa

lánc *s fn* lănc, [-urj]; ~**ra ver vkit**
punyé pă lănc pă sjinyivă

láng *n fn* flyăkără; **nagy ~gal** ég ku
flyăkără máré árgyé; ~**ra kap** dă
flyăkără

lány *n fn* fătă, [fetyé]; **a Zala**
megyei ~ok fetyilye dă Zala
megye

lapát *n fn* lupătă, [lupăc]; **nagy ~tal**
ku lupătă máré; ~**ra tesz** punyé pă
lupătă

lapít **1.** *ts i* lăcestyé; **fémet** ~
lăcestyé fêru **2.** *visszh i* (elbújik)
sz-ászkungyé

lapul *visszh i* sz-ászkungyé; ~ **a**
sarokban sz-ászkungyé-n kot

lárma *n fn* lărmă, [lărmj]; **nagy ~**
lărmă máré; ~ **nélkül** fără lărmă

lármázik *ts i* fásjé lărmă

lassan *hat* însjét; **csak ~!** numă-
nsjét!; ~ **sötétedik** însjét szá-
ntunyerikă

lassul *visszh i* sză putulyestyé

lát *ts i* **1.** vegyé; **jól** ~ binyé vegyé;
lássuk csak! háj, sză vigyény!;
csillagokat ~ vegyé styelyé; **több**
szem, többet ~ máj mulc oty, máj
mult vegyé; **a szívébe** ~ vkinek îj

- vegyé-n szufl_yit lu sjinyivá **2.** (*vmihez*) sz-ápu_kă dă sjévá; **munkához** ~ sz-ápu_kă dă lukru
- látszik** *visszh i* szá ve_yé; ~, **hogy örül** szá ve_yé, kă-j fălosz; **messziről** ~ dă dăpărtyé szá ve_yé; **okos embernek** ~ szá ve_yé dă om ku firé
- lavór** *s fn* lavor, [-urj]; **kezet mos a ~ban** îs szpălă mînyilye-n lavor; **lyukas** ~ lavor îngurît
- lázít** *ts i* ácîcă; **ne ~sd ezeket az embereket!** nu ly-ácîcă pă aminyîstye!
- le 1.** *hat* zsosz; **föülről** ~ dîn szusz îs zsosz **2.** *igekötőként*; ~ül ságyé zsosz; ~**fog** ápu_kă zsosz; ~**vág** tájé zsosz; ~**esik** kágyé zsosz
- lé** *n fn* maré; **levet enged** îs szlubagyé maré; **sós ~be tesz** punyé-n maré ku szaré
- lead** *ts i* dă zsosz; ~**ja a táskát a kocsiról** dă zsosz trásztá dă pă kár; **csigát ad le** dă zsosz gudulmésj
- leány** *ld* lány
- leányka** *n fn* fătus|kă, [-ty]; **szomorú** ~ fătuskă trisztă
- leapad** *ts i* szkágyé; ~ **a leve** îj szkágyé mare; **a víz egy kicsit~t** ápá o szkăzut ocără
- leborul** *tn i* **1.** szá dubară; ~ **a kémény** sz-o duburît hornu **2.** szá rusztană; ~ **a polrcról a könyvek** szá rusztană kényvilye dă pă pătul **3.** **vki előtt** kágyé înnentyé lu sjinyivá; **a szolgák térdre**
- borulnak a király előtt** szluzsjilye kágyé pă zsjinuc înnentyé királuluj
- lebukik** *tn i* **1.** (*vhonnan*) kágyé zsosz; ~ **a létráról** kágyé zsosz dă pă szkără **2.** (*a nap*) merzsjé zsosz; ~ **a nap** merzsjé zsosz szarilye
- léc** *n fn* blănă, [blăny]; **fenyő~** blănă dă brád
- lecsendesedik** *visszh i* szá putulyestyé; ~ **az eső** szá putulyestyé plaje; **ahogy megöregszik, le is csendesedik** kum szá-mbătărnyestyé, sî szá putulyestyé
- lecsó** *s fn* lics|o, [-evé]; ~ **főz** ferbé licso; ~**paprika** pipárkă dă licso
- lecsós** *mn* ku licso; ~ **csirke** licso ku puj
- ledől** *visszh i* **1.** szá dubară; ~ **a ház** sz-o duburît kásză **2.** (*lepihen*) szá punyé zsosz; ~ **egy kicsit** szá punyé zsosz ocără; ~ **a fa alá** szá punyé dă szub lyémn
- leejt** *ts i* szkubulcestyé; ~**i a tányért** szkubulcestyé tájru dîn mînă
- leesik** *tn i* kágyé; **leesett a fáról** o kăzut dă pă lyémn; ~ **a lábáról** kágyé dă pă pisjor; **nagy kő esik le a szívről** pjătră máré-j kágyé dă pă szufl_yit
- lefed** *ts i* ásztupă; ~**i a ház tetejét** ásztupă tyityije dă kásză
- lefogy** *visszh i* **1.** szá mîrsîvestyé; **erősen ~ott** táré sz-o mîrsîvit **2.** *tn*

- i* szlābestyé; ~**ott a betegsége után** o szlābīt dāpā bityisugu-j
- lefordít** *ts i* întarsjé; ~ **egy könyvet beásról magyarra** întarsjé o kényvé dîn băjás pā ungur
- lefordul** *visszh i* szá-ntarsjé; ~ **a székről** szá-ntarsjé dā pā szkan
- lefröcsköl** *ts i* sztrupestyé, ~**tek vízzel** m-or sztrupikát ku ápā
- legalább** ksz numá; ~ **te gyere** numá tu szá vij
- legel** *ts i* ligilestyé; **a réten** ~ ligilestyé pā rīt
- legelő** *s fn* ligilō, [-ávé]; **a ~n** pā ligilō; **behajtja a tehenet a ~ról** mîñă vāká dā pā ligilō
- legelől** *hat* māj înnentyé; **ő megy** ~ jél merzsjé māj înnentyé
- legelőszőr** *hat* māj înti; ~ **iszunk, aztán eszünk** māj înti ony be, dāp-áje ony mänká
- legelő** *szn* hāl înnentyé *h*; [*há înnentyé n esz, héj înnentyé tsz*]; **a ~ nap** há înnentyé zuă; **a ~ évben** îñ hāl înnentyé án
- legény** *h fn* fisjor, [-j]
- legfelső** *mn* hāl māj îñ szusz *h*, [*há māj îñ szusz n, héj māj îñ szusz*]; **a ~ könyv** kényve, há māj îñ szusz
- leghátsó** *hat* hāl māj dînnápoj *h*, [*há māj dînnápoj n*]; **a ~ polcon** pā hāl māj dînnápoj pātul
- legjobb** *mn* hāl māj bun *h esz*, [*há māj bună n esz, héj māj buny h tsz, héj māj bunyé n tsz*]; ~ **ember** hāl māj bun om; **a ~ helyen** pā hāl māj bun lok
- legjobban** *hat* māj binyé; **a ~ azt szeretném, hogy ...** māj binyé áje ás áve dā gînd, kit szá ...; **minden közül a ~** d-întri sjigogyi māj binyé
- legkisebb** *mn* hāl māj mik, há māj mikă, héj māj misj
- legközelebb** *hat* māj d-áldară; ~ **megvárlak** māj d-áldară ty-øj ástyiptá
- legnagyobb** *mn* hāl māj máré, há māj máré, héj māj márj; **a ~ öröm** há māj máré fálusijé
- legörbül** *visszh* szá sztrîmbă; ~ **a szája** szá sztrîmbă gurá-j
- legszívesebben** *hat* māj binyé; ~ **aludnék** māj binyé m-ás kulká; ~ **horgászni mennénk** māj binyé ány merzsjé sz-ápukăny pesty
- légy**¹ *n fn* muszkă, [*musty*]; **két legyet egy csapásra** dauă musty p-o luvitură
- légy**² *létige* szá fij! ~ **egészséges!** szá fij szănătosz!; **ott ~!** szá fij ákulō!
- legyen** *létige* szá fijé; ~ **olyan jó** szá fijé ásă dā bun
- legyengít** *ts i* szlābestyé; ~**ette a betegség** bityisugu l-o szlābīt
- legyilkol** *ts i* ámară; **mindenkit ~t** pā toc ly-amurît
- lehagy** *ts i* 1.lásză zsosz; **olvasásban** ~ **vkit** lásză zsosz pā sjinyivá îñ umărălă 2. ukulyestyé; **egyik autó**

- ~**ja a másikat** unu kár îl ukulyestyé pã hãlãlãnt
- lehajlik** *visszh i* sz-ãplyãkã; ~ **az ág** sz-ãplyãkã krãku
- lehalkít** *ts i* fãsjé mãy însjét; ~**otta a rádiót** fãsjé mãy însjét rádiou
- lehelet** *n fn* szuflãturã; **az utolsó** ~**éig** pînsjé szuflãturã áré
- lehet** *létige* **1.** patyé fi; ~, **hogy esni fog** patyé fi k-o pluã; **hol** ~? hungyé patyé fi? **2.** patykã; ~, **hogy ő is eljön** patykã sî jél o vinyi; ~ **hogy neki van igaza** patykã jél áré gyiriptátyé **3.** szã patyé; **nem** ~ **tudni** nu szã patyé styi
- lehetetlen** *mn* nu szã patyé; ~ **elolvasni az írását** nu szã patyé umãrã szkrijiturã
- lehord** *ts i* **1.** ákãrã zszosz; ~**ja a szenet a pincébe** ákãrã kãrbunyi îñ pimicã **2.** fãsjé pã sjinyivã dã nyimik;
- lehuny** *ts i* întyizsjé; ~**ja a szemét** întyizsjé otyi
- lehül** *visszh i* **1.** szã rãsjestyé; ~**t az idő** sz-o rãsjit vreme **2.** szã rãkaré; **erősen** ~ **estére** tãré szã rãkaré pã szãrã
- lehút** *ts i* rãsjestyé; ~**i a levest** rãsjestyé zãmã
- léhútó** *h fn* om dã nyimik; **mindig** ~ **volt** uvig om dã nyimik ajrã
- leiszik** **1.** (*vmiből*) ~ **a tejből** be dîn láptyé **2.** *visszh i* **leissza magát** szã-mbãtã
- leitat** *ts i* îmbãtã pã sjinyivã
- lejtó** *n fn* vályé; **a ~ról** dã pã vályé; **a nagy** ~ vályã máré
- lekvár** *s fn* ligvãr, [-urj]; ~**t főz** ferbé ligvãr; **szilva**~ ligvãr dã prunyé
- lel** *ts i* **1.** áflã; **nem** ~**i helyét** nu-s áflã loku; **örömét** ~**i vmiben** s-áflã bukurijé-n sjévã **2.** pãcestyé; **mi** ~**t?** sj-áj pãcît?
- lemarad** *tn i* rãmîjé zszosz; ~**t a vonatról** o rãmãsz dã pã gézés
- leng** *visszh i* **1.** szã mîskã; ~ **az ajtó** szã mîskã usã **2.** szã lyãgãnã; ~ **a zászló** szã lyãgãnã zászlou
- lenge** *mn* usuré, [usurj]; ~ **szoknya** rotyijé usuré
- lenget** *ts i* **1.** mîskã; ~**i a kezét** îs mîskã mîná **2.** lyãgãnã; **a szél** ~**i az ágakat** vîntu lyãgãnã krãkurilye
- lent** *hat* zszosz; ~ **a földön** zszosz pã pãmînt
- lenről** *hat* dîn zszosz; **felemel** ~rãgyikã dîn zszosz
- lenyal** *ts i* lyinzsjé; ~**ja a haját** îs lyinzsjé pãru
- lennyel** *ts i* îngyicã; ~**i a falatot** îngyicã bukãturã; **mindent** ~ *átv* is kutotu-nygyicã
- lennyír** *ts i* tunzsjé; ~**ja a birkákat** tunzsjé birsjilye
- lenyúz** *ts i* bilyestyé; ~**za a bőrt** vkiról bilyestyé pelye dã pã sjinyivã

leold *ts i* 1. dászfásjé; ~**ja a kötelet vmiről** dászfásjé funyije dă pã sjévá 2. dăzlyágă

leöblít *ts i* szklátyină; ~**i a torkát** îs szklátyină gîtu

lép¹ *n fn* szpîr|nă, [-nyé]

lép² *ts i* 1. kálkă; **egy**et sem ~ nisj unu nu kálkă 2. pãsestyé; **csak kicsiket** ~**j!** numá misj pãsî!

lépcső *s fn* lipcs|o, [-enyé]; **felmegy a ~n** merzsjé szusz pã lipcsenyé

lepedő *s fn* lipigy|o, [-evé]; **fehér** ~ lipigyo álb; **a ~n** pã lipigyo

lépés *s fn* pás, [-urj]; **egy** ~nyire **tőlünk** p-on dă lá noj; **egy** ~**t sem tovább** nisj on pás máj mult; ~**ben** îs pás; **egy** ~**t előre, egyet hátra** on pás înnentyé on pás înnápoj

lepke *n fn* pipiri|gă, [-zsj]; **lepkét fog** ápukă pipirigă

lépked *ts i* pãsestyé; **lassan** ~ însjét pãsestyé

lépten-nyomon *hat* îs totu pás; ~ **találkoznak** îs totu pás sză áflă

lerövidít *ts i* szkurtă; ~**i a szoknyáját** îs szkurtă rotyije

les *ts i* lisijstyé; **ne** ~**s!** nu lisiji!

leskelődik *visszh i* sză lisijstyé; **be~ az ablakon** sză lisijstyé pã ublok înlontru

lesoványodik *visszh i* 1. sză mîrsîvestyé 2. *tn i* szlăbestyé

leszakad *tn i* sză rupé zsosz; ~**t a gombom** sz-o rupt bombu-m

leszakít *ts i* rupé zsosz; ~**egy virágot** rupé o flaré; ~**otta a zsebét** s-o rupt zsăbu

leszokik *visszh i* sză dăzvácă; ~ **a dohányzásról** sză dăzvácă dă trăszu

lét *s fn* kuszt, [-urj]; **a ~ünkért** pãntru kusztu nyé

létezés *s fn* kuszt, [-urj]

létezik létige jstyé; **mindenhol** ~ **ilyen** pãstyî tot jstyé áfel; **ilyen nem létezik** áfel nujé

letör *ts i* rupé; ~ **egy faágot** rupé on krák dă lyémn; ~**i a derekát** îj rupé mirzsuku

létra *n fn* szkáră; **hosszú** ~ szkáră lungă; **felmegy a létrán** merzsjé szusz pã szkáră

leül *ts i* ságyé zsosz; ~ **a székre** ságyé pã szkan; ~**i a büntetését** îs ságyé bintetsu; **ülj le!** săz zsosz!

levág *ts i* tájé zsosz; ~ **egy csirkét** tájé on puj; ~**ja a körmét** îs tájé zsosz ungyije

levegő *s fn* livigo; **tiszta** ~ livigo tyiszt; ~**t vesz** îs trăssje livigo; **vmi repül a ~ ben** zbară-n livigo sjévá

levél *n fn* 1. (növényé) frunz|ă, [-é]; **fa~** frunză dă lyémn 2. (írott) kártyijé; [kărc]; **levelet ír** szkrijé kártyijé; **levelet küld vkinek** mînă kártyijé lu sjinyivá

levélbélyeg *s fn* bilyég, [-urj] dă kártyijé; **bélyeget tesz a levélre** punyé bilyég pã kártyijé

levélboríték *n fn* kupér|tă, [-c];
borítékba teszi a levelet bágă
kártyije-n kupértă

leves *n fn* zámă; **paradicsom~ zámă**
dă párădişj

levesestál *s fn* blyid, [-urj] dă zámă;
összetört a ~ sz-o zdrubît blyidu

leveshús *n fn* kárnyé dă zámă

levet *ts i* **1.** (*ruhát*) lăpădă; **~i a**
sapkáját îs lăpădă sîpkă **2.** (díszes
öltözetet) dăzbrákă **3.** *visszh i*
(*lăbbelit*) sză dăszkulcă **4.** (*rossz*
szokást) lásză **~i a kényeskedését**
îs lásză răzgăjălă

levetközik *visszh i* **1.** sză lăpădă;
meztelenre ~ gol sză lăpădă **2.** sză
dăzbrákă

levetköztet *ts i* lăpădă pă sjinyivă

liba *n fn* gîszkă, [gîsty]; **libákat töm**
timijestyé gîsty

libamáj *h fn* fikă|t, [-c] dă gîszkă

liszt *n fn* făjină, [-ny]; **egy kilo ~ on**
kilo dă făjină; **búza~** făjină dă gru

lisztes *mn* **1.** făjin|osz, [-asză, -osj, -
asjé]; **~ kézzel** ku mîná făjinasză
2. dă făjină; **~zsák** szák dă făjină

liter *n fn* litér|ă, [-é]; **egy ~ tej** o
litéră dă lăptyé

ló *h fn* kál|l, [-j]; **~ra ül ságyé** pă kál;
befogja a lovakat a kocsiba
ápukă kăji-n kăr

locsog *ts i* bălmăzestyé; **pihenés**
nélkül ~ făr dă hugyunyălă
bălmăzestyé

lódít *ts i* misjunyestyé; **ne lódíts!** nu
misjunyi!

lóg *tn i* klîmbîjé; **egy szögön ~**
klîmbîjé p-on kuj

lógat *ts i* klîmbîjé; **ki~ja a**
nadrágját îs klîmbîjé sjariku

lőhát *h fn* kălărik; **~on ül ságyé** kál
în kălărik

lop *ts i* fură; **tyúkot lop** fură o
găjină; **el nem ~na semmit** n-ăr
fură nyimik

lopakodik *visszh i* sză furisă;
mellém ~ lîngă mînyé sză furisă

lopakodva hat pă furis; **~ jöttem át**
hozzátok pă furis ám vinyit lă
voj; **~ eszik** pă furis mănînkă

lő *ts i* împuskă; **puskával ~** împuskă
ku puskă; **nyulat ~** împuskă on
jépuré

lök *ts i* împinzsjé; **meg~i az autót**
împinzsjé kăru; **meg~ a kezével**
vkít împinzsjé ku mîná pă sjinyivă

löttyög *visszh i* sză mîskă; **~ a**
hasamban a tej sză mîskă-n
înyimă-m lăptyilye

lövés *n fn* împuskătură,
[împuskăturj] **lead egy ~** dă zosz
o-mpuskătură

lucerna *n fn* lucérnă; **lucernát**
kaszál kuszestyé lucérnă

lúd *n fn* gîszkă, [gîsty]; **~akat őriz**
păzestyé gîsty

lusta *mn* szîl|osz, [-asză, -osj, -asjé];
~ asszony cîgănkă szîlasză

lüktet *ts i* **1.** bătýé; **erősen ~ a szíve**
tăré-j bătýé szuflyitu **2.**
zvăknyestyé; **~ a nyaki ere** îj
zvăknyestyé vîná dă gît

Ly

lyuk *n fn* gară, gorj; ~**at csinál** fásjé gară; **egér**~ gară dă sudik

lyukad *visszh i* szá-ngurestyé; **gyorsan ki**~ repé szá-ngurestyé; **ki** ~**t a nadrágom** sz-o-ngurit sjariku-m

lyukas *mn* îngurî|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **cipő** cipilyisj înguric; ~ **vödör** vádră-ngurită

lyukaszt *ts i* îngurestyé; **papírt** ~ îngurestyé pipáros

M

ma *hat* **1.** ásztáz; ~ **este** ásztáz dă szără; **a** ~**i napon** în zuá dă ásztáz; **máról holnapra** dă ásztáz pă mînyi **2.** (*manapság*) în zîlyilyestyé

macska *n fn* mîcă, [mîc]; **úgy élnek, mint a kutya meg a** ~ kusztă, ká kînyilye ku mîcă

macskakarmolás *n fn* **1.** zgărijălă dă mîcă **2.** zgărminălă dă mîcă

madár *n fn* pászăré, [păszărj]; **szabad mint a** ~ szlobod äj, ká pászăré; ~**dal** kîntyik dă pászăré; ~**toll** pănă dă pászăré

madzag *n fn* szfară, [szforj]; **megköti** ~gal lyágă ku szfară

mag *n fn* **1.** (*gyümölcsé*) szîmbur|ă, [-é]; **barack**~ szîmbură dă burackă **2.** szá-mîncă, [szămînc]; **elveti a** ~**okat** szá-mănă szá-mîncilye; **paprika**~ szá-mîncă dă pipárkă

maga *névm* **1.** én ~m jo szîngur/ă **2.** (*egyedül*) ~ **csinál** **mindent** szîngur/szîngură fásjé sjigogyi **3.** **magánál van** lá firé-j; **4.** **vmilyenek tartja magát** szá cînyé dă sjévá **5.** **vesz magának egy könyvet** îs kumpără o kényvé

magánkívül *hat* făr dă firé; ~ **ordibál** zberă făr dă firé; ~ **az örömtől** făr dă firé dă fălusijé

magas *mn* nál|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **férfi** cîgán nált; **tíz méter** ~ zesjé méteră dă nált; ~**abb** māj nált; **én** ~**abb vagyok, mint te** jo misz māj nált dăkit tu

magasan *hat* nált; ~ **repül** zbară nált

magasít *ts i* **1.** înnălcestyé; ~ **a falat** înnălcestyé fălu **2.** înnăltă; ~**ja magát** szá-nnăltă

magyar **I.** *fn* ungur, [-ajkă, -j, -ajé]; **itt csak** ~**ok laknak** áisj tyăr ungurj ságyé; **II.** *mn* dă ungur; ~ **ember** om dă ungur; **a** ~ **nyelv** lyimbă dă ungur

Magyarország *n fn* Ungureme; ~**on** în Ungureme

magyarul *hat* ungurestyé; ~ **énekel** ungurestyé kîntă; ~ **tanul** învăcă ungurestyé

mai *mn* dă ăștăz; **a ~ napon** în zuă dă ăștăz; **nem ~ gyerek** nu-j kupîl dă ăștăz

máj *h fn* fiká|t, [-c]; ~**at süt** frizsjé fikát; **liba~** fikát dă gîszkă

majd *hat* **1.** maj; ~ **jövök** maj oj vinyi; **2.** (*egyszer*) odátă; ~ **felhívlak** odátă ty-oj tyimá **3.** (*aztán*) ápo; ~ **azt mondta** ápo áj-a zîsz, kît sză ...

majdnem *hat* dă kit nu; ~ **meghalt** dă kit n-o murit; ~ **felvettem engem is** dă kit nu m-or lat szusz sî pă mînyé;

majom *n fn* mumujkă, [mumujsj]; **ne csinálj majmot belőlem!** nu fă mumujkă dîn mînyé!

mák *s fn* mák; ~**ot vet számănă** mák

mákos *mn* ku mák ~**os kalács** kulák ku mák

malac *h fn* pursjél, [-j]; ~**ot vesz** îs kumpără pursjéj

málé *s fn* máláj; ~**t főz** fásjé máláj; ~**val kínál vkit** îmbijé sjînyivá ku máláj

málha *h fn* tărhá|t, [-c]

mállik *visszh i* **1.** sză dăzgargă dă; ~ **a mész a falról** sză dăzgargă meszu dă pă fál

málna *n fn* málnă; ~**szörpöt iszik** be o málnă

malom *n fn* maré, [morj]; **megy a ~ba** merzsjé lá maré; **szél~** maré dă vînt

malomkő *n fn* pjătră, [petré] dă maré

mama *n fn* **1.** măm|ă, [-é]; **2.** (nagy~) masă, [-é]

már *hat* **1.** má; ~ **meg is jött** má o sî vinyit; ~ **régóta tudom** má dă mult styu **2.** inká; ~ **kicsi korától** má dă kupîl mik

marad *ts i* rămîjé; **otthon** ~ rămîjé ákász; **köztünk ~jon** sză rămîjé întri noj; **hazugságban ~t** o rămász în misjună; **szeme-szája tátva maradt** j-o rămász gurá kăszkátă; **adósom ~tál** m-áj rămász dátör; **életben ~tak** or rămász în kuszt; **egyedül ~tam** ám rămász szîngur/ă

mardos *ts i* **1.** ragyé; ~**sa a lelkem vmi** îm ragyé szuflyitu sjévá **2.** mănînkă; ~ **a félelem** mă mănînkă friká

marha *n fn* vákă, [văs]; **marhákat tart** cînyé văs

marhahús *n fn* kărnyé dă vákă; **nem szereti a ~t** nu-j plásjé kărnyá dă vákă

Mária *fn* Mărijé, Miră

markol *ts i* ápu_kă ku pu_mnu; **bele~ a hajába** j-ápu_kă mîná ku pu_mnu

marok *s fn* pu_mn, [-urj]; **a markában tart vmit** cînyé-n pu_mn sjévá

márt *ts i* întyînzsjé; **vízbe ~** întyînzsjé-n ápä

más **I.** *mn* ál|t, [-tă, -c, -tyé] ~ **úton** pă áltá kályé **II.** *névm* ál|t, -tă, -c, -tyé; ~ **senki** ált nyîme; ~**ok előtt** înnentye álcîlor, **sem az egyik, sem a ~ik** nisj unu, nisj áltu

másfél *szn unu/uná sî zsumătátyé; ~ óra on sjász sî zsumătátyé; ~ kilo liszt on kilo sî zsumătátyé dă făjină*

máshol *hat 1. álingyire; ~ keresd kată-l álingyire 2. álhungyivá*

máshonnan *hat 1. dă álingyire 2. dă álhungyivá; ~ hallottam dă álhungyivá ám áhuzît*

máshová *hat 1. álingyire; ~ ment álingyire o mérsz 2. álhungyivá*

másik *mn hălălánt h, hălălántă n; a ~ oldalon pă hălălántă pártyijé; egyik a ~ után unu dăpă hălălánt*

máskor *hat áldátă; ~ jobban ráértem áldátă máj binyé ávem răgáz*

masni *n fn pântlikă, [-sj]; széles ~ pântlikă lărgă*

másvalaki *fn áltsjinyivá; ~ nem akar jönni áltsjinyivá n-áré dă gînd sză vijé*

másvalami *fn áltsjévă; ~t adjak? áltsjévă sză-c dau?*

maszatos *ts i măzgălyestyé; mindent be~ kutotu măzgălyestyé*

maszatos *mn măzgălyî|t, [-tă, -c, tyé]; ~ kézzel ku mînyé măzgălyîtyé*

mécses *s fn pipity; ~t gyújt ácîcă pipity*

meddig *hat 1. (térben) pînă hungyé?; ~ a tiétek a kert? pînă hungyé-j á vosztru gárdu? 2. (időben) pînă kînd? ~ várjak? pînă kînd sz-ástyépt?*

meddő *mn styárp, [styárpă, styérp, styérpé]*

medve *h fn ur|sz, [-sj]; előre iszik a ~ bőrére vîngyé pelye urszuluj dîn păduré; ~bocs h fn urszu-l mik*

medvehagyma *h fn ájus*

medvesaláta *n fn jurdă*

még *hat 1.máj; ~ egyszer máj odátă 2. tyár; ~ csak ma tyár ásztăz 3. înkă; ~ tart înkă cînyé; ~ mindig várom înkă tot l-ástyépt*

megad *ts i dă; ~ja a tartozását îs dă dáturije; ~ta neki, amit akart j-o dát sj-avut dă gînd*

megágyaz *ts i 1. ástyernyé pátu 2. fásjé pátu*

megakad *visszh i sz-ákácă; 1. sz-ákácă; ~t a szeme vmin ji sz-akácăt otyi pă sjévă 2. sză-mpegyikă dă sjévă*

megaláz *ts i gyilizestyé*

megáld *ts i áldăjestyé; áldjon meg a Jóisten sză tyé áldăjászkă Drăgu-l Domn*

megalkuszik *visszh i sză tukmestyé; ~ az áraban sză tukmestyé-n plătă-j*

megáll *ts i sztă; ~ egy kicsit sztă ocără; ~ az autóval sztă ku káru; ~t az óra o sztăt sjászu; ~ja a helyét îs sztă loku*

megátkoz *ts i 1. blăsztamă; ~za a családját îs blăsztamă családu 2. ákărestyé; ~za magát sz-ákărestyé*

megavasodik *ts i* rînsjizestyé;
megavasodott a szalonna o
rînsjizît szlányiná

megázik *visszh i* szá udá; **megázott**
az esőben sz-o udát îñ plájé

megbetegszik *ts i* bityizsjestyé; ~ a
nagy hidegben bityizsjestyé-n
frigu-l máré; **megbetegedett a**
nagymamája j-o bityizsjît masă
szá

megbocsát *ts i* jártă; **mindenkinek** ~
lu toc îj jártă; **bocsáss meg**
nekem, ha tudsz jártă-m, dákă
poc

megbolondít *ts i* bulunzestyé; **ne**
bolondíts meg! nu mă bulunzi!

megbolondul *ts i* bulunzestyé;
~tál? áj bulunzi?

megbont *ts i* 1. dăstyizsjé, ~ja a
befőttes üveget dăstyizsjé duncu
2. dăszfásjé; ~ja a **csomagot**
dăstyizsjé paku 3. rupé; ~ja a
nyugalmát îj rupé hugyiná

megbotlik *visszh i* szá-mpegyikă; ~
a **küszöb**ben szá-mpegyikă-n
prăgusu-l dă usă; **megbotlott a**
nyelve ji sz-o-mpegyikăt lyimbă

megbújik *visszh i* sz-ászkunгыé; ~ a
sarokban sz-ászkunгыé-n kot;
megbúj a bokorban sz-aszkunsz
îñ tufé

megbüdösödik *visszh i* szá-
mpucestyé; **gyorsan** ~ repé szá-
mpucestyé

megcsal *ts i* însjelijé; ~ja a **férje** o-
nsjelijé pă cîgánkă-j; ~ta a **férjét**
s-o-nsjilijît cîgănu

megcsodál *ts i* îmmiră; **ország-világ**
~ja lume, cĂrá o-mmiră

megcsókol *ts i* 1. szurută; ~ja a
szeretőjét îs szurută plăkătoru 2.
îj dă buză lu sjinyivă; **csókolj**
meg! dă-m buză!

megcsömörlik *személytelen ige* ji-j
szkîrbă dă sjévă/sjinyivă; ~ **az**
édességtől ji-j szkîrbă dă
dulsjemé; **megcsömöröttem**
tőled mi-j szkîrbă dă tyinyé

megcsúszik *ts i* lunyikă; ~ a **jégen**
lunyikă pă gyăcă; **megcsúszott az**
autóval az úton o lunyikăt ku
kăru pă kălyé

megdagad *visszh i* szá umflă; ~t a
lábam sz-o umflăt pisjoru-m

megdermed *visszh i* szá-
nkriminyestyé; ~tek a **kezeim a**
hidegtől sz-or înkriminyît
mînyilye-m dă frig

megdicsér *ts i* îmmărestyé; a **tanár**
~t m-o-mmărît mestyéru

megdöglük *ts i* duglyestyé; ~ **éhen**
duglyestyé dă famé; **megdöglött a**
disznónk ny-o duglyît porku

megdörzsöl *ts i* áfrăkă; ~i a
homlokát s-áfrăkă fruntye; ~te a
szemeit s-afrikăt otyi

megdrágul *visszh i* szá
szkumpestyé; **holnaptól** ~ a
kenyér dă mînyi sz-o szkumpi
pită

megduzzad *visszh i* szá umflă; ~tak
az ajkai sz-or umflăt buzîlye

megecetesedik *visszh i* szá ákresty_e; ~ **az uborka az üvegben** szá ákresty_e krásztáv_eci-n ujągă

megédesít *ts i* dulsjesty_e; ~i **a teát** dulsjesty_e téje; ~i **az életét** ij dulsjesty_e kusztu

megég *ts i* árgy_e; ~ **a tűzben** árgy_e-n fok; ~ett **az étel** o ársz măn_kăre

megéget *ts i* árgy_e; ~i **a nyelvét** is árgy_e lyimbă; ~i **magát** szá árgy_e

megéhezik *ts i* flămînzesty_e; **estére** megéhezett pă szá_ră o flămănz_it

megelégszik *visszh i* szá dăsztyulyesty_e; **nem elégszik meg semmivel** ku nyimik nu szá dăsztyulyesty_e; **meg vagyok veled elégedve** jo misz dăsztyuly_it/ă ku tyiny_e

megélesít *ts i* ászkucesty_e; ~i **a kaszáját** sz-ászkucesty_e kaszá

megélhetés *s fn* kuszt; **nehéz** ~ kuszt grou

megemel *ts i* răgyikă; ~i **a dobozt** răgyikă dubozu; ~ik **a fitzetését** ij răgyikă plătă

megemleget *ts i* puminyesty_e; **ezt még ~ed!** inkább vij puminy_i ász_tă!

megenged *ts i* 1. lásză; ~i, **hogy megvárják** lásză, kit szá-l ásty_epty_e 2. dăstyizsj_e; ~i **a vízcsapot** dăstyizsj_e csapu-l dă ápă

megér *ts i* 1. ázsjunzsj_e; ~i **az új évet** ázsjunzsj_e ánu-l nou 2. (értékben) fásj_e; **ez sokat** ~ ász_tă mult fásj_e

megérez *ts i* szîmcă; ~te, **hogy baj lesz** o szîmc_it, kă báj o fi; ~ **ték messziről a szagot** or szîmc_it miroszu dă dăpăr_ty_e

megérkezik *ts i* viny_e; **ötör kell megérkeznie** lá sjinsj sjászurj trébuj_e szá vij_e

megerősödik *visszh i* szá-mbăluresty_e; **a betegsége után jól megerősödött** biny_e sz-o-mbălur_it dăpă bityisugu-j

megért *ts i* prisjep_e; **mindent ~ett** sjigogyi o prisjip_ut; **nem tudlak ~eni** nu ty_e pot prisjep_e; **egy szót sem értett meg** nisj o vorbă n-o prisjip_ut

megesik *ts i* 1. jesty_e; **néha** ~ úgy jesty_e unyirj ásă 2. kagy_e; **velem is megesett ilyen** sî ku miny o kăzut áfel

megesküszik *visszh i* 1. szá kunună ku sjinyivă; **szombaton megesküdtek** szîmbătă sz-or kununăt 2. zsară pă sjévă; ~ **a keresztre** zsară pă krusj_e

megetet *ts i* hărănyesty_e; ~i **a gyerekét** is hărănyesty_e kupilu; ~te **a malacokat** o hărăny_it pursj_eji

megfagy *ts i* îngyăcă; ~tak **a kezeim** m-or îngyicăt mînyilye; **majd ~tam** dă kit n-ám îngyicăt

megfakul *visszh i* szá făkuvesty_e; ~ **az blúzom** sz-o făkuv_it zăbunu-m

megfázik *ts i* înfriğusă; **vigyázz, meg ne fázz!** je számă szá nu-nfriğusj! **megfázott a nagy**

- hidegben** o-nfrigusát în frigu-l máré
- megfeketedik** *visszh i* szá-nyigrestyé; ~ **a koromtól** szá-nyigrestyé dă kărbun
- megfeledkezik** *visszh i* szá mujtă; **megfeledkeztél** rólam ty-áj mujtát dă mînyé
- megfelez** *ts i* împărcestyé; ~**i az almáját** vkivel s-împărcestyé măru ku sjînyivá
- megfiatalít** *ts i* întînyirestyé; ~**otta a kisgyereke** o-ntînyirit-o kupîlu-j hăl mik
- megfog** *ts i* ápu_{kă}; ~**ja a kezét** j-ápu_{kă} mîná; **nem fogták még meg a tolvajt** inkább nu l-or ápu_{kát} pă lotru; ~**ta a kezem a tinta** m-apu_{kát} mîná tîntá
- megfojt** *ts i* szugusă; ~**ja a nyakánál fogva** îl szugusă dă gît; **kötéllel fojtotta meg** ku funyijé l-o szugusát
- megfoltoz** *ts i* kărpestyé petyik pă sjévá; ~**za a nadrágot** kărpestyé petyik pă sjariku
- megfordít** *ts i* întarsjé; ~**ja a kabátját** s-întarsjé subá
- megfordul** *visszh i* szá-ntarsjé; ~ **az úton** szá-ntarsjé pă kályé; ~**t a szél** sz-o-ntorsz vîntu; **az is ~t a fejében, hogy ...** s-áje sz-o-ntorsz în kăpu-j, kit ...
- megforgat** **1.** *ts i* întarsjé; ~**ja a sült húst a zsírban** întarsjé kărnyá friptă-n untură **2.** îmvărtyestyé;
- ~**ta a kazettát a magnóban** o-mvărtyit kázéttá-n magno
- megfő** *visszh i* szá ferbé; ~**tt a levesben a hús** sz-o fért kărnyá-n zámă
- megfúj** *ts i* szuflă; ~**ja az ételt** szuflă mănkáre; ~**ta a szél** l-o szuflát vîntu
- megfullad** *ts i* plyisznyestyé; ~ **az erős köhögéstől** plyisznyestyé dă tuszá máré; ~ **a vízben** o plyisznyit în apă
- megfürdet** *ts i* szkăldă; ~ **a folyóban** szkăldă-n apă pă sjînyivá
- megfürdik** *visszh i* szá szkăldă; **minden este** ~ în tată száră szá szkăldă
- meggazdagodik** *visszh i* szá găzdasjestyé; **gyorsan meggazdagodott** repé sz-o-ngăzdasjit
- meggörnyed** *visszh i* szá sztrîmbă; ~ **a tehertől** szá sztrîmbă dă târhátu
- meghagy** *ts i* lásză; ~ **vmit az ételből** lásză sjévá dîn mănkáre; ~ **az állásában** vkit lásză pă sjînyivá-n poszt
- meghajlik** *visszh i* sz-áplyákă; ~ **a vessző** sz-áplyákă zsardá; ~ **vki előtt** sz-áplyákă înnentyé lu sjînyivá
- meghal** *ts i* maré; **fiatalon halt meg** dă tînră o murit; ~ **a nevetéstől** maré dă rîsz

meghall *ts i* áhugyé; **mindent ~ott** kutotu ahuzît; **nem akarta ~ani** n-áve dă gînd sz-áhudă

meghallgat *ts i* áhugyé; **engem is hallgass meg** áhugyé mă sî pă mînyé; **~tam az előadását** j-ám áhuzît eléadăsu

megharagít *ts i* îmmănyijestyé; **~ja a szüleit** s-îmmănyijestyé părînci

megharagszik *visszh i* sză-mmănyijestyé; **ne haragudj!** nu tyé-mmănyijî!; **mindenkire ~** pă toc sză-mmănyijestyé

megharap *ts i* muskă; **~ott a kutya** m-o muskăt kînyilye; **~ta a nyelvét** s-o muskăt lyîmbă

meghasad *visszh i* sză krăpă; **~t a fa** sz-o krăpăt lyémnu

megházasít *ts i* **1.** înszără; **~ja a fiát** s-înszără fisjoru **2.** îmmărîtă; **~ja a lányát** s-îmmărîtă fătă

megházasodik *visszh i* **1.** sză-nszără **2.** sză-mmărîtă

meghibásodik *visszh i* sză sztrikă; **meghibásodott a telefonunk** sz-o sztrikăt telefonu nyé

meghív *ts i* tyămă; **~ vendégségbe bennünket** nyé tyămă-n gosty; **~vkit ebédre** tyămă pă sjînyivă pă ebéd

meghízik *visszh i* sză-ngrăsă; **nagyon meghízott** tăré sz-o-ngrăsăt

meghizlal *ts i* îngrăsă; **~ja a disznókat** îngrăsă porsjî

meghúz *ts i* tîrîjé; **~za a harangot** tîrîjé klopotu; **~za a haját vkinek** îj tîrîjé păru lu sjînyivă; **~za magát a sarokban** sză tîrîjé-n kot

meghúzódik *visszh i* sză tîrîjé; **~ a nyaka vkinek** sză tîrîjé gîtu lu sjînyivă

megijed *visszh i* sză szpărîjé; **~t tőlem** sz-o szpărîjet dă mînyé; **ne ijedj meg tőle!** nu tyé szpărîje dă jél!

megijeszt *ts i* szpărîjé; **~i a saját árnyéka** îl szpărîjé umbără; **~ették a sötétben** l-or szpărîjet în tunyerik

megismer **1.** *ts i* kunăstyé; **~i a rokonait** îs kunăstyé nyămurilye; **~ vmit** kunăstyé sjévă; **2.** **~kedik vkivel** sză kunăstyé ku sjînyivă

megitat *ts i* **1.** dă sză be lu sjînyivă; **borral ~ vkit** îj dă sză be vin **2.(állatot)** ádăpă; **~ja a lovát** s-ádăpă kălu

megízlel *ts i* guszătă; **~i az ételt** guszătă mănkăre; **hamar ~te a jót** repé

megizzad *visszh i* sză-nnăbuseestyé; **~ a melegben** sză-nnăbuseestyé-n kăldură; **~t testtel** ku tyépt înnăbuseăt

megkékül *visszh i* sză vinyiceestyé; **az ütések ~tek** sz-or învinyicît luviturilye

megkel *visszh i* **1.(tészta)** sză duszpeestyé; **~t a kalács tésztája** sz-o duszpît alătu dă kulăk **2.(seb)** (sză) kăsé

megken *ts i* unzsjé; **vajjal** ~ unzsjé
ku untu; ~i a **kenyeret** unzsjé pítá

megkér *ts i* **1.** (*vkít vmire*) sjeré pá
sjinyivá pá sjévé; ~**lek arra, hogy**
segíts p-áje tyé sjér, szá-m ázsuc
2. (*lányt*) ~i a **lány kezét** îj sjeré
mîná lu sjinyivá

megkérdez *ts i* întrábă; **kérdezd**
meg a nagymamádat! întráb-o pá
masă tá!

megkeresztel *ts i* butyizestyé; ~**ték a**
legkisebb lányt or butyizát-o pá
há máj mikă fătă

megkever *ts i* kivirlestyé; ~i **az ételt**
kivirlestyé mănkăre; ~**te a**
kártyákat o kivirlit kărcilye

megkezd *ts i* kizdilestyé; ~i a
kenyeret kizdilestyé pítá; ~ a
munkát sz-ápukă dă lukru

megkíván *ts i* **1.** kivinyestyé; ~**ta a**
tejet o kivinyit lăptyilye **2.**
rămnyestyé dă sjinyivá **3.**
(*megkövetel*) sjeré; ~**ja a**
tisztaságot tőle sjeré tyisztăsug dă
lá je

megkóstol *ld* megízlel

megköt *ts i* lyágă; ~**csomóra** lyágă
pă nod; ~ a **kocsonya** sztă ună
részilye

meglágyít *ts i* îmmajé; ~**ja a vizet**
îmmajé ápá; ~**ja a szívét vkinek**
lyé-mmajé szuflyitu lu sjinyivá

meglágyul *visszh i* sză-mmajé;
nagyon ~**t az idő** tăré sz-o-
mmujet vreme; **nem lágyul meg a**
szíve sză-mmajé szuflyitu-j

meglát *ts i* vegyé; **majd** ~**juk** maj
ony vigye; ~**ák az utcán** l-or
văzut pă kályé

meglepődik *visszh i* sză-mmiră;
meglepődtek **rajtunk** sz-or
îmmirát pă noj

megmelegít *ts i* înkălzestyé; ~i a
vizet înkălzestyé ápá; ~**ette a**
húsos káposztát o-nkălzît
kurétyu-l ku kărnyé

megmenekül *visszh i* sză
minikidestyé; ~**t a bajból** sz-o
minikidit dîn báj

megmér *ts i* măsură; ~i a **kenyeret**
măsură pítá; ~i **magát** sză
măsură

megmocan *visszh i* sză miskă;
meg ne mocanj! sză nu tyé
misty!; **ha** ~, **összetörik** dă sz-o
miskă sz-o zdrubi

megmos *ts i* szpălă; ~**sa a kezét** îs
szpălă mînyilye

megmosakodik *visszh i* sză szpălă;
tetőtől talpig ~ dă lá káp pîn lá
pisjaré sză szpălă

megmutat *ts i* árătă; ~**ja az utat**
vkinek j-árătă kálye lu sjinyivá;
majd ~**om én neked!** c-oj árătă jo
cijé!

megnő *ts i* krestyé; ~ **nő a fű**
tavasszal dă tămnă repé krestyé
jărbă; ~**ttek a gyerekek** or
kriszku kupiji

megnősül *visszh i* sză-nszară

megnyal *ts i* lyinzsje; ~**ja az ujjait**
îs lyinzsje zsjezsjiyilye

megnyír *ts i* tunzsjé; ~**ja a haját vkinek** *îj* tunzsjé pãru lu sjinyivã

megnyiraratkozik *visszh i* szã tunzsjé; **megnyiratkozott, meg is borotválkozott** *sî* sz-o tunsz, *sî* sz-o rász

megnyom *ts i* ásázã; ~**ja a gombot ásázã bombu**; ~**ta a cipő a lábát** j-or ásázãt cipilyisji pisjoru

megnyomorít *ts i* nyumuruzsjeszté; ~**ja az életét vmi** *îj* nyumuruzsjeszté kusztu sjévä

megnyugszik *visszh i* szã putulyestyé; **megnyugodotta mérge** sz-o putulyit mirgu-j; **nem tud megnyugodni** nu szã patyé putulyi

megnyújt *ts i* 1. *îmmăcestyé*; ~**otta a lépteit** s-o-mmăcît pásurilye 2. *lăcestyé*; ~**ja a rétestésztát** *lăcestyé* alatu-l dã retes

megnyúlik *visszh i* szã-mmăcestyé; **megnyúlott a blúzom** sz-o-mmăcît zãbunu-m

megnyúz *ts i* bilyestyé; ~**ott egy nyulat** o bilyit on jépuré

megolvad *visszh i* szã tupestyé; ~**t a vaj** sz-o tupit untu

megöl *ts i* 1. *ámaré*; ~**i a bánat** l-ámaré buje; ~ **magát** sz-ámaré 2. (*állatot*) *tájé*; ~ **két tyúkot** *tájé* dauã gãjiny

megölel *ts i* 1. *îmbrăcusã*; ~**i a barátját** s-îmbrăcusã urtãku 2. *ásztrînzsjé* pã sjinyivã-n brăcă

megőríz *ts i* 1. *păzestyé*; ~**te az összes libát** ly-o păzît gîstyilye

tatyé 2. *cînyé*; ~**te a régi kabátját** s-o cînut subã bătîrnã

megőröl *ts i* dărelestyé; ~**te a búzát a malomban** o dărãlit gruu lá maré

megörül *ts i* szã-mfãlusã; ~**t az unokáinak** sz-o-mfãlusãt lu unosji-s

megperzsel *ts i* pãrlyestyé; ~ **vmi a tüzön** pãrlyestyé sjévä pã fok; ~**te a szemöldökömet a gyufa** m-o pãrlyit gyujtu zsanã dã oty

megpirít *i* prãzsestyé; ~**ja a lisztet** prãzsestyé fãjinã; ~**ottam a kenyeret a vajhoz** ám prãzsît pitã lîngã unt

megpofoz *ts i* pãlmăzestyé; ~**ta a gyerekét** s-o pãlmăzît kupîlu

megpróbál *ts i* *însjãrkã*; ~**ja a boltban egy szoknyát** *însjãrkã-n* boltã o rotijé; ~**ok sietni** m-oj *însjirkã* szã mã-ngribãszk

megpukkad *ts i* plyisznyestyé; ~ **a méregtől** plyisznyestyé dã mirg; ~ **mint a véreshurka** plyisznyestyé, kã tyiskã

megráncosodik *visszh i* szã zbãrsjestyé; **megráncosodott a homloka** ji sz-o zbãrsjit fruntye

megránt *ts i* tîrîjé; ~**ja a kezét vkinek** *îj* tîrîjé mîná lu sjinyivã

megremeg *ts i* trémurã; ~ **a keze** *îj* trémurã mîná; ~ **a félelemtől** trémurã dã frikã

megront *ts i* 1. *sztrikã*; **fiatalon ~ották ezt a lányt** dã tînãrã or

sztrikát-o pã fátásztá 2. ~
szemmel; bátyé ku oty

megsántul *visszh i szá styapã*

megsavanyodik *visszh i szá*
ákrestyé; ~ a bor sz-ákrestyé
vînu; **megsavanyodott** a
káposzta sz-o ákrît kurétyu

megsegít *ts i ázsutã*, ~ a bajban
ázsutã-n báj pã sjinyivá; a Jóisten
megsegít benneteket Drágu-l
Domn v-azsutã

mégsem *ksz* dã tot nu; ~ megyek el
dã tot nu mã duk; ~ hiszi el dã tot
nu-nkregyé

megsértődik *visszh i szá-*
mmányijestyé; mindenért ~
pãntu sjigogyi szá-mmányijé; ne
sértődj meg! nu tyé-mmányiji!

megsóz *ts i szárestyé*; ~za a zsíros
kenyerét îs szárestyé pítã ku
unturã

megsüketít *ts i szurzestyé*; ~ítesz
engem mi-j szurzî pã mînyé

megsüketül *ts i szurzestyé*; ~tél? áj
szurzît?; ~t a telefon o szurzît
telefonu

megszárad *visszh i szá uszkã*,
minden ruha ~t kimésjilye tatyé
sz-or uszkát

megszárít *ts i uszkã*; ~ja a haját îs
uszkã pãru

megszeg *ts i* 1. (a kenyeret) tájé; ~te
a meleg kenyeret o tîjet pítã
kãldã 2. ~i a szavát nu-s cînyé
vorbã

megszeret *ts i plásjé*; ~te az anyósát
s-o plãkut szakrã szá; ~ik
egymást szá plásjé

megszúr *ts i împunzsje*; ~ta a kezét
s-o-mpunsz mîná; ~ja magát szá-
mpunzsje

megszül *ts i nástyé*; hamarosan ~
repé o nástyé

megszületik *ts i nástyé*; nehezen
született meg ku gro o nãszkut;
mikor született meg? kînd áj
nãszkut?

megszúr *ts i sztrikurã*; ~i a tejet
sztrikurã láptyilye

megtalál *ts i áflã*; ~ta a párját s-
aflát pãretye; ~ja a szerencsáját
s-aflã nuroku

megtámaszkodik *visszh i szá*
rázãmã; ~ a botjára szá rázãmã
pã batã-s

megtámaszt *ts i rázãmã*; karóval ~
vmit ku pár rázãmã sjévã

megtanít *ts i învãcã*; ~ja táncolni a
gyerekeket lyé-nvãcã pã kupij szá
zsasjé; ~ottam írni l-ám învãcãt
szã szkrijé

megtanul *ts i învãcã*; ~ egy nyelvet
învãcã o lyimbã; ~t olvasni o-
nvãcãt szá umiré

megtapos *ts i kãlkã*; ~sa a földön
kãlkã pã pãmînt

megtelik *visszh i szá umplã*; ~ a
vödör vízzel szá umplã vãdrã ku
ápã; megtelt a hordó sz-o umplut
butye; megtelt a szeme
könnyekkel ji sz-or umplut otyi
ku lãkrimj

megtisztel *ts i* uminyestyé; ~**ve** érzem magam mă szîmc uminyît

megtiszteltetés *n fn* uminyijé; **nagy** ~ uminyijé máré

megtölt *ts i* umplă; ~**i a poharat** umplă kristáru; ~**i a puskáját** îs umplă puská

megtud *ts i* styijé; ~**ta mikor** érkezem o styut kînd oj vinyi; **mindent tudj meg róla** sză styij kutotu dă jél

megugat *ts i* álátră, ~ **a kutya** m-álátră kînyilye

megun *ts i* je ură dă sjévá; **rég** ~**talak** dă mult ám lat dă jél ură

megundorodik *visszh i* sză-ngrăcă; ~ **a zsíros hústól** sză-ngrăcă dă kárnyé unturasză

megvakít *ts i* urbestyé; ~ **a napfény** mă urbestyé rázá dă szaré

megvakul *ts i* urbestyé; ~**t az egyik szemére** o urbît p-on oty

megvár *ts i* ástyáptă; **a munka** ~ **téged** lukru ty-ástyáptă; ~**ta a vacsorával** l-astyiptăt ku vásjoră

megvarr *ts i* kîrpestyé

megver *ts i* bătýé; ~**t az Isten** m-o bătut Dimizou; ~ **bottal** bătýé ku bătă

megvesz *ts i* **1.** kumpără; ~ **a boltban** kumpără lá boltă **2.** je; ~**i azt, amit kell** îs je sjé-j trébé

megy *ts i* merzsjé/ sză dusjé; ~**ek haza** mă duk ákásză; **munkába** ~ merzsjé-n lukru; **menj előre!** du tyé-nnentyé!; **kocsival** ~ merzsjé

ku kár; **nekem ez nem** ~ ászta mijé nu-m merzsjé, **jól** ~ **neki** binyé-j merzsjé; **nem** ~ **az óra** nu merzsjé sjászu; **orvosnak** ~ merzsjé dă doktor

meggy *n fn* visîlnă, [-ny]; ~**et szed** áduňă visîny

meggyógyít *ts i* **1.** întrămă; ~**ják az orvosok** l-intrămă doktori **2.** vîngyikă; ~**ották a beteg lábát** j-or vîngyikăt pisjoru-l bityág

meggyógyul *visszh i* **1.** sză-ntrămă; **hamar** ~**t repé** sz-o-ntrimăt **2.** sză vîngyikă

meggyullad *visszh i* sz-ácîcă; ~ **a tűz** sz-ácîcă fokú; ~ **a melegtől** sz-ácîcă dă kăldură

meggyűlöl *ts i* je ură dă sjinyivá; **megismerte és** ~**te** l-o kunuszkut sî o lat dă jél ură

méh *h fn* sztrăt, [-c]; **az anya**~**ben** îs sztrăt

meleg **I.** *mn* kál|d, [-dă, -zsj, -gyé]; ~ **víz** ápă kăldă; ~ **idő** vremé kăldă **I I.** *n fn* kăldură; **a nagy** ~**ben** îs kăldură máré

melegít *ts i* înkălzestyé; ~**i a levest** înkălzestyé zámá

mell **1.** *s fn* tyépt, [-urj]; **veri a** ~**ét** îs bătýé tyéptu **2.** cîcă, [-é]; **nagy** ~ **van** cîcé márj áré

mellé *hat (pă)* lîngă; **a hús** ~ pă lîngă kárnyé; **gyere, ülj** ~**m!** háj sáz lîngă miny!

mellett *hat (pă)* lîngă; **az út** ~ pă lîngă kályé, **mellette** ül pă lîngă jél ságyé

mély *mn* áđînk, [-kă, -sj]; **egy** ~ **tálból** d-înr-on tájr áđînk; **egy** ~ **gödör** o **grapă** áđînkă

melyik *névm* káré; ~ **tetszik neked?** káré-c plásjé?; ~ **nap értek rá?** înr káré **zua** vic áve **răgáz?**

menekül *visszh i* **1.** szá minikidestyé; ~ **innen** szá minikidestyé d-áisj **2.** **fuzsjé;** ~ **előlem** **fuzsjé** dînnentyé-m

menhely *s fn* menyhel; **a** ~**ből** dînr menyhel

ment *ts i* mintijestyé; **fel~ették a munka alól** l-or mintijînr dînr **lukru;** **semmi nem** ~ **meg attól, hogy ...** nyimik nu mă mintijestyé d-áje, kit szá ...

mentőautó *s fn* mint|o, [-evé]; **elviszi a** ~ **a beteget** pă **bityăgu-l** dusjé mintou

meny *n fn* nyivásztă, [nyivésty]

menyasszony *n fn* menyasszonyé; **fiatal** ~ o menyasszonyé tînră

menyecske *n fn* nyivásztă, [nyivésty]

menyegző *n fn* nun|tă, [-c/tyé]; ~**t tart** fásjé nuntă

menny *h fn* nor, [-j]; **a** ~ **ben** înr nor

mennydörgés *n fn* durdujălă

mennydörög *ts i* durdujestyé; **erősen** ~ **táré** durdujestyé

mennyi *mn* kit, [kîtă, kic, kityé]; ~ **idő van** kîtă **dobă-j?**

mennykő *s fn* ménku, [-urj]; **belevágott vmibe a** ~ o **lavit** înr sjévă ménku

mennyzet *s fn* plafon, [-urj]; **a** ~**en** pă plafonu

mér *ts i* măsură; **le~i a húst** măsură kărnye

mer¹ *ts i* szá-ndură; **nem** ~ **rámnézni** nu szá-ndură szá szá **ujtyé** pă mînyé

mer² *ts i* **1.** szkatyé; **vizet** ~ szkatyé **ápă** **2.** je; ~ **magának vmiből** înr je dînr sjévă **3.** miritestyé; **levest** ~ **magának** înr miritestyé **zámă**

méreg *h fn* mir|g, [-zsj]; **esz a** ~ **vkít** înr mănînkă **mîrgu** pă sjinyivă

merev *mn* înrkriminyînr, [-tă, -c, -tyé], ~ **kézzel** ku mînră-**nrkriminyită**

merevedik *visszh i* szá-**nrkriminyestyé**

merőkanál *n fn* mäsji|kă, [-sj]; **egy** ~**lal** k-o mäsjikă

merre *hat* **1.** (pă) **hunyé?**; ~ **laksz?** **hunyé** săz? **2.** înrkutro?; ~ **mentél?** înrkutro **áj** mérsz?

mert *ksz* **1.**kă; azért, ~ **sírsz** d-áje, kă plînzsj **2.** pănrtru, kă; ~ **megvártál** pănrtru, kă **máj** ástyiptăt

mese *n fn* puvásztă, [puvestyé/puvésty; **hosszú** ~ puvásztă **lungă;** **elmond egy mesét** puvistyestyé o puvásztă

mesél *ts i* **1.** (mesét) puvistyestyé **2.** (elbeszél) părestyé; ~j, **mi van veled?** părestyé-m sjé-j ku tyînyé?

mester *h fn* méstyér, [-j]

mész *s fn* mesz; **oltott** ~ mesz ultujînr

meszel *ts i* miszilestyé; **ki-i a szobát**
miszilestyé szobá

meszelő *s fn* miszil_o, [-evé]; **a ~**
nyele mǎnyou-l dǎ miszilo

messze *hat* dǎpártyé; ~ **van innen**
dǎpártyé-j d-áisj

méz *n fn* meré dǎ sztup; **egy kanál**
~ o lyingurǎ dǎ meré dǎ sztup

mezítláb *hat* dǎszkulc; ~ **megy**
haza merzsjé dǎszkulc ákászǎ

mező *s fn* **1.** rít, [-urj]; **a nagy ~n**
pǎ rítu-l máré **2.** mezo, [-urj]; **a**
~**kön** pǎ-n mezo_{urj} **3.** kimp

meztelen *mn* gol, [galǎ, goj, galyé],
~ **gyerek** kupil gol; **üres kézzel**
ku mǐnǎ galǎ

mi¹ *személyes névm* noj; ~
csináltuk noj ány fǎkut-o

mi² *kérdő névmás; sjé?*; ~ **ez?** sjé-j
ásztá? **mit mondtál?** sj-áj zǐsz?
~**be** ín sjé?, ~**ból?** dǐn sjé? ~**ben?**
ín sjé?

mialatt *hat* **1.** pǐnǎ; ~ **leírod,**
olvasok pǐnǎ vij szkírjé zsz, jo
oj umǎrǎ **2.** pǐn sjé; ~ **alszotok**
pǐn sjé vi-c kulkǎ

miénk *névm* á nosztru *h* esz, [ǎ
nasztrǎ *n* esz; á nostri *h* tsz á
nastre *n* tsz] **a mi utcánk** á nasztrǎ
kǎlyé

míg *hat* **1.** pǐn(ǎ); ~ **meg nem jössz**
pǐnǎ nu vij vinyi **2.** pǐnǎ sjé; ~
beszéltem pǐnǎ sjé szfătijem

Miklós *s fn* Miku

mikor *hat* kǐnd; ~ **jöjtek?** kǐnd szǎ
vju?; ~**ra leszel kész?** pǐnǎ kǐnd
vij fi gátá?

milyen **I.** *mn* sjé fel (dǎ)?; ~ **idő**
van kint? sjé fel vremé-j áfǎrǎ?

mindaddig **II.** *hat* sjé; ~ **szép vagy**
sjé mǐndrǎ jésty!

mindeddig *hat* pǐn átunsj(e); ~
várunk, míg ... pǐn átunsje ony
ástyiptǎ, pǐn sjé ...

minden **I.** *névm* **1.** kutotu; **ez ~**
ásztá-j kutotu **2.** sjigogyi; ~**t**
megtesz sjigogyi fǎsjé **II.** *hat* tot,
tatǎ, toc, tatyé; ~ **ember** tot om

mindenhol *hat* **1.** pǎstyí tot; ~
jártam már pǎstyí tot ám umblát
2. hungyigogyi; ~ **találkozunk**
hungyigogyi nyé áflǎny

mindenki *névm* **1.** sjinyigogyi; ~
legyen itt sjinyigogyi szǎ fíjé áisj
2. toc; ~ **téged vár** toc pǎ tyiny ty-
ástyáptǎ

mindhalálig *hat* pǐn lá martyé; ~
szerette a feleségét pǐn lá martyé
ís plásje cǐgǎnkǎ

mindig *hat* uvig/uvik; ~ **kérdez**
felóled uvig tyé-ntrábǎ

minek *hat* **1.** dǎ sjé?; ~ **hívtál?** dǎ
sjé máj tyimát? **2.** pǎntru sjé?; ~
kellett ez neked? pǎntru sjé c-o
trébujit cijé ászta?

mint *ksz* kǎ; ~ **a fehér,** ~ **a hó** álb áj,
ká zǎpádǎ; **olyan magas, mint én**
ásǎ dǎ nált áj, kǎ jo

mintha kǎkǐnd *ksz*; ~ **ivott volna** kǎ
kǐnd ár fi but; ~ **semmi nem**

- történt volna** kákînd nyimik n-ár fi foszt
- mióta** hat dă kînd; ~ **férjhez mentem** dă kînd jo m-ám mărităt
- miután** hat dăpă sjé; ~ **elementek** dăpă sj-or mérsz
- mivel** I. névm ku sjé? ~ **utazunk?** ku sjé ony merzsje? II. ksz kă; **gyalog jöttem**, ~ **elromlott a kocsim** pă pisjaré ám vinyit, kă sz-o sztrikăt kăru-m
- mocskol** ts i 1. imă; **be~ta a kezét** s-o imăt mînyilye 2. muszkulyestyé; **be~ja a ruháit** îs muszkulyestyé kimésjilye 3. szpurkă; **ne ~d be a száddal ezt a lányt!** n-o szpurkă ku gură pă fătásztă!
- mocskos** mn 1. im|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **blúz** zăbun imosz 2. muszkulyit, [-tă, -c, -tyé]; ~ **arcubrăz** muszkulyit 3. szpurkăt, [-tă, -c, -tyé]; ~ **szája van** gură szpurkătă áré
- módos** mn găzdă|k, [-kă, -sj]; ~ **gazda** găzdă găzdăkă
- mogyoró** h fn álu|n, -ny
- mond** ts i 1. zîsjé; **mit ~tál?** sj-áj zîsz?; 2. szpunyé; ~j **valamit!** szpunyé-m sjévă!
- morzsa** n fn zdrumikătur|ă, [-j]
- morzsol** ts i zdrumikă; **kukoricăt** ~ zdrumikă kukuruz
- morzsolódik** vissz h i sză zdrumikă; **nagyon** ~ **a kenyér** tăré sză zdrumikă pită
- mos** ts i szpălă; **kezet** ~ îs szpălă mînyilye, **ruhăt** ~ szpălă calyé
- mosakodik** vissz h i sză szpălă; **szappannal** ~ sză szpălă ku szăpun
- mosás** s fn szpălăt; **kész vagyok a ~sal** gătă misz ku szpălăt
- moslék** n hn lătur|ă, [-j]; ~**ot ad a malacoknak** dă lătură porsjilor
- mosogat** ts i 1. szpălă edényurilye 2. musugutestyé
- mosogatórongy** n fn szpălăt|aré, [-orj]
- mosópor** n fn szodă; ~**ral mos** szpălă ku szodă; ~ **nélkül** făr dă szodă
- most** hat áku; **csak ~ értettem meg** numă áku ám prisjiput
- mostanában** hat 1. áku; ~ **láttam** áku l-ám văzut 2. îs zilyilyestyé; ~ **nem is láttalak** îs zilyilyestyé nisj nu ty-ám văzut
- mostoha** mn măstyoj, [măstyajé, măstyéj]; ~ **gyerek kupil** măstyoj; ~ **anya** mămă măstyajé; ~**apa** tătă măstyoj; ~**testvér** szoră măstyajé **vagy** frătýé măstyoj
- mozdony** s fn gézăs, [-urj]; **a ~on** pă gézăs
- mozdul** vissz h i sză mîskă; **meg se ~** nisj nu sză mîskă
- mögé** hat 1. dînnápoj; ~ **bújik** sz-ászkuŋgyé dînnápoj 2. dăpă, **a háta** ~ dăpă szpătýé

mögött *hat* 1. dînnápoj; **a szekrény** ~ dînnápoj dă szikrény 2. dăpă; **ki jön ~ünk?** sjinyé vinyé dăpă noj?

mögül *hat* dă dînnápoj; **a ház** ~ dă dînnápoj dă kásză

múlik *ts i* tresjé; ~ **az idő** tresjé dobá; **elmúlt a fiatalsága** j-o trikut tînyirácă

múlt *mn* triku|t, [-tă, -c, -tyé]; **a ~ hét** szăptămîná trikută; **a ~ hónapban** în lună sj-o trikut

múltkor *hat* 1. májháză 2. májdînháză; **a ~ találkoztam vele** májdînháză m-ám áflăt ku jél

muncsán I. *fn* /az egyik beás cigány csoport/ *fn* muntyán/muntyás *h* esz, [muntyinyică/muntyisică *n* esz; muntyény *h* tsz, muntyinyic *n* tsz II. *mn* dă muntyény]; ~ **lány** fătă dă muntyény

munka *h fn* lukru; **nincs munkája** n-aré lukru; **munkába áll** sztă în lukru

munkabér *n fn* plătă, [plăc]; **magas** ~ plătă máré

munkahely *s fn* lok, [-urj] dă lukru; **sok ~e volt már** multyé lokurj dă lukru avut

munkanap *n fn* zuă, [zilyé] dă lukru; **ma ~ van** ásztăz zuă dă lukru-j

munkánélküli *fn* cîgán făr dă lukru *h*, cîgánkă făr dă lukru *n*

munkás *s fn* lukroj, [lukrajé] *n*

mutat *ts i* árătă; **fényképeket ~ árătă** formé; **meg ~ja az utat nekem** m-árătă kálye

mutatkozik *visszh i* sz-árătă, **nem ~ vele** nu sz-árătă ku jél

mutató *mn* frum|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **asszony** mujeré frumasză

muzikus *h fn* lutás, [-j]; **ismert ~** lutás kunuszku

művel *ts i* fásjé; **mit ~sz te itt?** sjé fásj tu ájsj?

művelt *mn* 1. învácă|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **férfi** cîgán învácăt; ~ **emberek között** întri aminy învácăc 2. styu|t, [-tă, -c, -tyé]; **milyen ~ vagy!** sjé máj styut jesty!

N

na *isz* na; ~ **látod!** na, véz!; ~, **mi újság?** na, sjé?

nád *n fn* nádă, [năz]; ~**at vág** tájé nádă

nadrág *h fn* sjari|k, [-sj]; **hosszú ~** sjarik lung; **rövid ~** sjarik szkurt

nadrágszj *n fn* kur|auă, [-elyé]; ~**jal** ku kurauă

nagy *mn* máré, [márj]; ~ **szoba** szobă máré; ~**lány** fătă máré

nagybácsi *h fn* un|ty, [-c]

nagybógó *s fn* big|o, [-evé]; ~**zik** sză zsakă pă bigo

nagykabát *n fn* subă máré; [*subé márj*]; ~ot **vesz** îs je o subă máré; **leveti a ~ját** îs lăpădă subă máré

nagymama *n fn* mas| ă, [-é]; **két nagymamája van** dauă masé áré; ~ **nélkül** făr dă masă

nagynéni *n fn* mătusă, [*mătusj*]

nagyobb *mn* māj máré; **nálam** ~ dă mînyé māj máré; ~ **könyv** māj máré **kényvé**

nagyon *hat* 1. ro; ~ **hideg** van ro frig ăj; ~ **messze lakik** ro dăpărtyé ságyé 2. fartyé; ~ **csinos volt** fartyé frumosz ăjră; ~ **erősen esik** fartyé tăré plájé

nagyothall *ts i* n-áhugyé bînyé; **régóta** ~ dă mult n-áhugyé bînyé

nagypapa *h fn* mos, [-j]; **egy fiatal** ~ on mos tînr; **a nagypapájával** ku mosu szo

nagyszájú *mn* ku gură máré; ~ **ember** om ku gură máré

nagyujj *h fn* zsjezsitu-l máré, [-c márj]; **elvágta a ~át** s-o tîjet zsjezsitu-l máré; **a ~ával mutat** ku zsjezsitu-l máré árátă

nála *hat* lă jél h lă je n ; ~ **voltam** lă jél ám foszt; **nincs** ~ **pénz** nu-sz lă je bány; **nagyobb** ~ māj máré dăkit jél

nap 1. (*égitest*) szaré, [*szorj*]; **süt a** ~ árgyé szarilye 2. (*napsütés*) *n fn* szaré; **árnyékban és ~ ben** î n umbră sî-n szaré 3. (*időegység*) *n fn* zuă/zî, [*zîlyé*]; **egész** ~ tată zuă; **minden** ~ î n tată zuă; ~**ról** ~**ra** pă zuă dă zuă; **öt** ~**ja** dă sjinsj zîlyé;

a ~okban î n zîlyilyesty; **három** ~ **múlva** păstyî trij zîlyé

napfény *n fn* ráză dă szaré; ~**nél** lă ráză dă szaré

napi dă zî(lyé); **három** ~ **élelem** mănkaré dă trij zî(lyé); **két** ~**i munka** lukru dă dauă zî(lyé)

napos *mn* 1. ku szaré; ~ **idő** vremé ku szaré 2. dă ... zî(lyé); **két**~ dă dauă zî(lyé)

napozik *tn i* ságyé lă szaré

nappal I. *hat* dă zuă; **fényes** ~ dă zuă máré II. *n fn* zuă/zî, [*zîlyé*]; **éjszakák és ~ok** năptyilye sî zîlyilye

napraforgó *n fn* szutyo|lă, [-lyé]; ~ **virág** flaré dă szutyo|lă

nász *h fn* kruszku, **az én** ~**om** kruszku mnyo

nászasszony *n fn* kruszkă; **a ~omnál** **voltam** ám foszt lă kruszkă me

nátha *s fn* guturáj, [-urj] **elkapott a** ~ m-apukát guturāju

náthás *mn* dă guturáj; ~ **a gyerekem** kupîlu-m ăj dă guturáj

ne *hat* nu ~ **félj!** nu-c fijé frikă!; ~ **mondd!** nu māj zî!

nedves *mn* 1. ud; ~ **a zoknid** ud cij vânăriku 2. umid; ~ **a fal** fălu-j umid

néger I. *mn* nyégru *h esz*, [*nyágră n esz*; nyégri *h tsz*, nyegré *n tsz*]; ~ **gyerek** kupîl nyégru II. *fn* nyégru, [*nyégri*]

négy *szn* pátru; ~ **szék** pátru szkanurj; **a negyedik** ál pátrilye ~**felé** în pátru pãrc

negyedszer *hat* în pátru rîndurj; ~ **szóltam** în pátru rîndurj c-ám zîsz

négyen *hat* pátrinsj; ~ **jöttek hozzánk** pátrinsj or vinyit lá noj

negyven *szn* pátruzãsj; ~ **ember** pátruzãsj dă **aminy**

néha *hat* unyirj; ~ **eszembe jutsz** unyirj îm vij în firé; ~ **segít nekem** unyirj m-ázsutã

néhai *mn* dă kînvã; **a** ~ **élet** kuszt dă kînvã

néhány *szn* aréki|t, [-tã, -c, -tyé]; ~ **ember** aréki c **aminy**; ~ **kilót felszedett magára** arékityé kilávé s-o lat szusz pã jél; ~**szor** în arékityé rîndurj

nehéz **I.** *mn* gro, [gre, gréj, grelyé]; ~ **szívvel** ku szuflyit grou; ~ **szag** mirosz grou; ~ **fiatalsága volt** tînyirácã gre avut **II.** grou s *fn*; ~**ére esik** îj kágyé grou; **már túl van a** ~**én** má pãstyî grou aj

nehezen *mn* grou; ~ **lélegzik** grou îs trãzsjé livigo

nehogy szã nu; ~ **megmondd neki!** szã nu-j szpuj!

nej *n fn* cîgãnkã; **az én** ~**em** cîgãnkã me

nekem ld **neki**

neki névm **nekem** mijé-m, **neked** cijé-c, **neki** luj îj h, lyij îj n, **nekünk** nauã nyé, **nektek** vauã vã **nekik** lor lyé; **nekem** **nem** fáj

mijé nu-m daré; **én mondtam** ~ jo j-ám zîsz

nekiáll *visszh i* sz-ápukã; ~ **a munkának** sz-ápukã dă **lukru**; ~ **enni** sz-ápukã szã mănînsjé

nekiesik *visszh i* szã punyé dă; ~ **az ételnek** szã punyé dă mánkát

nekifut *tn i* ályárgã dă sjévã; ~ **a falnak** ályárgã dă fál

nekiindul *tn i* purnyestyé; ~ **a világnak** purnyestyé dă **lume**, **cára nekik** ld **neki**

nekilát *visszh i* sz-ápukã dă sjévã; ~ **a munkának** sz-ápukã dă **lukru**; ~ **a takarításnak** sz-apukát dă tãkãritãlã

nekimegy *visszh i* **1.** szã luvestyé; ~ **az ajtónak** szã luvestyé dă **usã** **2.** szã izbestyé; **nekiment a falnak** sz-o izbît dă fál

nekiszalad ld **nekifut**

nekiugrik *tn i* szãré pã sjinyivã/sjévã; ~ **az embernek** szãré pã om

nekiül ld **nekiáll**

nekiütközik ld **nekimegy**

nektek ld **neki**

nélkülöz *ts i* n-áré sjévã; **mindent** ~ n-áré nyimik

nem **I.** *tagadószó* nu; ~ **megyek** nu mã duk; ~ **írtál** nu m-áj szkrisz **II.** s *fn*; ~**et mond** zîsjé nu

néma **I.** *mn* mu|t, [-tã, -c, -tyé]; ~ **mint a föld** mut aj kã pãmîntu **II.** *fn* mu|t, [-tã, -c, -tyé], **nem** vagy

- te ~ nu jésty tu mut; **süket is**, ~ is sî szurd sî mut
- nemcsak** *ksz* nu numá; ~ **én vártam** nu numá jo ástyiptám; nu numá dá sî; ~ **én, hanem te is** nu numá jo, dá sî tu; ~ **ettek, hanem ittak is** nu numá mǎnká, dá sî bije
- német I.** *mn* nyám, [*nyém*]; **egy** ~ **férfi** on om dá nyám; ~ **nyelv** lyimbă dá nyám **II.** *fn* nyám, [*nyimcǎjkă, nyém*]; **honnan jött ez a ~ nő?** dá hungy o vinyit nyimcǎjkásztá?
- németül **hat nyimcestyé**; ~ beszél **nyimcestyé szfătijestyé**; ~ tanulok **în vǎc nyimcestyé**
- nemhiába hat 1.** nu în bobutyé; ~ **kérdeztem** nu-n bobutyé l-ám întribát **2.** nu hjábá; ~ **mondtam neki mindig** nu hjábá j-ám zîsz vig
- nemi szerv n fn 1.** (*férfié*) pu|lǎ, [*lyé*] **2.** (*nőé*) piz|dǎ, [*-gyé*]
- némít ts i** îmmucestyé; **el ~otta az órát** îmmucestyé sjászu
- nemrég hat nu dǎ mult**; ~ láttam az utcán **nu dǎ mult l-ám vǎzut pǎ ulyicǎ**; ~ született **nu dǎ mult o nǎszkut**
- nemsokára** nu pǎstyí mult; ~ **elmegek hozzátok** nu pǎstyí mult m-oj dusjé lá voj
- némul tn i** mucestyé; **meg~tál?** áj mucîť?; **el~ a harang** mucestyé klopotu
- nemzetség n fn 1.** vi|gǎ, [*vizsj*]; **milyen ~be tartozol?** dá sjé fel vigǎ jésty? **2.** lozǎ; **jóhírú** ~ lozǎ bunǎ **3.** szǎmîncǎ; **ismert** ~ szǎmîncǎ kunuszcutǎ
- néni n fn** muj|eré, [*-érj*]; **egy idős** ~ o mujeré bătîrnǎ
- nép n fn** lume; **sok ~ volt ott** lume multǎ-jrá ákulo
- népmese n fn** puvásztǎ, [*puvésty/puvestyé*]; elmond egy népmesét puvistyestyé o puvásztǎ; népmeséket gyűjt áduⁿǎ uná puvéstyilye
- néptelen mn 1.** puszt, [*pusztǎ, pusty*; *pustyé*]; ~ek az utcák ulyicilye-sz pustyé **2.** gol, [*galǎ, goj, galyé*]; ~ utca ulyicǎ galǎ
- nesz n fn** lǎrmǎ, [*lǎrmj*]; ~t **hall áhugyé lǎrmǎ**
- nesze isz ná!**, /ná-c!, [*nágyé-c!*]; ~ **itt a tollad**, ná áisj ci-j tollá
- nesztelen hat** fǎrǎ lǎrmǎ; ~ **léptekkel** ku pásurj fǎrǎ lǎrmǎ
- név s fn** numé; ~ **nélkül** fǎr dá numé; **a nevét sem akarom hallani!** nisj numilye n-ám dá gînd szǎ-j áhud!
- nevel ts i 1.** krestyé; **három gyereket ~t fel** trij kupij o kriszcut **2.** nivilestyé; **miért nem ~ meg?** dá sjé nu-l nivilésty?
- nevelés n fn** nivilǎlǎ; ~sel **elért vmit** ku nivilǎlǎ azsunsz sjévǎ
- nevelt mn** nivilǎ|t, [*-tǎ, -c, -tyé*]; ~ **gyerek** kupil nivilít; **jól ~ bînyé-j** nivilít? **rosszul** ~ ro áj nivilít
- nevet tn i** rîgyé; **jót ~ rajta rîgyé** bun pǎ jél; **mindenki rajta** ~ toc

pă jél rîgyé; ~ **a markába** rîgyé în pumn

nevetséges *mn* dă rîsz; **ez nem** ~ ászta nu-j dă rîsz; ~**sé tesz vkit** fásjé dă rîsz pă sjinyivá

névnap *n fn* zuă dă numé; **ma van a ~od?** ásztaž ci-j zuá dă numé? ~**ját tartja** îs cînyé zuá dă numé

névtelen *mn* făr dă numé; ~ **utca** ulyică făr dă numé; ~ **levél** kártyijé făr dă numé

néz *visszh i* szá ujtă; **tükörbe** ~ szá ujtă-n styiklă; ~**d csak!** ujtă tyé numá!; **ferde szemmel** ~ **vkire** ku oty sztrîmb szá ujtă pă sjinyivá; **rá se** ~ **senkire** pă nyime nu szá ujtă

nézeget *visszh i* szá ujtă; **fényképeket** ~ pă formé szá ujtă

nincs 1. (*nem létezik*) nuje, **ilyen** ~ áfel nuje; **több** ~ māj mult nu-j; **2.** (*vkinek, vminek*); **nekem** ~ n-ám, **neked** ~ n-áj, **neki** ~ n-áré; **nekünk** ~ n-ávény, **nektek** ~ n-ávéc, **nekik** ~ n-áré; ~**enek gyerekeim** n-ám kupij; ~**maradása** n-áré sztáré; ~ **mit adnom** n-ám sjé szá-j đau

nincstelen *mn* szárák, [-kă, -sj]; **egy** ~ **embertől** dă lá om szárák

nincstelenség *n fn* szářsjié; ~**ben élnek** în szářsjié kusztă

normális *mn* ku firé; **te nem vagy ~!** tu nu jesty ku firé!; ~ **ember** om ku firé

nóta *h fn* kîntyi|k, [-sj]; **szomorú** ~ kîntyik triszt

nótázik *tn i* kîntă; ~ **a kocsmában** kîntă lá fugádo

nő¹ *n fn* **1.** cîgán|kă, [-sj], egy **fiatal** ~**vel** k-o cîgánkă tînră **2.** muj|eré, [-érj]; **egy** ~ **sincs köztük** nisj o mujeré nu-j întri jéj

nő² *tn i* kreštyé; **nagyot** ~ kreštyé máré; **a fejére** ~**tt vkinek** jo kriszkut pă káp lu sjinyivá

női *mn* **1.** dă mujeré ~ **hang** háng dă mujeré **2.** dă cîgánsj; ~ **nadrág** sjarik dă cîgánsj

nős *mn* înszurát; **régóta** ~ dă mult äj înszurát

nősül *visszh i* szá-nszaré; **most** ~**t** áku sz-o-nszurát

nőtlen *mn* nu-j înszurát

növekedik *visszh i* szá kreštyé; **gyorsan** ~ **a gyermek** kupilu repé szá kreštyé

nővér *n fn* szoră (*māj máré*); **három** ~**em van** trij szurorj māj máré ám

növeszt *ts i* **1.** kreštyé; **meg** ~**i a szakállát** îs kreštyé bárba; **meg~ette a haját** s-o kriszkut păru

NY

nyaggat *ts i* nu-j dă sjină lu sjinyivá,/ nu-j dă hugyînă; **ne nyaggass!** dă-m hugyînă!

nyak *s fn* 1. gît, [-urj]; **az üveg** ~a gîtu-l dă ujągă 2. grumázsz, -urj; **fáj a** ~am mă daré grumázszu; **a** ~ába ugrik îj száré-n grumázsz

nyakleves *n fn* pálmă; **ad vkinek egy** ~t îj dă lu sjinyivá o pálmă

nyakörv *n fn* kur|auă, [-elyé] dă gît

nyál *csak tsz* bályé; **folyik a** ~a îj kură bályilye

nyal *ts i* lyinzsjé, **meg** ~ **vmit a nyelvével** lyinzsjé sjévá ku lyimbá

nyaláb *n fn* 1. lyigätur|ă, [-j]; **egy** ~ **papír** o lyigätură dă pipáros 2. brácă; **egy** ~ **körte** o brácă dă peré

nyáladzik *tn i* îj kură bályilye

nyálas *mn* báll|osz, [-asză, -osj, -asjé]; **micsoda** ~ **ember!** sjé máj báll|osz om!

nyár *n fn* váră; ~on dă váră; **a jövő** ~on dă váră sj-o vinyi; **a múlt** ~on îh váră sj-o trikut

nyárfa *n fn* plut|ă, [-tyé]; **két** ~ **dauă** plutyé; **kivágott egy nyárfát** o tijet o plută áfără

nyári *mn* dă váră; ~ **idő** vremé dă váră; ~**almák** meré dă váră

nyárs *n fn* frigaré, [frigă|rj]; ~on süt frizsjé pă frigaré; ~**at vág** îs tájé o bată dă frigaré

nyavalya *s fn* nyivoj; **töri** ~ îl mănînkă nyivoju

nyavalyás *mn* dă nyivoj; **mindig** ~ **volt** uvig dă nyivoj ájrá

nyél *s fn* măn|o, [-evé]; **kapa** ~ măn|o dă szopă; **eltörött a**

gereblye ~ sz-o rupt măn|o-l dă gărăblă

nyel *ts i* îngyică; **mindig csak** ~ **mellette** uvig numá-nyyică lîngă jél; **le** ~ **i a falatot** îngyică bukăturá

nyelv *n fn* lyimb|ă, [-é]; **kiölti a** ~ét îs szkatyé lyimbá; **megoldódott a** ~e ji sz-o dăzlyigát lyimbá; **beás** ~ lyimbă dă bájás; ~**veket tanul** învăcă lyimbé

nyer *ts i* înnirestyé; **időt** ~**tem** ám nyirit dobă; ~ **a játékban** înnirestyé-n zsoz

nyers *mn* 1. (hús) vergyé 2. krud; ~ **kenyér** pită krudă

nyes *ts i* tájé; **le** ~ **a faágakat** tájé krăkurilye dă lyémn

nyílás *n fn* 1. gară, [gorj]; 2. gur|ă, [-é]; **az ajtó** ~**ban** îh gură dă usă

nyílik *visszh i* szá dăstyizsjé; **kinyílt az ablak** sz-o dăstyisz ubloku; **az ajtó az utcára** ~ usă szá dăstyizsjé pă ulyică

nyír *ts i* tunzsjé; ~**ja a haját vkinek** îj tunzsjé păru lu sjinyivá

nyírás *s fn* tunzsz; **haj** ~ **t és borotválást kér** îs sjeré tunzsz sí rász

nyirkos *mn* 1. ud; ~ **a ruhája vkinek** ud ji-j calyilye lu sjinyivá; ~**föld** pămînt umid 2. umid; ~ **a fal** fălu-j umid

nyit *ts i* dăstyizsjé; ~**ja az ajtót** dăstyizsjé usă; **ki** ~ **ja a száját** îs dăstyizsjé gură; **boltot** ~ dăstyizsjé boltă

nyitott *mn* dăsty|sz, [-sză, -sj, -sjé];
~**ajtó** usă dăstyisză; ~ **ablak**
mellett lîngă ublok dăstyisz

nyitva *hat* dăstyisz; **reggeltől estig** ~
dă lá gyiminyácă pîn lá száră-j
dăstyisz; ~ **8-16 órig** dăstyisz pîn
lá pátru sjászurdă zuă

nyolc *szn* opt; ~ **óra múlva** păsty
opt sjászurdj

nyolcvan *szn* **a nagymama** ~ éves
masă-j dă optăszprăzesj aj dă zilyé

nyolcszor *hat* în opt rîndurdj

nyom¹ *ts* *i* **1.** ásáză; ~ **a cipő** m-ásáză
cipilyisji **2.** bágă; **a kezébe** ~ **vmit**
vkinek ij bágă-n mîná sjévá lu
sjinyivá

nyom² *n* *fn* urm|ă, [-é]; ~**a** **sincs** nisj
urmă n-áré; **a** ~**ába lép** **vkinek** ij
kalkă-n urmé lu sjinyivá; **a** ~**ára**
bukkan ij dă pă urmé lu sjinyivá
~**ában van** **vkinek** pă urmé-j lu
sjinyivá

nyomban *hat* **1.** repé; ~ **öltözz fel!**
repé gâtă tyé! **2.** áku; ~ **elhalgass!**
áku sză tásj!

nyomkod *ts* *i* ásáză; ~**d** **meg a**
vállamat! ásáză-m umire!

nyomor *n* *fn* szárăsjijé; **nagy** ~**ban**
él în szárăsjijé máré kusztă

nyomorék **I.** *mn*; ~ **ember** om
nyumurug **II.** *fn* nyomurug *h* *esz*,
nyumurugă *n* *esz*, nyomuruzsj *tsz*;
~**nak tetteti magát** sză fásjé dă
nyumurug

nyomorúság *n* *fn* nyomuruzsjijé;
~**ban** în nyomuruzsjijé

nyomtalanul *hat* făr dă urmé; ~
eltűnt o pirít făr dă urmé

nyög *tn* *i* gămă; ~ **fájdalmában**
gămă dă duremé

nyöszörög *tn* *i* gămăjestyé; **álmában**
~ gămăjestyé-n szomn

nyugalom *n* *fn* **1.** putujălă **2.**
hugyină **3.** ugoj; **adj nyugalmat!**
dă-m ugoj!

nyugodt *mn* putulyi|t, [-tă, -c, -tyé];
~ **ember** om putulyit; ~ **élet** kuszt
putulyit

nyugtat *ts* *i* putulyestyé; **meg-**
mindenkit pă toc lyé putulyestyé

nyújt *ts* *i* **1.** lunszjestyé; ~**ja a kezét**
îs lunszjestyé mîná **2.** îmmăcestyé;
ki~otta a nadrágját s-ommăcît
sjariku **3.** lăcestyé; **tésztát** ~
lăcestyé alatu **4.** dă; **segítségül** ~**ja**
a kezét îs dă mîná dă ázsutor

nyújtódeszka *n* *fn* kupájé, [kupăj];
~**án** pă kupájé

nyújtófa *h* *fn* tujág, [tujézs]; **a**
nyújtófával ku tujăgu

nyújtott *mn* **1.** lunszji|t, [-tă, -ic, -
tyé]; ~ **kézzel** ku mîná lunszjită; **2.**
îmmăcî|t, [-tă, -c, -tyé] **3.** lăcî|t, [-
tă, -c, -tyé]; ~ **rétes** retes lăcî **4.**
dát, [-tă, -c, -tyé]; ~ **segítség**
ázsutoru-l dát

nyújtózkodik *visszh* *i* sză-
mmăcestyé; **az ég felé** ~ pă lá nor
sză-mmăcestyé

nyúl¹ *h* *fn* jépur|é, [-j]; **fut, mint a** ~
ályárgă, ká lyépuré

nyúl² *visszh i* **1.** szá lunzsjeszté; **a fejéhez** ~ szá lunzsjeszté lá kápu-j; **nem ~t a pénzhez** nu sz-o lunzsjit lá bány **2. a zsebébe** ~ ís bágã mîná-n zsáb

nyúlik *visszh i* **1.** szá-mmăcestyé; ~ **ez a blúz** szá-mmăcestyé zăbubusztá **2.** szá lunzsjeszté; **nyúlnak az éjszakák** szá lunzsjeszté naptyilye

nyuszi *h fn* jépurás, [-j]; **kapott egy ~t húsvétra** s-o kăpătát on jépurás pã pásty

nyúz *ts i* bilyestyé; **le~za róla a bőrt** bilyestyé pelye dă pã jél

nyú *ts i* partă; **el ~tte a cipőjét tãre** s-o purtăt cipilyisji

O

oda *hat* ákulo; ~ **és vissza** ákulo sí înnápoj; **menj ~!** du ty-ákulo!

odaad *ts i* dă hungyivá; **mindenét ~ja** sjigogyi-s dă ákulo; **~ta az életét vmiért** s-o dát kusztu pãntru sjévã

odaáll *tn i* sztã hungyivá; ~ **az ajtó mellé** sztã lîngã usã; **állj oda vho!** sztã ákulo hungyivá!

odaállít *ts i* **1.** sztã hungyivá; **~ottak a kapuba** m-or sztăt ákulo-n kăput

odaát *hat* ákulo; **az igazság ~ van** gyiriptátye ákulo-j; ~ **még nem alszanak** ákulo inká nu szá kulká

odább *hat* máj înkulo; **menj ~!** du tyé máj înkulo!

odabenn *hat* ákulo înlontru; ~ **meleg van** ákulo înlontru kãld äj

odacsap *tn i* **1.** luvestyé hungyivá; ~ **az asztalra** luvestyé pã mászã **2.** izbestyé; **~a földhöz** izbestyé dă pãmînt

odacsódít *ts i* **1.** ádunã uná; ~ **mindenkit a bolthoz** ádunã uná pã toc înr-on lok lá boltã **2.** ásztrînsjé; **~i a népet vho!** ásztrînsjé lume hungyivá

odacsódül *visszh i* **1.** sz-ádunã uná; **mindenki ~t** toc sz-or ádunát uná **2.** sz-ásztrînsjé; **gyorsan ~tek hozzájuk** repé sz-or ásztrînsz lá jéj

odadob *ts i* **1.** zburtusjeszté hungyivá; ~ **a kutyáknak** zburtusjeszté lu kînyilor **2.** zvärlyestyé hungyivá

odaég *tn i* árgyé; **~ett a hús** o ársz kárnye

odaér *tn i* ázsunzsje hungyivá; **időben ért oda** înr bunã vremé azsunsz ákulo; **nem ér oda** ma n-ázsunzsje ásztãz ákulo

odaerősít *ts i* lyágã dă sjévã; **~i a falhoz** lyágã dă fãl

odafagy *tn i* îngyãcã dă/lã sjévã; ~ **az ablakhoz** îngyãcã lá ublok

odafér *tn i* începé hungyivá; ~ **a többiekhez** începé lá héjelãnc;

- sehova nem fér már oda** ínnyikére nu-nképe má
- odafigyel** *tn i* bágă számá lá sjinyivá/sjévé; **figyelj oda rá!** bágă számá lá jél
- odafordul** *visszh i* szá-ntarsjé lá sjinyivá/sjévé; ~ **hozzá, hogy lássa** szá-ntarsjé lá jél, szá-l vádá
- odafut** *tn i* ályárgă lá sjévé/sjinyivá; ~ **a kertkapuhoz** ályárgă lá kăputu-l dă gárd
- odahajol** *visszh i* sz-áplyákă lá sjévé/sjinyivá; ~ **az arcához** sz-áplyákă lá ubrázu-j
- odahallatszik** *visszh i* sz-áhugyé ákulo; ~ **a kiabálás** sz-áhugyé ákulo muzsjálá; **semmi nem hallatszott oda** nyimik nu-sz-ahuzît ákulo
- odahaza** *hat* ákászá; **várnak** ~ m-ástyáptă ákászá
- odahív** *ts* tyámă ákulo; ~**ta a rokonát** s-o tyimát nyámu ákulo; ~**atta magához a tanár** méstyéru l-o tyimát lá jél
- odahord** *ts i* ákără hungyivá; **mindenét** ~**ja neki** sjigogyi s-ákără lá jél
- odához** *ts i* áduşjé ákulo; **mindenkit** ~ pă toc ly-áduşjé ákulo; ~**ott egy könyvet** adusz ákulo o kényvé
- odahúz** *ts i* tîrîjé ákulo; ~**za az ágyát** îs tîrîjé pátu ákulo; ~**ta a szíve** l-o tîrîjit szuflyitu ákulo
- odáig** *hat* pîn ákulo; ~ **jutott, hogy** pîn ákulo azsunsz, kit szá ...
- odaír** *ts i* szkrijé ákulo; ~**ja a nevét** îs szkrijé numilye ákulo
- odajut** *tn i* ázsunszjé hungyivá; ~ **az iskolához** ázsunszjé lá iskulă; ~**ott, hogy nem is vették észre** azsunsz ákulo dă nisj nu l-or lat dă vestyé
- odaköt** *ts i* lyágă hungyivá; ~**i az ágy lábához** lyágă sjévé lá pisjoru-l dă pát
- odalátszik** *visszh i* szá vegyé ákulo; ~ **a falu temploma** szá vegyé ákulo biszerikă dă szát
- odalent** *hat* ákulo zszos; ~ **a földben** ákulo-n pămînt; ~ **a pincében** ákulo zszos îm pimică
- odalép** *tn i* kălkă hungyivá; ~ **az asztalhoz** kălkă lá mászá; ~**ett a lány mellé** o kălkăt lîngă fătă
- odalopózik** *visszh i* szá furisă; ~ **mellé** szá furisă lîngă jél; **odalopózott, hogy ne vegyék észre** sz-o furisăt ákulo, kit szá nu-l je dă vestyé
- odamegy** *tn i* merzsje hungyivá; ~ **az ajtóhoz** merzsje lá usă; **nem mer odamenni a lányhoz** nu szá-ndură szá mărğă lá fătă
- odanéz** *visszh i* szá ujtă ákulo; **ne nézz oda!** nu tyé ujtă ákulo!
- odanyújt** *ts i* lunzsjesztyé lu sjinyivá sjévé; ~**ja a poharat neki** îj lunzsjesztyé kristăru
- odanyúl** *visszh i* szá lunzsjesztyé; ~ **a kezéhez vkinek** szá lunzsjesztyé lá mîná lu sjinyivá; **ne nyúljatok oda!** szá nu vă lunzsjić ákulo!

odaragad *visszh i* szá lyipestyé dă sjévá; ~**t a kezéhez vmi** sz-o lyipit dă mîná-j sjévá

odarepül *tn i* zbară hungyivá; ~**t a fészkehez** o zburát lá kujbu-j

odasiet *visszh i* szá-ngribestyé; ~ **az anyjához** szá-ngribestyé lá mumă szá

odaszorít *ts i* ásztrînsjé lá sjévá; ~ **vkit a falhoz** ásztrînsjé pã sjinyivá lá fál; ~**otta a kezét az ajtóhoz** sz-asztrînsz mîná lá usă

odaszorul *visszh i* sz-ásztrînsjé; ~ **a keze az ajtóhoz** sz-ásztrînsjé mîná-j lá usă

odatalál *tn i* áflă lá sjinyivá/sjévá; **ne félj**, ~**ok hozzátok** nejtyem, k-oj áflă lá voj; **nem talál oda** n-áflă ákulo

odatámaszkodik *visszh i* szá rázámă pã sjévá; ~ **a falhoz** szá rázámă dă fál

odatart 1. *tn i* cînyé hungyivá; **ő is** ~ **a boltba** sî jél lá boltă cînyé **2.** *ts i* ~**ja a kezét a szájához** îs cînyé mîná lá gură

odatartozik *visszh i* szá cînyé lá sjinyivá/sjévá; **ez is** ~ **még hozzá** sî ásztlá lá jél szá cînyé

odatesz *ts i* pûnyé sjévá hungyivá; ~**i az asztalra a kenyeret** pûnyé pítá pã másză; **odatette a helyére a könyvet** o pusz kényve pã lok

odaugrik *tn i* száré hungyivá; ~ **egy fadarab lábához** száré on dărâb dă lyémn lá pisjoru-j

odaüt *tn i* luvestyé pã sjévá; ~ **a kezére vkinek** îj luvestyé pã mîná lu sjinyivá

odavág *ts i* **1.** izbestyé dă sjévá; ~**ja a földhöz a kalapját** îs izbestyé dă pãmînt kumănáku; ~**ta magát a földhöz** sz-o izbit dă pãmînt **2.** luvestyé dă sjévá; ~**ja a poharat a falhoz** luvestyé kristáru dă fál

odavalósi *hat* d-ákulo-j; **ő is** ~, **ahová én** sî jél d-ákulo-j, dă hungyé sî jo

odavarr *ts i* kărpestyé pã/dă sjévá; ~**ja a gombot a kabátra** kărpestyé bombu pã subă

odavesz *ts i* je lá; ~ **magához még egy gyereket** îs je lá jél máj on kupil

odavisz *ts i* dusjé ákulo; ~ **egy zsák búzát** dusjé ákulo on szák dă gru; **ez az út** ~ **téged** kályásztá tyé dusjé ákulo

odébbáll *tn i* **1.** sztă îndărăt; **szó nélkül** ~**t făr dă vorbă** o sztát îndărăt **2.** sztă máj înkulo; **állj egy kicsit odébb!** sztă ocără máj înkulo!

odvas *mn* putrid, [-dă, -zsj, -gyé]; ~ **fa** lyémn putrid; **belülről** ~ **a foga** pã d-înlontru putrid ji-j gyintyilye

okád *tn i* burestyé

okol *ts i* fásjé dă vînä; **engem** ~**nak mindenért** pã mînyé mă fásjé dă vînä pãntru kutotu

okos *mn* ku firé; ~ **ez a fiú** kupilusztá ku firé-j; **egy** ~ **ember** on om ku firé

okoz *ts i* fásjé; **fájdalmat** ~ **vkinek** îj fásjé duremé lu sjinyivá; **nagy örömet** ~ **ott nekem** m-o fākut fālusijé máré

oktat *ts i* învácă; **gyerekeket** ~ **az iskolában** învácă kupij î n iskulă

oktató *fn* méstyér *h* *esz*, *-j h tsz*, *mistryirică n* *esz* *mistryiric n tsz*

október *s fn* oktober; ~**ben** î n oktober

okul *tn i* învácă dîn sjévé; **ebből mit sem** ~**t** d-înr-ásztá nyimik n-o-nvácát

olaj *s fn* uloj; ~**at önt a tűzre** vársză uloj pă fok; ~**jal főz** ferbé ku uloj

olajos *mn* **1.** dă uloj; ~ **kanna** kănă dă uloj **2.** î n uloj; ~ **hal** pestyé î n uloj

olajoz *ts i* unzsje ku uloj sjévé

olcsó *mn* lyésznyik, [-kă, -sj, -sjé]; ~ **hús kárnyé** lyésznyikă

olcsón *hat* lyésznyik; **ezt** ~ **vásároltuk** ásztá lyésznyik ány kumpărăt

old *tn i* dăzlyágă; **ki~ja a csomót** dăzlyágă nodu

oldal *n fn* **1.** pártijé; **az egyik** ~**ra** p-o pártijé; **a másik** ~**on** pă hălălántă pártijé; **minden** ~**ról** dîn tatyé părc **2.** (*emberé, állaté*) kasztă; ~**ba bök** vkit împunzsje-n kasztă pă sjinyivá

oldalal *n fn* kasztă; **sült** ~ kasztă friptă

oldalborda *n fn* kasztă, [kastyé]; **nagyon fáj az oldalbordám** ro mă daré kastyilye

olló *h fn* farfik, [-sj]; ~**val vág** tájé ku farfik; **kis~** farfik mik

olt *ts i* **1.** ástyinzsjé; **tüzet** ~ ástyinzsjé foku **2.** putulyestyé; **szomját ~ja** îs putulyestyé szetye

oltár *s fn* ultár, [-urj]; **az** ~ **előtt** înnentyé dă ultár

olvad *visszh i* sză tupestyé; **el~t a hó** sz-o tupit zăpádă

olvas *ts i* umără; **könyvet** ~ umără kényvé; **pénzt** ~ umără bány

olvaszt *ts i* tupestyé; **zsírt** ~ tupestyé untură

olyan **I.** *hat* áfel; **találkoztam** ~ **emberrel, aki** m-ám áflăt k-afel om, káré ...; ~, **mint az apja** áfel aj ká tátă szo **II.** áfel dă; ~ **olyan** nagy áfel dă máré; ~ **boldog** áfel dă fālasză

olykor *hat* unyirj; ~ **eszembe jut** unyirj î m vinyé-n firé; ~ **látom** csak unyirj î l vād numă

omladozik *visszh i* sză dubară; ~ **a fal** sză dubară fălu

omlik *tn i* **1.** kágyé; **a vállára** ~ **a haja** îj kágyé păru pă umiré **2.** *visszh i* sză dubară; **leomlott a fal** sz-o duburît fălu

onnan *hat* d-ákulo; **menj** ~! du tyé d-ákulo!; ~ **jól látszik minden** d-ákulo binyé sză vegyé kutotu

orca *s fn* ubrăz, [-urj]; **piros az orcája** rosu ji-j ubrăzu

ordít *tn i* **1.** muzsjesztýé; **ne ~s!** nu muzsji! **2.** zbárã; **hangosan** ~ tãré zbárã **3.** urlã; **könnyekkel** ~ ku lákrimj urlã

ordítás *n fn* muzsjálã **2.** zbirálã

ormány *s fn* nász, [-urj]

orom *n fn* tyityijé; **a hegy orma** tyityije gyáluluj

orosz I. *mn* urosz, ~ **nő** uruszajká **II.** *fn* urosz *h fn*, uruszajká *n fn*, urosj tsz; **az ~nál járt** o umblát lá urosj

oroszul *hat* uruszestyé; **jól beszél** ~ binyé szfätijestyé uruszestyé

orr *s fn* nász, [-urj]; **görbe** ~ nász sztrím; **folyik az ~a** ij kurã nászu; **kifújja az ~át** is szuflã nászu; **mindenbe beleüti az ~át** is luvestyé nászu in sjigogyi; **az ~a hegyén** pã botu-l dã nász

orrvérzés *n fn* szînzsirälã dã nász; **~ig dolgozik** lukrä pîn dã szînzsirälã dã nász

ország *n fn* cãrã, [cãrj]; **idegen ~ban** in cãrã sztrãjinã; **az egész ~ban** in cãrã tatã; ~ **-világ tudja meg** szã styijé lume, cãrã

országút *h fn* dri|k, [-sj]

orvosol *ts i* **1.** întrãmã; **bajt** ~ întrãmã báju **2.** vîngyikã

orvul *hat* pã furis; ~ **elkapta** pã furis l-o kãptãlit

oson *visszh i* szã furisã; ~ **a folyosón** szã furisã pã gãng

ostoba I. *mn* bulîn|d, [-dã, -zsj, -gyé]; ~ **liba** gîszkã bulîndã **II.** *hat*

bulînd, -dã, -zsj, -gyé; **ostobák vagytok mind** toc vic bulînzsj

ostor *h fn* bisj; **a nagy ~ral** ku bisju-l mãré

oszlik *visszh i* **1.** szã-mpãrcestyé; **részekre** ~ szã-mpãrcestyé pã rîszurj **2.** szã putrizestyé; **szétoszlott a földben** szã putrizestyé-n pãmînt

oszlop **1.** *s fn* uszlop, [-urj]; **az ~ tetején** pã tyityijé dã uszlop **2.** sztîlp; **magas** ~ sztîlp nált

oszt *ts i* împãrcestyé; **szét~ja a földet** împãrcestyé pãmîntu; **darabokra** ~ împãrcestyé pã dãrãburj

osztás *n fn* împãrcälã

osztatlan *mn* întrég, [intrãgã, intrãzsj]; ~ **kenyér** pitã-ntrãgã

osztogat *ts i* împãrcestyé; **el~ja a vagyonát** is împãrcestyé vágyonu; **cukrot** ~ **a gyerekeknek** împãrcestyé cukuru kupijilor

osztozik *visszh i* szã-mpãrcestyé; **nem** ~ **senkivel** nu szã-mpãrcestyé ku nyime

ott *hat* ákulo; ~ **lakik** ákulo sãgyé; ~ **van** ákulo-j

ottani *mn* d-ákulo; ~ **emberek** aminy d-ákulo

ottfeljt *ts i* mujtã ákulo; **nem felejtettem ott semmit** nyimik n-ám mujtãt ákulo; **vmit mindig ~esz** sjévã uvig mujc ákulo

otthagyt *ts i* lãszã ákulo; **mindent ~ott** sjigogyi o lãszãt ákulo

otthon *hat* ákásză; ~ **vagyok** jo misz
ákásză; ~ **dolgozik** ákásză lukră

otthoni *mn* d-ákásză; ~ **nadrág**
sjarik d-ákásză; ~ **munka** lukru d-
ákásză

otthonról *hat* d-ákásză; **ma nem**
megyek el ~ ásztăz nu mă duk d-
ákásză

ottmarad *hat* rămîjé ákulo; **ne**
maradj ott! sză nu rămîj ákulo!

Ó

óbégat *ts i* 1. zbără; **az udvaron** ~
zbără pă hudvár 2. urlă; **ki** ~ **itt?**
sjinyé urlă ájsj?

óhaj *s fn* zsînd; ~**od szerint** pă
zsîndu to

ól *n fn* kosji|nă, [-ny]; **disznó**~
kosjină dă porsj; **az** ~**ban** în
kosjină

ólom *h fn* kuszător, [-j]; ~**pénz** bány
dă kuszător; ~**katona** kătănă dă
kuszător

óra *s fn* sjász, [-urj]; **hány** ~? kityé
sjászurj äsz?; **ebben az órában** în
sjászusztă; *üdvözlési forma*
elváláskor: **Jó órában indulj!** Du
tyé-n sjász bun!

óránként *hat* în tot sjász; ~ **megnézi**
a kiscsibéket în tot sjász sză ujtă
lá puji-j misj

óriáskígyó *n fn* sárpé máré, [sărpj
misj]

ósvi *mn* avilt, [-tă, -c, -tyé]; ~
ruhákat hord partă calyé avityé

óta *névutó* dă; **három nap** ~ dă trij
zilyé; **tegnap** ~ dă jér

óv *ts i* pázestyé; **mindentől meg**~ o
pázestyé dă kutotu 2. ápără; **Isten**
ments! Damnyé ápără!

óvakodik *visszh i* 1. sză ápără; ~ **tőle**
sză ápără dă jél 2. sză pázestyé; ~
a széltől is sî dă vînt sză pázestyé

óvoda *n fn* uvo|dă, [-gyé]; **óvodába**
jár umblă-n uvodă

óvodás **I.** *mn* uvodás, [-j]; ~ **gyerek**
uvodás kupil **II.** *fn* uvodás, [-j]; **ő**
már ~ jél má uvodás äj

Ö

öblít *ts i* szklátyină; **ruhát** ~
szklátyină calyilye; **le-i a torkát**
îs udă gîtu

öcs *h fn* frátyé mik, [frác misj]; **két**
~**ém van** doj frác misj ám

ökkel *ts i* îmbulgyestyé; **fel**~ **a**
szarvaival îmbulgyestyé ku
karnyilye

öklendezik *tn i* hăknyestyé

ököl *s fn* pumn; ~**be szorítja a kezét**; s-ásztrînzsjé mîná-n pumn; ~**lel üt** luvestyé ku pumnu; **öklömnyi** ká pumnu-m

ökör *h fn* bou, [boj]; **fiatal** ~ bou tînr

öl¹ *ts i* **1.** (embert) ámaré; **embert** ~t om amurît; **2.** (állatot) tájé; **disznót** ~ tájé pork

öl² *n fn* brácă, [brăc]; ~**be vesz** je în brácă; ~**be tett kézzel** ül ságyé ku mînyilye-n brácă

ölel *ts i* îmbrăcusă; **hadd ~jelek meg!** háj szá tyé-nbrăcus!

ölelés *n fn* îmbrăcusălă

ölelkezik *visszh i* szá-mbrăcusă; ~ **a barátaival** szá-mbrăcusă ku urtásji-s

ölt *ts i* **1.** (varr) kărpestyé; **fel~i a gombot** kărpestyé szusz bombu **2.** (magára ~ vmit) îs je szusz sjévá **3.** árátă; **vidám arcot** ~ s-árátă ubráz fălosz, **nyelvet** ~ s-árátă lyimbă

öltözék *fn* **1.** *n fn* ca|lă; [-lyé] **2.** csak tsz-ban kimésj **3.** pej *n fn* flyăncă, flyencé

öltözködik *visszh i* **1.** szá gátă; **gyorsan fel~ repé** szá gátă **2.** szá-mbrákă **szépen** ~ mîndru szá-mbrákă

öltöztet *ts i* **1.** gátă; ~**i a gyerekét** îs gátă kupilu **2.** îmbrákă; ~**ik a menyasszonyt** îmbrákă pă menyasszonyé

ömlik **1.** *tn i* kură; **csak úgy** ~ **az eső** ásă kură plaje; **a Balatonba** ~

kură-n Bálátóná **2.** *visszh i* szá vársză; **ki~ a víz az asztalra** szá vársză apă pă másză

önt *ts i* vársză; **ki~i a bort** vársză vînu; **nyakába zúdít vkinek vmit** vársză-n gît sjévá lu sjinyivá

ördög *h fn* drák, [-sj]; **vigyen el az ~!** szá tyé dukă drăku!; **az ~ tudja** styijé drăku!, **rossz, mint az** ~ ro, ká drăku

öreg I. *mn* bătîr|n, [-nă, -ny, -nyé]; ~ **ember** om bătîr; ~ **este volt már** naptyé táré-jrá má **II.** *fn*, bătîr|n, [-nă, -ny, -nyé]; **mit csinál ez az ~?** sjé fásjé bătîrnusztă, **és a te ~eid?** dá bătîrnyi téj?

öregasszony *n fn* **1.** bătîr|nă, [-nyé]; **egy százéves** ~ o bătîrnă d-o szută dă aj **2.** bătîrnucă

öregember *h fn* **1.** bătîr|n, [-ny]; **egy szegény** ~ on bătîr szărak **2.** bătîrnuc

öregesen *hat* bătîrnyestyé

öregszik *visszh i* szá-mbătârnyestyé; **egyszer mindenki meg~ odátă** sjinyigogyi sz-o-mbătârnyj; **nagyon megöregedett** táré sz-o-mbătârnyj

örökké *hat* **1.** dă kînd lume sî pămînt; ~ **ismertem** dă kînd lume sî pămînt îl kunustyem **2.** kit kuszt ... ; ~ **amíg élek** kit kuszt oj kusztă; **örökkön~** kit kuszt jestyé

öröm *n fn* **1.** fălusijé; **nagy ~mel** ku fălusijé máré **2.** bukurijé; ~**et szerez vkinek** îj fásjé bukurijé lu sjinyivá

örül *visszh i* 1. szá fālsä; ~ **az új autójának** szá fālsä dă káru-l nou 2. szá bukurestyé; **szív**ből**** ~**ök** mă bukur dîn tot szuflyit; ~**ök, hogy megismerhettem** fālosz/fälasä misz, kă ty-ám kunuszkut

ösvény *n fn* kărláré, [-*ärj*]; **a kis** ~en pă kăráré mikă; **kitaposott** ~ kăráré umblátă

összead *ts i* 1. (*számolásnál*) dă uná; **add össze, mennyi adósságunk volt** dă uná kită dáturijé ány ávut 2. (*házasákötésnél*) kunună

összeakad *visszh i* 1. szá-nkăcälyestyé; ~**tak a lábai vkinek** szo-r înkăcälyit pisjarilye lu sjinyivá 2. (*vkivel*) szá álä; ~**tunk az utcán** pă ulyică ny-ány álät

összeakaszcodik 1. *visszh i* szá-nkăcälyestyé 2. (*veszekedni kezd*) sz-ákácă; **mindenkivel** ~ dă sjinyigogyi sz-ákácă

összeáll *visszh i* sztă uná; ~**t a tej láptyilye** o sztát uná; ~ **vkivel** sztă uná ku sjinyivá

összeaprít *ts i* măruntă uná; ~**ja a fát** măruntă lyemnyilye

összecsap *ts i* 1. (*kezet*) luvestyé uná; ~**ja a kezeit** îs luvestyé uná mînyilye 2. (*könyvet*) întyizsjé 3. (*vkivel*) szá bátyé ku sjinyivá

összecsuk *ts i* întyizsjé; ~ **két embert egy szobába** întyizsjé doj aminy înr-o szobă; ~**ja a könyvet** întyizsjé kényve

összecsuklik *tn i* kăgyé uná; ~ **a fáradtságtól** kăgyé uná dă hustyunyálä

összeér *tn i* ázsunzsje uná; ~**tek kezeink** ny-or ázsunsz uná mînyilye

összeesik *tn i* kăgyé uná; **holtan esett össze** o kăzut mort uná; **időben nem esik össze** în dobă nu kăgyé uná

összefolyik *tn i* kură uná; ~ **előttem az írás** kură uná înnentyé-m szkrijitură

összefut *visszh i* szá álä uná ku sjinyivá; ~**ott az anyósával a faluban** alyirgát uná ku szákră szá în szát

összegabalyodik *visszh i* szá-nkăcälyestyé; **a madzag** ~ szá-nkăcälyestyé szfará; **összegabalyodott vkivel** sz-o-nkăcälyit dă sjinyivá

összegubancolódik *visszh i* szá gulmuzestyé; **összegubancolódott a cérna** sz-o gulmuzit ácă

összegyűjt *ts i* 1. ádună uná; ~**i a barátait** s-ádună uná urtásji 2. ásztrînzsjé uná, **sok pénzt gyűjtött össze** adunát mulc bány uná

összehajt *ts i* împätură; ~**ja a blúzát** s-împätură zăbunu

összekülönbözik *visszh i* szá szfăgyestyé; **gyakran** ~ **a férjével** în multyé rîndurj szá szfăgyestyé ku bärbätu-s

összemegy *tn i* merzsjé uná;
összement a mosásban o mérsz
uná în szpălát

összeráncol *ts i* zbärsjestyé; **~ja a
homlokát** îs zbärsjestyé fruntye

összeráncolódik *visszh i* szá
zbärsjestyé; **~ a ruha** szá
zbärsjestyé calyilye

összes *mn* tot, tată, toc, tatyé; **az ~
gyerek** toc kupij; **az ~ vendég
megjött** toc gosty or vinyit

összeszárad *visszh i* szá uszkă uná;
~t a kenyér sz-o uszkăt uná pitá

összetép *ts i* rupé uná; **~i a levelet
rupé uná** kártyije; **apró
darabokra tépett össze vmit** pã
dărăburj misj o rupt sjévä

összetesz *ts i* punyé uná; **~i a kezeit**
îs punyé uná mînyilye

összezavar *ts i* zăbunyestyé uná;
mindent ~ kutotu zăbunyestyé
uná; **ne zavarj össze engem!** nu
mă zăbunyi uná!

összezavarodik *visszh i* szá
zăbunyestyé uná? **minden
összezavarodott a fejemben**
sjigogyi sz-o zăbunyi uná-n kăpu-
m

összezúz *ts i* zdrubestyé uná; **~za a
fokhagymát** zdrubestyé uná áju;
~ta magát sz-o zdrubit uná

összezsugorodik **1.** *visszh i* szá
zgärsjestyé; **~ a fájdalomtól** szá
zgärsjestyé dă duremé **2.** merzsjé
uná; **összezsugorodott a
mosásban** o mérsz uná în szpălát

öt *szn* sjinsj; **~ darab könyv** sjinsj
dărăburj dă kényvé; **~en** sjinsjinsj;
~ éves dă sjinsj áj (*dă zilyé*);
~ször în sjinsj rîndurj

ötszáz *szn* sjinsj szutyé

ötven *szn* sjinsjzäs

öv **1.** *n fn* (férfi~) kurauă, [-elyé];
nadrág~ kurauă dă sjarik **2.**
(női~) *s fn* bru, [-urj]; **~et tesz a
derekára** îs punyé bru pã mirzsuk

övé *névm* á luj *h* esz á lyij *n* esz, á lor
tsz

özvegyasszony *n fn* vädajé; **hamar
~ lett** repé sz-o făkut vädajé

özvegyember *h fn* vädøj; **~ maradt**
o rämász vädøj

Ő

ő *névm* jél *h* /je *n*; **~ még nagyon
fiatal** jél áj inká ro tînăr; **~ már
nem dolgozik** je má nu lukră

ők *névm* jēj *h* jelyé *n*; **~is itt vannak**
sî jēj áisj äsz

őr *s fn* tyosz, [-urj]; **~ áll a kapuban**
tyosz sztă în kăput

őríz *ts i* pázestyé; **libákat ~** pázestyé
gîsty; **dinnyét őrzött a nyáron** o
păzît pepinyé în várásztă

őrizzdik *visszh i* szá ápără;
mindentől ~ dă sjigogyi szá ápără

örülődik *tn i* tyinijestyé; **~ közöttük**
tyinijestyé întri jēj

őröl *ts i* dărălestyé; **búzá** ~ dărălestyé gru; a **malomban** ~ dărălestyé lá maré

őrül *tn i* bulunzestyé; **meg~tél?** áj bulunzît?

őrült I. *mn* bulîn|d, [-dă, -zsj, -gyé]; ~ **ember** om bulînd **II.** *fn* bulîn|d, [-dă, -zsj, -gyé]; **mit csinál ez az őrült?** sjé fásjé bulîndusztá?

őrültség *n fn* bulunzemé; **micsoda ~ ez?** sjé máj bulunzemé-j ásztá?

ősz¹ *mn* szur, [-j]; ~ **haj** pār szur

ősz² *n fn* tamná; **ősszel** dă tamná; a **múlt** ~ în ásztă tamná

őt *névm* pă jél îl *h esz*; pă je o *n esz*; pă jėj lyé *h tsz*; pă jelyé lyé; **tényleg őt látom?** ánume pă jél îl vād? *h /ánume* pă je o vād *n*; **őket hívják** pă jėj lyé tyámă *h tsz/* pă jelyé lyé tyámă *n tsz*

öz *n fn* kipijar|ă, [-é]

P

pacal *n fn* pacă

pacsirta *n fn* búbos ~ pitulyis|kă, [-ty]; **énekel a ~ kîntă** pitulyiskă

pad *s fn* **1.** (*kerti*) pod, [-urj]; **ül a ~on** ságyé pă pod **2.** (*iskolai*) pad; a **legelső ~ban** în padu-l înnentyé

padlás *s* pod, [-urj]; **felmegy a ~ra** merzsjé szusz în pod; **széna~** pod dă fîn

pajta *n fn* pájtă; a **pajtából** dîn pájtă

pajtás *h fn* urtá|k, [-sj]; **sok ~a van** mulc urtásj áré; **egy jó** ~ on urtá|k bun

Pál *h fn* Pálá

palacsinta *n fn* plăsjin|tă, [-sj]; **túrós** ~ plăsjintă ku brînză; **palacsintát süt** frizsjé plăsjinsj

palánta *n fn* pālăn|tă, [-tyé]; **káposzta~** pālântă dă verză

pálca *n fn* **1.** zsardă, [zszorz]; **egy vastag pálcával** k-o zsardă grasză **2.** bată, [boc]; **pálcával mutat** árátă ku zsardă

pálinka *n fn* rătyijé; **szilva~** rătyijé dă prună; **erős** ~ rătyijé táré

pálinkásüveg *n fn* ujlágă, [-ézsjs] dă rătyijé; **egy** ~ o ujlágă dă rătyijé

pállott *mn* kălurá|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **szájú** ku gură kălurătă

palota *n fn* **1.** kurtyijé, [kurc]; a **királyi** ~ kurtyijá dă királ **2.** pálotă, [-tyé]; **palotában lakik** în pálotă ságyé

panasz *s fn* báj, [-urj]; **mi a ~od?** sjé báj áj? **tele van panasszal** plyin áj dă báj

panaszkodik *tn i* plînzsjé; **miért panaszkods** mindig? dă sjé plînzsj uvig?

pántlika *n fn* pántli|kă, [-sj]; **pántlikát köt a hajába** pántlikă-s lyágă-n pār; **piros** ~ pántlikă rosijé

pap *h fn* pop|ă, [-é]; **fiatal ~unk van** ávény o popă tînr; ~ **temet vkit** ku popá îngrapă pã sjinyivá

papa *h fn* mos, [-j]; **az én papám** mosu mnyo; **mindkét nagy~ él még** kityusdoj mosj kusztă inká

pápaszem csak tsz utyenyé; ~**et hord** partă utyenyé

papír *s fn* pipár|os, [-asjé]; **fehér** ~pipáros alb; ~**ra ír** szkrijé pã pipáros

paprika *n fn* pipárkă, [pipársj]; **örölt** ~ pipárkă zdrubîtă; **zöld** ~ pipárkă vergyé; **csípős** ~ pipárkă jutyé

papucs *h fn* pápu|k, [-sj]; ~**ban** în pápusj; ~**ot próbál** s-însjarkă pápusj

pár I. *n fn* pãretyé, [pãréc]; **egy pár fülbevaló** o pãretyé dă sjirsjéj; **egy** ~ **harisnya** o pãretyé dă vãnárisj; **az én ~om** pãretye me
II. *szn* arékiec, [-tyé]; **egy pár tojás** arékityé auă; **egy** ~ **ember volt csak ott** arékiec aminy äszrá numá ákulo

paradicsom *n fn* páradikă, [-sj]; **egy szem** ~ on fir dă páradikă; **zöld** ~ páradikă vergyé

parancs *n fn* purunkálă; ~**ot ad** dă purunkálă; **napi** ~ purunkálă dă zuă

parancsol *tn i* purunsjestyé; **nekem nem** ~sz mijé nu-m purunsjesty; **mit ~tok?** sjé purunsjic?

páratlan *mn* fãr dă pãretyé; ~ **ember** om fãr dă pãretyé

páratlanul *hat* fãr dă pãretyé

parázs *s fn* zsár; ~**on süt** frizsjé pã zsár

paripa *h fn* kál tînr, [-j] tînyirj; **száguld, mint a ~** ályárgă, ká kálu-l tînr

párna *s fn* vánkös, [-urj]; **párnára teszi a fejét** îs punyé kápu pã vánkös

páros *mn* ku pãretyé; ~ **tánc** zsok ku pãretyé

part *s fn* mál, [-urj]; **a folyó ~on** pã málu-l dă pãro

parti *mn* dă mál; ~ **oldal** kasztá dă mál

párzik *visszh i* sză futyé

paszíroz *ts i* fãkályestyé; **krumplit** ~ fãkályestyé kãrboj

patkány *n fn* pãtkánă, [-ány]; **mint a ~ok** ká pãtkányilye; ~**t fog** ápu|kă pãtkánă

patkó *n fn* putka|uă, [-vé]; **ló~** putkavé dă káj; **régi** ~ putkavé bătîrnyé

patkol *ts i* putkuvestyé; **lovat** ~ putkuvestyé kálu

pattan *tn i* 1. puknyestyé; ~ **az ostor** puknyestyé bisju 2. szaré; ~ **mint a bolha** szaré ká puriku; **lóra** ~ szaré pã kál

pattanás *n fn* bub|ă, [-é]; **tele van** ~sal plyin äj dă bubé

pattog *tn i* puknyestyé; ~ **a tűz** puknyestyé foku; ~ **az ostor** puknyestyé bisju

pázsit *n fn* gyotă; **zöld** ~ gyotă
vergyé

pecsenye *n fn* **1.** kárnyé friptă;
pecsenyét eszik mănînkă kárnyé
friptă **2.** friptură; **disznópecsenyét**
süt fásjé friptură dă pork

pecsétes *mn* pityik|osz, [-asză, -osj, -
asjé]; ~ **nadrág** sjarik pityikosz

pedig *hat* mágá; **nem írt**, ~ **vártam**
nu m-o szkrisz, mágá ástyiptám;
én itt vagyok, **ő** ~ **ott** jo áisj misz,
jél mágá ákulo

pelenka *n fn* kîrplă, [-é]; **pelenkát**
cserél ástyimbă kîrpă; **száraz** ~
kîrpă uszkátă

penész *n fn* musjizálă; **megeszi a** ~
o mănînkă musjizálă; ~ **van vmin**
musjizálă-j pă sjévă

penészedik *visszh i* szá musjizestyé;
~ **a fal** szá musjizestyé fálu

penészes *mn* musjid, [-dă, -zsj, -
gyé]; ~ **étel** mánkáré musjidă

penge *n fn* pengé; **a kés pengéje**
pengé dă kucît; **éles** ~ pengé
ászkucîtă

pengő *s fn* pingo, [pingéj/pingevé];
arany~ pingo dă ar; **nincs egy** ~**m**
sem n-ám nisj on pingo

péntek *h fn* vinyir; ~**en jövök** vinyir
oj vinyi

pénz csak tsz bány; **arany**~ bány dă
ar; **nincs** ~**em** n-ám bány; **tele van**
~**zel** plyin aj dă bány

pénzel *ts i* dă bány lu sjinyivá; ~**i a**
barátnőjét îj dă bány lu urtăká-s

pénztárca *n fn* buksză; **üres** ~
buksză gală; **teli pénztárcával** ku
buksză umplută

perc *s fn* perc, [-urj]; **egy** ~**et sem**
várok nisj on perc n-ástyépt; **tíz**
~ **múlva** păstyî zesjé percurj

perdít *ts i* îmvărtyestyé; **meg-i a**
szoknyáját s-îmvărtyestyé rotyije

perdül *visszh i* szá-mvărtyestyé

perem *n fn* dun|gă, [-zsj]; **a kalap**
~**e** dungă kumănăkuluj; **a falu** ~**én**
pă dungă szátuluj

pereputty *s fn* nyám, [-urj]; **a**
~**ával együtt** ku nyámu-j ună;

perlekedés *n fn* szfăgyălă; **nagy** ~
szfăgyălă máré

perlekedik *visszh i* szá szfăgyestyé;
ne perlekedj velem nu tyé szfăgyi
ku minyé

pernye *n fn* sjinusă; **viszi a szél a**
pernyét vîntu o dusjé sjinusă

persze *hat* dá nu; ~, **hogy** eljövök dá
nu, kă vju

perzsel *ts i* pârlyestyé; **disznót** ~
pârlyestyé porku; **meg-te a**
bajuszát s-o pârlyit musztácă

Péter *h fn* Pétru

petrezselyem *h fn* pătrunzsél, [-j];
petrezselymet árul vîngyé
pătrunzséj;

petróleum *s fn* uloj; ~**lámpa**
lumînă dă uloj

piac *s fn* **1.** pijárc; **elmegy a** ~**ra**
merzsjé-n pijárc; **vett a** ~**on** vmit
s-o lat sjévă-n pijárc **2.** (vásár)
tîrg; ~**ra jár** umblă-n tîrg

piaci *mn* 1. dǎ pijǎrc; ~ **nap van ma** ǎsztǎz zuǎ dǎ pijǎrc ǎj 2. dǎ tǐrg

pici 1. *mn* mi|k, [-kǎ, -sj] 2. mǎkǎtyél, mǎkǎtyikǎ, mǎkǎcėj/mǎkǎtyėj; ~ **lány** van fátǎ mǎkǎtyikǎ ǎré **II.** *fn* mǎkǎtyél, mǎkǎtyikǎ, mǎkǎcėj/mǎkǎtyėj; **na mi újság, ~kém?** na sjé zǐsz mǎkǎtyélu mnyo?

piheg *tn i* szuflǎ; **alig** ~ d-ǎbe szuflǎ

pihen *tn i* hugyunyestyé; **egész nap** tatǎ zuǎ hugyunyestyé; **miért nem ~sz?** dǎ sjé nu hugyunyestyé?

pihentet *ts i* 1. hugyunyestyé; ~**i** a lábait ǐs hugyunyestyé pisjarilye 2. lǎszǎ szǎ hugyunyǎszkǎ; ~**i** a tésztát lǎszǎ szǎ hugyunyǎszkǎ alatu

pilla *n fn* zsnǎ, [zsenyé]; szem~ zsnǎ dǎ oty

pillangó *n fn* pipiri|gǎ, [-zsj]; **fogott egy ~t fog** apukát o pipirigǎ; **elrepült a ~** o zburát pipirigǎ

pince *n fn* pimicǎ; [pimic]; **lemegy a pincébe** merzsjé zszsz ǐn pimicǎ; **mély** ~ pimicǎ ǎdǐnkǎ

pipa *n fn* lu|lǎ, [-lyé], **pipára gyújt** s-ǎcǐcǎ lulǎ; **cseresznyefából készült** ~ lulǎ dǐn sjírés

pipadohány *h fn* tǎbǎk dǎ lulǎ; **jó ~t szív** bun tǎbǎk dǎ lulǎ trǎzsjé

pipázik *ts i* trǎzsjé lulǎ; **régóta** ~ dǎ mult trǎzsjé lulǎ

pirít *ts i* prǎzsestyé; **meg ~ja a kenyeret** a kemencében prǎzsestyé pítǎ-n kuptor

piros *mn* rosu, [rosijé, rosij]; ~ **orr** nász rosu; ~**ra fest** vmit fistyestyé sjévǎ pǎ rosu; ~ **szoknya** rotyijé rosijé

pirosít *ts i* rusestyé; **ki~ja magát** szǎ rusestyé

pirul *visszh i* szǎ-nrusestyé; **ki~ a hidegtől** szǎ-nrusestyé dǎ frig; **el~ a szegyentől** a szǎ-nrusestyé dǎ rusǐnyé

pisil *visszh i* szǎ pisǎ

pisze *mn* turtyi|t, [-tǎ, -c, -tyé]; ~ **orr** nász turtyit

piszkál *ts i* piszkilestyé; **ezt ne ~d!** ǎsztǎ nu-l piszkilǐ!; ~**ja a fogait** ǐs piszkilestyé gyincci

piszkálódik *visszh i* sz-ǎkǎcǎ, **mindig ~ vkivel** uvig sz-ǎkǎcǎ dǎ sjinyivǎ

piszkos *mn* 1. im|osz, [-aszǎ, -osj, -asjé]; ~ **a kezem** imasjé misz mǐnyilye 2. (ǎtv) szpurkǎ|t, [-tǎ, -c, -tyé]; ~ **a szája** szpurkát/ǎ-j lǎ gurǎ

pisztoly *s fn* pistol, [-urj]; **pisztollyal** lǎ ǐmpuskǎ dǐn pistol

pityereg *tn i* plǐnzsjé; **miért ~sz?** dǎ sjé plǐnzsjé?

plafon *s fn* plafon; **a ~on** pǎ plafon; ~**ról** dǎ pǎ plafon

pocak *n fn* ǐnyimǎ; **nagy ~ja van** ǐnyimǎ máré ǎré; **tele van a ~om** plyinǎ mi-j ǐnyimǎ

pocok *s fn* pucok; **pockot fogott** apukát on pucok

pocsolya *n fn* báltă; **pocsolyába lép** kálkă-n báltă

pofa *s fn* ubráz; **van pofája vmihez** áré ubráz lá sjévá; **fogd be a pofádat!** ápu_{kă}-c gurá!

pofátlan *mn* ubráznyi|k, [-kă, -sj]; **ne légy ~!** nu fij ubráznyik

pofon *n fn* pálmă; ~ **vág vkit** ij dă lu sjinyivá o pálmă; **kapsz egy ~t** ci-j kăpătă o pálmă

pofoz *ts i* pălmăzestyé; **meg~lak!** ty-oj pălmăzî!

pofozkodik *visszh i* sză pălmăzestyé; **mindig ~ vkivel** uvig sză pălmăzestyé ku sjinyivá

pogácsa *n fn* tur|tă, [-tyé]; **meleg ~** turtyé kálgyé; **töpörtyús** ~ turtyé ku zsumărj

pogány *mn* pogá|n, [-nă, -ny]; **egy ~ mese** o puvásztă pogánă

pohár *s fn* kristár, [-urj]; **egy ~ víz** on kristár dă apă; **összetört a ~ sz-** o zdrubît kristáru; **csordultig telt a ~ sz-** o umplut kristáru

pokol *n fn* pukolbă; **menj a ~!** du tyé-n pukolbă!

pokróc *s fn* pukroc, [-urj], **leteríti a ~ot a földre** punyé pukrocu pă pămînt

pólya *n fn* fășurijé, [fășurij]; **kibontja a pólyát** dăszfásjé fășurije; **pólyába tesz vkit** bágă-n fășurijé sjinyivá

pólyáz *ts i* îmfásă; **be~za a gyermekét** s-îmfásă kupilu

por *s fn* prau; **letörli a ~t** ástyerzsjé prau; **nagy ~ csinál** fásjé prau máré; **puska~** prau dă puscă

porol *ts i* bătýe prau; **le~ta a ruháit** o bătut prau áfără dîn calyé; **le~ja a könyveit** ástyerzsjé prau dă pă kényvé

poros *mn* plyin dă prau; ~ **lett a cipóm** sz-or făkut cipilyisji-m plyin dă prau; ~ **ablak** ublok plyin dă prau

portré *n fn* form|ă, [-é]; ~**t csináltat** îs fásjé formă

porzik *ts i* fásjé prau; **nagyon ~ ez az út** kályásztă fásjé prau táré

poshadt *mn* pusji|d, [-dă, -zsj, -gyé]; ~ **gyümölcsök** pamé pusjigyé

posta *n fn* postă; **a postára megy** merzsjé lá postă; **felad a postán egy levelet** dă szusz pă postă o kártyijé

pöre *mn* gol, [gală, goj, galyé]; ~ **felsőtesttel** ku tyépt gol

pörget *ts i* îmvärtyestyé; ~**i az ostort** îmvärtyestyé bisju

pörög *visszh i* sză-mvärtyestyé; ~ **a szoknyája** sză-mvärtyestyé rotyilye-j

pösze I. *mn* pizil|onk, [-ankă, -onsj]; ~ **beszéd** vorbă pizliankă **II.** *fn* pizilonk, [-ankă, -onsj]; **kicsi pöszém!** pizilonku mnyo!

pöttöm *mn* **1.** mākătyél *h*, [mākătyikă *n* mākăcéj/mākătyéj]; **egy ~ kislány** o fătă mākătyikă **2.** măruncél

prímás *h fn* lutás, [-j]

próbál *ts i* însjárkă; **nadrágot** ~ însjárkă on sjarik; **meg~ eljönni** însjárkă szá vijé; **szerencsét** ~ s-ínsjárkă nurok

próbálkozik *visszh i* szá-nsjárkă; ~ **vkinél** szá-nsjárkă lá sjinyivá; ~ **mindennel** szá-nsjárkă ku sjigogyi

probléma *s fn* báj, [-urj]; mi a problémátok? **sjé báj ávéé?**; nincs semmi ~ **nu-j nyimik báj**

prüszköl *tn i* zdrăvestyé; ~ **mert megfázott** zdrăvestyé k-o-nfrigusát

pucér *mn* gol, [gală, goj, galyé]; ~ **a feneke** kuru ji-j gol

pucol *ts i* 1. tyisztilestyé; **ablakot** ~ tyisztilestyé ubloku; **le~ja a sarat a cipőjéről** îs tyisztilestyé cipilyisji dă tyină 2.(hámoz) kurăcă; **krumplit** ~ kurăcă kărboj

puffad *visszh i* szá umflă; **fel ~t az arca vkinek** ji sz-o umflăt ubrăzu lu sjinyivá

puffadt *mn* umflăt, [-tă, -c, -tyé]; ~ **kézzel** ku mîně umflătă

puha *mn* malyé, [moj]; ~ **kenyér** pită malyé; ~ **a bőre** malyé ji-j pelye

puhul *visszh i* szá-mmalyé; **meg~ a hús** szá-mmalyé kărnye

pukkad 1. *visszh i* szá puknyestyé; **ki~t a hólyag** sz-o puknyit băsîká 2. *tn i* plyisznyestyé; **meg~ mint a véreshurka** plyisznyestyé, kă tyiskă

pukkadozik *tn i* puknyestyé; ~ **a méregtől** puknyestyé dă mirg

pukkan *tn i* puknyestyé

pukkaszt *ts i* puknyestyé; **ki~otta a bicikli gumiját** j-o puknyit gumă dă biciglaună

puliszka *s fn* măláj, [-urj]; **puliszkát főz** ferbé măláj

pulóver *s fn* szvetter; **felveszi a ~ét** îs je szusz szvetteru; **kötött** ~ szvetter kăld

púpoz *ts i* îngrămăgyestyé; **meg~za** a kocsiját **s-îngrămăgyestyé kăru**

púpozott *mn* îngrămăgyit, [-tă, -c, -tyé]; **egy** ~ **kanál** o lyingură-ngrămăgyită

puska *n fn* puscă, [pusty]; ~**golyóval** ku glonc dă puscă

puskalövés *n fn* împuskătură, [-j]; **egy** ~**tól** d-o-mpuskătură

puskatus *n fn* kulkasă, [-é] dă puscă; **megütött a ~sal** m-o luvit ku kulkasă dă puscă

pusmog *tn i* supunyestyé; **vkinek a háta mögött** ~**nak** păsty szpătyé-j supunyestyé lu sjinyivá

puszta I. *mn* 1.(elhagyatott, üres) puszt, [-tă, -c, -tyé]; **egy** ~ **falu** on szát puszt 2. (csupasz) gol; ~ **fejjel** ku kăpu

pusztán *hat* numă; ~ **én egyedül** numă jo szîngur

pusztaság *n fn* pusztitátyé; **egyedül a ~ban** szîngur îs pusztitátyé

pusztít *ts i* ámaré; **mindenkit el~** pă toc ly-ámaré

pusztul *tn i maré*; **betegségben** ~t el
o murit în bityisug

püffed *visszh i szá umflă*; **fel~ a**
víztől szá umflă dă apă

püföl *ts i bátyé*; ~i a **gyereke**
fenekét ij bátyé kuru lu kupilu-s

R

rá *előlj 1.* pă, d-ászuprá; **nincs** ~
pénzem n-ám bányă pă jél/je
mind ~máasztak toc sz-or pusză pă
jél d-ászuprá **2.** păsty; **két évre** ~
păsty doj ány

ráad *ts i 1.* (*ruhát vkire*) punyé, dă,
~ja a **kabátot a gyerekére** punyé
subă pă kupilu-s; **adj** rá **sapkát is**
dă pă jél sî sîpkă **2.** ~ja **magát**
vmire szá dă pă sjévá, sz-ápukă
dă sjévá

ráakaszt *ts i ákácă*; ~ja a **szög**re a
kabátját s-ákácă subă pă kuj

rab I. *fn rob, [rabă, robj]*; ~ **ember**
om rob **II.** *mn întyîsz, [-sză, -*
sj, -sjé]; ~ **madár** pászăré-ntyîsză

rábeszél *ts i szfătijestyé* pă
sjinyivá/pă sjévá; ~**tél erre a**
kalapra m-áj szfătijit pă
kumănakusztă

rábeszélés *n fn szfătijălă*; ~ **nélkül**
făr dă szfătijălă

rábíz *ts i bizijé sjévá* pă sjinyivá;
mindent rád fogok bízni sjigogyi
oj bizî pă tyinyé

rabló *fn lotru, [latrá, lotri]*; **hírhedt**
~ lotru kunuszkut

rabol *ts i fură*; **ki~ vkit** fură pă
sjinyivá

ráborít *ts i 1.* punyé sjévá pă sjévá;
~ja a **kosarat a fejére** punyé
kusáre pă kápu-j **2.** rusztană sjévá
pă sjinyivá; ~ja **az asztalt vkire**
rusztană pă sjinyivá mászá

ráborul *visszh i szá rusztană*; ~ a
földre szá rusztană pă pămînt; ~t
a **földre** sz-o rusztunát pă pămînt

rábukkan *tn i dă dă sjévá*; ~**tam az**
elveszettnek hitt könyvemre ám
dát pă kényve-m há pirîtă

rácsap *tn i luvestyé* pă sjévá; ~**az**
asztalra luvestyé pă mászá; **ne**
csapj rá a kezére! nu-j luvî pă
mîná!

ráér *ts i áré rágáz*; **sose érsz rá**
nisjkînd n-áj rágáz; **mindenre** ~**ek**
pă sjigogyi ám rágáz

ráérösen *hat* ku rágázu; ~ **jönnek**
erre ku rágázu vinyé p-ájsj

ráfér *tn i înkepé* pă sjinyivá/sjévá;
ez még ~ a **kosárra** áasztă inkă-
nkepé pă kusáre; **rádfért ez a**
néhány kilo o-nkiput pă tyinyé
arékityé kilávilyestyé

ráfog *ts i ápu-kă sjévá* pă sjinyivá;
~**ták, hogy lopott** pă jél or ápu-kát,
k-o furát; ~ja a **pisztolyt vkire**
ápu-kă pistolu pă sjinyivá

rág *ts i ragyé*; **csontot** ~ **ragyé** osz;
~ja a **körmeit** îs **ragyé ungyilye**

ragad **1.** *visszh i szá lyipestyé*; ~ a
sár szá lyipestyé tyiná **2.** râmîjé;

- ott~t a szomszédban** o rãmász în cîgány **3.** ápukã; **kézzel meg~** ápukã ku mîná; **üstökön ~ vkit** ápukã sjinyivá dã pãr
- ragaszt** *ts i* lyipestyé; **papírt ~ a falra** lyipestyé pipárusu pã fál
- ragcsál** *ts i* raguyé; **kenyérhéjat ~** raguyé kazsã dã pitã
- ragós** *mn* tár|é, [-j], **még ~ a hús** kárnye-j inkã táré
- ragya** *n fn* bub|ã, [-é]; **tele van az arca ragyával** plyn ji-j ubrázu dã bubé
- ragyog** *tn i* szturlusjestyé; **~nak a csillagok** szturlusjestyé styelyilye
- ragyogás** *n fn* szturlusjálã; **micsoda ~!** sjé máj máré szturlusjálã
- rágyújt** *ts i* ácîcã pã sjévá; **~ egy cigarettára** ácîcã p-o cigárettã
- ráhagy** *tn i* lászã pã sjinyivá sjévá; **~ta a házát a lányára** s-o lászát kászã pã fátá-s; **ne hagyd rá, mert nincs igaza** nu lászã pã jél kã n-áré gyiriptátyé
- ráhajlik** *visszh i* sz-áplyákã pã sjévá; **az ág ~ az úttestre** kráku sz-áplyákã pã drik
- ráhelyez** *ts i* punyé sjévá pã sjévá; **~i a sírra a koszorút** punyé kuszurou pã grapã
- ráhúz** *ts i* **1.** tîrîjé; **~ta a kiskocsit a lábára** o tîrîjît kãrsjãnu-l mik pã pisjoru-s **2.** trázsje; **~za a zoknit a lábára** îs trázsje vãnárik pã pisjor **3.(bottal) egyet ~ a fenekére** îj dã uná (o luviturã) pã kur
- ráillik** *visszh i* szã luvestyé dã jél; **rádillik, amit tettél** szã luvestyé dã tyiny, sj-áj fãkut; **~ ez a ruha** szã luvestyé dã je calásztã
- rájár** *tn i* umblã pã sjévá; **~ a lekvárra** umblã pã ligvár
- rájön** *tn i* vinyé pã sjévá; **egy kis idő múlva mindenre rájött** pãstyî nu multã dobã pã kutotu o vinyît
- rajta I.** *hat (vkin)* pã sjinyivá, (*vmin*) pã sjévá; **~ volt a nagykabát** is pã jél äjrá sî subá-j; **ne nevedd rajtam** nu rîgyé pã mînyé **II.** *isz* n-áku dã; **na ~ hadd lássuk!** n-áku dã szã vigyény!
- rajtakap** *tn i* zãpstestyé; **~ta a férjét vkivel** s-o zãpsît cîgãnu ku sjinyivá
- rák** *s fn* rák; **~beteg vki** bityág äj dã rák sjinyivá
- rak** *ts i* **1.** punyé; fát **~ a tűzre** punyé lyemnyé pã fok **2. (falat)** rãgyikã; **egy magas ~ rakott** o rãgyikát on fál máré
- rák** *visszh i* szã-nvácã pã sjévá **~ott az italra** sz-o-nvácát pã buturã
- rakás** *n fn* grãmádã; **egy ~ pénz** o grãmádã dã bány
- ráken** *ts i* **1.** (*kenyérre*) unzsje; **~i a vaj**at kenyérre unzsje untu pã pitã **2. (hibát)** punyé viná pã sjinyivá; **ne kend rám** nu punyé pã mînyé viná
- rákényszeredik** *visszh i* szã vátãmã; **~ a koldulásra** szã vátãmã pã kuldujálã

rákezd *tn i* kizdilestyé; ~ **a sírásra** kizdilestyé szá plîngă; **ne kezd rá megint!** nu kizdilî járă

rákiált *tn i* 1. zberă pã sjinyivá; ~**t a gyerekre** zberă pã kupîl 2. muzsjestyé pã sjinyivá; **ne kiálts rá!** nu muzsji pã jél

rakodás *n fn* grămăgyălă

rakodik *visszh i* szá grămăgyestyé; ~ **a kocsira** szá grămăgyestyé pã kár

rálép *tn i* kălkă pã sjévá; **vki ~ett a lábamra** sjinyivá m-o kălkăt pã pisjor

ráló *tn i* împuskă pã sjévá/sjinyivá; ~**tt a célra** o-mpuskăt pã cél

rámutat árătă pã sjinyivá/sjévá; **ujjal** ~ árătă pã sjinyivá ku zsjezsitu

ránc *s fn* 1. (bőrön) zbîrsj, [-urj]; **tiszta** ~ **az arca** plyn äj ubrázu-j dă zbîrsj 2. (ruhán) kréc

ráncigál *ts i* hăncăjestyé; **hajánál fogva** ~ hăncăjestyé pã sjinyivá dă pâr; **ne ~d ide-oda!** nu-l hăncăji áisj, s-ákulo

ráncol *ts i* zbărsjestyé; **ne ~d a homlokod!** nu-c zbărsji fruntye!

ráncos *mn* 1. zbărsji|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **kéz** mîná zbărsjită 2. kréc, [krăcă, kréc, krećé]; ~ **szoknya** rotyijé krăcă

rándul *visszh i* szá szkrintyestyé; **meg~t a keze** ji sz-o szkrintyit mîná

ránehezedik *visszh i* sz-ásáză pã sjévá/sjinyivá; ~ **a lábára** sz-ásáză pã pisjoru-s; **ne nehezedj rám!** nu ty-ásáză pã minyé!

ránéz *visszh i* szá ujtă pã sjinyivá; **ne nézz így rám!** nu tyé ujtă ásă pã minyé

rángat *ts i* hăncăjestyé; ~**ja ide-oda az anyját** mumă szá-s hăncăjestyé s-áisj, s-ákulo

ránt *ts i* 1. tîrîjé; **elő~ja a pisztolyát** îs tîrîjé pistolu-nnentyé 2. (sűrít) părgălestyé; **be~ja a levest** părgălestyé zámă 3. (húst) frizsjé; **csirkét** ~ frizsjé puj

rántás *n fn* (konyhai) părgălălă; **vékony** ~ părgălălă szupcîré

rántotta *s fn* ou fript, [auă friptyé]

ráomlik *visszh i* szá dubară; ~ **a fal** sz-o duburît fálu

ráömlik *visszh i* szá vârsză; ~ **a fejére** szá vârsză pã kăpu-j

ráönt *ts i* vârsză; ~**i a vizet a ruhájára** îs vârsză ápă pã calyé

ráparancsol *tn i* purunsjestyé pã sjinyivá

ráragad *visszh i* szá lyipestyé dă/pă; ~ **az asztalra** szá lyipestyé dă másză

ráarak *ts i* punyé pã sjinyivá/ sjévá; ~ **a tűzre** punyé pã fok

ráarakódik *visszh i* szá punyé; **ráarakódott vmire a rozsda** sz-o pusz ruzsiná pã sjévá

rászed *ts i* însjélíjé; **mindenkit** ~ pã sjinyigogyi însjélíjé

rászokik *visszh i szá-nvácă; ~ az italtra* sz-o-nvácát pã buturã

rászoktat *ts i învácă pã sjinyivá pã sjévá; ~tak a dohányzásra* m-or învácát pã trász

rászorít *ts i ásztrînzsjé pã sjévá; ~otta a tetôt a beföttesüvegre* asztrînsz tyityije pã dunc

rászorul *visszh i (tárgy) sz-ásztrînzsjé; ~t az abroncs a hordóra* sz-asztrînsz ábrinsju pã butye

rászúr *ts i împunzsje sjévá pã sjévá; ~ja a húst a villára* împunzsje kárnye pã furkã

rátalál *tn i áflã pã sjévá/sjinyivá; de jó, hogy rádtaláltam!* sjé máj binyé-j k-ám áflát pã tyinyé

rátapos *tn i kãlkã pã sjinyivá/sjévá; ~tál a lábamra* m-áj kãlkát pã pisjor

rátekint *visszh i szá ujtã pã sjinyivá/sjévá; ~ az ajtóra* szá ujtã pã usá

ráugrik *tn i száré pã sjinyivá/sjévá; ~ a lóra* száré pã kál

ráuszít *ts i (embert) îmbistyestyé 2. (állatot) szumicã; ráduszítom a kutyámat* ty-oj szumicã ku kînyilye-m

ráül *tn i ságyé pã sjinyivá/sjévá; ~ a kisszékre* ságyé pã szkanu-l mik; ~ a lóra ságyé pã kál

ráüt *ts i luvestyé pã sjinyivá/sjévá; ~ök a kezedre!* c-oj luvı pã mîná!

rávarr *ts i kãrpestyé sjévá pã sjévá; ~ja a foltot a nadrágra* kãrpestyé petyiku pã sjarik

ravasz *mn márgy|ol, [-alã, -oj, -alyé]; ~ ember* om márgyol

ráz *ts i szkuturã; meg~za a fát* szkuturã lyémnu

rázár *ts i întyizsjé pã sjinyivá/sjévá; ~ja az ajtót vkire* întyizsjé usá pã sjinyivá

rázkódik *visszh i szá szkuturã; egész úton* ~ pã kályá tatã szá szkuturã

rázuhan *tn i kágyé pã sjinyivá/sjévá; ~t a kezére* o kãzut pã mîná-s

rég *hat dã mult ~ jártál itt* dã mult n-áj foszt ájsj

régebben *hat* máj dã mult; ~ **jobban ráértem** máj dã mult máj binyé ávem rãgáz

régebbi *mn hãl dã mult h esz, há dã mult n esz, héj dã mult h tsz, hélye dã mult n tsz*

régen *hat* dã mult ~ **nem láttalak** dã mult nu ty-ám vãzut

réges-régi *mn 1. dã mult; ~ barát urták* dã mult **2. dã kînvã; ez egy ~ mese** ászta-j puvásztã dã kînvã

reggel I. *n fn gyiminyácã; jó ~t!* bunã gyiminyácã! **II. hat ma** ~ ásztaž dã gyiminyácã

reggeli I. *mn* dã gyiminyácã; ~ **lap ujság** dã gyiminyácã **II. s fn reggeli;** ~t készít magának is fãsjé reggeli

reggelizik *ts i mãnînkã reggeli*

régi *mn* 1. dǎ mult; **barátnő** urtáka
dǎ mult 2. dǎ kînvá; ~ **divat**
divatu-l dǎ kînvá

régóta *hat* dǎ mult; ~ **várlak**; dǎ
mult ty-ástyépt; ~ **nem láttalak** dǎ
mult nu ty-ám vǎzut

rejt *ts i* ászkunyé; **el~i a pénzét** s-
ázkunyé bányi

rejtett *mn* ászkun|sz, [-szǎ, -nsj]; ~
pénz bány ászkunj

rejtőzik *visszh i* sz-ázkunyé; **el~ a**
bokorban sz-ázkunyé-n tufé

rejtve *hat* ászkun|sz, [-szǎ, -nsj]; ~;
el van ~ a pénze ázkunsz ji-sz
bányi

rekedt *mn* rugusî|t, [-tǎ, -c, -tyé];
nagyon ~ vagy táré jesty rugusî

remeg *tn i* trémurǎ; ~ **a félelemtől**
trémurǎ dǎ friká; ~ **a kezem** îm
trémurǎ mîná

remegés *n fn* trimurǎlá; ~ **nélküli**
élet kuszt fǎr dǎ trimurǎlá

remél 1. *visszh i* szǎ bizijé; **mit ~sz?**
îm sjé tyé bizij? 2. **aré**
nágyezsgyé; ~**i, hogy találkoznak**
még **aré** nágyezsgyé, kǎ sz-or áflá
máj

remény *n fn* nágyezsgyé

reménytelen *mn* fǎr dǎ nágyezsgyé;
ez a dolog nagyon ~ lukrusztá ro
fǎr dǎ nágyezsgyé-j

rêmes *mn* dǎ szpájmǎ-j; ~ **ember** om
dǎ szpájmǎ-j

rémít *ts i* szpárijé; **ne ~s!** nu mǎ
szpárije!

rémül *visszh i* szǎ szpárijé; **ne ~j**
meg tőle! nu tyé szpárije dǎ jél!

rémület *n fn* szpárijálǎ; **rájön a ~**
vinyé pǎ jél szpárijálǎ

rémült *mn* szpárije|t, [-tǎ, -c, -tyé]; ~
arccal ku ubráz szpárijet

rend *s fn* rînd; ~**et rak** fásjé rînd;
~**be tesz vmit** punyé-n rînd sjévǎ;
betartja a ~et cînyé rîndu

rendes *mn* ku/îm rînd; ~ **ház** kǎszǎ îm
rînd

rendetlen *mn* fǎr dǎ rînd; **ne légy**
ennyire ~! nu fij ásǎ táré fǎr dǎ
rînd!

rendeződik *visszh i* szǎ gyirezsjé;
minden rendeződött sjigogyi sz-
o gyirész

rendőr *h fn* rindér, [-j]; **sehol egy ~**
nisj on rindér nu-j ~ nisjhungyé

reng *visszh i* szǎ zdrînsjinǎ; ~ **a föld**
szǎ zdrînsjinǎ pǎmîntu

répa 1. (*takarmányrépa*) *h fn* náp 2.
(*sárgarépa*) murk|oj, [-ajé]

reped *tn i* krápǎ; **meg~ a föld** krápǎ
pǎmîntu

repedezik *tn i* szǎ krápǎ;
megrepedezett a sarkam m-o
krápát kǎlkîje

repedt *mn* krápǎ|t, [-tǎ, -c, -tyé]; ~
vödör vádrǎ krápátǎ

repül *tn i* zbarǎ; ~ **az égen** zbarǎ-n
nor; **gyorsan ~ az idő** repé zbarǎ
dobǎ

repülés *n fn* zburǎlá; a **nagy ~**
zburǎlá máré

rés *n fn* krăpătură; **beletesz vmit a ~be** bágă sjévă-n krăpătură; ~**t üt a falon** fásjé o krăpătură-n fál

rest *mn* szîl|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **asszony** cîgánkă szîlasză

rész *n fn* pârtyé, [părc]; két ~**ről** dîn dauă părc; **az én részemről** dîn pârtye me

részeg *mn* băt, [bătă, bec, betyé]; ~ **ember** om băt

részeges *mn* butur|osz, [-asză, -osj, -asjé]; **milyen ~ asszony ez** sjé máj buturasză mujeré-j áasztá

reszel *ts i* 1. (fém) pilýestyé; ~**i a kulcsot** pilýestyé tyeje 2. (növényt) riszlestyé **káposztát** ~ riszilestyé verză

reszelő 1. (fémhez) *n fn* pi|lă, [-lyé] 2. (növényhez) riszil|o, [-evé/ávé]

reszket *tn i* trémură; ~ **a nagy hidegtől** trémură dă frigu-l máré

rét *s fn* rît, [-urj]; **kimegy a ~re** merzsjé pă rît

reték 1. (növény) csak tsz răgyic; **retket eszik** mănînkă răgyic 2. im (kosz); **tiszta reték a lába** plyin dă im ji-sz pisjarilye

rétes *s fn* retes, [-urj]; **túrós** ~ retes ku brînză; ~**t nyújt** lăcestyé retesu; **kelt** ~ retes duszpít

riad *visszh i* sză szpărijé; **mindentől meg~** dă sjigogyi sză szpărijé

riadalom *n fn* szpărijălă; **nagy ~ támadt** szpărijălă máré sz-o făkut

ricsaj *n fn* lărmă; ~**t csap** fásjé lărmă

rigó *n fn* pitulyis|kă, [-ty]; **fekete~** pitulyiskă nyágră

rikolt *tn i* 1. muzsjestyé 2. zberă

rimánkodik *visszh i* sză ragă; ~ **az anyjának** sză ragă lu mumă sză; **hiába rimánkodsz nekem!** hjábá tyé rozsj lá miny!

ringat *ts i* lyágănă; **az ölében ~ja a gyerekét** î n brăcă-s lyágănă kupilu

ringatás *n fn* lyigănălă; ~ **nélkül nem alszik el** făr dă lyigănălă nu sză kulkă

ringatózik *visszh i* sză lyágănă; ~ **a nagy széltől** sză lyágănă dă vîntu-l máré

ritka *mn* 1. pucî|n, [-nă, -ny] 2. răr, [-ă, -j]; **sűrű erdő, ritka fa** păduré gyésză, lyémn răr

rizs *n fn* rizsă; **főtt** ~ rizsă fjártă

rizses *mn* ku rizsă; ~ **hús kárnyé** ku rizsă

rogy *tn i* kágyé; **össze~** kágyé uná; **térdre** ~ kágyé pă zsjinuc

rohad *tn i* putrizestyé; ~ **a tök** putrizestyé dublyăku

rohadt *mn* putrizi|t[-tă, -c, -tyé]; ~ **alma** măr putrizit

rohan *tn i* ályárgă; **lélekszakadva** ~ ályárgă î ntr-on szuflyit

róka *n fn* vulp|ă, [-j]; vulpică, [vulpic]; **ravasz** ~ vulpă márgyală

rokon *s fn* nyám, [-urj]; **az én ~om** nyámu mnyo

rokonság *s fn* nyám, [-urj]; **nagy a**
~a nyám már^e ár^e

román¹ *fn* rumîn, [rumînkă,
rumîny]; **egy** ~ on rumîn

román² *mn* dă rumîn; ~ **férfi** on
cîgán dă rumîn; ~ **nyelv** lyimbá dă
rumîn

románul *hat* ruminyestyé; **beszél**s
~? szfătijesty ruminyestyé?

rombol *ts i* 1. sztrikă; **ne** ~j össze
mindent nu sztrikă kutotu 2.
dubară; **le~ta a házát** s-o duburît
kászá

romlik *visszh i* szá sztrikă; **el~ az**
étel szá sztrikă mánkăre;
elromlott az idő sz-o sztrikăt
vreme

romlott *mn* sztrikăt, [-tă, -c, -tyé]; ~
tej láptyé sztrikăt; ~ **lányok** fetyé
sztrikátyé

ronda *mn* urît, [-tă, -c, -tyé]; ~ **idő**
vremé urîtă; ~ **kalap** kumănák
urît

rongál *ts i* sztrikă; ~ja a széket
sztrikă szkanu

rongálódik *visszh i* szá sztrikă; ~ a
használatban szá sztrikă în
hăsznălălă

rongy *n fn* rangyi|nă, [-ny] 2.
flyăncă, [flyencé]

rongyos *mn* rungyur|osz, [-asză, -
osj, -asjé]; ~ **ruhák** calyé
rungyurasjé

ront *ts i* sztrikă; **el~rontotta a**
lámpát o sztrikăt lumpásu; **sokat**

~ott az iskolában mult o sztrikăt
în iskulă

roskad *tn i* 1. kágyé uná; **össze~ a**
hó kágyé uná zăpádá 2. szá
dubară; ~ **a ház** szá dubară kászá

rossz *mn* ro, [re, réj, relyé]; ~ **idő**
vremé re; ~ **emberek** aminy réj

rosszabb *mn* māj ro; **annál** ~ k-atit
māj ro

rosszaság *n fn* relyé; **tele van** ~gal
plyin aj dă relyé

rosszul *hat* ro; ~ **hall** ro áhugyé; ~
vagyok ro misz; ~ **megy a sora** ro
îj merzsjé

rózsa *n fn* rozsă; **illatos** ~ rozsă ku
mirosz bun

Rózsa *n fn* Ruzsă

rózsabokor *s fn/h fn* rug, [-urj/-zsj];
egy nagy ~ on rug már^e

rozsa *n fn* ruzsină; ~ **eszi** o
mănînkă ruzsină

rozsdás *mn* ruzsuni|t, [-tă, -c, -tyé];
egy ~ szög on kuj ruzsuni|t

rozsdásodik *visszh i* szá
ruzsunyestyé; ~ **a vas** szá
ruzsunyestyé féru

röfög *tn i* răfăjestyé; ~ **a disznó**
răfăjestyé porku

rögtön *hat* 1. repé; ~ **jövök** repé vju
2. áku; ~ **agyoncsaplak!** áku ty-
ámor!

rövid *mn* szkur|t, [-tă, -c, -tyé]; ~
utca ulyică szkurtă; ~ **nadrág**
sjarik szkurt, ~ **haj** păr szkurt

rövidesen *hat* repé/repigyé; ~
végzünk repé ony szfársí

rövidít *ts i* szkurtă; **le~i az utat**
szkurtă kályé; **meg~i a**
szoknyáját îs szkurtă rotyije

rövidül *visszh i* szá szkurtă; **meg~t a**
nap sz-o szkurtát zuá

rúg *ts i* rugujestyé; **bele~ a**
kerítésbe rugujestyé-n kirités

ruha *n fn* cală, [-lyé], **nincs egy**
ruhám se n-ám nisj o cală **2. csak**
tsz kimésj; **szép ruhákat hord**
partă kimésj mîndré

ruhástul *hat* ku calyé dă tot; ~
fekszik az ágyba ku calyé dă tot
sză bágă-n pát

ruhátlan *mn* **1.**făr dă calyé **2.** făr dă
kimésj **3.** (meztelen) gol, [*gală,*
goj, galyé]

ruhaujj *n fn* mănȳikă, [-sj] dă cală;
feltűri a ruha ujját îs răszfingyé
mănȳikă dă cală

ruház *ts i* îmbrákă; **a férje ~za**
cîgănu-j o-mbrákă

ruházkodik *visszh i* szá-mbrákă

rum *s fn* rum; **egy üveg** ~ o ujągă dă
rum

rumos *mn* ku rum ~ **tea** téjé ku rum

rút *mn* urî|t, [-tă, -c, -tyé]; **a ~**
kiskacsa rácă urî|tă

rücskös *mn* bubur|osz, [-asză, -osj, -
asjé]; ~ **az arca vkinek** buburosz
ji-j ubrázu lu sjinyivá

rüh *n fn* rîjé

rühes *mn* rîj|osz, [-asză, -osj, -asjé];
~ **disznó** pork rîj|osz

S

sajnál *személytelen ige* ji-j mî|ă;
~**lak** mî|ă mi-j dă tyinyé; **ezt ne**
~**d!** nu-c fijé mî|ă d-ásztá!

sajnálat *n fn* mî|ă; ~ **nélkül** făr dă
mî|ă

sakál *s fn* sákál, [-urj]; **ne kiabálj**
mint a ~! nu zbirá ká sákálu!

saláta *n fn* szălătră; **zöld~** szălătră
vergyé; **egy fej** ~ on káp dă
szălătră

Sándor *h fn* Sándăr

sánta *mn* sty|op, [-apă, -opj, -apé];
egy lábára ~ p-on pisjor styop aj

sántít *tn i* styapikă; **a fájdalomtól** ~
dă duremé styapikă

sápadozik *visszh i* szá-
ngălbinyestyé; ~ **az arca** szá-
ngălbinyestyé ubrázu-j

sápadt *mn* gálbi|n, [-nă, -ny, -nyé];
~, **mint a fal** gálbin aj, ká fálu

sapka *n fn* sîp|kă, [-sj]; **meleg** ~
sîpkă kăldă; **leveti a sapkáját** îs
lápădă sîpkă

sár *n fn* tyină; **tele van** ~sal plyin aj
dă tyină; **belelép a ~ba** kălkă-n
tyină

sárga *mn* gálbi|n, [-nǎ, -ny, -nyé]; ~
ablak ublok gálbin; **sárgára fest**
fistyestyé pǎ gálbin

sárgabarack *n fn* burackǎ,
[burocké]; ~ **mag** szîmburǎ dǎ
burackǎ

sárgadinnye *h fn* pepinyé, [pepiny]
gálbin

sárgul *visszh i* szǎ-ngǎlbinyestyé;
~**nak a falavelek** szǎ-
ngǎlbinyestyé frunzilye dǎ
lyemnyé; **meg~t a papír** pipárosu
sz-o-ngǎlbinyit

sarjad *tn i* krestyé; ~ **a búza** krestyé
gruu

sárkány *1.h fn* sárkǎn, [-ny];
hétfejű sárkány sárkǎn ku sǎptyé
kápity **2.s fn** zmou, -urj; **papír**~
zmou dîn pipáros

sarló *n fn* szesjirá, [szesjirj]; ~**val**
vágja a füvet tájé járbǎ ku
szesjirá

sarok *1.(utca, ház, helyiség) kot*, [-
urj]; **az utcasarkon** pǎ kotu-l dǎ
ulyicǎ **2.(lábé) n fn** kǎkîjé,
[kǎlkîj]; **rálépek a sarkadra!** c-oj
kǎlkǎ pǎ kǎlkîjé!

sáros *mn* tyinǎ|t, [-tǎ, -c, -tyé]; ~
csizma sjizmé tyinǎtyé; ~ **a lábad**
ci-j tyinǎt pisjoru

sátor *1.n fn* sátor|ǎ, [-é]; **leveri a**
sátrát îs bátyé zszos sátorǎ
2.(nyári kunyhó) kuvérgǎ; ~**fa**
lyémn dǎ kuvérgǎ

savanyít *ts i* ákrestyé; **káposztát** ~
ákrestyé verzǎ

savanyodik *visszh i* sz-ákrestyé; ~ **a**
paprika az üvegben sz-ákrestyé
pipǎrsjilye-n dunc; **átv otthon** ~
ákászǎ sz-ákrestyé

savanyú *mn* ákr|u, [-ǎ, -i, -é]; ~ **bor**
vin ákru; ~ **uborka** krásztávéc
ákri

savanyúság *n fn* ákrimé; **hozz**
valami ~ot a hús mellé! ádá sjévǎ
ákrimé lîngǎ kárnyé!

seb *n fn* **1.bub|ǎ**, [-é]; **egy pici** ~
van az orrán o bubǎ mikǎ áré pǎ
nász **2.zsubr|ǎ**, -é; **gyógyul a** ~e
szǎ vingyikǎ zsubrá-j

sebes *mn* **1.bubur|osz**, [-aszǎ, -osj, -
asjé]; **nagyon** ~ **az arca** ro
buburosz ji-j ubrázu **2.zsubrá|t**, [-
tǎ, -c, -tyé]; ~ **a lába** zsubrát ji-j
pisjoru

segít *ts i* ázsutǎ; **pénzzel** ~ **neki** j-
ázsutǎ ku bány; **nem tudok ~eni**
rajtad nu-c pot ázsutǎ; **ahogy**
tudják ~ik egymást kum patyé
sz-ázsutǎ

segítő *fn* ázsut|or, [-aré]; **te leszel az**
én ~m tu mi-j fi ázsutoru

sehogy *hat* nisjkum; ~ **sem tudok**
elmenni nisjkum nu mǎ pot dǎsjé

sehol *hat* **1.nisjhungyé**; ~ **sem**
találom nishungyé nu áflu
2.înnnyikére nem látni ~ nu szǎ
vegyé înnnyikére

sehonnan *hat* **1.nisjdähungyé**; ~
nem várok semmit nisjdähungyé
n-ástyépt nyimik **2.d-înnnyikére**; ~
nem jön semmi d-înnnyikére nu
vingyé nyimik

sejt *ts i* gîngyestyé; **jól ~ettem**
biny-ám gîngyít

selyem *n fn* mătásză; **zöld** ~ mătásză
vergyé

sem nisj; ~ **egyik**, ~ **másik** nisj unu,
nisj áltu; **én** ~ **tudom** nisj jo nu
styu; **egy cseppet** ~ nisj on pik nu

semelyik *hat* nisj unu; ~ **sem tetszik**
nisj unu nu-m plásjé

semennyi *hat* nyimik; ~**ért sem**
kellene nisj pântru nyimik nu m-
ár trébuji; ~**t nem vártak** n-or
ástyiptát nyimik

semerre *hat* **1.**nisjhungyé; ~ **nem**
látni nisjhungyé nu sză vegyé **2.**
înnyikére; ~ **se mehetsz** înnyikére
nu tyé poc dűsjé

semerről *hat* d-înnyikére; ~ **nem**
jön d-înnyikére nu vinyé

semmi I. *mn* nyimik; ~ **jó nem**
történt velünk nyimik bun n-ány;
~ **pénzért nem adnám ezt** pântru
nyimik bány n-ás dá ászta **II.** *s fn*
nyimik; **nem csinál ~t** nyimik nu
fásjé; **vki ~be vesz vkit** sjinyivá je
pă sjinyivá în nyimik; **ez ~ség**
ásztá-j nyimik

semmikor *hat* nisjkînd; **még** ~ **se**
láttam ilyet inká nisjkînd n-ám
vázut áfel; ~ **se hívj** niskînd nu mă
tyimá

senki *névm* nyime; ~ **más** ált nyime;
~**je sincs** n-áré pă nyime; **közülük**
~ nyime d-întri jéj

seper *ts i* mătură; **új seprűvel** ~ ku
mătură nauă mătură

seprű *n fn* mătură, [măturj];
vessző~ mătură dă zsorz

seprűnyél *s fn* mány|o, [-evé] dă
mătură; **eltörött a** ~ sz-o rupt
mányou-l dă mătură

serdül *tn i* krestyé; **gyorsan** ~ repé
krestyé

serke *n fn* lyîngyină, [lyîngyiny];
serkét talál a hajában îs áflă
lyîngyiny în păr

sért *ts i* **1.**sirtijestyé; **nem akarlak**
megsérteni n-ám dă gînd sză tyé
sirtijésztk **2.**bântălestyé; **téged**
nem ~ ez a dolog? pă tyinyé nu
tyé bântălestyé lukrusztá?
3.vătămă; **fel~i a sebét** îs vătămă
zsubrá

sértés *h fn* por|k, [-sj]; **hízott** ~ pork
îngrăsát

sértéshús *n fn* kárnyé dă pork; **nem**
eszik ~t nu mănînkă kárnyé dă
pork

sértéssült *n fn* kárnyé friptă dă
pork; **ennék egy kis** ~ ás mănká
kárnyé friptă dă pork

sértetlen *mn* (ép, egész) înr|ég, [-
ágă, -ézs]; **a kenyér** ~ pítá-j
întrágă

sértett *mn* **1.**sjirtij|t, [-tă, -c, -tyé]; ~
lélekkel ku szuflyit sjirtijit
2.bântălit, -tă, -c, -tyé; ~ **ember**
om bântălit **3.**vătămát, [-tă, -c, -
tyé]; fel~ **kéz** mînă vătămátă

sértődékeny *mn* îmmányij|osz, [-
asză, -osj, -asjé]; **ne légy ilyen ~!**
nu fîj ásă-mmányijosz!

sértődés *n fn* sjirtijălă; ~ **nélkül** făr dă sjirtijălă

sértődik *visszh i* szá sjirtijestyé; **gyorsan meg~ repé** szá sjirtijestyé

sértődött *mn* sjirtij|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **arccal** ku ubráz sjirtijit

sérv *h fn* hurnyik, [-sj]; ~**e van** hurnyik áré

settenkedik *visszh i* szá furisă; **vki mellé oda~** szá furisă lîngă sjînyivá

siet *tn i* szá-ngribestyé; ~ **haza** szá-ngribestyé ákásză

siettet *ts i* îngribestyé; **ne siettesd, mert elesik!** nu-l îngribi, k-o kăgye!

sikál *ts i* síkălestyé; **fel~ja a földet** síkălestyé făcá dă pămînt

sikamlós *mn* lunyik|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **szavak** vorbé lunyikasjé

sikít *tn i* cîpă; ~ **mint a kismalac** cîpă, ká pursjelu-l mik

sikló *fn* sârpé, [sârpj]; ~**t fogott** apukát o sârpé

sikolt *tn i* cîpă

sikoltás *n fn* cîpălă; **nagy ~ hallatszott** sz-ahuzît cîpălă máré

sikos *mn* lunyik|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **úttest** drik lunyikosz

simá *mn* gyir|épt, [-áptă, -épc, -eptyé]; ~ **ösvény** kăráré gyiráptă

simul *tn i* **1.** (simává válik) szá fásjé gyirépt; **le~az esőtől** sz-o făkut gyirépt dă plajé **2.**(vkihez) szá lyipeestyé **3.**(vmihez) sztă áprapé/

áprapé-j dă sjévá; **a falhoz ~ sztă** áprapé dă fál

síp *n fn* flu|tă, [-tyé]; **fújja a ~ot** szuflă flutá

sír¹ *tn i* plînzsjé; ~ **mint a záporeső** plînzsjé ká plaje; **könnyekkel ~** plînzsjé ku lákrimj; ~**va fakad** kizdilestyé szá plîngă

sír² *n fn* grapă, [gropj]; **a ~ba tesz vkit átv is** bágă-n grapă; **fél lábbal a ~ban van** k-on pisjor în grapă-j

síralmas *mn* dă plînsz; ~ **élete van vkinek** kuszt dă plînsz áré sjînyivá

síránkozik *tn i* plînzsjé; **még te síránkods?** inká tu plînszj?

sírás *s fn* plînsz; ~**sal mindent elér** ku plînszu kutotu ázsunzsjé

sírat *ts i* plînzsjé; ~**ja a szüleit is** plînzsjé pârinci

sírató *h fn* kîntyik dă plînsz; **ne ezt a ~t énekeld!** nu kîntyikusztă dă plînsz îl kîntă

sírdogál *tn i* plînzsjé; **egyedül ~ a sarokban** plînzsjé szîngur în kot

sivalkodik *tn i* cîpă; **ki ~ itt?** sjînyé cîpă áisj?

skatulya *n fn* iskátu|lă, [-lyé]; ~ **gyufa** iskátulă dă gyujtávé; **mintha skatulyából lépett volna ki** kákînd dîn iskátul-ár fi kălkát

slukk *s fn* fum, [-urj]; **adj egy ~ot!** dă-m on fum!

só *n fn* száré; **egy kanál** ~ o lyingură dă száré; **keserű**~ száré ámără

sodor *ts i* 1. răsjusjestyé; **meg~ja a bajszát** îs răsjusjestyé musztăcîlye; **cigaretát** ~ **magának** îs răsjusjestyé o cigáréttă 2.(*magával*) dűsjé; **el~ a tömeg az utcán** mă dűsjé lűme pă ulyică 3.*átv* bágă, punyé, tîrjé; **bajba** ~ bágă pă sjinyivă-n báj 4.*tésztát* ~ lăcestyé alăt

sodrófa *h fn* tujlág, [-*ézs*]; **tésztát sodor a sodrófával** lăcestyé alatu ku tujágu

sógor *s fn* sogor, [-*urj*]; **az én ~om** sogoru mnyo

sógornó *n fn* sogurică, [*soguric*]; **van egy fiatal** ~ ám o sogurică tînră

sóhaj *n fn* huftyălă; **egy mély** ~ o huftyălă ádnká

sóhajtozik *tn i* huftyestyé; **miért sóhajtozol?** dă sjé huftyesty?

sohasem *hat* 1.nisjkînd; ~ **láttam ilyet** nisjkînd n-ám văzut áfel 2.nisj odátă; ~ **voltam még náluk inká** nisj odátă n-ám foszt lá jéj

sok *I. szn* mult, [-*tă*, -*c*, -*tyé*]; ~ **beszéd vorbă** multă; ~ **ember** multă lűme *II. fn* mult; **egy a sok közül** unu d-întri mulc; **na, ez már sok!** na, ásztă-j má mult!

sokall *tn i* cînyé dă mult; **nem ~od ezt a pénzt?** nu cîj dă mult bányistyé?

sokan *hat* mulcînsj; ~ **eljöttek** mulcînsj or vinyit; ~ **közülünk** mulcînsj d-întri noj

sokaság *n fn* 1.mulcîme; **a ~ vár** mulcîme ástyáptă 2.lűme; **nagy** ~ multă lűme 3.grămădă; **könyvek** ~ grămădă dă kényvé

sokfelé *hat* 1.(*irány*) îh multyé părc; ~ **kellett osztogatnunk** îh multyé părc ny-o trébujit szá-mpărcîny 2.(*hely*) îh multyé lokurj; ~ **jártam** îh multyé lokurj ám umblăt

sokféle *mn* multyé felurj; ~ **ember jár erre** multyé felurj dă aminy umblă p-áisj

sokgyerekes *mn* ku mulc kupij; **ez egy ~ család** ásztă-j on család ku mulc kupij

sonka *n fn* sun|kă, [-*sj*]; **egy egész** ~ o sunkă-ntrăgă; **füstölt** ~ sunkă fistilită

sonkás *mn* ku sunkă ~ **tojás** auă ku sunkă

sor *s fn* 1.rînd, [-*urj*]; **te jössz most sorra** áku tu vij pă rînd; **álljatok egy sorba** sztătyéc îhtr-on rînd 2. sor, -urj; **írj néhány sort!** szkrijé-m arékityé sorurj; **a ~ok között olvas** îhtri sorurj umără 3.(*élete, sorsa*) **jól megy a ~a** binyé-j merzsjé; **rosszul megy a ~a** ro aj merzsjé

sors *s fn* kuszt, [-*urj*]; **az ő ~a** á luj kuszt; **belenyugszik a ~ába** szá putulyestyé-n kusztu-s

sorvad 1.(*testileg*) szlăbestyé; **el~tak a kezei** j-or szlăbit

mînyilye **2.átv** *visszh i* szá uszkă; **el~t a lelke** sz-o uszkát szuflyitu-j

sorvaszt *ts i* **1.**szlăbestyé; **el~ja a gyerekét** îs szlăbestyé pã kupilu-s **2.**uszkă; **a szívét is el~otta** sî szuflyitu j-o uszkát

sós *mn* **1.** szárá|t, [-tă, -c, -tyé]; ~**kifli** kiflă szárá|t; ~ **vízben** î n apă szárá|t **2.**(elsózott) oknă; **a leves el van sózva** zámá-j oknă

sóska *s fn* mákris, [-urj]; **sóskát szed** ádu nă mákris

sótlan *mn* **1.**făr dă száré; ~ **étel** mánkáré făr dă száré **2.**(kelletlen) nyészará|t, [-tă, -c, -tyé]; **micsoda** ~ **emberek!** sjé máj aminy nyészarác!

sovány *mn* mîrs|au, [-auă, -evé]; ~ **tehén** vákă mîrsauă; ~ **malacok** pursjéj mîrsevé

soványodik *tn i* mîrsăvestyé; **gyorsan lesoványodott** repé o mîrsăvit

sóvárog *ts i* áré zsînd dă sjévá; **egy szem alma után** ~ áré zsînd d-on fir dă măr

sóz *ts i* szárá; **meg~za az ételt** szárá mánkáré; **be~zták a húst** or szárá|t kárnye

sózott *mn* szárá|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **hagyma** sjápă szárá|t; ~ **hal** pestyé szárá|t

söpör *ts i* mătură; **söpri az utcát vki** mătură ulyicá sjinyivá; **összesöpri a szemetet** mătură uná gunoju

sör *n fn* beré; **egy üveg** ~ o ujągă dă beré; **barna** ~ beré nyágră

sörözik *ts i* be beré; **munka után** ~ **a kocsmában** dăpă lukru be beré lá fugádo

sötét **I.** *mn* **1.**întunyériká|t, [-tă, -c, tyé]; ~ **pince** pimică-ntunyérikátă; ~ **éjszaka** naptyá arbă **2.**nyégru, [nyágră, nyégri, nyegré]; ~**bőrű** ku pelyé nyágră **II.** *h fn* **1.**întunyerik; ~**edés felé** pã lá-ntunyerik; **el~ül előttem** szá fásjé-ntunyerik înnentyé-m **2.***s fn* nyégru; ~**be öltözik** szá gátă-n nyégru

sötétedik *visszh i* szá-ntunyerikă; **télen gyorsan** ~ dă járná repé szá-ntunyerikă

spárga *n fn* (kötözéshez) szfară, [szforj]; **spárgával megköt vmit** lyágă ku szfară sjévá

spórol *ts i* s-ásztrînzsjé bányi; **a gyerekeinek** ~ s-ásztrînzsjé bányi lu kupiji-s; **nagy összeget** ~t össze s-asztrînsz bány mulc uná

strapa **1.** *s fn* lukru máré; **ez részemről nagy** ~ ásztá-j lukru máré dîn pártýá me **2.**tărhat máré

strúma *n fn* gusă; **kijött a strúmája** j-o vinyit gusă-fără

sudár *mn* nál|t, [-tă, -c, -tyé]; **egy** ~ **legény** on fisjor nált; ~ **jegenyefa** plopj nált

súg *ts i* supunyestyé; **a fülébe** ~ **vkinek vmit** îj supunyestyé sjévá î n uretyé lu sjinyivá

sugdolózás *n fn* supunyálă; **megy a** ~ merzsjé supunyálă

sújt *ts i* 1. luvestyé; **öklével az arcába** ~ **vki vkinek** sjinyivá ij luvestyé-n ubráz ku pumn lu sjinyivá 2. trásznyestyé; **sokat** ~**otta az élet** mult l-o trásznyit kusztu

súly *s fn* 1. grou; **mennyi a ~a?** dă kit dă grou ăj; 2. *n fn* groutátyé ~**a van a szavának** áré vorbá-j groutátyé

súlyos *mn* 1. gro, [*gre*, *gréj*, *grelyé*]; ~ **léptekkel** ku pásurj grelyé 2. máré, márj; ~ **betegség** bityisug máré; ~ **vétek** vină máré

súlyosbít *ts i* fásjé máj grou; ~**ja a büntetést** bintetésu fásjé máj grou

súlytalan *mn* făr dă groutátyé; ~ **szavak** vorbé făr dă groutátyé

súrlódás *n fn* áfrákálă; ~ **nélkül él együtt az anyósával** făr dă áfrákálă kusztă ună ku szakră sză

súrlódik *visszh i* sz-áfrákă; **a falhoz** ~ sz-áfrákă dă făl

súrol *ts i* 1. áfrákă; ~**ta a falat** afrikăt fălu 2. (*érint*) ázsunszjé; ~**ja a kezét** j-ázsunszjé mîná

surrán 1. *tn i* merzsjé; ~ **a bokorba** merzsjé-n tufé 2. *visszh i* sză furisă; ~ **mint a róka** sză furisă, kă vulpică

suttyomban *hat* pă furis; ~ **ad neki pénzt** pă furis ij dă bány; ~ **jár hozzá** pă furis umblă lá jél/je

süket I. *mn* szur|d, [*-dă*, *-zsj*, *-gyé*]; ~ **vagy?** szurd jesty?; ~ **fülekre talál** pă uréc szurgyé áflă II. *fn* szur|d, [*-dă*, *-zsj*, *-gyé*]

süketnéma *mn és fn* szurd sî mut

süketül *tn i* szurzestyé; **meg~t a zajban** o szurzît în lărmă máré

sül *visszh i* 1. (*húsok*) sză frizsjé; ~ **a hús** sză frizsjé kárnye 2. (*tésztafélék*) sză kasjé; **meg~t a kalács** sz-o kopt kulăku

sületlen *mn* 1. vergyé; ~ **tészta** alăt vergyé 2. krud; ~ **kenyér** pită krudă

sült I. *mn* 1. fript|t, [*-tă*, *-c*, *-tyé*]; ~**hús** kárnyé friptă 2. kopt, [*kaptă*, *kopc*, *kaptyé*]; ~ **rétes** retes kopt II. friptur|ă, [*-j*]; **a ~et** tălălják friptură punyé pă másză

süllyed *visszh i* 1. sz-áfundă; **le~ az aljára** sz-áfundă pă fund 2. szkăgyé; ~ **a víz** szkăgyé ápă

süllyeszt *ts i* áfundă; **be~i a falba** áfundă-n făl

sündisznó *h fn* hári|k, [*-sj*]

süpped *visszh i* sz-áfundă; **el~ a sárban** sz-áfundă-n tyină

sürget *ts i* îngribestyé; **ne sürgess!** nu mă-ngribi!; ~ **az idő bennünket** nyé-ngribestyé dobă

süt *ts i* 1. (*húst*) frizsjé; **csirkét** ~ frizsjé puj 2. (*tésztafélék*) kasjé; **mákos kalácsot** ~ kasjé kulăk ku mák

sütkérezik *tn i* pă szaré-j; sztă lá szaré, sză-nkălzestyé lá szaré

sütnivaló *mn* dă fript

sütő *s fn* kuptor, [*-urj*]; ~**ben** süt kasjé-n kuptor 2. *h fn* re|n, [*-ny*];

betesz a ~be vmit bágă sjévá-n ren

sütőtök *h fn* dubly|ák, [-ésj] dă kopt
süvít *ts i* flujră; ~ **a szél** flujră vîntu

SZ

szabad I. *mn* szl_obo|d, [-dă, -zsj, -gyé]; ~**ország**, ~ **nép** cáră szl_obodă, lumé szl_obodă; **egész nap** ~ **vagyok** tată zuă szl_obod misz; (*kopogtatásra*) ~! szl_obod!
II.hat a ~ban áfáră

szabadul *visszh i* sză szlubuzestyé; **ki~ a börtönből** sză szlubuzestyé dîn tyémică

szabdal *ts i* **1.** tájé; **darabokra** ~ tájé pã dărăburj **2.** măruntă

szag *s fn* mir|osz, [-asjé]; **erős** ~**a van** mirosz táré áré

szaggat *ts i* **1.** rupé; **darabokra** ~ rupé pã dărăburj **2.** (fájdalom) zsunzsjé; ~ **a derekam** mă zsunzsjé-n mirzsuk

szaglászik *ts i* mirasză; **mit szaglászol itt?** sjé mirosj áisj?

szaglik *tn i* putyé; **erősen** ~ táré putyé

szagtalán *mn* făr dă mirosz; ~ **víz** ápă făr dă mirosz

száj *n fn* gur|ă, [-é]; ~**ról** ~**ra** dîn gură-n gură; **jár a ~a** îj umblă gură; **kiveszi a ~ából a szót** îj je

vorbă dîn gură; **az üveg ~a** gură dă ujągă

szájtátva *hat* ku gură kăszkátă; ~ **bámul** sză ujtă ku gură kăszkátă

szakad *visszh i* sză rupé; **el~t a cipóm sz-or** rupt cipilyisji-m; ~ **az eső, mintha dézsából öntenék** kură, ká dîn vádră; **minden a nyakamba szakadt** kutotu o rãmász pã kápu mnyo

szakadás *n fn* ruptură; **van egy ~ a nadrágon** jestyé o ruptură pã sjariku

szakadozott *mn* rup|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **ruhában** îñ calyé ruptyé

szakáll *n fn* bərbă, [bərbj]; **egy hetes** ~ bərbă d-o száptâmîñă; **tépi a ~át** îs rupé bərbă

szakállas *mn* ku bərbă; ~ **férfi** cîgán ku bərbă

szakasztott *mn* áfel dă-j, ká ... ~ **apja** áfel dă-j, ká tátă szo, ~ **anyja** tyár ká mumă sză

szakít *ts i* rupé; ~ **egy szép virágot magának** îs rupé o flaré mîndră

szál *s fn* fir **egy** ~ **cérna** on fir dă ácă; **egy** ~ **szalma** on fir dă páj; **mind egy ~ig** toc pîn lá unu

szalad *tn i* **1.** ályárgă; **elém** ~ ályárgă-nnentyé-m **2.** átv ~ **az idő** tresjé dobá

szalag *n fn* plánti|kă, [-sj]; ~**ot köt a hajába** îs lyágă plántikă-n pãr

szalagos *mn* ku plántikă; ~ **kalap** kumănák ku plántikă

szálka 1. (halé) osz, [aszá] (dă pestyé) 2. (babé, borsóé) ácă; **más szemében meglátja a szálkát, a magáéban a gerendát sem** s-on fir dă páj vegyé-n otyu áltuluj, dá nisj grindá nu vegyé în á luj

száll tn i zbară; ~ **a madár** zbară pászare 2. szá răgyikă-n szusz; **fel~ a repülő** szá răgyikă-n szusz ripilou 3. merzsjé; **a fejébe ~ a bor** îj merzsjé vînu-n káp 4. (ereszkedik) szá szkubară zszosz; **le~ a földre** szá szkubară zszosz pã pãmînt 5. (járműre) szá urkă/ságyé **vonatra ~ szá urkă** pã gézés

szállás s fn lok, [-urj] dă naptyé; ~t **keres** îs kată lok dă naptyé; ~ **nélkül maradt** o rãmász făr dă lok dă naptyé

szállingózik tn i 1. (a hó) nyinzsjé 2. (személyek) vînyé unu dăpă unu; **szállingóznak a vendégek** vînyé gostyi unu dăpă unu

szállít ts i 1. dűsjé; **házhoz ~ dűsjé** lá kásză 2. ádűsjé; **szenet ~ ádűsjé** kărbuny

szalma s fn páj, [-é]; **szalmában alszik** szá kulkă-n pájé

szalmaszál s fn on fir dă páj; **egy ~at sem tesz odébb** nu punyé nisj on fir dă páj înkulo

szalmazsák h fn szá|k, [-sj] dă pájé; ~on **alszik** pã szák dă pájé szá kulkă

szalonna n fn szlănyină, [-ny]; **egy darab ~** on dărăb dă szlănyină; **főtt~** szlănyină upărită

szalonnabőr h fn szurik, [-sj] dă szlănyină; ~t **rág** ragyé szurik dă szlănyină

szalonnás mn ku szlănyină; ~ **tojás** auă ku szlănyină

szalukapa n fn tyész|lă, [-lyé]; **szalukapával mélyíti a teknőt** fásjé māj áđînkă trakă ku tyészlă

szám s fn szám, [-urj]; **két ~ kisebbet** ku dauă számurj māj mik; **ismeri a ~okat** lyé kunastyé számurilye

szamár h fn mägăr, [-j]; **ne légy ~!** szá nu fîj mägăr! **csökönys ~** mägăr krăgyincăt

számára névm pã számá luj/lyij; **az ő ~ vettem** pã számá luj ám kumpărăt

számít ts i 1. számalestyé; ~ **rám számalestyé** ku minyé 2. cînyé, **jó dolgozónak ~** lukroj bun îl cînyé 3. ástyáptă; **erre nem ~ottam** p-ásztă n-ám ástyíptăt 4. (jelentősége van) **sokat ~** mult fásjé; **nem ~ semmit** nu fásjé nyimik

számítás n fn számalălă; ~ba **vesz** je îl számalălă

szamóca n fn kăpsună, [-ny]; **érett ~** kăpsună irijită

számol ts i számalestyé; **meg~ja a pénzét** îs számalestyé bányi; **papíron ~** számalestyé pã pipáros

számolás n fn számalălă; ~ **fejben számalălă-n** káp;

számos *mn* mul|t, [-tǎ, -c, -tyé]; ~
ember járt ott mulc aminy or
umblát ákulo

számталанзор *hat* în mul|tyé
rîndurj; ~ **mondtam már neked**
în mul|tyé rîndurj c-ám zîsz

szán¹ *n fn* szányijé, [szányij]; ~**on**
megy merzsjé pǎ szányijé; ~**at**
húz tîrjé szányijé

szán² *ts i* je milă dǎ sjinyivá; **nagyon**
meg~tam ro ám lat milă dǎ jél

szánalmas *mn* dǎ milă-j; ~ **ember**
vagy om dǎ milă jésty

szánalom *n fn* milă; ~**mal** ku milă; ~
nélkül fǎr dǎ milă

szandál *s fn* szándár, [-urj]; **egy pár**
könnyű ~ o pǎretyé dǎ szándár
usuré

szándék *s fn* gînd; **az a ~om** ám dǎ
gînd; **mi a ~od vele?** sj-áj dǎ gînd
ku jél

szándékozik *ts i* áré dǎ gînd;
tanulni ~ áré dǎ gînd szǎ-nvecé

szánkózik *visszh i* szǎ szánkázestyé;
~ **a nagy dombon** szǎ
szánkázestyé pǎ gyálu-l máré

szánt *ts i* szántǎlestyé; **fel~ja a**
kertet szántǎlestyé gárdu

szántás *n fn* szántǎlálǎ; **a ~ban** în
szántǎlálǎ

szaporán *hat* repé; ~ **gyere!** háj
repé!; ~ **dolgoznak** repé lukrǎ

szaporodik *visszh i* szǎ-mmulcestyé;
~ **mint a nyulak** szǎ-mmulcestyé
ká jépurilye

szappan *h fn* szǎpu|n, [-ny]; ~ **nal**
mos kezét szpálǎ mîná ku szǎpun

szappanhab *n fn* szpum|ǎ, [-é] dǎ
szǎpun; **a ~tól nem látszik** nu szǎ
vegýé dǎ szpumé dǎ szǎpun

szappanoz *ts i* áfrákǎ ku szǎpun; ~**za**
a kezét s-áfrákǎ mîná ku szǎpun

szár *fn* **1.**(nadrágé) *s fn* krák, [-urj],
nadrág~ krák dǎ sjarik **2.**
(gyümölcsé, virágé, levélé) *n fn*
kadǎ, [koz]; **virág~** kadǎ dǎ flaré;
3. (kapáé) *s fn* mǎnyo, [-evé];
kapa~ mǎnyo dǎ szǎpǎ

száraz *mn* uszkǎ|t, [-tǎ, -c, -tyé]; ~
kenyér pítǎ uszkátǎ; ~ **föld**
pǎmînt uszkát

szárit *ts i* uszkǎ; ~**ja a ruhákat** ~
uszkǎ calyilye; **a haját** ~**ja** îs
uszkǎ pǎru

száritott *mn* uszkǎ|t, [-tǎ, -c, -tyé];
~ **kukorica** kukuruz uszkát

származás *n fn* **1.** vigǎ **2.** lozǎ **3.**
szǎmîncǎ; **milyen ~ú vagy?** sjé fel
szǎmîncǎ jésty?

szárny *n fn* háripǎ, [háripj];
csapkod **a ~ával** bátyé ku
háripilye; **a ~ai alá vesz vkit** je dǎ
szub háripj sjinyivá

szárnyal *tn i* zbarǎ; ~ **a levegőben**
zbarǎ-n livigo

szarv *n fn* kar|nǎ, [-nyé]; **kinőtt a**
~a j-o jîsit karnyilye

szarvas *n fn* dǎmv|ǎ, [-é]

szarvasmarha *n fn* vǎkǎ, [vǎsj];
szarvasmarhákat tart cînyé vǎsj

szatyor *n fn* trásztă, [trăsty]; **üres**
~**ral** ku trásztă gală

száz **I.** *szn* o szu|tă, [-tyé]; ~ **forint** o
szută dă furinc; ~**éves ember** om
d-o szută dă aj dă zilyé **II.** *s fn*
szutyé; ~**ak látták** szutyé dă
aminy or vāzut; ~**ával** ku
szutyilye

szebb *mn* māj mīndru, [māj mīndră;
māj mīndri, māj mīndré]; ~ **ez a**
lány ~ **mint gondoltam** fātásztă
māj mīndră-j dăkit gīngyem

szed *ts i* **1.** ádu_nă; **virágot** ~ ádu_nă
florj; ~**i a lábait** s-ádu_nă pisjarilye
2. je; **gyógyszert** ~je urvusság; **ezt**
honnan ~**ted?** ásztă dă hungy-áj
lat?

szédeleg *tn i* ámicestyé; ~ **az**
éhségtől ámicestyé dă fámé

szedelőzködik *visszh i* sz-ádu_nă
uná; **szedelőzködj és indulunk!**
ádu_nă tyé uná sī purnyiny!

szeder *n fn* **1.** (földi) mur|ă, [-é];
szedret tesz a szájába vkinek ij
bágă muré-n gură lu sjinyivá **2.**
(fán) dudă, [-gyé] **szedret szed a**
fárol ádu_nă dugyé dă pă lyénn

szédít *ts i* ámicestyé; **ne** ~**s ezzel!** nu
mă ámicī k-asztă!

szédítő *mn* dă ámicálă; ~ **játék** zso_k
dă ámicálă

szédül *tn i* ámicestyé; **gyakran** ~ în
mulyé rīndurj ámicestyé; ~**ők a**
melegtől ámicész_k dă kăldură

szeg¹ *s fn* kuj, [-é]; ~**et ver a falba**
bátyé kuj în fál

szeg² **1.** (ruhát) **be~i a szoknyáját** îs
tyivijestyé rotyije **2.** (kenyeret)
tájé; **meg~te a kenyeret** o tije_t
pitá **3.** (szavát, esküjét) nu-s cīnyé
sjévé; **meg~te a szavát** nu s-o
cīnut vorbá

szegély *n fn* dun|gă, [-nzs_j]; **ablak~**
dun_gă dă ublo_k

szegény **I.** *mn* szárá|k, [-kă, -sj, -sjé];
~ **legények** fisjorj szárásj **II.** *fn*
szárá|k, [-kă, -sj, -sjé]; **mit akar**
ez a ~? sj-áré dă gīnd szárákusztă?

szegénység *n fn* szárásjijé; **nagy**
~**ben élnek** în szárásjijé máré
kusztă

szegődik *tn i* sztă lá sjinyivá dă
sjévé; **el~ hozzánk kanásznak**
sztă lá noj dă kănsz

szegy *s fn* tyépt, [-urj]

szégyell *személytelen ige* ji-j
rusīnyé; **nem ~ed magad?** nu ci-j
rusīnyé?

szégyen *n fn* rusīnyé; ~**t hoz ránk**
ádu_sjé pă noj rusīnyé; **micsoda**
nagy ~! sjé māj máré rusīnyé!

szégyenkezik *visszh i* szá rusīnă; **ne**
szégyenkezz előttem! nu-c fijé
rusīnă înnentyé-m!

szégyenlős *mn* rusîn|osz, [-asză, -
osj, -asjé]; ~ **kislány** fătuskă
rusīnasză

szégyentelen *mn* făr dă rusīnyé; **ne**
légy ilyen ~! nu fij ásă făr dă dă
rusīnyé!

széjjel *hat* în tatyé părc; ~**oszt**
împărcestyé în tatyé părc

szék *s fn* szkan, [-urj]; **leül a ~re** ságyé pã szkan; **feláll a ~ról** sztã dã pã szkan

székel *visszh i 1.* (vhol) szá áflã; **hol ~ a király?** hun szá áflã királu? **2.** szá kákã

szekér *s fn* kár; **feltesz vmit a szekérre** púnýé sjévä szusz pã kár

szekerce *n fn* szákuré, [szákurj]; **fogja a szekercéjét és megy az erdőbe fáért** s-ápukã szákuré sí merzsjé-n pãduré dãpã lyemnyé

szekrény *s fn 1.* szikrény, [-urj]; **betesz a ~be** bágã-n szikrény **2.** sublo, -urj;

szel *ts i* tájé; ~ **a kenyeret tájé pítã**

szél¹ *s fn* vînt, [-urj]; **nagy ~ támadt** vînt máré sz-o fãkut; **fúj a ~ szuflã** vîntu; **felkapja a ~a szemetet** kãptãlestýé szusz vîntu gunoju

szél² *dun|gã, [-zsj]; a falu ~én* pã dúngã szátuluj **2.** márzsjinã; -ny; **a föld ~e** márzsjinã pãmîntuluj

szeleburdi *mn* klãtyi|t, [-tã, -c, -tyé] lá káp; **nem vagy te egy kicsit ~?** nu jéstý tu ocãrã klãtyi|t lá káp?

szelel *ts i* áré vînt; **nem ~ a kémény** n-áré vînt hornu

szeles *mn 1.* ku vînt; ~ **ma az idő;** ásztãz vreme-j ku vînt **2.** dã vînt; ~ **hely** lok bãtut dã vînt

széles *mn* lá|t, [-tã, -c, -tyé]; ~ **út ulyicã látã;** ~ **e világon nem találni párját** kit ãj lume dã máré, nu szá áflã pãretye

szélesít *ts i* fãsjé máj lát; ~**ik az árkot** fãsjé máj lát sãncu

szelet *n fn* filijé, [filij]; **egy ~ kenyér** o filijé dã pítã; **vágj még egy ~et!** tájé máj o filijé!

szeletel *ts i* tájé pã filij; ~**i a húst** tájé kãrnye pã filij

szellent *visszh i* szá-mbãsãnyestyé

szellentés *n fn* bãsãnyãlã

szélmalom *n fn* marã dã vînt

szélvihar *n fn* vihorneyicã; **ebben a nagy ~ban** îñ vihorneyicãszt máré

szem *h fn 1.* oty, [oty]; **kék ~e van** oty vînyic áré; **fájnak a ~eim** mã daré otyi; **fél szemére vak** orb ãj p-on oty; **úgy vigyáz vmire, mint a ~e fényére** ásã pãzestyé sjévä/ je szá má dã sjévä, kã pã rázá dã oty; **búza ~** oty dã gru **2.** *s fn* fir; **egy szem tojásunk nincs** nisj on fir dã ou n-ãvény

szemben *hat 1.* îñ oty; **szemtől ~** dîn oty îñ oty **2.** îñ fãcã; e **házzal ~** îñ fãcã dã kãszãsztã

szemenként *hat* p-on fir dã fir; ~ **átválogat vmit** ályezsjé sjévä p-on fir dã fir

szemerkél *tn i* pikurázã; **ma egész nap ~ az eső** ásztãz tatã zuã pikurázestyé plaje

szemérmes *mn* rusun|osz, [-aszã, -osj, -asjé]; ~ **lányok** fetyé rusunasjé

szemérmetlen *mn* fãr dã rusînyé; **ne légy olyan nagyon ~!** nu fij ásã taré fãr dã rusînyé!

szemét *s fn* gun|oj, [-ajé]; **összeszedi**
a **szemetet** ádu_nă gunajilye; **vedd**
fel a szemetedet je-c szusz
gunoju!

szemétdomb *s fn* gunoj; a ~ **tetején**
pă tyityijá dă gunoj

szemetel *ts i* fásjé gunoj; **ne ~j!** nu
fă gunoj!

szemetes *mn* ku gunoj; dă gunoj;
nagyon ~ a **szoba** szobá-j plyină
dă gunoj

szemétlapát *n fn* lupátă dă gunoj; a
~**tal** ku lupátă dă gunoj; ~**ra tesz**
punyé pă lupátă

szemfog *s fn* kolc, [-urj]; **kiesett a**
~**a** j-o kăzut kolcu; a ~**ával** ku
kolcu-s

szemölcs *s fn* nyég, [-urj]; **tele van**
~**ökkel** plyin äj dă nyégurj

szemöldök *n fn* zsánă, [zsenyé] dă
oty; **összehúzza a ~ét** s-ínkracă
zsenyilye dă oty

szempilla *n fn* szprinty|ánă, [-enyé]
dă oty; **hosszú** ~ szprintyenyé
lunzs

szemüveg *csak tsz* utyenyé; ~**et**
hord partă utyenyé; **felveszi a ~ét**
îs je szusz utyenyilye

szén *csak tsz* kărbuny; ~**nel fűt** ku
kărbuny fitijestyé

széna *s fn* fîn; ~**át gyűjt** ásztrînzsjé
fîn

szénaboglya *s fn* sztog, [-urj] dă fîn;
a ~**közepében** î_n mîrzsuk dă
sztogu-l dă fîn

szénbánya *n fn* bănărijé, [bănărij];
a **szénbányában dolgozik** î_n
bănărijé lukră

szénbányász *h fn* bănyá|sz, [-sj]

szendereg *tn i* mucujestyé; ~ a
széken pă szkan mucujestyé

szenes *mn* dă kărbuny; ~**pince**
pimicá dă kărbuny; ~ **kézzel** ku
mî_nă dă kărbuny

szent I. *mn* szfîn|t, [-tă, -c, -tyé]; ~
ember om szfînt **II.** *fn* szfîn|t, [-
tă, -c, -tyé]; **mit csinálsz ~em?** sjé
fásj szfîntu mnyo?

szentel *ts i* szfincestyé; **vizet** ~
szfincestyé ápá

szentkép *s fn* tyip, [-urj]; ~**eket tesz**
a **falra** punyé tyipurj pă fál

szentségtelen *mn* **1.** făr dă szfînc **2.**
pogá|n, [-ny]; ~ **ember** om pogán

szenved *tn i* tyinijestyé; **régóta** ~ dă
mult tyinijestyé; ~ a **betegségétől**
tyinijestyé dă bityisugu-j

szenvedés *n fn* tyinijálă; **hosszú** ~
után dăpă tyinijálă lungă

szenny 1. *h fn* im; **tiszta** ~ **minden**
kutotu-j plyin dă im **2.** *n fn*
pusjálă; **nagy** ~**ben élnek** î_n
pusjálă máré kusztă

szennyek *mn* **1.** im|osz, [-asză, -osj, -
asjé]; ~ **ruhák** calyé imasjé **2.**
pusji|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **lakás**
kásză pusjită

szennyez *ts i* **1.** imă; **ne ~d be a**
nevét! nu-j imă numilye **2.**
pusjestyé

szép *mn* **1.** mîndr|u, [-ă, -i, -é]; ~ **napok** zîlyé mîndré **2.** frum|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **lányok** fetyé frumasjé

szépít *ts i* îmmîndrestyé; ~**i azt, ami elmúlt** îmmândrestyé áje, sj-o trikut

szeplős *mn* babis, [-ă, -j]; ~ **az arca** babisj ji-j ubrázu

szeplőtlen *mn* făr dă babisj; ~ **orr** nász făr dă babisj

szépség *n fn* **1.** mîndr|éc, [-ácă, -ecé]; **micsoda** ~ **van náluk!** sjé máj mîndrăcă-j lá jéj!

szépül *visszh i* szá-mmîndrestyé; ~ **a házunk** szá-mmîndrestyé kászá nasztră; **hogyan meg~t ez a lány** kum sz-o-mmîndrit fátásztá

szerb I. *fn* szîrb, [-ă, -j, -é] **II.** *mn* szîrb, [-ă, -j, -é]; ~ **asszonyok** mujeré szîrbé

szerbül *hat* szîrbestyé; **érték** ~ prisjép szîrbestyé

szerda *n fn* mérkurj; **holnap** ~ lesz mînyi mérkurj o fi

szereelő *s fn* szirilou, [-urj]; **várjuk a ~t** ástyiptăny szirilou

szerecsse *s fn* nurok; **ma nincs szerecsém** ásztăz n-ám nurok; ~, **hogyan megvártál** dă nurok, kă m-áj ástyiptăt

szerecsés *mn* nuruk|osz, [-asză, -osj, -asjé]; **te nagyon** ~ **vagy** tu ro nurukosz jesty

szerecsétlen *mn* făr dă nurok; ~ **nap** zuă făr dă nurok

szerecsétlenül *hat* făr dă nurok; ~ **estünk el** făr dă nurok ány kăzut

szeret *ts i* **1.** (vkit) plásjé (pă sjinyivá); ~**lek** tyé plák; ~**i a szüleit** îs plásjé pârinci; ~**ik egymást** szá plásjé **2.** (vmit) îj plásjé; ~**em az almát** îm plásjé merilye; **nem ~i a disznóhúst** nu-j plásjé kárnyá dă pork **3.** (óhajt) ávre; ~**nék vele beszélni** ás ávre szá szfătijészku jél; ~**néd megtudni?** áj ávre szá styij?

szeretkezik *visszh i* szá plásjé

szerető *fn* plăkăt|or h, [-aré n, -orj tsz] (jelentése a magyartól eltérően a kedvest, a barátot/barátnőt, a vőlegényt/menyasszonyt jelenti, akihez gyengéd szálak kötnek/

szerez *ts i* **1.** ádujé; ~ **vhonnan egy autót** ádujé dă hungyivá on kár **2.** szirizestyé; **örömet** ~ **vkinek** îj szirizestyé fălusijé lu sjinyivá

szerte *hat* păstyî tot; ~ **a világban** păstyî tot îm lûme, cără;

szerteszét *hat* **1.** îm tot lok **2.** păstyî tot; ~ **dobál** păstyî tot zbutusjestyé

szesz *n fn* butură; **rászokott a ~re** sz-o-nvăcăt pă butură

szétbont *ts i* **1.** dăszfásjé; ~**ja a csomót** dăszfásjé nodu **2.** dăzlyágă; ~**ja a haját** îs dăzlyágă păru

szétdarabol *ts i* mărunță; ~**ja a csirkét** mărunță puju

szétdobál *ts i* zburtusjestyé; ~**ja a ruháit** îs zburtusjestyé calyilye

szétmorzsol *ts i* zdrumikă; ~**ja a kenyeret a kezében** îs zdrumikă pită-n mînă

szétmorzsolódik *visszh i* szá zdrumikă; **szétmorzsolódott a kalács** sz-o zdrumikăt kulăku

szétszór *ts i* răsăpestyé; ~**ta a pénzét** s-o răsăpit bănyi

szétszóródik *visszh i* szá răsăpestyé; ~ **a zsebéből** szá răsăpestyé dîn zsăbu-j

széttör *ts i* zdrubestyé; ~**te a tükröt** o zdrubit styiklă; ~ **a szívét vkinek** îj zdrubestyé szuflyitu lu sjinyivă

széttörrik *visszh i* szá zdrubestyé; **ha ledobod a poharat**, ~ dă vij zburtusji kristăru, sz-o zdrubi

szétválaszt *ts i* dăzvălestyé; ~**ották a szüleit a bíróságon** j-or dăzvălit părinci lă birosăg

szétválík *visszh i* szá dăzvălestyé; **szétváltak az útjaink** nyi sz-o dăzvălit kălye; **szétválíknak a papírok a könyvben** szá dăzvălestyé pipărasjilye-n kényvé

szétválogat *ts i* ályezsé; ~**ja a ruhákat** ályezsé calyilye; ~**ta a babot** alyigăt măzăre

szétver *ts i* **1.** zdrubestyé; **darabokra** ~ **vmit** zdrubestyé sjévă pă dărăburj; ~**ték a fejét** j-or zdrubit kăpu **2.** bătyé

szid *ts i* **1.** ákărestyé (pă sjinyivă); ~**ja az anyját vkinek** îj ákărestyé

mă szá lu sjinyivă **2.** blăsztămă; **ne ~j meg!** nu mă blăsztămă!

szidás *s fn* blăsztăm, [-urj]; ~ **nélkül** făr dă blăsztămurj

szíj *n fn* kurauă; **nadrág~** kurauă dă sjarik; **bőr~** kurauă dă pelyé

szikár *mn* uszkă|t, [-tă, -c, -tyé]; **egy ~ férfi** on cîgăn uszkăt

szikkad *visszh i* szá uszkă; ~ **a föld** szá uszkă pămîntu

szikkadt *mn* uszkă|t, [-tă, -c, -tyé], ~ **kenyér** pită uszkătă

szikla *n fn* pătră, [petré] máré; **tele van sziklăkkal** plyn ăj dă petré

sziklás *mn* ku petré; **a ~ parton** pă mălu-l ku petré

szikra *n fn* szkinty|auă, [-evé]; **szikrát hány** dă szkintyevé

szikrázik *ts i* făsé szkintyevé; ~ **a kalapács** sjukănu făsé szkintyevé

szilánk *s fn* hîrb, [-urj]; **megvágta a ~ a kezét vkinek** j-o tijet hîrbu mînă lu sjinyivă

szilfa *s fn* ulm, [-urj]

szilva *n fn* pru|nă, [-nyé]; **kék, mint a ~ vînătă-j**, kă prună; **szilvát aszal** uszkă pruné

szilvafa *h fn* pru|n, [-ny]

szilvapálíka *n fn* rătyijé dă pruné

Szilveszter-est *n fn* szără dă ănu-l nou

szimatol *ts i* mirăsză; **nyomok után** ~ mirăsză dăpă urmé

szín 1. *s fn* szín, [-urj]; **milyen a szemed ~e?** sjé fel szín áré otyic?; **elvesztette a ~ét** s-o pirdut szinu 2. (nem a visszája) f_{ác}ă; **nem ez a ~e** nu ász_{tá}-j f_{ác}ă 3. *átv* szá ujtă áf_{ár}ă; **jó ~ed van binyé** tyé ujc áf_{ár}ă 4. (*felszín*) f_{ác}ă; **a föld ~e** f_{ác}ă dă pămînt

színes *mn* t_{ärk}ál_t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **ruhákat hord** calyé t_{ärk}átyé partă

szitkozódik *ts i* 1. ák_{är}estyé 2. blásztămă

szitok 1. *n fn* ák_{är}emé; 2. *s fn* blásztăm, [-urj];

szív¹ *h fn* szu_flyi_t, [-c]; **ver a ~e** ij bátyé szu_flyitu; **elszorul a ~em** mi sz-ászt_rînzsjé szu_flyitu; **nagy kő esett le a ~éről vkinek** j-o k_{áz}ut már_é p_játră dă pă szu_flyit lu sjinyivă

szív² trázsjé; **erős cigarettát ~** trázsjé cig_{ár}ettyé t_{ár}é; **be~ja a levegőt** îs trázsjé livigo

szivar *n fn* sziv_{ár}ă; **nincs egy ~ja sem** n-áré nisj o sziv_{ár}ă

szível *ts i* szu_fără; **nem ~i el otthon a fiát** nu-s szu_fără ák_{ás}ză pă kupi_lu-l már_é

szívesen *hat* 1. bukurosz; ~ **segítenék** bukurosz c-ás ázsută 2. ku drág; ~ **elmennék veled a vásárba** ku drág ás merzsjé ku tyiny î_n tîrg

szívós *mn* zsi_lau, [-auă, -evé]

szívtelen *mn* f_{är} dă szu_flyit; **ne légy olyan ~!** nu fij ásă f_{är} dă szu_flyit!

szó *n fn* vorb_ă, [-é]; **üres ~** vorbé galyé; **~ba hoz** ádu_ssjé-n vorbă; **szavadat ne felejtsd!** nu-c mujtă vorbă!

szoba *n fn* szob_ă, [-é]; **belép a szobába** k_{ál}kă-n szobă; **kétszobás lakás** k_{ás}ză ku dauă szobé

szóbeszéd *s fn* szfát, [-urj]; **az a ~ járja** áfel szfáturj umblă

szokik *ts i* 1. szuktulestyé; **olvasni szokott** o szuktulit szá umiré 2. szá-nvácă; **rászokott a dohányzásra** sz-o-nvácát pă trász

szoknya *n fn* rotyijé, [rotyij]; **rövid ~** rotyijé szkurtă; **szoknyát hord** partă rotyijé

szól *ts i* 1. z_îsjé; **egy szót sem ~** nisj o vorbă nu z_îsjé; **mit ~sz hozzá?** sjé z_îsj lá ász_{tá}? 2. ászună; **hangosan ~ a rádió** t_{ár}é ászună rádiou; ~ **a telefon** ászună telefonu; **szépen ~ a hegedűje** mîndru-j ászună lută

szolga *n fn* szlu_gă, [-zsj]; **nem vagyok a szolgád!** nu misz szlugá-c!

szolgál *ts i* szlugurestyé; **a hadseregben ~** lá k_{ät}ányijé szlugurestyé; **ezt meg~tad** ász_{tá}-j szlugurit

szolgálat *n fn* szlugurijé; **hosszú ~** szlugurijé lungă

szólít *ts i* tyámă; **hogyan ~salak** kum szá tyé tyém?; **a nevéen ~ja** pă numé î_l tyámă

szombat *n fn* szîmbătă; **ma ~ van** ász_tăz äj szîmbătă

szombati *mn* dă szîmbătă; ~ **kenyér** pîtă dă szîmbătă

szomj *n fn* szetyé; ~**át oltja** îs putulyestyé szetye

szomjas *mn* 1. szăty|osz, [-asză, -osj, -asjé]; **miért vagy olyan ~?** dă sjé jesty ásă ~? 2. ji-j szetyé; ~ **nagyon ~ak vagyunk** ro szetyé nyi-j

szomorít *ts i* întriisztă; **ne ~s el engem!** nu mă-ntrisztă!

szomorkodik *visszh i* sză-ntrisztă; **miért szomorkodsz?** dă sjé tyé-ntristy?

szomorú *mn* trisz|t, [-tă, -sty, -styé], ~ **szemekkel** ku oty tristy; **ne légy ~!** nu fij triszt!

szopás *s fn* szupt; **gyorsan abbahagyta a ~t** repé o lăszăt szuptu

szopik *ts i* szuzsjé; **sokszor ~ még** îm multyé rîndurj szuzsjé inkă

szór *ts i* răsăpestyé; ~**ja a pénzét** îs răsăpestyé bănyi

szorgalmas *mn* făkăt|or, [-aré, -orj]; ~ **gyerekei vannak** kupij făkăt|orj áré

szorít *ts i* ásztrînzsjé; **meg~ja a kezét vkinek** j-ásztrînzsjé mîná lu sjinyivă; ~**ott az új cipő** m-or ásztrînsz cipilyisji navé

szorongat *ts i* ásztrînzsjé; **a kezében ~ vmit** ásztrînzsjé-n mîná sjévă

szoros *mn* sztrîm|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **cipő** cipilyisj sztrîmc

szótlan *mn* szumurtă|k, [-kă, -sj, -sjé]; **mindig ~ ember volt** uvig om szumurtăk äjră

szög *s fn* kuj, [-é]; ~**et üt a falba** bătýé kuj îm făl

szöges *mn* ku kuj; ~ **deszka blănă** ku kuj

szöglet *s fn* kot, [-urj]

szökdecsel *tn i* száré-n szusz; ~ **a lépcsőn** száré-n szusz pă léptyenyé

szökik *tn i* szkápă; **megszökött egy férfival** o szkăpăt k-on cîgăn

szökken *tn i* száré

szöktet *ts i* szkápă; ~**i a lányt** o szkápă pă fătă

szőlő *n fn* sztrugur|é, [-j]; **egy fűrt ~** on káp dă sztruguré

szőlőhegy *n fn* vijé; **a ~en dolgozik** îm vijé lukră

szőr *s fn* păr, [-urj]; **hosszú ~e van** păr lung áré

szundikál *tn i* mucujestyé; **egy kicsit ~ délután** ocără mucujestyé dăpă dămnyáză

szúnyog *h fn* cîncăr, [-j]; **megfogott egy ~ot** apukăt on cîncăr; **megcsípett egy ~** m-o piskăt on cîncăr

szúr *ts i* împunzsje; ~ **az oldalam** mă-mpunzsje-n kasztă

szurok *n fn* vurcă; **beragad a ~ba** sză lyipestyé-n vurcă

szuvas *mn* putri|d, [-dă, -zsj, -gyé]; ~ **fog** măszauă putridă

szügy *s fn* szîn, **a ló ~e** szînu káluluj

szúk *mn* sztrîm|t, [-tã, -c, -tyé]; ~
utcák ulyicé sztrîmtyé

szúkit *ts i* sztrîmtã; **be~i a**
nadrágját îs sztrîmtã sjariku

szükséges *tn i* trébujé szá ...;
segítened ~ trébujé szá-m ázsuc

szükségtelen *mn* nu trébujé szá; ~
várnunk nu trébujé sz-ástyiptãny

szül *ts i* nástyé; **nemsokára ~ni fog**
nu pãstyî mult o nástyé; **lányt** ~t o
nãszkut o fãtuská

szülés *n fn* nãstyeré; **nehéz ~e volt**
nãstyeré gre avut

születés *s fn* nãszkut; **nagyon**
várták a ~ét ro ástyiptã nãszkutu
lu sjinyivã

születésnap *n fn* zuã, [zîlyé] dã
nãszkut; **ma van a fiam ~ja** ásztãz
ãj zuã dã nãszkut lu kupîlu mnyo

születik *tn i* nástyé; **Pécsen született**
o nãszkut în Pisju

szülő *csak tsz* pãrînc; **az én szüleim**
pãrînci méj

szűnik *tn i* **1.** tresjé **2.** *visszh i* szá-
nsjéttã; **meg~ a kiabálás** sz-o-
nsjítãt zbirãlá

szűr¹ *h fn* kuzso|k, [-sj]; **kiteszik a**
~ét îj dã áfãrã kuzso|ku lu sjinyivã

szűr² *ts i* sztrîkurã; **le~i a tejet**
sztrîkurã láptyilye

szűrőkanál *n fn* mãsjikã dã
sztrîkurãt

Szűz Mária *n fn* Szfîntã Mãrijé

Szűzanya *n fn* Mãjkã Szfîntã

T

tábla *n fn* tãb|lã, [-lyé]; **egy ~**
szalonna o tãblã dã szlãnyinã;
felír vmit a táblára szkrijé sjévã
szusz pã tãblã

tabletta *n fn* tãblé|ttã, [-tyé]; **fejfájás**
elleni ~ tãblétyé dã dureré dã káp

tagad *ts i* tãgãdestyé; **mindent ~**
sjigogyi tãgãdestyé; **ne ~d le!** nu
tãgãdi zszosz!

tágas *mn* lãrg, [-gã, -zsj]; ~ **szoba**
szobã lãrgã; **~ra nyitja a szemét**
îs dãstyizsjé lãrg otyi

tágít *ts i* **1.** lãrzsjesjé; **ki~ja a**
nadrágszóját îs lãrzsjesjé
kurauã; **2.** fãsjé máj lãrg/ã, -zsj
kitágította a nadrágját s-o fãkut
máj lãrg sjariku

tágul *visszh i* szá lãrzsjesjé; **ki~t a**
cipóm sz-or lãrzsjit cipiljisi-m

takar *ts i* ásztupã; **a hó be~ja a**
földet zãpãdá ásztupã pãmîntu; **~j**
be! ásztupã mã!

takargat *ts i* ásztupã; **~ja az**
igazságot ásztupã gyiriptãtye

takarít *ts i* **1.** ásztrînzsjé; **ki kell**
~**anunk a lakást** trébé sz-
ásztrînzsjény kãszã **2.** fãsjé rînd;
~**sd ki a szobádat!** fã rînd în
szobã-c!

takarodik *visszh i* szá partã;
takarodj innen partã tyé d-ãisj!

takarózik *visszh i* sz-ásztupă; **nagykabáttal** ~ sz-ásztupă k-o subă máré

taknyos *mn muk|osz, [-asză, -osj]*

takony *n fn mu|k, [-sj]*; **tiszta** ~ plyin dă musj

tál *s fn blyid, [-urj]*; **egy** ~ étel on blyid dă mánkáré; **leveses**~ blyid dă zámă

talál *ts i* 1. áflă; ~**tam vmit** ám áflát sjévvá; **az utcán** ~**ja magát** szá áflă pă ulyică 2. gusjestyé; **nem** ~**od ki, mit álmodtam** nu vij gusji sj-ám înviszát

tálal *ts i* púnnyé pă másză; **már fel-ták az ételt** má or pusz mánkäre pă másză

találkozik *visszh i* szá áflă; **nemrég találkoztunk** nu dă mult ny-ány áflát; **gyakran találkoznak** în multyé rîndurj szá áflă

talált *mn áflát, [-tă, -c, -tyé]*; ~ **gyermek** kupil áflát

talán *hat* 1. patykă; ~ **én is el tudok menni** patykă sî jo oj putye szá mă duk; ~ **igen**, ~ **nem** patykă dá, patykă nu 2. dar; ~ **én vagyok a hibás?** dar jo misz dă vină?

talp *n fn* tálpă; **viszket a talpam** mă mănînkă tálpă; **régóta ~on van** dă mult pă pisjaré-j; **tetőtől talpig dă lá krestyit** pîn lá pisjaré

támaszkodik *visszh i* szá rázământă; **a botjára** ~ szá rázământă pă batá-s; **nincs kire támaszkodnom** n-ám pă sjiny szá mă rázământă

támaszt *ts i* rázământă dă sjévvá; **falnak ~otta a létrát** o rázământă szkárá dă fál

támogat *ts i* ázsută; **pénzzel** ~**vkit** ázsută sjinyivá ku bány; **ahogy tudja** ~**ja a gyerekeit** kum patyé s-ászsută kupiji

tanács *n fn vorb|ă, [-é]* bună; **jó~ ot ad vkinek** îj dă vorbă bună lu sjinyivá

tanár *h fn* 1. méstyér, [-j], **idős** ~ méstyér bătîrn 2. tanár, [-j]; **jó ~ai vannak** áré tanárj buny

tanárnó *n fn* 1. mistyirică, [mistryiric] 2. tanitică, [tanitic]; ~ **akar lenni** tanitică áré dă gînd szá fíjé

tánc *s fn* zsok, [-urj]; ~**ba visz vkit** dusjé pă sijinyivá-n zsok; **kezdődik a** ~ szá kizdilestyé zsoku

táncol *tn i* zsakă; ~ **örömeben** zsakă dă fálusijé; **úgy ~, ahogy én fütyülök** ásá zsakă kum jo kînt

tanít *ts i* învácă; **írni** ~ **vkit** învácă pă sjinyivá szá szkrijé; **jóra ~sd a gyereket!** pă bun învácă-c kupilu!

tanul *tn i* învácă; **beásul** ~ **invácă** bájisestyé; **mit ~tál?** (mi a foglalkozásod?) sj-áj învácát?

tanuló *h fn* iskolás, [-j]; **ő még** ~ jél ínká-j iskolás

tanult *mn* învácát, [-tă, -c, -tyé]; ~ **gyerekei vannak** áré kupij învácác; ~ **ember** om învácát

tányér *s fn* tájr, [-é]; **mély~ból** dîn tájr ádínk; **összetört egy ~t** o zdrubît on tájr

tapad *visszh i* szá lyipestyé; **az asztalhoz ~** szá lyipestyé dâ mászã; **ne ~rá!** nu tyé lyipi_dã jél!

tapaszt *ts i* lipestyé; **a kemencét ~ja** lyipestyé kuptoru

tapint *ts i* pipijé; **kézzel ~ pipijé** ku mîná; **hadd ~sam meg ezt a selymet!** dâ szá pipij mätászásztá!

táplál *ts i* hărănyestyé; **~ja a gyermekét** îs hărănyestyé kupîlu

táplálkozik *ts i* mănînkã; **naponta ötször ~** îs tatã zuã sjinsj rîndurj mănînkã

tapos *ts i* kálkã pã sjévé; **a lábára ~ kálkã** pã pisjor lu sjinyivá

tár *ts i* dăstyîzsjé; **ki~ja az ablakot** dăstyîzsjé ubloku; **~ta a kaput** o dăstyîsz kăputu

tarisznya *n fn* trásztã, [trăsty]; **a tarisznyájával a hátán** ku trásztã-n szpátyé

tarka *mn* tărká|t, [-tã, -c, -tyé]; **~ szoknya** rotyijé tărkatã

tarkó *n fn* gutupá; **fáj a ~m** mã daré gutupá; **~n lötték** l-or împuskát îs gutupã

társ *fn* urtã|k, [-kã, -sj]; **munka~ urtãk** îs lukru; **a ~ammal** ku urtãku mnyo

társalog *tn i* szfătijestyé; **kivel ~tok?** ku sjiny szfătijic?

tárt *mn* dăstyî|sz, [-szã, -sj, -sjé]; **~ ajtó** usã dăstyîszã; **~ karokkal** ku brăcilye dăstyîsjé

tart *ts i* cînyé; **a kezében ~ cînyé-n** mîná; **meleg helyen ~ vmit cînyé** sjévé pã lok kãld; **egy héten át ~ott vmi** o száptãmîná dâ lung o cînut sjévé; **nincs mitől ~anod** nu-j dâ sjé szá cîj; **lépést ~ vkivel cînyé** pás ku sjinyivá

tartogat *ts i* cînyé; **ezt holnapra ~om** ásztã o cu pã mînyi; **mit ~sz a kezében** sjé cîj îs mîná?

tartozás *n fn* dáturijé; **megadja a ~át** îs dâ dáturije

tartozik 1. (*vkinek vmivel*) îj dát|or, [-aré, -orj] lá sjinyivá; **régóta tartozom neki pénzzel** dâ mult misz dátor lá jél ku bány **2.** (*vkihez*) szá cînyé; **ők mind hozzám tartoznak** jéj toc szá cînyé lá mînyé **3.** (*vkire*) szá cînyé; **ez nem tartozik rád** áasztã nu szá cînyé pã tyînyé

tartózkodik *visszh i* **1.** szá cînyé; **az nagyanyjánál ~** lá masã szá szá cînyé **2.** szá ápãrã; **~ a veszekedéstől** szá ápãrã dâ szfãgyálã

tárva-nyitva *hat 1.* dăstyî|sz, [-szã, -sj, -sjé]; **az ablakok ~ voltak** ublosji-szrã tãré dăstyîsj **2.** kãszkã|t, [-tã, -c, -tyé]; **~ hagyott ajtó** usã kãszkãtã lãszãtã

táska *n fn* tãskã, tãsty; **megtöltötte a táskáját** s-o umplut tãskã; **keresgél a táskájában vmit** katã sjévé-n tãskã

taszít *ts i* împinzsje; **könyökével** ~ împinzsje ku kotu; ~**ják egymást** szá-mpinzsje **2. átv** (*bajba* ~) **dusjé**; ~ **bajba** ~ **vkít** **dusjé-n** báj pã sjinyivá

tát *ts i* kãszkã; ~**ja a száját** îs kãszkã gurá; ~**va maradt a szája** j-o rãmász gurá kãszkátã

tátott *mn* kãszkã|t, [-tã, -c, -tyé]; ~ **szájjal** ku gurã kãszkátã

tavaly *hat* în ánu-l sj-o triku

tavas *n fn* primãvárã; **tavasszal** (dã) primãvárã

tavaszi *mn* dã primãvárã; **a** ~ **virágok** florilye dã primãvárã

tavaszodik *tn i* vinyé primãvárã; **hamarosan** ~ **repé** o vinyi primãvárã

távol *hat* dãpãrtyé; ~ **a szüleitől** dãpãrtyé dã pãrinci-s; **mindentől** ~ **tarja magát** szá cinyé dãpãrtyé dã sjigogyi; **írt nekem a ~ból** m-o szkrisz dã dãpãrtyé

távozik *tn i* **1.** fuzsjé; **egy szó nélkül** ~ fuzsjé fãr d-o vorbã **2.** merzsjé; ~ **a barátaival** merzsjé ku urtãsjis **3.** szá dusjé; **messzire** ~ dãpãrtyé szá dusjé

te *névm* tu; ~ **egyedül** tu szîngur

tea *n fn* téjé; **egy bögre** ~ o alã dã téjé; **meleg teát iszik** be téjé kãldã

teáskanna *n fn* kãnã dã téjé; **egy teli** ~ o kãnã plyinã dã téjé

téboly *n fn* zãbunyãlã; **elkap a** ~ m-ápukã zãbunyãlã

tébolyodott *mn* zãbunyã|t, [-tã, -c, -tyé]; ~ **fejje**l ku káp zãbunyãt

téged *névm* pã tyinyé tyé; ~ **régóta ismerlek** pã tyiny dã mult tyé plák; **szeretlek** ~ tyé plák (pã tyinyé)

tégla *n fn* cîglyé; **felkap egy téglát** ápu_kã o cîglã

tegnap *hat* jér; **kerestelek** ~ jér ty-ám kutát; ~ **óta** dã jér; ~ **éjjel** jér dã naptyé

tegnapelőtt *hat* álãjtir/álãjtér; ~ **óta** dã álãjtir

tegnapi *hat* dã jér; ~ **kenyér** pitã dã jér

tehén *n fn* vãkã, [vãsj]; **feji a tehenet** sztarsjé vãkã; **fekete** ~ vãkã nyãgrã

teher *h fn* tãrhã|t, [-c]; **nagy terhet rak vkire** punyé tãrhãt máré pã sjinyivá

tehetős *mn* gãzdã|k, [-kã, -sj, -sjé]; ~ **emberek között** întri aminy gãzdãsj

tej *s fn* lãptyé; **forralt** ~ lãptyé upãrit; **egy pohár** ~ on kristár dã lãptyé; **megmelegíti a tejet** înkãlzestyé lãptyilye

tejeskanna *n fn* kãnã dã lãptyé; **tejeskannával viszi a tejet a csarnokba** ku kãnã dã lãptyé dusjé lãptyilye-n csarnok

tejeskávè *n fn* kãvijé ku lãptyé; ~**t iszik minden reggel** în tatã gyiminyãcã be kãvijé ku lãptyé

tejesüveg *n fn* uj|ágă, [-ézs] dă láptyé

tejfog *h fn* gyin|tyé, [-c] dă láptyé;
kiesett egy ~a j-o kăzut on gyintyé dă láptyé

tejföl *n fn* zmăntînä; **egy doboz zsíros** ~ on duboz dă zmăntînä grasă; **leszedi a tejról a ~t** áduñă zmăntîná dă pă láptyé

tejfölös *mn* ku zmăntînä; ~ **csirke** puj ku zmăntînä

teker *ts* **1.** rusjusjestyé **2.** îmvartyestyé; **előre ~i a kazettát** îmvartyestyé kázéttá-n káp

tekeredik *visszh i* **1.** számvartyestyé; **a lábára** ~ számvartyestyé pă pisjoru-j

tekergő *h fn* vändălo

tekint *visszh i* szá ujtă; **ránk se** ~ nisj nu szá ujtă pă noj visszafelé ~ szá ujtă-nnapoj

tekintélyes *mn* uminyi|t, [tă, -c, -tyé]; ~ **férfiak** cîgány uminyic

teknő *n fn* trakă, [trosj]; **fa~** trakă dă lyémn; ~**ben ringat vkit** lyágănă-n trakă pă sjinyivá

tékozol *ts i* răsăpestyé; **el~ta a vagyonát** s-o răsăpît vágyonu

tél *n fn* járnă; **ezen a ~en** în járnásztá; **egész ~en** tată járná

tele *mn* plyi|n, [-nă, -ny, -nyé]; **vízzel** ~ plyin dă ápă; ~ **van vmivel** plyin aj dă sjévá; ~ **van étellel** plyin aj dă kuszt

telefon *s fn* telefon, [-urj]; ~**on felhív vkit** tyámă szusz pă telefon pă sjinyivá

telel *tn i* înjárnă; **kint ~ az udvaron** înjárnă áfără-n hudvár

telep *n fn* kumpányé; ~**en lakik** ságyé-n kumpányé

telerak *ts i* **1.** îngrămăgyestyé; ~**ja a zsebeit** s-îngrămăgyestyé zsăburilye **2.** umplă; ~**ja a kosarát** ij umplă kusáre

téli *mn* dă járnă; ~ **álom** szomn dă járnă

telihold *n fn* lună umplută/ lună plyină

telik *tn i* (idő) tresjé; **gyorsan ~ az idő** repé tresjé dobá; **öt év telt el azóta** o trikut sjinsj aj d-átunsj **2.** öröme ~ **vmiben** îs áflă fălusjijé-n sjévá **3.** (vmiből) jestyé dîn sjé; ~ **italra is** jestyé dîn sjé pă butură

télikabát *n fn* sub|ă, [-é] dă járnă

teljesít *ts i* fásjé; ~**i a dolgát** îs fásjé lukru; ~**ette, amit kellett** o făkut sj-o trébujit

temet *ts i* îngrapă; **el~ik a halottat** îngrapă mortu;

temetés *n fn* grăpămintyé; ~**re megy** merzsje pă grăpămintyé; **szép ~e volt** grăpămintyé mîndr-avut

temető *n fn* mărmin|tyé, [-c]; **a ~be** în mărmin|tyé

templom *n fn* biszeri|kă, [-sj]; ~**ba jár** umblă-n biszerikă

templomtorony *n fn* tyityijé dā biszerikā; ~**ban** în tyityije dā biszerikā

tenger *s fn* tenger; **a ~hez megy pihenni** merzsjé lá tenger szá hugyunyászkā

tenyér *n fn* pálmă, [pălmj]; **ismeri, mint a ~ ét** îl kunastyé, ká pā pálmă-s

tenyéryi *mn* d-o pálmă; **egy ~ hely** lok d-o pálmă

tényleg *hat* ánume; ~ **így volt?** ánume ásá-jrá?; ~ **megvársz?** ánume mi-j ástyiptá?

tép *ts i* rupé; **darabokra ~ rupé** pā dārăburj; **le~egy virágot** rupé o flaré

tepsi *n fn* tepsz|ă, [-é]; **beleteszi a kalácsot a ~be** bágă kulăku-n tepsză

tér *tn i* **1.** ázsunzsjé; **haza~** ázsunzsjé ákásză **2.** vinyé; **észhez ~ vinyé** pā firé

térd *h fn* zsjinu|tyé, [-c]; ~**re esik** kágyé pā zsjinuc

térdel **1.** *tn i* zsjinucestyé; **le~ a király előtt** zsjinucestyé-nnentyé dā királ **2.** szá punyé pā zsjinuc; **hiába ~sz le** hjábá tyé puj pā zsjinuc

tereget *ts i* ~i a ruhákat száradni punyé calyilye szá szá ustyé

terel *ts i* mînă; ~i a birkákat mînă birsjilye

terem *tn i* **1.** (vmi) krestyé; **nálunk sok virág** ~ lá noj krestyé multyé

florj; **2.** (vki) răsztămestyé **ott termett egy idegen az udvaron** o răsztămîț în hudvár on sztrăjin **3.** (termést hoz) áduşjé; **ez a fa sok almát** ~lyémnuszta multyé meré áduşjé

Teréz *n fn* Trézsa

terhel *ts i* punyé tărhat; **ne ~d tovább** nu punyé pā jél máj mult tărhat

terhes *mn* **1.** grij|ănă, [-enyé] **2.** gra|sză, [-sjé]; ~ **asszony** cîgánkă grasză

terít *ts i* **1.** (asztalt) punyé pā másză **2. földre** ~ lăcestyé pā pămînt

terméketlen *mn és fn* styérp, [styárpă, styérpj, styérpé]

terpszkedik *visszh i* szá krászkănă

terül *visszh i* szá lăcestyé; **itt ~ el a földünk** áisje szá lăcestyé pămîntu noştru

test *s fn* tyépt, [-urj]; **erős** ~ tyépt tăré

testvér *fn* **1.** fiú~ frátyé, [frác]; **2.** lány~ szoră, [szurorj]; **hány ~ed van** kic frác, szurorj áj?

tesz *ts i* **1.** (cselekszik) fásjé; **mit tegyek?** sjé szá fák? **2.** (helyez) punyé; **az asztalra** ~ punyé pā másză; **a helyére** ~ punyé pā lok

tészta **1.** (nyers) *s fn* alat; ~ **dagaszt** duszpestyé alatu **2.** (főtt) ticéj; **krumplis** ~ ticéj ku kărbajé

tető *n fn* **1.** (házé) tyityijé, [tyityij]; **ház~** tyityijă dā kásză **2.** (edényé) krupis, [-j]; **3.** (fejé) krestyilt, [-

tyé]; **tetőtől talpig** dă lá kreštyit pîn lá pisjaré

tetőcserép *s fn* sjirép, [-urj];

tetszik *személytelen ige* **1.** îj szpárijé; **nem ~ ez nekem** ászta mijé nu-m szpárijé **2.** îj plásjé

tett *n fn* fäkätură

tettenér **1.** *ts i* zăpseštyé **2.** ápu_kă; ~ **lopáson** l-ápu_kă pă furálă;

tettet *visszh i* sză fásjé; **sírást** ~ sză fásjé, kă plînzsjé

tetű *h fn* pădu|tyé, [-c]; ~ **van a hajában** áré pădutyé-n káp

téved *tn i* **1.** sză-nsjélijé; **tévedtem** m-ám însjilijit **2.** rătăšjestyé **el~t az erdőben** o rătăšjit î_n păduré

ti *névm* voj; ~ **is ott voltak?** sî voj ákulo ác foszt?

ticsán *fn* (az egyik beás cigány nyelvjárást beszélők) tityán, h tityánkă n

tied *névm* á to/ á tá; **a ~ ez a kislány?** á tá-j fátásztá?

tietek *névm* á voštru, á vaštră; **a ti lovatok** kălu voštru

tiszta **I.** *mn* tyisz|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **idő van** vremé tyisztă-j; ~ **hang** gláj tyiszt **II.** tyiszt, [-tă, -c, -tyé]; ~**ába tesz** punyé-n tyiszt; **tisztában van vmivel** î_n tyiszt äj ku sjévă

tisztás *s fn* csisztás, [-urj]; **a nagy ~on** pă csisztásu-l máré

tisztátalan *mn* szpurkă|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **asszony** cîgánkă szpurkătă; ~ **szájú** ku gură szpurkătă

tisztel *ts i* uminyestyé; **mindenki** ~i toc îl uminyestyé

tisztelet *n fn* uminyijé; **megadja a ~et vkinek** dă uminyijé lu sjinyivă; ~**ben álló ember** om dă uminyijé

tisztít *ts i* tyisztileštyé; **ablakot** ~ tyisztileštyé ublok

tisztul *visszh i* sză tyisztileštyé; ~ **a levegő** sză tyisztileštyé livigou

titkon *hat* pă furis; ~ **őt nézi mindig** pă furis tot pă jél sză ujtă

tíz *szn* zesjé; ~ **éves** dă zesjé äj dă zilyé-j; ~**szer** î_n zesjé rîndurj

tócsa *n fn* báltă; **belelép a tócsába** kălkă-n báltă

tojás *s fn* ou, [auă]; **főtt** ~ auă fertyé

tojáshéj *n fn* gujasă dă ou, [-é] dă auă; **a ~ a fenekén van még** gujasă dă ou inkă pă kuru-j

tojik *ts i* fásjé ou

toll *n fn* **1.** pănă, [penyé]; **galamb~** pănă dă puromb **2.** (írásra) tol|lă, [-lyé]; ~**lal ír** szkrijé ku tollă

tolvaj *fn* lotru *h*, [latră *n*, lotri *tsz*]

tompa făr dă bot; ~ **ceruza** ciruză făr dă bot

toprongyos *mn* rungyur|osz, [-asză, -osj, -asjé]; ~ **emberek** aminy rungyurošj

torok *s fn* gît, [-urj]; **fáj a torkom** mă daré gîtu, **egy falat se megy le a torkán** nisj o bukătură nu-j merzsjé zsošz pă gît

torokfájás *n fn* dureré dă gît

torta *n fn* tor|tă, [-tyé]; **tortát** süt kasjé tortă, **diós** ~ tortă ku nusj

tortaszelet *n fn* o filijé [filij] dă tortă

torzsa *s fn* glugy|án, [-enyé]; **káposzta**~ glugyán dă várză

tovább *hat* **1.** (térben) máj dăpártyé/ máj înkulo; **ne menj** ~ nu tyé du máj înkulo! **2.** (időben)máj mult; **nem tudok** ~ **várni** nu pot máj mult ástyiptă

több *mn* máj mult; ~ **mint száz ember** máj mult d-o szută dă aminy, **valamivel több lett** ku sjévá máj mult aj; **se ~et, se kevesebbet** nisj máj mult, nisj máj pucîn **2.** (néhány)~ **ízben** máj multyé rîndurj

többen *hat* máj mulcînsj; ~ **vagyunk, mint ti** máj mulcînsj nyisz, dă voj

többfelé *hat* în multyé pãrc; ~ **indultunk** în multyé pãrc any purnyit

többféle *hat* máj multyé felurj; ~ **süteményt süített** máj multyé felurj dă kuptură o făkut

többség *n fn* mulcemé; **a** ~ **velünk jött** mulceme o vinyit ku noj

tőgy *n fn* cîc|ă, [-é]; **a tehén** ~e cîcá dă vákă

tök *h fn* dubly|ák, [-ésj]

tölcsér *s fn* tilsjér, [-urj]; ~**be tesz** bágă-n tilsjér

tölgy *n fn* gîrnyică, [gîrnyic]

tölt *ts i* umplă; **meg~i a poharat** umplă kristáru; **meg~ötte a puskáját** s-o umplut puská

töltés *s fn* mál, [-urj]; **a folyó ~én sétál** szá sitilestyé pã málu-l dă pãro

töltött *mn* umplut, [-tă, -c, -tyé]; ~ **csirke** puj umplut; **vízzel** ~ umplut ku ápă

töm *ts i* **1.** îngyásză; **a táskába** ~ îngyásză-n táská; ~**i magát** szá-nygásză **2.** timijestyé; **libát** ~ timijestyé gîsty **2.** (fejét) umplă **hülyeséggel ~i a fejét** ij umplă kápu ku bulunzemé

tömés *n fn* timijălă; **fog~** timijălă dă gyîntyé

tömlöc *n fn* tyémică, [tyémic]; ~**be zár** întyizsjé-n tyémică

tönkremegy *visszh i* szá sztrikă; ~ **az óránk** sz-o sztrikát sjászu nyé **2.** *tn i* merzsjé-n pákát; ~ **az étel a melegben** mánkäre merzsjé-n pákát în kăldură **3.** merzsjé-n págubă

tönkretesz *ts i* sztrikă; **mindent** **tönkretettél** kutotu aj sztrikát

töpörödik **1.** *tn i* merzsjé uná **2.** *visszh i* szá uszkă; ~ **a melegben** szá uszkă-n kăldură

töpörtyű *csak tsz* zsumărj

tör *ts i* **1.** rupé; **darabokra** ~ rupé pã dărăburj **2.** zdrubestyé; **össze~i a szívet** ij zdrubestyé szuflyitu; ~**i magát** szá zdrubestyé **3.** szpárzsjé; **össze~te a fejét** sz-o szpárt kápu

török *visszh i* 1. szá rupé 2. szá zdrubestyé; **gyorsan** ~ repé szá szpárzsje 3. szá szpárzsje

törleszt *ts i* dă; ~i az adósságát dáturije

törődés *n fn* tiridălă

törődik *visszh i* szá tiridestyé; **nem** ~ **semmivel** nu szá tiridestyé ku nyimik

töröl *ts i* ástyerzsje; **megtörli a haját** s-ástyerzsje păru

törölköző *s fn* kingy|o, [-evé]; **tiszta** ~ kingyo tyiszt

törött *mn* 1. rup|t, [tă, -c, -tyé]; ~ **láb** pisjor rupt 2. szpár|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **fejjel** ku kápu szpárt 3. zdrubi|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **pohár** kristár zdrubi|t

törpe *h fn* pispingyik

törvény *n fn* lyezsje; **a** ~ **előtt** înnentyé dă lyezsje; **megszegi a** ~t kălkă lyezsje

tövis *h fn* mărăsjun, [-ny]; **megszúrta a** ~ **az ujját** j-o-mpunsz mărăsjunu zsjezsjitu

trágya *s fn* gunoj; **disznó**~ gunoj dă porsj

trágyáz *ts i* răsăpestyé gunoj pă pămînt

tréfa *n fn* sadă; **tréfából** dîn sadă; **nem érti a tréfát** nu prisjepé sadă

tréfál *tn i* suzestyé, **ne** ~j **velem** nu suzî ku mînyé!

tud *ts i* styijé, **amennyire én** ~om kit jo styu; **nem** ~ok **semmit**

nyimik nu styu; ~**ára ad vkinek vmit** dă pă styut sjévá lu sjinyivá

tudás *s fn* styut

tudatlan *mn* făr dă styut

tudomás *s fn* styut; ~**a van erről** áré styut dă ászta

túl *hat* 1. (*hely*) păsty, dăpă; **a hegyeken** ~ păsty gyălurj; **az utcasarkon** ~ dăpă kotu-l dă ulyică 2. (*idő*) păsty, dăpă; **túl van a hatvanon** păsty sájzăs aj

túró *n fn* brînză

túrós *mn* ku brînză; ~ **palacsinta** plăsjintă ku brînză

tuskó *h fn* busjum; **kivágja a** ~t tájé busjumu áfără

tű *s fn* ák, ásj; **cérnát tesz a** ~be bágă ácă-n ák

tücsök *s fn* pityék, [-urj]; **talált egy tücsköt** aflát on pityék

tüdő *h fn* plămî|n, [-ny]; ~**beteg** bityág dă plămî|n

tükör *n fn* styik|lă, [-lyé]; ~**be néz** szá ujtă-n styiklă; **letakarja a tükröt** ásztopă styiklă

tükrös ku styiklă; ~ **szekrény** szikrény ku styiklă

túr *ts i* szufără; **mindent el**~ **a lányáért** sjigogyi szufără pă|ntru fátă-s

türelem *s fn* ugoj

türelmes *mn* ku ugoj; ~**emberek** aminy ku ugoj

türelmetlen *mn* făr dă ugoj; **ne légy ennyire** ~! nu fîj ásá táré făr dă ugoj!

türtőzteti magát *visszh i* szá cînyé-nnápoj; **~i magát a vendégek előtt** szá cînyé-nnápoj înnentyé dă gosty

tüske *h fn* mărásu|n, [-ny]; **~ ment a kezébe** j-o mérsz mărásjun în mîná

tüskés *mn* ku mărásjuny; **~ bokor** tufă ku mărásjuny

tüstént *hat* repé, áku; **~ gyere ide!** repé szá vij áisj!

tüsszent *tn* zdrăvestyé

tűz *s fn* fok, [-urj]; **ég a ~ árgyé foku, fát tesz a ~re punyé** lyemnyé pă fok

tűzel *ts i* fásjé fok, tizilestyé; **fával ~ tizilestyé** ku lyemnyé

tűzhely *s fn* spurhel, [-urj], **feltesz a ~re punyé** pă spurhel

tűzkő *n fn* pjátră dă fok

U

uborka *h fn* krásztáv|etyé, [-éc]; **uborkát szed** ádu^{nă} krásztávéc; savanyú ~ krásztávéc ákri

udvar *s fn* hudvár, [-urj]; **az~on játszik** szá zsakă-n hudvár; **menjetek ki az ~ra!** dusjécă vă áfără pă hudvár!

udvarló *fn* plăkăt|or, [-aré, -orj]; **már van ~ja** má áré plăkăt^{or}

ugat *ts i* álátră; **kit ~ a kutya?** pă sjiny álátră kînyilye; **amelyik kutya ~, az nem harap** káré kînyé álátră, álá nu muskă

ugrál *tn i* száré; **fel~az asztalra** száré szusz pă másză

ugrándozik *tn i* száré-n szusz; **~ örömeben** száré-n szusz dă fălusijé

ugyanakkor *hat* **1.** bás átunsj; **~ lépett ki a házból ő is** bás átunsj o kălkăt dîn kásză áfără, kînd jo **2.** într-áje dobă

ugyanannyi *hat* **1.** bás átítá **2.** tot átít(á); **~t kért mint én** tot átít o sjirut, ká jo

ugyanaz *hat* bás áje/álá; **~ tetszett nekem** bás áje m-o plăkut sî mijé

ugyanekkor *hat* bás átunsj; **~ voltam én is ott** bás átunsj ám foszt sî jo ákulo

ugyanide *hat* bás áisje; **~ jöttek ők is** bás áisje or vinyit sî jéj

ugyanígy *hat* bás ásá; **~ gondolták ők is** bás ásá or gîngyit sî jéj

ugyanilyen *mn* bás áfel dă; **~ magas az én fiam is** bás áfel dă nált áj sî kupilu mnyo

ugyanitt *hat* bás áisj; **~ találkoztunk tegnap is** bás áisj ny-ány áflát sî jér

ugyanott *hat* bás ákulo; **~ lakik a te nagymamád is** bás ákulo ságyé sî á tá masă

ugye hat 1. nu-j ásá? 2. dá nu; ~ **hogy szép!** dá nu, kã mîndru-j!

ujj *h fn* zsjezsjit, [-c]; **kis**~ zsjezsjitu-l mik; **elvágtam a nagy**~am m-ám tijet zsjezsjitu-l máré

ujjatlan *mn* 1. fãr dã mãnyikã; ~ **blúz**; zãbun fãr dã mãnyikã 2. fãrã zsjezsjit; ~ **kesztyú** mãnusj fãr dã zsjezsjit

ujjhegy *h fn* bot, [-c] dã zsjezsjit; **az** ~a hegyével rámutat vmire árátã pã sjévã ku botu-l dã zsjezsjit

ujjnyi *mn* d-on zsjezsjit; ~ **vastag könyv** kényvé d-on zsjezsjit dã graszã

un *ts i* urestyé; **mindent** ~ kutotu urestyé; ~**ja magát otthon** szã urestyé ákãszã

unalom *n fn* urã; **elfogta az** ~ l-apukát urã; **nem ismeri az unalmat** urã nu kunastyé

unatkozik *visszh i* szã urestyé; ~ a **barátai nélkül** szã urestyé fãr dã urtãsji-s

undor *n fn* szkîrbã máré; **elfog az** ~ ettõl mi-j szkîrbã dã ászta

undorodik *személytelen ige* ji-j szkîrbã dã sjévã; ~ **az egerektõl** ji-j szkîrbã dã sudisj

unoka *n fn* unokã, [-sj]; **nincs még egy unokám sem** inkã n-ám nisj o unokã; **fiú**~ unokã dã kupil; **lány**~ unokã dã fãtã

untat *ts i* fãsjé urã; **ne untass ezzel!** nu-m fã urã ku ászta!

uralkodik *ts i* dumnyestyé; **mindenkin** ~ pã sjinyigogyi szã dumnyestyé

uralkodó *h fn* dom|n, [-ny]; ~ **nélkül maradt az ország** o rãmãsz cãrã fãr dã domn

urasan *hat* kã domnu; ~ **étkezik az asztalnál** kã domnu mãnînkã lá mãszã

uszít *ts i* 1. (*embert*) ácîcã; **ne ~sd õket egymás** ellen nu lyé ácîcã pã jéj dã unápãlt 2. (*kutyát*) szumicã; **ne ~sd rám a kutyádat!** nu mã szumicã ku kînyilye-c!

utál *személytelen ige* ji-j urã; ~ok **korán kelni** mi-j urã repé szã mã szkol; **miért utálsz engem?** dã sjé ci-j urã pã minyé?

után *névutó* 1. (*idõben*) dãpã; ~ **után** dãpã vásjorã; **két hét** ~ dãpã dauã szãptãmîny 2. (*térben*) **gyere ~am!** háj dãpã minyé!; **egyik a másik után** unu dãpã áltu

utána *hat* 1. dãpã; ~ **küldi a levelet** mînã dãpã jél kãrtyije; ~ **megy merzsjé** dãpã jél 2. (*azután*) dãp-ãje; ~ **lefeküdtünk** dãp-ãje ny-ány pusz zsosz

utánajár *tn i* umblã (*dãpã sjévã/sjinyivã*); **ennek** ~**tam** ám umblãt dãp-ãszta

utánamegy *tn i* merzsjé dãpã sjévã/sjinyivã; **mindennek** ~ merzsjé dãpã sjigogyi

utca *n fn* ulyicã; **megy az utcán** merzsjé pã ulyicã; **hosszú** ~ ulyicã lungã

utcasarok *s fn* kot, [-urj] dă ulyică;
az utcasarkon áll sztă pã kotu-l
dă ulyică

utolér *ts i* ázsunzsje; **látod, hogy**
~telek! véz, kã ty-ám ázsunzs!

utolsó *mn* hãl/ há d-înnápoj; **én**
vagyok az ~ jo misz há d-înnápoj

Ú

úgy hat **1.** ásá; ~ **van** ásá-j; **legyen**
~! szá fije ásá! ~ **kell neked!** ásá-c
trébujé! **2.** (körülbelül) pã lá; **úgy**
hét körül pã lá sáptyé sjászurj

úgyis hat s-ásá; ~ **tudom, hogy írsz**
s-ásá styu kã mi-j szkrijé

úgysem hat s-ásá nu; ~ **megyek el**
hozzájuk s-ásá nu mã duk lá jéj

új *mn nou*, [nauă, noj, navé]; ~
életet kezd kuszt nou kizdilestyé
II. *h fn nou*; **ezzel ~at mondasz**
nekem k-ásztá nou îm zîsj

újbor *s fn* vin nou; **egy pohár** ~ on
kristár dă vin nou

újév *h fn* án nou, **az ~ben** în ánu-l
nou

újjáéled *visszh i* szá-nvijé; ~**t a**
virág sz-o-nvijet flare

újonnan hat dîn nou; ~ **vettem** dîn
nou ám kumpărát

újrakezd *ts i* **1.** kizdilestyé d-
înnentyé; **megint mindent** ~**tünk**
járã kutotu ány kizdilít d-înnentyé
2. kizdilestyé dîn káp; **kezd újra**

az olvasást! kizdilestyé dîn káp
umărálá!

újság **1.** *s fn* ujság, [-urj], ~**ot olvas**
umără ujságu**2.** *h fn nou*; **mi** ~
nálatok sjé nou-j lá voj?

úr *h fn* **1.** dom|n, [-ny]; **uram!**
domnulyé! **uraim!** domnyilor! **2.**
(férj) cîgán/ bãrbát; **az én uram**
bãrbátu mnyo

Úristen *h fn* Dimizo; **Uramisten!**
Dimizolyé!

út *n fn* kályé, [káj]; **hosszú** ~ kályé
lungă, **járt** ~ kályé umblátă; ~**nak**
indul purnyestyé pã kályé

útközben hat pã kályé; ~ **jutott**
eszembe pã kályé m-o vinyit în
firé

úttest *h fn* dri|k, [-sj], **az úttesten** ~
pã dri|k

Ü

üdit *ts i* (hűsít) räkurestyé, **a nagy**
melegben ~ räkurestyé-n kãldurá
máré

üdvözlés *n fn* urãngyală

üdvözet *n fn* urãngyală; ~**ét küldi** îs
mîñă urãngyală

üdvözöl *ts i* urãngyestyé; ~ **a**
nagnénéd tyé urãngyestyé
mätusá-c

ügy *s fn* lukru, [-urj]; **nehéz** ~ **ez** ászta-j lukru grou; **nyert** ~e van áré lukru nyirít

ügybuzgó *fn* fákät|or, [-aré, -orj]; **ne légy olyan** ~ nu fij ása fákätör

ügyefogyott *mn* bulîn|d, [-dă, -zsj, -gyé]

ügyel *ts i* 1. je száma; **mindenre** ~ned kell pă sjiogyi je száma 2. bágă száma; ~j arra, **hogy mit mondasz** bágă száma sjé zîsj 3. păzestyé; ~ a libákra păzestyé gîstyilye

ügyetlen *mn* opák, [-kă, -sj], **nem volt mindig ilyen** ~ nu-jrá uvig ása opák

üggyel-bajjal *hat* ku gînd sî ku báj; ~ de mégis megcsináltam; ku gînd sî ku báj, dá tot ám fákut

ül *tn i* ságyé; ~ az asztalnál ságyé lá másză; ~ vkinek a nyakán ságyé pă káp-j lu sjinyivá

üldöz *ts i* 1. mînä pă sjinyivá; ~i a nyulakat mînä jépurilye 2. zăvărlestyé pă sjinyivá; ~ i a tolvajt zăvărlestyé lotru

üldözött *mn* 1. mîná|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ róka vulpică mînată

ültében *hat* în săzut; ~ elaludt în săzut sz-o kulkát

ültet 1. *ts i* punyé szá sádă; **asztalhoz** ~i a vendégeket punyé szá sádă gostyi lá másză; **kotlóst** ~ a tojásokra punyé kloská pă auă 2. számănă; ~ a kertben számănă-n gárd

ünnap *n fn* szărbăt|aré, [-orj]; **nagy** ~ lesz szărbătaré máré o fi

ünnapel *ts i* cînyé szărbătaré; **megünnepli a születésnapját** îs cînyé zuă dă năszkut

ünnapeni *mn* dă szărbătaré; ~ **asztal** másză dă szărbătaré

ünnapelő *mn* dă szărbătaré; ~ **ruha** calyé dă szărbătaré

ünnapnap *n fn* zuă dă szărbătaré; **ezen az** ~on în zuászt dă szărbătaré

üreg *n fn* gară; ~ben lakik ságyé-n gară

üres *mn* gol, [gală, goj, galyé]; ~ a pénztárcám gală mi-j buksză

üresedik *visszh i* szá dăzgulyestyé; ~ a ház szá dăzgulyestyé kásză; **kiüresedett az üveg** sz-o dăzgulyit ujágă

ürít *ts i* dăzgulyestyé; **ki-i a zsebét** îs dăzgulyestyé zsăbu

ürül *tn i* szá dăzgulyestyé; ~ a szobám szá dăzgulyestyé szobă-m

ürülék *s fn* 1. pisát 2. kăkăt

üst *n fn* bogrăntyé máré; ~ben főz ferbé-n bogrăntyá máré

üsző *n fn* iszajkă, [iszojjsj]; **két** ~je van dauă iszojjsj áré

üt *ts i* 1. bătýé; **bottal** ~ bătýé ku batá; **pofon** ~ vkit luvestyé ku pálmă pă sjinyivá 2. ászună, bătýé; ~ött az óra ászună sjászu 3. ~ött vkire számănă ká...; **az anyjára ütött** számănă kă mumă szá 4. **mi**

~**ött beléd?** sjé ty-apukát? sjé-j ku tyinyé?

ütés *n fn* luvitur|ă, [-j]; **kap egy ~t** ís kápătă o luvitură

ütközik *visszh i* **1.** szá luvestyé; **falnak~** szá luvestyé dă fál **2.** szá izbestyé; **a kerítésnek ütközött** sz-o izbít dă kirités

ütleget *ts i* bátyé; **gumibottal ~** bátyé ku batá dă gumă

ütődött *mn* **1.** (gyümölcs) luvít, [-tă, -c, -tyé]; ~ **barack** buracké luvityé **2.** (ember) klătyi|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **férfi** cĭgán klătyit

ütött-kopott *mn* avit, [-tă, -c, -tyé]; ~ **edények** edényurj avityé

üveg *n fn* **1.** ujjágă, [-ézs]; **összetört egy ~** sz-o zdрубit o ujjágă **2.** dunc, -urj; ~**be tesz** bágă-n dunc

üvegcserep *s fn* hĭrb, [-urj]; ~**be lép** kălkă-n hĭrb

üveggolyó *s fn* glonc, [-urj] dă ujjágă; ~**kkal játszanak a gyerekek** kupiji szá zsakă ku gloncurj dă ujjágă

üvölt *ts i* **1.** muzsjestyé; ~ **az anyjával** muzsjestyé ku mumă szá **2.** zberă; ~ **mint a sakál** zberă kă sákălu

üvöltés *n fn* **1.** muzsjălă; **idehallatszik a ~** sz-áhugyé áisj muzsjălă **2.** zbirălă; ~ **nélkül nem bírja** nu birijé făr dă zbirălă

űz *ts i* mĭnă; ~**i a nyulakat** mĭnă jėpurilye

űzen *ts i* mĭnă vorbă; ~ **a szüleinek** lyé mĭnă lu păřinci-s vorbă

űzenet *mn* vorbă mănătă, [vorbé mănătýé]

űzlet *n fn* bol|tă, [-tyé]; **az ~nyitva van** boltă-j dăstyisză

V

vacog *tn i* **1.** zgrĭbură; ~ **a hidegtől** zgrĭbură dă frĭgu-l máré **2.** trėmură

vacsora *n fn* vásjor|ă, [-é]; **vacsorát készít** fásjé vásjoră

vacsorázik *ts i* mănĭnkă vásjoră; **egyedül vacsoráztam** szĭngur ám mănăkăt vásjoră

vad I. *mn* dă vąd; ~**hús** kărnyé dă vąd **II.** *s fn* vąd, [-urj]; **valamilyen ~at eszik** mănĭnkă vălo vąd

vadász *h fn* vădă|sz, [-sj]

vadászat *n fn* vădăszălă; ~**ra indul** merzsjé pă vădăszălă

vadászik *tn i* vădăszestyé

vaddisznó *h fn* pork dă vąd; **lelőtt egy ~t** o-mpuskăt on pork dă vąd

vádol *ts i* vădălestyé; **mivel ~nak?** ku sjé tyé vădălestýé?

vadór *s fn* tyosz, [-urj] dă păduré

vág *ts i* **1.** tájé; **fát ~ az erdőben** tájé lyemnyé-n păduré; **disznót ~**

- tájé pork **2. földhöz** ~ izbestyé dă pămînt; **földhöz ~ja magát** szá izbestyé dă pămînt
- vágás** *n fn* tijitură; **egy pici** ~ **se látszik** nisj o măkātyikă tijitură nu szá vegyé pă
- vágot** *ts i* tájé; **egy tyúkot** ~ **az anyjával** îs tájé o găjină ku mumă szá
- vagdal** *ts i* **1.** măruntă; **vékonyra** ~ măruntă pă szupcîré **2. átv** zîsjé; **minden rosszat a fejéhez** ~ **vkinek** sjigogyi ro îj zîsjé lu sjinyivá
- vágot** *mn* tije|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **fa** lyemnyé tijetyé
- vagy** *ksz* o/oká; ~**jössz**, ~ **nem** o vij vinyi, o nu; **sírjak vagy nevessek?** szá plîng oká szá rîd?
- vágy** *s fn* zsînd; ~ **vmi után** zsînd dă sjévá
- vagyon** *s fn* **1.** vágyon, [-urj]; **nincs semmi ~a** n-áré nyimik vágyon **2. n fn** găzďasjijé; **ez egész ~om neked adom** găzďasjije-m tată îc dau
- vagyonos** *mn* **1.** ku vágyon/ ku găzďasjijé **2.** găzďá|k, [-kă, -sj, -sjé]; ~ **ember lett belőle** sz-o făkut om găzďák đîn jél
- vagyontalan** *mn* făr dă vágyon/făr dă găzďasjijé
- vagytok** *létige* vic/ăstyéc/szîntyéc? **még mindig itt ~?** tot áisj ástyéc?
- vagyunk** *létige* nyisz/ăstyény/szîntyény; **szegények** ~ noj nyisz száraszj
- vaj** *s fn* unt; **elolvad, mint a ~ szá** tupestyé, ká untu
- vajas** *mn* ku unt; ~ **kenyér** pítă ku unt
- vajaz** *ts i* unzsje ku unt; **meg~za a kenyeret** unzsje pítă ku unt
- vajda** *h fn* vujvo|d, [-gy]; **vajdának választották** l-or ályész dă vujvod
- vak I.** *mn* orb, [arbă, orbj, arbé]; **fél szemére** ~ orb p-on oty? **sötét éjszaka** napytá arbă **II.** *fn* orb, [arbă, orbj, arbé]
- vakar** *ts i* szkárpină; ~**ja a lovát** îs szkárpină kálu
- vakarószik** *visszh i* szá szkárpină
- vakít** *ts i* urbestyé; **elvakít a fény** mă urbestyé rázá
- vakság** *n fn* urbemé
- vakul** *visszh i* szá urbestyé; **meg~t mindkét szemére** sz-o urbít pă kityusdoj oty
- valaha** *hat* kînvá; ~ **jobban éltem** kînvá máj binyé kusztám
- valahány** *névm* aréki|t, [-c]; ~ **ember vár rád** aréki aminy ty-ástyáptă
- valahol** *hat* hungyivá; ~ **már láttam ezt a lányt** hungyivá má ám văzut-o pă fátásztá
- valamelyik** *névm* kárdaje; ~ **jöhet közülük** kárdaje patyé szá vijé d-întri jéj
- valami I.** *mn* sjévá; ~ **jó** sjévá bun; ~ **mást ennék** áłtsjévá ás mánkă; ~**vel feljebb laknak** ku sjévá máj

- szusz ságyé **II.** *fn* sjévá; **figyel**
vmire je számá dā sjévá
- valamikor** *hat* kĭnvá; ~ **még tudtam**
táncolni kĭnvá inká styijem szá
zsok
- válás** *n fn* dāzvālālă
- válaszol** *tn i* **1.** (*szóban*) zĭsjé; **nem**
~ **semmit** nyimĭk nu zĭsjé **2.**
(*írásban*) szkrijé; ~ **a levelmre** ĩm
szkrijé pā kártyijé
- választ** *ts i* ályezsjé; ~ **két dolog**
közül ályezsjé d-ĭntri dauă
lukrurj; **hogy válasszak belőlük?**
kum sz-ályég d-ĭntri jéj?
- választás** *s fn* ályész; **ez jó ~ volt**
ásztá ályész bun o foszt
- válik** **1.** *visszh i* (*vkitől*) szá
dāzvālestyé dā lá sjinyivá; **elvált a**
feleségétől sz-o dāzvālĭt dā lá
cĭgánká-s **2.** (*vmivé*) szá fāsje;
okossá ~ szá fāsje ku fĭré;
egészségére ~ szá fāsje dā
szānātátyé-j
- váll** *n fn* umire, [umirj]; **a ~ára vsz**
vmít je sjévá pā umiré
- vall** *ts i* szpunyé; **mindent be~ a**
bíróságon sjigogyi szpunyé lá
biroság
- vallat** *ts i* punyé pā vorbă pā
sjinyivá; **egész nap vallattak** tată
zuá m-or pusz pā vorbă
- valódi** *mn* tyiszt, [-tă, -c, -tyé]; ~
arany tyiszt dā ar; **valódi ezüst**
gyűrű vārigă tyiszt dā árzsĭnt
- válogat** *ts i* ályezsjé; ~ **a ruhák**
közül ályezsjé d-ĭntri calyé
- valójában** *hat* án_ume; ~ **messze**
lakik án_ume dāpártyé ságyé
- valóság** *n fn* **1.** gyiriptátyé; **ez a ~**
ásztá-j gyiriptátye **2.** **a ~ban** ĩn
jevé; **a ~ban is láttam** sĭ-n jevé l-
ám vāzut
- vált** *ts i* **1.** styĭmbă; **ruhát** ~s-
ástyĭmbă calyilye **2.** **szót** ~
szfătijestyé; **néhány szót ~ottak**
or szfătijĭt arékityé vorbé **3.** **jegyét**
~ ĩs je jegy; **meg~otta a jegyét a**
vonatra s-o lat jegyu pā gézās
- változik** *visszh i* szá styĭmbă; **semmi**
nem változott nyimĭk nu sz-o
styĭmbăt
- vályú** *s fn* vāl_o, [-áv_e]; **iszik a ~ból**
be dĭn vāl_o; **fa~** vāl_o dĭn lyémn
- van** **1.** (*létezik*) *tn i* (jo misz, tu
jesty, jél aj,/jestyé noj nyisz, voj
vic, jėj äsz/; **hogy vagy?** kum
jesty?; **nem tudom hol van ő** nu
styu jél hungyé-j; **beteg vagyok**
misz bityág; **hideg van** frig äj **2.**
van neki, birtokol (jo ám, tu äj,
jél áré, noj ávény, voj ávé_c, jėj
aré); **van idóm** ám rāgáz; **van**
pénzünk elég ávény bány
dāsztuly
- vándor** *h fn* vāndāl_o; **ország-világ**
vándora vāndāl_o lume, cāri
- vánszorog** *visszh i* **1.** szá
vānszālestyé; **alig** ~ d-ábe szá
vānszālestyé **2.** szá tĭrĭjé;
fáradtan ~ hustyunyĭt szá tĭrĭjé
- vár** *ts i* ástyáptă; **kit ~sz?** pā sjiny
ástyépc?; **ezt nem ~ volna tóled!**
ásztá n-ás fi ástyiptăt dā lá tyinyé;
~**j csak** na téj, numá!

várandós *mn* 1. gra|sză, [-sje] 2. grij|ănă, [-enyé]

váratlanul *hat* făr dă vestyé; ~ **beállítottak hozzánk** făr dă vestyé or vinyit lá noj

varázsló *fn* vrăzsăt|or, [-aré, -orj]; ~**hoz jár umblă** lá vrăzsător

vargánya *n fn* vărgă|nă, [-nyé]; **vargányát szed** ádu_{nă} vărgănyé

varjú *n fn* sjară, [sjo_{rj}]; **fekete** ~ sjară nyăgră; **károg a** ~ cujestyé sjará

varkocs *n fn* kuszîcă, [kuszîc]; **vastag** ~ kuszîcă grasză

város *s fn* váro_s, [-urj]; **bemegy a** ~**ba** merzsjé-n váro_s

városi *mn* dă váro_s; ~**i emberek** aminy dă váro_s

varr *ts i* kărpestyé; **szoknyát** ~ **magának** îs kărpestyé rotyijé

varrás *n fn* kărpitură; **kibontja a** ~**t** dăszfăsjé kărpiturá

varrott *mn* kărpi|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **zsák** szák kărpi_t

varrótú *s fn* ák, [ásj]; **megszúrta magát a** ~**vel** sz-o-mpunsz ku áku

várt *mn* ástyiptá|t, [-tă, -c, -tyé]; **várva** ~ mult ástyiptát; **nem** ~ **vendég** gosty n-astyiptát

vas *s fn* făr; **addig üsd a vasat, míg meleg!** bătýé făr_u kit äj kăld; ~**ajtó** usă dă făr

vásár *s fn* tîrg; ~**ba jár umblă**-n tîrg; **jó** ~**t csinál** făsje tîrg bun

vasárnap *n fn* duminyikă; ~ **templomba megyek** duminyikă mă duk î_n biszerikă

vasárnap *mn* dă duminyikă; **egy** ~ **napon** î_{ntr}-o zî dă duminyikă

vásárol *ts i* 1. kumpără; **készpénzzel** ~ kumpără ku bány gátá 2. je; ~ **a boltban vmit** je sjévá lá boltă

vastag *mn* grosz, [grasză, grosj, grasjé]; ~ **bot** bată grasză; ~ **nadrág** sjarik grosz

vastagodik *visszh i* 1. sză-ngrasză; ~ **a pénztárcám** sză-ngrasză bukzá-m 2. sză-ngrasză; ~ **a jóléttől** sză-ngrasză dă kusztu-l bun

vastagon *hat* grosz; ~ **megszór vmit** **borssal** grosz răsăpestyé pă sjévá pipér

vatta *n fn* vattă

váza *n fn* vâz|ă, [-é]; **virágot tesz a** **vázába** bágă florj î_n vâză

vécé *n fn* kăkăszt|aré, [-orj]; ~**re** **megy** merzsjé pă kăkăsztaré

véd *ts i* 1. păzestyé; **a széltől is** ~ sî dă vînt păzestyé 2. ápără; ~**j meg engem!** ápără mă!

védekezik *visszh i* 1. sză păzestyé; ~ **a rossz ellen** sză păzestyé dă rou 2. sză ápără

végbél *n fn* măcă dă kur

végez *ts i* 1. (munkát) făsje; **végzi a** **dolgát** îs făsje lukru 2. (vmivel) szfărsestyé; **végzett a** **mosással** o

szfársît szpălátu; **3.** (*vkivel*) ámaré;
végzek veled! ty-ámor!
végül *hat* în szfársît
végződik *visszh i* szá szfársestyé; **jól**
végződött binyé sz-o szfársît
véka *n fn* kusaré, [*kusărj*]; **fonott** ~
kusaré-mplătȳtă
vékony *mn* szupcîré, [*szupcîrj*]; ~
blúz zăbun szupcîré
vél *ts i* gîngyestyé; **én úgy** ~em jo
ásá gîngyész
vele *névm* ku jél, ku je, ku jėj, ku
jelyé; **mi van ~tek?** sjé-j ku voj?;
~**tek vagyok** ku voj misz; ~**d**
álmodtam ku tyiny ám înviszát;
~**m minden rendben** van ku
mînyé
velő 1. agy~ klér/krér, [-j]; **2. csont**~
măduă
velős *mn* ku măduă; ~**csont** osz ku
măduă
vén I. *mn* bătîr|n, [-nă, -ny, -nyé];
~**róka** vulpică bătîrnă **II.** *fn*
bătîr|n, [-nă, -ny, -nyé];
vénasszony *n fn* băbătyijé bătîrnă
vendég *h fn* gosty, [*gosty*]; ~**eket**
hív tyámă gosty; ~**et vár** ástyáptă
gosty
vendégség *n fn* gustyijé ~**be megy**
merzsje pă gustyijé
vénül *visszh i* szá-mbătărnyestyé;
meg~t a zöldbab sz-o-mbătărnyit
mázére vergyé
vér *n fn* szînzsjé; **megfagyott a** ~
bennem m-o-ngyicát szînzsjilye;

a ~ a fejébe száll îj merzsje
szînzsjilye-n káp
ver *ts i* bătýé; ~**i az asztalt** bătýé
mászá; ~**ik egymást** szá bătýé;
szöget ~ **a falba** bătýé kuj în fál
vércsepp *n fn* pikătur|ă, [-j]; dă
szînzsjé; **lecsöppent egy** ~ o pikăt
o pikătură dă szînzsjé pă pămînt
veréb *n fn* vrábijé, [*vrábij*]; **ugrik,**
mint a ~ szaré, ká vrábije
verejték *n fn* năbusălă; **folyik róla**
a ~kură dă pă jél năbusălă
verekedik *visszh i* szá bătýé; **ne**
verekedj senkivel! nu tyé bătýé
ku nyime!
vérfolt *h fn* petyi|k, [-sj]; dă
szînzsjé; ~ **van a nadrágon**
petyik dă szînzsjé-j pă sjariku-m
vérségi *mn* dă szînzsjé; ~ **kapcsolat**
lyigătură dă szînzsjé
verseng *visszh i* szá luptă; ~ **a**
barátjával szá luptă ku urtăku-s
vert *mn* bătut, [-tă, -c, -tyé]; ~ **vas**
fér bătut
vérzés *n fn* szînzsjirălă
vese *h fn* rănu|tyé, [-c]; **vesén**
rúgtak vkit or luvit pă sjinyivă dă
rănu
veszekedés *n fn* szfádă; **ne legyen**
ebből ~ szá nu fijé d-într-ásztă
szfádă
veszett *mn* turbăt, [-tă, -c, -tyé]; ~
kutya kînyé turbăt
veszít *ts i* pergyé; **sokat** ~**ett** mult o
pirdut; **nincs** ~**eni való időnk** n-
ávény dobă dă pirdut

vessző *n fn* zsardă, [zsorz]; **vastag** ~ zsardă grasză; **vág egy ~t magának** îs tǎjé o zsardă

vesztett *mn* pirdut, [-tǎ, -c, -tyé]; **el~ pénz** bány pirduc; ~ **játék** zsok pirdut

vet *ts i* **1.** (földbe) számănă; **földbe** ~ számănă-n pāmînt **2.** (ágyat) fásjé (ástyernyé) pátu **3.** (dob) zvärlýestyé; **partra** ~ zvärlýestyé pǎ mál

vétek *n fn* vină; **nincs vétke** n-áré vină

vetemény *s fn* vetemény, [-urj]

veteményeskert *s fn* gárd, [-urj] dǎ vetemény

veteményez *ts i* számănă; **borsót** ~ számănă burso

vétkes *mn* dǎ vină; **én nem vagyok** ~ jo nu misz dǎ vină

vetkőzik *visszh i* **1.** szǎ lǎpǎdǎ; **meztelenre** ~ gol szǎ lǎpǎdǎ **2.** szǎ dǎzbrǎkǎ

vezet *ts i* **1.** (járművet) vizitestyé; **autót vezet** kár vizitestyé **2.** (vkit, vhová) dűsjé; **be~i a szobába** îl dűsjé-n szobǎ

vézna *mn* szláb, [-ǎ, -j, -é]; ~ **gyermek** kupil szláb

vicc *n fn* sadǎ; **ez nem** ~ ásztǎ nu-j sadǎ

vidám *mn* ku vojé bunǎ; ~ **emberek** aminy ku vojé bunǎ

vigyáz **1.** *ts i* je számá; ~ a **gyerekére** je számá pǎ kupilu-s **2.**

pǎzestyé; ~ **a kertre** pǎzestyé gǎrdu

vigyorog *tn i* rîgyé; **ne ~ rajtam!** nu rîgyé pǎ minyé!

világ *n fn* lume, cǎrǎ; **hadd tudja meg az egész** ~ lá szǎ styijé lume, cǎrǎ; **a ~on** pǎ lume, cǎrǎ

világít *ts i* fásjé rázǎ; **lámpával** ~ fásjé rázǎ ku luminǎ

világos *mn* **1.** luminǎ|t, [-tǎ, -c, -tyé]; ~ **szoba** szobǎ luminǎtǎ **2.** álb, [-ǎ, -j, -é]; ~ **sör** beré álbǎ; ~ **nappal** zuǎ álbǎ

villa *n fn* furkǎ, [fursj]; **késsel-villával eszik** ku kucît sí ku furkǎ mǎnînkǎ

villám *s fn* ménk|u, [-urj]; **belevágott a** ~ **vmibe** o luvit ménku-n sjévǎ

virág *n fn* flaré, [florj]; ~ **ot szed** áduǎ florj

virágcsokor *n fn* bukrilǎ, [-tyé] dǎ florj; **egy nagy** ~ o bukrilǎ máré dǎ florj

virágillat *s fn* mirosz dǎ florj; ~ **érződik** mirosz dǎ florj szǎ szîmcǎ

virágos *mn* ku florj; ~ **kert** gárd ku florj

virrad *visszh i* szǎ fásjé dászprizuǎ; **szép napra** ~ **tunk** nyi sz-o fǎkut dászprizuǎ mîndrǎ

virradat *n fn* dászpri|zuǎ, [-zîlyé]; ~ **után** dǎpǎ dászprizuǎ

virrasztás *n fn* pǎzǎ; ~ **on mesélt** o puvistyit lá pǎzǎ

virul *tn i* înflore_{st}yé; ~ **a tavasztól** înflore_{st}yé dă primăvără

visel *ts i* átv is partă; **kalapot** ~ partă kumănăk

viseltes *mn* purtă|t, [-tă, -c, -tyé]; ~ **ruhák** calyé purtătyé

visz *ts i* du_sjé; **vizet** ~ **a kútról** du_sjé á_pă dă lá fântî_nă; **ki~ a buszhoz** du_sjé lá busz pă sjinyivá; **ez az út a városba** vizs kályásztá du_sjé-n város

viszket *tn i* mănî_nkă; ~ **a tenyerem** mă mănî_nkă pălmă

vissza *hat* înnápoj; ~**ad** dă înnápoj; ~**tesz** punyé-_{nn}ápoj

víz *n fn* á_p|ă, [-é]; **meleg** ~ á_pă kăldă; **hideg** ~ á_pă re_sjé; ~**be fúl** plyisznyestyé-n á_pă

vizel *visszh i* sză pisă

vizes *mn* **1.** ud, [udă, uzsj, ugyé]; ~**lepedő** lipigyó ud **2.** umi|d, [-dă, -zsj, -gyé]; ~**lett a cipőm** sz-or făkut umizsj cipilyisji-m

vizespohár *s fn* kristár, [-é] dă á_pă; **a ~ban** î_n kristár dă á_pă

vízhollyag *n fn* bă_sî|kă, [-sj] dă á_pă; **kipukkadt a ~om** sz-o puknyit bă_sîkă-m dă á_pă

vízi *mn* dă á_pă; ~ **malom** mară dă á_pă; ~**madár** pászăré dă á_pă

von *ts i* trázsjé; **meg~ja a vállát** îs trázsjé umire

vonás, *s fn* sráf, [-urj]; **egy ~sal** k-on sráf

vonat *s fn* gézăs; ~**tal jár** umblă ku gézăs

vonszol *ts i* **1.** ,tîrîjé; ~**ja a táskáját** îs tîrîjé táská; **alig ~ja magát** d-ábe sză tîrîjé **2.** hăncăjestyé; **ide-oda** ~ hăncăjestyé p-á_{is}j, p-ákulo

vó *h fn* zsjinyir|é, [-j]

vödör *n fn* vádră; **vizes** ~ vádră dă á_pă; **beleönt vmit a ~be** vársză sjévá-n vádră

vólegény *s fn* vélegény, [-urj]; ~**van** áré vélegény

völgy *n fn* vályé; **a nagy ~ben** î_n vályá máré

vöröshagyma *n fn* sjápă, [sjepé]

vörösödik *visszh i* sză-nrusestyé; **ki~ a melegtől** sză-nrusestyé dă kăldură

Z

zacskó *h fn* szukulyéc; ~**ba tesz** bágă-n szukulyéc

zaj *n fn* lăr_mă; **nagy ~ban** î_n lăr_mă máré; ~**t csap** fásjé lăr_mă máré

zajong *ts i* fásjé lăr_mă

zajos *mn* ku lăr_mă; ~ **emberek** aminy ku lăr_mă

zajtalan *mn* fără lăr_mă

zaklat *ts i* zăklătestyé; **ne zaklass ezzel!** nu mă zăklăt_i ku ásztá!

zaklatás *n fn* zăklătălă; ~ **miatt** pă_ntru zăklătălă

zamos *mn* ku zámă; ~ étel mánkáré ku zámă

záfog *n fn* mäszauă, [-elyé]; **lyukas** ~ mäszauă-nguritä; **fáj a ~am** mă daré mäszauă; **kiszedték a ~át** j-or szkosz mäszauă

záptojás *s fn* ou klusjít, [auă klusjityé]; **kidobja a ~t** zburtusjestyé áfára ou-l klusjít

zár *ts i* întyizsjé; **be~ja az ajtót** întyizsjé usá; **börtönbe ~** întyizsjé-n tyémică

zárás *s fn* întyisz, [-urj]

zárkózik *visszh i* szá-ntyizsjé; **be~ a szobába** szá-ntyizsjé-n szobă

záródik *visszh i* szá-ntyizsjé; **gyorsan ~ az ajtó repé** szá-ntyizsjé usá

zárt *mn* întyisz, [-sză, -sj, sjé]; ~ **ajtó** usă-ntyisză

zárva *hat* întyisz, [-sză, -sj, sjé]; **a bolt ~ boltá-j** întyisză; ~ **tart cînyé-ntyisz**

zavar *ts i* zăvărlestyé; **nem ~lak?** nu tyé zăvărleşzk?; ~**ja vmi miatt ~** zăvărlestyé pãntu sjévă

zavarodik *visszh i* szá tulburestyé; **meg ~ a sok munkában** tulburestyé-n lukru mult

zene *n fn* zené; **jó ~ zené** bună; **hangosan szól a ~** táré ászună zene

zenész 1. *h fn* lutás, [-j]; **megjöttek a ~ o vinyit** lutásu **2.** zenész, -urj

zeng *tn i* ászună; **hangosan ~ az erdő** táré ászună pãdure; ~**ett az ének** aszunát kîntyiku;

zokni *h fn* vãnári|k, [-sj]; **meleg ~t híz** tîrjé vãnárisj kälzsj; ~ **nélkül** făr dă vãnárisj

zokog *ts i* plînzsjé; **órákig ~ott** ku sjászurilye o plînsz; **miért ~sz?** pãntu sjé plînzsj?

zokogás *s fn* plînsz, [-urj]; ~**sal mindent elér** ku plînszu kutotu ászunzsje

zománc *s fn* zsumánc, [-urj]; **lejött a fedőről a ~ o vinyit** dă pã krupis zsumáncu

zöld *mn* vergyé, [vérzsj]; ~ **erdő** pãdure vergyé; ~ **szeme van** oty vérzsj áré

zöldbab *n fn* mázaré vergyé; ~**ot szed** áduă mázaré vergyé

zöldborsó *s fn* bursó vergyé; ~**t pucol** dăzgargă bursou-l vergyé

zöltség *s fn* ziltyég, [-urj]; **korán elveti a ~ repé** számănă ziltyégu; ~**et árul** vinyyé ziltyég

zörgés *n fn* zurgunyálă; **mi ez a ~?** sjé-j zurgunyálásztă?

zörget *ts i* zurgunyestyé; ~**i az ablakot** zurgunyestyé ubloku

zörgetés *n fn* zurgunyálă

zörög *tn i* zurgunyestyé; ~ **a kocsi** zurgunyestyé káru; **vmi ~ a bokorban** sjévă zurgunyestyé-n tufé

zubog *tn i* klukutyestyé; ~ **a víz** klukutyestyé ápă

zúdít *ts i* 1. várszã; **ki~ja a vizet** várszã ápa áfárã 2. zväryestyé; **ki~ az udvarra** zväryestyé-n hudvár

zúdul *tn i* kágyé; **minden a nyakába** ~ kutotu-j kágyé-n káp; **le~ az eső az égből** kágyé plaje dîn nor

zúg *tn i* ászunã; ~ **a bogár** ászunã gîndãku; ~ **a harang** ászunã klopotu; ~ **a feje a lármától** j-ászunã kãpu dã lármã márã

zuhog *ts i* kágyé; ~ **az égből** kágyé dîn nor; ~ **az eső** tárã plauã

zúz *ts i* zdrubestyé; **darabokra** ~ zdrubestyé-n dãrãburj; **össze~ta a kezét** s-o zdrubît mîná

zúza *n fn* pipu|tã, [-tyé]

zúzmarã *n fn* brumã; **minden zúzmarás** o kãzut brumã pã kutotu

zúzódás *n fn* zdrubiturã

zúzódik *visszh i* szã zdrubestyé; ~**a barack az úton** szã zdrubestyé burackilye pã kályã

zúzott *mn* zdrubî|t, [-tã, -c, -tyé]; ~ **kő** petrã zdrubîtyé; **szét~ fejjel** ku káp zdrubît

Zs

zsák *h fn* szá|k, [-sj]; **két** ~ **búza** doj szásj dã gru; **beköti a ~száját**;

megtalálja ~ **a feltját** s-áflã száku petyiku

zsákol *tn i* 1. (zsákba rak) bágã-n száku; **be~ja a kukoricát** bágã-n száku kukuruzu 2. (visz) ákãrã-n száku

zseb *s fn* zsãb, [-urj]; **lyukas** ~ zsãb îngurî; ~**re tesz** bágã-n zsãb

zsebkendő 1. *n fn* rangyi|nã [-ny] dã nász; ~**vel megtörli az orrát** s-ástyerzsjã nászu ku rangyinã dã nász 2. *s fn* zsidkin|do, [-gyevé]; ~**be fújja az orrát** îs szuflã nászu-n zsidkindo

zsebkés *n fn* brîstã, [bristy]; ~ **van nála** brîstã jestyé lá jél; **éles** ~ brîstã ászkucîtã

zsemle *n fn* zsîmb|lã, [-lyé]; **töltött** ~ zsîmblã umplutã; **gyertyát tesz a zsemlebe** bágã lumînã-n zsîmblã

zsibbad *tn i* ámurcestyé; ~ **a kezem** m-ámurcestyé mîná

zsibbadás *n fn* ámurcãlã

zsibbadt *mn* ámurcî|t, [-tã, -c, -tyé]; ~ **lábbal** ku pisjarã ámurcîtyã

zsibbaszt *tn i* ámurcestyé

zsilett *h fn* brisj; ~**tel borotválkozik** szã rágyã ku brisj

zsilettpenge *n fn* pengã dã rász

zsindely *n fn* zsidn|auã, [-elyé]; **új ~t tesz a háztetőre** punyã zsidnyã návã pã tyityijã dã kászã

zsineg *n fn* szfarã, [szforj]; **erős** ~**gel** ku szfarã tárã

zsír *n fn* untură; ~**ral főz** ku untură
ferbé; **avas** ~ untură rînsjidă;
kiolvasztja a zsírt tupestyé unturá

zsírfolt *h fn* petyi|k, [-isj] dă untură;
~ **esett a nadrágomra** o kăzut
petyik dă untură pã sjariku-m

zsíros *mn* **1.** untur|osz, [-asză, -osj, -
asjé]; ~ **étel** mănkaré unturasză **2.**
ku untură; ~ **kenyér** pîtă ku untură

zsíroz *tn i* unzsje ku untură; **be~za a**
tepsit unzsje tipszauá ku untură

zsírszalonna *n fn* szlányină dă
untură; **kisüti a zsírszalonnát**
frizsjé szlányiná dă untură

zsvaj *n fn* lărmă; **nagy ~t csap** fásjé
lărmă máré

zsúfol *tn i* îngyásză; **mindent be ~ a**
szobába kutotu îngyásză-n szobă

zsúfolás *n fn* îngyiszălă

zsúfolódik *visszh i* sză-nygásză; **be~**
egy szobába sză-nygásză într-o-n
szobă

zsúfolt *mn* îngyisză|t, [-tă, -c, -tyé];
a ~ buszon pã busz îngyiszăt

Zsuzsanna *fn* Ruzsă